Universidad de Deusto
Biblioteca

PRECATIONES
ALIQVOT
CELEBRIORES

M. G. S.

Universidad de Deusto
Biblioteca
120,1

Universidad de Deusto
Biblioteca

PRECATIONES ALIQVOT CELEBRIORES È ſacris Bibliis deſumptæ, ac in ſtudioſorũ gratiam lingua Hebraïca, Græca, & Latina in Enchiridij formulam redactæ.

ADIECTIS BENEDICTIONIBVS,
canticis, & ſi qua alia eiuſdem ſunt generis.

CVM PRIVILEGIO.

PARISIIS,
Apud Martinum Iuuenem, ſub inſigni D. Chriſtophori, è regione gymnaſii Cameracenſium.
M. D. LIIII.

Universidad de Deusto
Biblioteca

EXTRAICT DES REGI-stres de Parlement.

LA COVRT a permis & permect à Martin le Ieune, libraire & imprimeur en l'uniuersité de Paris de pouuoir imprimer & exposer en vente vng petit liure intitulé, Precationes aliquot celebriores è sacris bibliis desumptæ ac in studiosorum gratiā lingua Hebraica, Græca, & Latina in enchiridij formulam redactæ. Adiectis benedictionibus, cāticis, & si qua alia eiusdem sunt generis. Defendant à tous autres libraires & imprimeurs icelluy liure imprimer ne vendre sans l'adueu ou consentemēt dudict le Ieune dedans six ans prochainement venans, sur peine de confiscation desdictz liures, qui autrement seroient imprimez, & d'amende arbitraire. Faict en parlement le quatorziesme iour de Mars, L'an mil cinq cens cinquante trois.

Collation est faicte.

Signé Camus.

STVDIOSO LECTORI SALVTEM.

CVm statuissem enchiridion precationum trilinguiū pietatis studiosis adolescentibus iterum exhibere, cōsulendos mihi hac in re viros eruditos existimaui. Cùm enim plures occurrerēt in sacris Biblijs, quàm vt in cōpendium facilè reuocari possēt, illorū in deligēdis celebrioribus iudicium planè videbā necessariū. Sciebā alias potuisse & quidē plurimas adiici, sed hoc non erat enchiridij. His cōnumerauimus et benedictiones, aut si qua alia cū precationibus eandē penè rationē habēt, quòd ea pio lectori non iniucūda fore sperabā. Quis enim rebus tam sacris nō capiatur? Cæterùm ne quis hìc quicquam desideraret, orationem dominicam, fidei nostræ capita quos vocant articulos, & alia eiusmodi, quæ tribus linguis cognosci nō parui ad pietatē promouendā referre arbitrabar, adnectēda curaui. Tuū erit, Lector, nostrū hunc, qualis qualis est laborem boni consulere. Age igitur, da operam, vt labori nostro tuus candor respondeat. Alacriores nos ad cætera posthac reddideris. Vale, & in Christo profice.

Universidad de Deusto Biblioteca

Matth. 6.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Pater noster qui es in cœlis. Sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, & potentia, & gloria, in secula. Amen.

Luca. 1. Salutatio angelica.

Χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Ave gratia plena Maria, Dominus tecũ.

Pater noster qui(es) in cœlis, sanctificetur nomẽ tuum. Adueniat regnũ tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et remitte nobis debita nostra, sicut & nos remittimus debitoribus nostris. Et ne facias venire nos in tentationem. Sed libera nos à malo. Quia tuum est regnũ, & potentia, & gloria in secula. Amen.

אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יִקָּדֵשׁ שְׁמֶךָ: תָּבֹא מַלְכוּתֶךָ: יֵעָשֶׂה רְצוֹנְךָ כְּבַשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: לֶחֶם חֻקֵּנוּ תֵּן לָנוּ הַיּוֹם: וּסְלַח לָנוּ אֶת־מַשְׁאוֹתֵינוּ כַּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ סוֹלְחִים לַאֲשֶׁר נָשׁוּ מִמֶּנוּ: וְאַל תְּבִיאֵנוּ בְנִסָּיוֹן: אֲבָל הַצִּילֵנוּ מֵרָע: כִּי לְךָ הַמַּלְכוּת וּגְבוּרָה וְכָבוֹד לְעוֹלָמִים אָמֵן:

Ave MARIA plena gratia, dominus tecum.

עֲלוֹי מִרְיָם מְלֵאַת חֵן יְהוָה עִמָּךְ:

Εὐλογημένη σὺ ἐν γυ-
ναιξί. καὶ εὐλογημένος
ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
σου. ὅτι σωτῆρα ἔτεκες
τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Symbolū Apoſtolorum.

Πιστεύω εἰς θεὸν
πατέρα παντο-
κράτορα, ποιητὴν οὐ-
ρανοῦ καὶ γῆς. Καὶ εἰς Ἰη-
σοῦν Χριστὸν υἱὸν αὐ-
τοῦ ἕνα μόνον, Κύρι-
ον ἡμῶν, συλληφθέν-
τα ἐκ πνεύματος ἁ-
γίου, γεννηθέντα ἐκ
Μαρίας τῆς παρθέ-
νου. Παθόντα ἐπὶ Πον-
τίου Πιλάτου, θανόν-
τα καὶ ταφέντα, κα-
τελθόντα εἰς ᾅδην,
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάν-
τα ἐκ νεκρῶν, ἀνελθόν-
τα εἰς οὐρανούς, καθε-
ζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πα-
τρὸς παντοκράτορος, ὅ-
θεν μέλλει ἔρχεσθαι

Benedicta tu in mulieribꝰ. Et benedictus fructus ventris tui. Quoniam ſaluatorem peperiſti animarum noſtrarum.

Credo in Deum patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ. Et in IESVM CHRISTVM filium eius vnicum, dominum noſtrum. Conceptum ex ſpiritu ſancto. Natum ex MARIA virgine. Paſſum ſub Pontio Pilato, mortuum & ſepultum. Deſcendentem ad inferos. Tertia die reſurgentem ex mortuis. Aſcendentē in cœlos. Sedentē in dextra patris omnipotentis. Vnde venturus eſt

Benedicta tu in mulierib. Et benedictus fructus vētris tui Ieſus Chriſtus. Amen.

Ego credo in Deum patrem omnipotentē, creatorem cœli & terræ. Et in IESVM CHRISTVM filium eius vnicum dominum, noſtrum.
Qui conceptus eſt de ſpiritu ſancto, Natus ex Maria virgine. Paſſus ſub Pōtio Pilato, ad lignū ſuſpenſus, mortuus, & ſepultus. Deſcendit ad infernum, tertia die reſurrexit à mortuis. Aſcendit ad cœlos, ſedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Indé-

בְּרוּכָה אַתְּ בַּנָּשִׁים:
וּמְבוֹרָךְ פְּרִי בִטְנֵךְ
יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אָמֵן:
אֲנִי מַאֲמִין בְּאֵל
אָב יָכוֹל כֹּל
הַבּוֹרֵא אֵת הַשָּׁמַיִם
וְאֵת הָאָרֶץ: וּבְיֵשׁוּעַ
הַמָּשִׁיחַ בְּנוֹ הַיָּחִיד
אֲדוֹנֵינוּ: שֶׁהוֹרָה
מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ נוֹלַד
מִמִּרְיָם הַבְּתוּלָה
יִסַּר תַּחַת פּוֹנְצִיאוֹ
פִּילָאטוֹ תָּלוּי עַל עֵץ
מֵת וְנִקְבַּר: יָרַד
לִשְׁאוֹל בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי קָם מִמֵּתִים:
עָלָה אֶל הַשָּׁמַיִם
יוֹשֵׁב לִימִין הָאֵל
אָב אֲשֶׁר כֹּל־יָכֹל:

Universidad de Deusto Biblioteca

κρῖναι ζῶντας καὶ νε-
κρούς.
Πιστεύω εἰς πνεῦμα
ἅγιον.
Εἰς ἁγίαν ἐκκλησίαν
καθολικήν.
Ἁγίων κοινωνίαν.
Ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
Σαρκὸς ἀνάστασιν.
Ζωὴν αἰώνιον.
Ἀμήν.

iudicare viuos &
mortuos.
Credo in ſpiritum
ſanctum.
In ſanctã eccleſiam ca-
tholicam.
Sanctorum communio-
nem.
Remißionem peccato-
rum.
Carnis reſurrectionẽ.
Vitam æternam. Amẽ.

Benedictio ante cibum.

Κύριε τῶν αἰώνων,
ὁ ἐπαινῶν, ὑψῶν
καὶ δοξάζων τὸ ὄνο-
μά σου τὸ μέγα, ὁ ζωο-
ποιήσας με μέχρι νῦν,
διδάξας τὸν νόμον
σου τὸν ἅγιον, καὶ πα-
ραθείς μοι τράπεζαν
τὴν ἡτοιμασμένην ἐκ
πιοτήτων τῆς γῆς καὶ
μεγαλοσύνης τοῦ ἐλέους
σου, εὐδόκησον ἵνα ἐμὲ

Domine ſecu-
lorum, qui
laudas, ex-
tollis, & glorificas no-
men tuum magnum,
qui me hactenus viui-
ficasti, & legem tu-
am ſanctam docuiſti,
mihique menſam appo-
ſuiſti inſtructam pin-
guibus terræ tuæ, &
magnificentia tuæ bo-

que veniet ad iudicã
dum viuos & mor-
tuos.
Ego credo in ſpi-
ritum ſanctum, San-
ctam congregatio-
nem vniuerſalem.
Cõmunionem ſan-
ctorum, Remiſsionẽ
peccatorum, Viuifi
cationem carnis, Et
vitam æternam.
Amen.

וּמִשָּׁם יָבֹא לִשְׁפֹּט
אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־
הַמֵּתִים׃
אָנֹכִי מַאֲמִין בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ׃ בִּקְהַל
הַקֹּדֶשׁ כְּלָלִי׃
בְּחִבּוּר הַקְּדוֹשִׁים
בִּסְלִיחַת הַחֲטָאִים׃
בִּתְחִיַּת הַבָּשָׂר׃
וְחַיֵּי עוֹלָם אָמֵן׃

Domine ſe-
culorũ, qui
laudas, ex-
tollis, & glorificas
nomen tuum ma-
gnum, qui me hacte
nus viuificaſti, & le-
gem tuam ſanctã do
cuiſti, mihíque men-
ſam appoſuiſti inſtru
ctam pinguibus ter-
ræ tuæ, & magnifi-

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים מְהַלֵּל
וּמְשַׁבֵּחַ וּמְפָאֵר
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל אֲשֶׁר
הֶחֱיִיתַנִי עַד פֹּה
וְלִמַּדְתַּנִי תּוֹרָתְךָ
הַקְּדוֹשָׁה וְשַׂמְתָּ לְפָנַי
שֻׁלְחָן עָרוּךְ מִמִּשְׁמַנֵּי
אַרְצְךָ וּמֵהֲדָרַת

καθ' ἑκάστην ἡμέραν
κρατερώσῃς, ὡς φα-
γεῖν τὸν ἄρτον μου εἰς
δόξαν τοῦ ὀνόματός σου,
καὶ ἵνα τοὺς βραχίο-
νάς μου κρατερώσῃς,
ὥσπερ ἐποίησας τῷ Ἠ-
λίᾳ τῇ τῆς βρώσεως
δυνάμει, καί με πία-
νον ὡς ἐποίησας τῷ
Δανιὴλ καὶ τοῖς ἑταίροις
αὐτοῦ ἐκ τῶν σπερμά-
των, καὶ τῇ χήρᾳ ἐκείνῃ
τῇ ἐν ἡμέραις Ἠλίου.
εὐδόκησον ἵνα ὅ,τι φά-
γω εἴη εἰς πλησμονὴν
καὶ εὐλογίαν ἐπὶ τῆς
γῆς τῆς ἀγαθῆς ἣν ἡ-
μῖν ἔδωκας καθὰ γέ-
γραπται. Καὶ εὐλογή-
σει τὸν ἄρτον σου καὶ

*nitatis, tibi libeat me
quotidie roborare, vt
pane meo veſcar in ho
norem nominis tui: at-
que brachia mea con-
firmes, vt feciſti Eliæ
virtute cibi: & me im
pingua, vt feciſti Da-
nieli & eius ſociis per
legumina, atque illi
viduæ quæ fuit tem-
pore Eliæ: tibi placeat
vt quod comedo ſit ad
ſatietatem & bene-
dictionem ſuper ter-
ram bonam, quam no-
bis dediſti, quemadmo
dum ſcriptum eſt: Et
benedicet pani tuo, &*

centia tuę bonitatis,
tibi libeat me quoti-
die roborare, vt pa-
ne meo veſcar in ho
norem nominis tui:
atque brachia mea
confirmes, vt feci-
ſti Eliæ virtute ci-
bi: & me impingua
vt feciſti Danieli &
eius ſociis per legu-
mina, atque illi vi-
duæ quæ fuit tem-
pore Eliæ: tibi pla-
ceat vt quod com-
edo ſit ad ſatieta-
tem & benedictionē
ſuper terrā bonam,
quam nobis dediſti,
quēadmodum ſcri-
ptum eſt: Et benedi-
cet pani tuo, & a-

טוּבְךָ יְהִי רָצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּחַזֵּק
אוֹתִי בְּכָל־יוֹם
לֶאֱכוֹל לַחְמִי
לִכְבוֹד שְׁמֶךָ
וְשֶׁתְּחַזֵּק אֶת־
זְרוֹעוֹתַי כְּמוֹ
שֶׁעָשִׂיתָ לְאֵלִיָּהוּ
בְּכֹחַ הָאֲכִילָה
הַהִיא וְהַשְׁמֵן אוֹתִי
כְּמוֹ שֶׁעָשִׂיתָ
לְדָנִיאֵל וַחֲבֵרָיו מִן
הַזֵּרְעִים וּלְאַלְמָנָה
הַהִיא בִּימֵי אֵלִיָּהוּ
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ כִּי
מַה־שֶׁאוֹכַל יִהְיֶה
לְשׂוֹבַע וְלִבְרָכָה
עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר־נָתַתָּ לָנוּ
כַּכָּתוּב וּבֵרַךְ אֶת־לַחְמְךָ וְאֶת־מֵימֶךָ׃

Universidad de Deusto Biblioteca

τὸ ὕδωρ σου. Δός τε ἡ-
μῖν τὸν πνευματικὸν
ἄρτον, ὃν ἡμῖν ἐπηγ-
γείλω διὰ τοῦ Χριστοῦ
σου, τοῦ λυτρώσαντος ἡ-
μᾶς ἀπὸ πάσης θλί-
ψεως. Ἀμήν.

Alia benedictio post cibum.

Φάγονται πένητες
καὶ ἐμπλησθήσον-
ται καὶ ἐκζητήσουσι κύ-
ριον εἰς αἰῶνα. Ὅτι ἔδω-
κας αὐτοῖς τροφὴν ἐν
τῷ καιρῷ αὐτῶν. Φά-
γονται καὶ περισσεύ-
σουσι κατὰ λόγον κυρίου.
Ὅτι ἔδωκας τοῖς πα-
τράσιν αὐτῶν τὸ μάν-
να εἰς τροφὴν, καὶ αὐ-
τοῖς τὸν ἄρτον εἰς πλησ-
μονήν. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς
εὐλογοῦμεν τοὔνομά σου
τὸ μέγα, ὡς λέλεκται.
Καὶ φάγῃ καὶ ἐμπλη-
σθήσῃ καὶ εὐλογήσεις κύ-
ριον τὸν θεόν σου ἐπὶ

*aquæ tuæ. Ac da no-
bis in dies spiritalem
illum panem, quem no
bis per Christum tu-
um, qui nos ab om-
ni afflictione redemit,
promisisti. Amen.*

*Comedunt man
sueti & satiantur, ac no-
men tuum perpetuò
requirunt, quia cibum
illis in tempore dedi-
sti. Comedũt, inquam,
& abundant, iuxta
verbum Domini, Quia
dedisti patribus eo-
rum manna in cibum,
ipsis verò panem ad
satietatem. Propterea
nos magno tuo nomi-
ni benedicimus, sicut
dictum est: Et come-
des, & satiaberis, ac
benedices domino Deo*

quæ tuæ. Ac da no-
bis in dies spiritalẽ
illũ panẽ, quẽ nobis
per Christum tuum,
qui nos ab omni af-
flictione redemit,
promisisti. Amen.

Comedũt mã
sueti & sati-
antur, & no-
men tuum perpetuo
requirunt, quia ci-
bum illis in tempo-
re dedisti. Come-
dunt, inquam, & a-
bundant: iuxta ver-
bum Domini, Quia
dedisti patribus eo-
rum manna in cibũ,
ipsis verò panem ad
satietatem. Propter-
ea nos magno tuo
nomini benedicim’,
sicut dictum est: Et
comedes & satiaberis, ac benedices domi-

וְתֶן־לָנוּ מִדֵּי יוֹם
בְּיוֹמוֹ הַלֶּחֶם הָרוּחָנִי
אֲשֶׁר נָדַרְתָּ לָנוּ עַל
יְדֵי מְשִׁיחֲךָ אֲשֶׁר
פָּדָה אוֹתָנוּ מִכָּל
צָרָה אָמֵן׃

אָכְלוּ עֲנָוִים וְנִשְׂבָּעוּ
וִיבַקְשׁוּ שִׁמְךָ לְעוֹלָם
כִּי נָתַתָּ אָכְלָם בְּעִתָּם
וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כִּדְבַר
ה' כִּי נָתַתָּ
לַאֲבוֹתֵיהֶם מָן
לֶאֱכֹל וְלָהֶם לֶחֶם
לְשׂוֹבַע עַל כֵּן אָנוּ
מְבָרְכִים לְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁנֶּא'
וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ
וּבֵרַכְתָּ אֶת־ה'

Universidad de Deusto
Biblioteca

τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ἧς δέδωκέ σοι. Οὕτω δὸς ἡμῖν εὐλογίαν ἀμέτρητον ἐκ τῶν λόγων τοῦ νόμου σου, καὶ ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐντολῶν σου δίδασκε σήμερον καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν.
Ἀμήν.

tuo super terram bonam quam dedit tibi. Sic da nobis benedictionem immensam ex verbis legis tuæ, ac doce nos ex præceptis tuis hodie & quotidie.
Amen.

Benedictio alia breuis.

Εὐλογία κυρίου αὕτη πλουτίζει, καὶ οὐδενὸς ἀγαθοῦ δέονται οἱ τὸν κύριον ἐκζητοῦντες. οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον, οὐδὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ζητοῦν ἄρτον. ὡς ἐποίησε μεθ' ἡμῶν κύριος σήμερον, οὕτω ποιείτω πᾶσαν ἡμέραν κατὰ τὸ πολὺ τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἀμήν.

Benedictio Domini ditat, & quærentes Dominum nullo bono egent. Non vidi iustum derelictum, aut semen eius quærens panem. Vt fecit hodie nobiscum Dominus, sic quotidie pro multa sua clementia faciat.
Amen.

no deo tuo super terram bonam, quam dedit tibi. Sic da nobis benedictionem immensam ex verbis legis tuæ, ac doce nos ex præceptis tuis hodie & quotidie. Amen.

אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ
הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן
לָךְ כֵּן תִּתֶּן־לָנוּ
בְּרָכָה עַד בְּלִי דַי
מִדִּבְרֵי תוֹרָתֶךָ
וּתְלַמְּדֵנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם
אָמֵן׃

Benedictio domini ditat, & quærentes dominum nullo bono egent. Non vidi iustum derelictum, aut semen eius quærens panem. Vt fecit nobiscum hodie Dominus, sic quotidie pro multa sua clementia faciat.
Amen.

בִּרְכַּת ה׳ הִיא
תַעֲשִׁיר וְדוֹרְשֵׁי ה׳
לֹא יַחְסְרוּ כָל־טוֹב
לֹא רָאִיתִי צַדִּיק
נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֵּשׁ
לָחֶם כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה ה׳
עִמָּנוּ הַיּוֹם כֵּן יַעֲשֶׂה
מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן
רַחֲמָיו הָרַבִּים
אָמֵן׃

asar. daia
Nasar
zaxa
yzab. baka
yaza
zallem.
zabim.a.ots.

Genes. 4. Oratio Cain ad dominum

Καὶ εἶπε Κάϊν πρὸς κύριον τὸν θεόν. Μείζων ἡ αἰτία μου τοῦ ἀφεθῆναί με. εἰ ἐκβαλεῖς με σήμερον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσομαι, καὶ ἔσομαι στένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔσται πᾶς ὁ εὑρίσκων με ἀποκτενεῖ με. καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος ὁ θεός, οὐχ οὕτω. πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάϊν, ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει. καὶ ἔθετο κύριος ὁ θεὸς σημεῖον τῷ Κάϊν τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὑρίσκοντα αὐτόν. Ἐξῆλθε δὲ Κάϊν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ᾤκησεν ἐν γῇ Ναὶδ κατέναντι Ἐδέμ.

Dixítque Cain ad Dominum, Maior est iniquitas mea, quàm vt veniam merear. Ecce eiicis me hodie à facie terræ, & à facie tua abscondar, & ero vagus & profugus à terra: omnis igitur qui inuenerit me, occidet me. Dixítque ei Dominus: Nequaquam ita fiet, sed omnis qui occiderit Cain, septuplũ punietur. Posuítq; dominus in Cain signum, vt non interficeret eum omnis qui inuenisset eum. Egreßúsque Cain à facie domini, habitauit profugus ad orientalem plagam Eden.

Et dixit Cain ad dominum: Maior est punitio mea, quàm vt feram. Ecce eiecisti me hodie à superficie terrę, & à facie tua abscondam me, & ero vagus & profugus in terra. Et erit, omnis qui inuenerit me, occidet me. Et dixit ei dominus: Propterea omnis qui occiderit Cain, septempliciter vindicabitur. Et posuit dominus signũ in Cain, ne percuteret eum omnis qui inuenisset eum. Et egressus est Cain à facie domini. Et habitauit in terra Nod ad orientem Heden.

וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־
יְהוָה גָּדוֹל עֲוֹנִי
מִנְּשֹׂא׃ הֵן גֵּרַשְׁתָּ
אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ
אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע
וָנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָל־
מֹצְאִי יַהַרְגֵנִי׃
וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לָכֵן
כָּל־הֹרֵג קַיִן
שִׁבְעָתִים יֻקָּם וַיָּשֶׂם
יְהוָה לְקַיִן אוֹת
לְבִלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ
כָּל־מֹצְאוֹ׃ וַיֵּצֵא
קַיִן מִלִּפְנֵי יְהוָה
וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־נוֹד
קִדְמַת־עֵדֶן׃

a אָמַר
b עָוֹן
c נָשָׂא

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

Genes. 15. Oratio Abrahæ ad dominum

Λέγει δὲ Ἄβραμ. δέσποτα κύριε τί μοι δώσεις. ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος, ὁ δὲ υἱὸς μασὲκ τῆς οἰκογενοῦς μου οὗτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ. καὶ εἶπεν Ἄβραμ, ἐπειδὴ ἐμοὶ οὐκ ἔδωκας σπέρμα, ὁ δὲ οἰκογενής μου κληρονομήσει με. καὶ εὐθὺς φωνὴ κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα. οὐ κληρονομήσει σε οὗτος. ἄλλος ἐξελεύσεται ἐκ σοῦ, οὗτος κληρονομήσει σε. ἐξήγαγε δὲ αὐτὸν ἔξω, καὶ εἶπεν αὐτῷ. Ἀνάβλεψον δὴ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἀρίθμησον τοὺς ἀστέρας, εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμῆσαι αὐτούς. καὶ εἶπεν, οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. καὶ ἐπίστευσεν Ἄβραμ τῷ θεῷ

Dixitque Abram: Domine deus quid dabis mihi? Ego vadam absque liberis: & filius procuratoris domus meæ iste Damascus Eliezer. Addiditque Abram. Mihi autem non dedisti semen, & ecce vernaculus meus hæres meus erit. Statimque sermo domini factus est ad eum dicens: Nõ erit hic hæres tuus: sed qui egredietur de vtero tuo, ipsum habebis hæredem tuum. Eduxitque eum foras, & ait illi: Suspice cœlum, & numera stellas, si potes. Et dixit ei: Sic erit semen tuum. Credidit Abraham domino, & re-

ET dixit Abrã: Domine deus, quid dabis mihi? Et ego vado absque liberis, & filius gubernator domus meæ iste Dammesech Eliezer. Et dixit Abram: Ecce mihi non dedisti semẽ. Et ecce filius domus meæ hæreditat me. Et ecce verbum domini ad eum, dicendo: Non hæreditabit te iste, sed qui egredietur de visceribus tuis, ipse hęreditabit te. Et eduxit eum foras, & dixit: Suspice nunc cœlũ, & numera stellas, si poteris numerare eas, Et dixit ei: Sic erit semen tuũ. Et credi-

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יֱהוִה מַה־תִּתֶּן־לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן־מֶשֶׁק בֵּיתִי הוּא דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי׃ וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי־אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ׃ וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט־נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם־תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ׃

καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς
δικαιοσύνην.

putatum est illi ad iustitiam.

Genes.19. Oratio Lot ad angelos.

Καὶ εἶπεν. ἰδοὺ κύριοι ἐκκλίνατε εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν, καὶ καταλύσατε, καὶ νίψατε τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρίσαντες, ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ εἶπαν, οὐχὶ, ἀλλ᾽ ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν. καὶ κατεβιάζετο αὐτούς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον, καὶ ἀζύμους ἔπεμψεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον.

Et dixit: Obsecro domini mei declinate in domum pueri vestri, & manete ibi: lauate pedes vestros, & manè proficiscemini in viam vestram. Qui dixerunt: Minimè, sed in platea manebimus. Compulit illos oppidò vt diuerterent ad eum. Ingreßisque domũ illius, fecit conuiuium, et coxit azyma, & comederunt.

Misericordiam dei Lot confitetur.

Εἶπε δὲ Λὼτ πρὸς αὐτούς, δέομαι κύριε, ἐπειδὴ εὗρεν ὁ παῖς σου ἔλεος ἐναντίον σου,

Dixitque Lot ad eos: Quæso domine mi, quia inuenit seruus tuus gratiam coram

dit domino, & reputauit illud sibi ad iustitiam.

וְהֶאֱמִן בַּיהוָה
וַיַּחְשְׁבֶהָ לּוֹ צְדָקָה׃

Et dixit: Ecce nunc domini mei declinate nunc ad domũ serui vestri, & pernoctate, & lauate pedes vestros, & manè surgetis, & pergetis in viã vestram. Et dixerũt: Nequaquã, sed in platea pernoctabimus. Et vim fecit eis valde: & declinauerunt ad eũ, & venerũt ad domum eius, & fecit eis cõuiuium, & infermentata coxit, & comederunt.

וַיֹּאמֶר הִנֶּה נָּא־
אֲדֹנַי סוּרוּ נָא אֶל־
בֵּית עַבְדְּכֶם וְלִינוּ
וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם
וְהִשְׁכַּמְתֶּם וַהֲלַכְתֶּם
לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹּא
כִּי בָרְחוֹב נָלִין׃
וַיִּפְצַר־בָּם מְאֹד
וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ
אֶל־בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם
מִשְׁתֶּה וּמַצּוֹת אָפָה
וַיֹּאכֵלוּ׃

Et dixit Loth ad eos: Ne nũc domini mei. Ecce nũc inuenit seruus tuus gratiã in o-

וַיֹּאמֶר לוֹט אֲלֵהֶם
אַל־נָא אֲדֹנָי׃ הִנֵּה־
נָא מָצָא עַבְדְּךָ חֵן

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

καὶ ἐμεγάλυνας τὴν
δικαιοσύνην σου ὃ ποι-
εῖς ἐπ' ἐμὲ τοῦ ζῆν τὴν
ψυχήν μου. ἐγὼ δὲ οὐ
δυνήσομαι διασωθῆ-
ναι εἰς τὸ ὄρος, μὴ κα-
ταλάβῃ με τὰ κακὰ,
καὶ ἀποθάνω. ἰδοὺ ἡ
πόλις αὕτη ἐγγὺς, τοῦ
καταφυγεῖν με ἐκεῖ,
ἥ ἐστι μικρά. ἐκεῖ σω-
θήσομαι. οὐ μικρά ἐ-
στι; καὶ ζήσεται ἡ ψυ-
χή μου ἕνεκέν σου.
καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἰδοὺ
ἐθαύμασά σου τὸ πρό-
σωπον ἐπὶ τῷ ῥήμα-
τι τούτῳ καταστρέ-
ψαι τὴν πόλιν περὶ ἧς
ἐλάλησας. σπεῦσον
οὖν τοῦ σωθῆναι ἐκεῖ. οὐ
γὰρ δυνήσομαι τοῦ ποιῆ-
σαι πρᾶγμα, ἕως τοῦ
ἐλθεῖν σε ἐκεῖ. Διὰ

te, & magnificasti
misericordiam tuam,
quam fecisti mecum,
vt saluares animam
meam, nec possum in
monte saluari, ne for-
tè apprehendat me ma
lum, & moriar. Est
ciuitas hæc iuxtà, ad
quam possum fugere,
parua, & saluabor
in ea, nunquid non mo
dica est, & viuet a-
nima mea? Dixitque
ad eum: Ecce etiam in
hoc suscepi preces tu-
as, vt non subuertam
vrbem pro qua locu-
tus es. Festina, & sal-
uare ibi, quia non po-
tero facere quicquam
donec ingrediaris il-
luc. Idcirco vocatum

culis tuis, & magni-
ficasti misericordi-
am tuam, quam fe-
cisti mecum, vt vi-
uificares animam
meam. Et ego non
potero eruere me
ad montem, ne for-
tè hæreat mihi ma-
lum, & moriar. Ec-
ce nunc ciuitas ista
propinqua, vt fugiã
illuc, & est parua. E-
ruam me nũc illuc.
Nunquid non parua
est? Et viuet anima
mea. Et dixit ad eũ:
Ecce suscepi faciem
tuam, etiam in hoc
vt non subuertam ci
uitatẽ, vt locutus es.
Festina, erue te il-
luc, quia non potero
facere quicquã, do-
nec ingrediaris il-

בעיניך ותגדל חסדך
אשר עשית עמדי
להחיות את־נפשי
ואנכי לא אוכל
להמלט ההרה פן־
תדבקני הרעה ומתי
: הנה־נא העיר
הזאת קרבה לנוס
שמה והוא מצער
אמלטה נא שמה
הלא מצער הוא
ותחי נפשי: ויאמר
אליו הנה נשאתי
פניך גם לדבר הזה
לבלתי הפכי את־
: העיר אשר דברת
מהר המלט שמה
כי לא אוכל לעשות
דבר עד־באך

τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνο-
μα τῆς πόλεως ἐκεί-
νης Σεγώρ.

Gen. 20. Oratio Abimelech ad deum.

Καὶ εἶπε, κύριε ἔ-
θνος ἀγνοοῦν καὶ δί-
καιον ἀπολεῖς; οὐκ αὐ-
τός μοι εἶπεν, ἀδελ-
φή μου ἐστί; καὶ αὕτη μοι
εἶπεν, ἀδελφός μου ἐ-
στίν; ἐν καθαρᾷ καρ-
δίᾳ, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
χειρῶν, ἐποίησα τοῦτο.
εἶπε δὲ ὁ θεὸς καθ᾽ ὕ-
πνον. κἀγὼ ἔγνων ὅ-
τι ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ
ἐποίησας τοῦτο, καὶ ἐφει-
σάμην ἐγώ σου, τοῦ μὴ
ἁμαρτεῖν σε εἰς ἐμέ.
ἕνεκα τούτου οὐκ ἀφῆ-
κά σε ἅψασθαι αὐ-
τῆς. Νῦν δὲ ἀπόδος
τὴν γυναῖκα τῷ ἀν-
θρώπῳ, ὅτι προφήτης
ἐστί, καὶ προσεύξεται περὶ

*est nomen vrbis illius
Segor.*

*Et ait: Domi-
ne, num gentem
ignorantem &
iustam interficies?
Nónne ipse dixit mihi,
Soror mea est: & i-
psa ait, frater meus
est? In simplicitate cor-
dis mei, & munditia
manuum mearum hoc
feci. Dixítque ad e-
um Deus: Et ego scio
quòd simplici corde fe
ceris: & ideo custo-
diui te ne peccares in
me, & non dimisi vt
tangeres eam. Nunc
ergo redde viro suo
vxorem, quia pro-
pheta est, & orabit*

luc. Idcirco vocauit
nomen ciuitatis Só-
har.

Et dixit: Do-
mine, nunquid
gentem etiam
iustã occides? Nun-
quid non ipse dixit
mihi: Soror mea est,
& ipsa etiam dixit:
Frater meus est? In
perfectione cordis
mei, & in munditia
manuum mearũ fe-
ci hoc. Et dixit ad
eũ deus in somnio:
Etiã ego noui quod
in perfectione cor-
dis tui fecisti hoc, &
prohibui etiam ego
te, ne peccares mihi.
Idcirco non permisi
tibi, vt tãgeres eam.
Et nunc redde vxo-
rẽ viro, quia prophe

שָׁמָּה עַל־כֵּן קָרָא
שֵׁם־הָעִיר צוֹעַר׃

וַיֹּאמַר אֲדֹנָי הֲגוֹי
גַּם־צַדִּיק תַּהֲרֹג׃
הֲלֹא הוּא אָמַר־לִי
אֲחֹתִי הִוא וְהִיא־
גַם־הוּא אָמְרָה אָחִי
הוּא בְּתָם־לְבָבִי
וּבְנִקְיֹן כַּפַּי עָשִׂיתִי
זֹאת׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
הָאֱלֹהִים בַּחֲלֹם גַּם
אָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי בְתָם־
לְבָבְךָ עָשִׂיתָ זֹּאת
וָאֶחְשֹׂךְ גַּם־אָנֹכִי
אֹתְךָ מֵחֲטוֹ־לִי עַל־
כֵּן לֹא־נְתַתִּיךָ לִנְגֹּעַ
אֵלֶיהָ׃ וְעַתָּה הָשֵׁב
אֵשֶׁת־הָאִישׁ כִּי־
נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ρὶ σοῦ καὶ ζήσῃ, εἰ δὲ μὴ ἀποδιδῷς, γνώσῃ ὅτι ἀποθνήσκεις σὺ καὶ πάντα τὰ σά.

Gen.24. Fides Abrahæ in promissiones Dei.

Κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἧς ἐγενήθην, ὃς ἐλάλησέ μοι, καὶ ὃς ὤμοσέ μοι λέγων, σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου, αὐτὸς ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου. καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἰσαὰκ ἐκεῖθεν. ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ταύτην, καθαρὸς ἔσῃ ἀπὸ τοῦ ὅρκου τούτου. μόνον τὸν υἱόν μου μὴ ἀποστρέψῃς ἐκεῖ.

pro te, & viues. Si autem nolueris reddere, scito quòd morte morieris tu, & omnia quæ tua sunt.

Domine Deus cœli & terræ, qui tulit me de domo patris mei & de terra natiuitatis meæ, qui locutus est mihi, & iurauit mihi, dicens: Semini tuo dabo terram hanc, ipse mittet angelum suum coram te, & accipies inde vxorem filio meo. Sin autem mulier noluerit sequi te, non teneberis iuramento: filiũ tantùm meum ne reducas illuc.

ta est, & orabit ꝓ te, & viues. Et si tu non reddideris, scito ꝙ moriendo morieris tu, & oẽ qd' est tibi.

Dominus deus cœli, qui tulit me è domo patris mei, & ê terra cognationis meæ, & qui locutus est mihi, & qui iurauit mihi dicẽdo: Semini tuo dabo terram hanc, ipse mittet angelum suum ante te, & capies vxorem filio meo inde. Et si noluerit mulier pergere post te, mundus eris à iuramento meo isto, duntaxat filium meum non reducas illuc.

בַּעַדְךָ וֶחְיֵה וְאִם־
אֵינְךָ מֵשִׁיב דַּע כִּי־
מוֹת תָּמוּת אַתָּה
וְכָל־אֲשֶׁר־לָךְ׃
יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר לְקָחַנִי מִבֵּית
אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי
וַאֲשֶׁר דִּבֶּר־לִי וַאֲשֶׁר
נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר
לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־
הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא
יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ
וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי
מִשָּׁם׃ וְאִם־לֹא
תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת
אַחֲרֶיךָ וְנִקִּיתָ
מִשְּׁבֻעָתִי זֹאת רַק
אֶת־בְּנִי לֹא תָשֵׁב
שָׁמָּה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Orat deũ dispẽsatorem Abrahæ, vt in exequẽdo heri mãdato sibi adsit.

Καὶ εἶπε: κύριος ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, εὐόδωσον ἐναντίον ἐμοῦ σήμερον, καὶ ποίησον ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ. ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ὕδατος. αἱ δὲ θυγατέρες τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν ἐκπορεύονται ἀντλῆσαι ὕδωρ. καὶ ἔσται ἡ παρθένος ᾗ ἂν ἐγὼ εἴπω, ἐπίκλινον τὴν ὑδρίαν σου, ἵνα πίω. καὶ εἴπῃ μοι, πίε σύ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πίνουσαι. ταύτην ἡτοίμασας τῷ παιδί σου τῷ Ἰσαάκ. καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι ἐποίησας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου Ἀβραάμ.

Et dixit: Domine deus domini mei Abraham, occurre obsecro mihi hodie, & fac misericordiam cum domino meo Abraham. Ecce ego sto prope fontem aquæ, & filiæ habitatorũ huius ciuitatis egredientur ad hauriendam aquam. Igitur puella cui ego dixero: Inclina hydriam tuam vt bibam, & illa responderit, Bibe, quin & camelis tuis dabo potum, ipsa est quam præparasti seruo tuo Isaac, et per hoc intelligã quod feceris misericordiam cum domino meo.

Gen. 28. Votũ Iacob.

Ἐὰν ὁ κύριος ὁ θεὸς μετ᾽ ἐμοῦ διαφυλά-

Si fuerit deus mecum, & custodierit me in via

Domine deus domini mei Abraham, occurrere fac nũc corã me hodie, & fac misericordiã cũ domino meo Abrahã. Ecce ego sto iuxta fontẽ aquæ, & filiæ virorũ ciuitatis egrediuntur ad hauriendum aquam. Et erit, puella ad quam dixero, inclina nunc hydriã tuã, & bibã: & dixerit, bibe & etiam camelis tuis potũ dabo, ipsam præparasti seruo tuo. Et per hoc sciam, si feceris misericordiã cum domino meo.

וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲדֹנִי אַבְרָהָם
הַקְרֵה־נָא לְפָנַי
הַיּוֹם וַעֲשֵׂה־חֶסֶד
עִם אֲדֹנִי אַבְרָהָם׃
הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל־
עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת
אַנְשֵׁי הָעִיר יֹצְאֹת
לִשְׁאֹב מָיִם׃ וְהָיָה
הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר אֹמַר
אֵלֶיהָ הַטִּי־נָא כַדֵּךְ
וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה
שְׁתֵה וְגַם־גְּמַלֶּיךָ
אַשְׁקֶה אֹתָהּ הֹכַחְתָּ
לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ
אֵדַע כִּי־עָשִׂיתָ חֶסֶד
עִם־אֲדֹנִי׃

Si fuerit deꝰ mecum, & custodierit me in via

אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים
עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ

ξῃ με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ᾗ ἐγὼ πορεύομαι, καὶ δῷ μοι ἄρτον φαγεῖν, καὶ ἱμάτιον περιβαλέσθαι, καὶ ἀποστρέψω μετὰ σωτηρίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, καὶ ἔσται κύριός μοι εἰς θεόν, καὶ ὁ λίθος οὗτος ὃν ἔστησα στήλην, ἔσται μοι οἶκος θεοῦ, καὶ πάντων ὧν ἐάν μοι δῷς, δεκάτην ἀποδεκατώσω αὐτά σοι.

Gen. 32. Oratio Iacob, qua se à fratris iniuria liberari petit.

Εἶπε δὲ Ἰακώβ, ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραάμ, καὶ ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαάκ, κύριε ὁ θεὸς ὁ εἴπας μοι ἀπότρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου, καὶ εὖ σε ποιήσω, ἱκανός εἰμι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης, καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας ἧς ἐποίησας τῷ παιδί σου.

per quam ego ambulo, & dederit mihi panẽ ad vescendum, & vestimentum ad induendum, reuersúsque fuero prosperè ad domum patris mei: erit mihi dominus in Deum, & lapis iste quem erexi in titulum vocabitur Domus Dei, cunctorúmque quæ dederis mihi, decimas offeram tibi.

Dixítq; Iacob: Deus patris mei Abrahã, & Deus patris mei Isaac, domine qui dixisti mihi. Reuertere in terrã tuam & in locũ natiuitatis tuæ, & benefaciã tibi: minor sum cũctis miserationib⁹ tuis, & veritate tua quã expleuisti seruo tuo,

ista per quã ego ambulo, & dederit mihi panẽ ad vescendũ, & vestimentũ ad operiẽdum, & reuersus fuero in pace ad domum patris mei, erit domin⁹ mihi in deũ, & lapis iste quẽ posui in statuã, erit domus dei, & ex omnibus q̃ dederis mihi, decimãdo dabo decimas tibi.

ET dixit Iahacob: Deus patris mei Abrahã, & deus patris mei Ischac, domine q dixisti ad me, reuertere ad terrã tuã, & cognationẽ tuã, et benefaciam tibi. Minor sum cũctis misericordiis, & omni veritate quã fecisti cũ

הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן־לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ׃ וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים׃ וְהָאֶבֶן הַזּוֹת אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן־לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ׃

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוָה הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ׃ קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר

ἐν γὰρ τῇ ῥάβδῳ μου διέβην τὸν Ἰορδάνην τοῦτον. νυνὶ δὲ γέγονα εἰς δύο παρεμβολάς. ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου Ἠσαῦ, ὅτι φοβοῦμαι ἐγὼ αὐτόν, μή ποτε ἐλθὼν πατάξῃ με, καὶ μήτερας ἐπὶ τέκνοις. Σὺ δὲ εἶπας, καλῶς εὖ σε ποιήσω, καὶ θήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, ἣ οὐκ ἀριθμήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους.

In baculo meo transiui Iordanem istum, & nunc cum duabus turmis regredior. Erue me de manu fratris mei Esaü, quia valde eum timeo, ne fortè veniens percutiat matrem cum filiis. Tu locutus es quòd benefaceres mihi, & dilatares semen meum sicut arenā maris, quæ præ multitudine numerari non potest.

Gen. 41. Responsio Ioseph ad Pharaonem.

Ἄνευ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραώ.

Sine deo non respondebitur salutare Pharaoni.

Exod. 9. Rogat Mosen Pharao vt deum pro se oret.

Ἡμάρτηκα τὸ νῦν, ὁ κύριος δίκαιος, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ λαός μου ἀσεβεῖς.

Peccaui etiam nunc, dominus iustus, & ego et populus meus impij.

seruo tuo. Quia in baculo meo trãsiui Iarden hunc, & nũc habeo duas turmas. Erue me nũc de manu fratris mei, de manu Esau. Timeo enim eum, ne fortè veniat & percutiat me, matrémque cum filiis. Tu dixisti: Benefaciendo bene faciam tibi, & ponam semen tuum sicut arenam maris, quæ non numeratur præ multitudine.

עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי
בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת־
הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה
הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת׃
הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי
מִיַּד עֵשָׂו כִּי יָרֵא
אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן־יָבוֹא
וְהִכַּנִי אֵם עַל־בָּנִים׃
וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב
אֵיטִיב עִמָּךְ וְשַׂמְתִּי
אֶת־זַרְעֲךָ כְּחוֹל
הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר
מֵרֹב׃

Præter me deus respõdebit pacẽ Parhonis.

בִּלְעָדַי אֱלֹהִים יַעֲנֶה
אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה׃

Peccaui vice hac. Dominus iustus est, & ego & populus meus impij.

חָטָאתִי
הַפָּעַם יְהוָה הַצַּדִּיק
וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים׃

εὔξασθε οὖν πρὸς κύριον περὶ ἐμοῦ, καὶ παυσάσθω τοῦ γενέσθαι φωνὰς θεοῦ, καὶ χάλαζαν καὶ πῦρ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐξαποστελῶ ὑμᾶς, καὶ οὐκέτι προσθήσεσθε μένειν.

Orate dominum, vt desinant tonitrua Dei & grando, vt dimittam vos, & nequaquam hîc vltrà remaneatis.

Exod. 10. *Agnoscẽs peccatum Pharao, petit vt pro se oretur.*

Ἡμάρτηκα ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ εἰς ὑμᾶς. προσδέξασθε οὖν μου τὴν ἁμαρτίαν ἔτι νῦν, καὶ προσεύξασθε πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, καὶ περιελέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸν θάνατον τοῦτον. ἐξῆλθε δὲ μοϋσῆς ἀπὸ Φαραώ, καὶ ηὔξατο πρὸς κύριον, καὶ μετέβαλε κύριος ἀπὸ θαλάσσης ἄνεμον σφοδρόν, καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν, καὶ οὐχ ὑπελεί-

Peccaui in Deum vestrum & in vos, sed nunc dimittite peccatum mihi etiam hac vice, & rogate dominum Deum vestrum, vt auferat à me mortẽ istam. Egressúsque est Moyses de conspectu Pharaonis, & orauit dominum. Qui flare fecit ventum ab occidente vehementissimũ, & arreptam locustam proiecit in mare rubrum: non remansit ne vna quidem

Orate ad dominũ, & sufficiet ne sint tonitrua Dei, & grando, & dimittam vos, & amplius non manebitis.

הַעְתִּירוּ אֶל־יְהוָה וְרַב מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד וַאֲשַׁלְּחָה אֶתְכֶם וְלֹא תֹסִפוּן לַעֲמֹד׃

Peccaui domino deo vestro & vobis. Et nunc remitte quæso peccatum meum, veruntamen vice hac, & orate ad dominum deum vestrum, & remoueat à me tantũ mortem hanc. Et egressus est à Parhoh & orauit ad dominum, & vertit dominus ventum occidentalẽ fortem valde, & leuauit locustas, & fixit eas in mare Suph. Non remãsit locusta vna in

חָטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם׃ וְעַתָּה שָׂא נָא חַטָּאתִי אַךְ הַפַּעַם וְהַעְתִּירוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיָסֵר מֵעָלַי רַק אֶת־הַמָּוֶת הַזֶּה׃ וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה וַיֶּעְתַּר אֶל־יְהוָה׃ וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה רוּחַ־יָם חָזָק מְאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־הָאַרְבֶּה וַיִּתְקָעֵהוּ יָמָּה סּוּף לֹא נִשְׁאַר אַרְבֶּה אֶחָד בְּכֹל

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

φθῆ ἀκρὶς μία ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. καὶ ἐσκλήρωσε κύριος τὴν καρδίαν φαραώ, καὶ οὐκ ἐξαπέστειλε τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

Exod.20. Decē Dei præcepta.

ΣΑὶ ἐλάλησε κύριος πάντας τοὺς λόγους τούτους λέγων.

Ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, ὅστις ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας.

Οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑπὸ κάτω τῆς γῆς.

Οὐ προσκυνήσεις

in cunctis finibus Aegypti. Et retinuit dominus cor Pharaonis, vt non dimitteret filios Israel.

ET locutus est dominus omnes sermones hos dicens:

Ego sum dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti, de domo seruitutis.

Non erunt tibi dij alij præter me.

Non facies tibi idolum, neque vllius simulachrum, quæcunque in cœlo sursum, & quæcũque in terra deorsum, & quæcunque in aquis sub terra.

Non adorabis eos,

omni termino Aegypti. Et roborauit Dominus cor Parhoh, & non dimisit filios Israël.

ET locutus est Deus omnia verba ista, dicendo: Ego dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti, è domo seruorum.

Non erũt tibi dij alij coram me.

Nõ facies tibi sculptile, & omnem similitudinem quæ in cœlo sursum, & quę in terra deorsum, & quæ in aquis subter terram.

Nõ incuruabis te eis,

גְּבוּל מִצְרָיִם׃ וַיְחַזֵּק
יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה
וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
לֵאמֹר׃ אָנֹכִי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם מִבֵּית
עֲבָדִים׃ לֹא־יִהְיֶה
לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
עַל־פָּנָי׃ לֹא־
תַעֲשֶׂה־לְךָ פֶסֶל
וְכָל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל
וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתָּחַת
וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת
לָאָרֶץ׃ לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם

Universidad de Deusto Biblioteca

αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύ-
σεις αὐτοῖς. Ἐγὼ γάρ
εἰμι κύριος ὁ θεός σου,
θεὸς ζηλωτής, ἀποδι-
δοὺς ἁμαρτίας πατέ-
ρων ἐπὶ τέκνα ἐπὶ τρί-
την καὶ τετάρτην γε-
νεὰν τοῖς μισοῦσί με, καὶ
ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιά-
δας τοῖς ἀγαπῶσί με,
καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰ
προστάγματά μου.

Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα
κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ
ματαίῳ. οὐ γὰρ μὴ καθα-
ρίσει κύριος τὸν λαμ-
βάνοντα τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ ἐπὶ ματαίῳ.

Μνήσθητι τὴν ἡμέ-
ραν τῶν σαββάτων ἁ-
γιάζειν αὐτήν. Ἓξ ἡ-
μέρας ἐργᾷ, καὶ ποιή-
σεις πάντα τὰ ἔργα
σου. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ
ἑβδόμῃ σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου. Οὐ

neque ſeruies eis.

Ego enim ſum dominus deus tuus, deus zelotes, reddens peccata patrum in filios in tertiam & quartã generationem odio habẽtibus me, & faciens miſericordiam in miliaria dilıgẽtibus me, & ſeruantibus præcepta mea.

Non accipies nomen domini Dei tui in vano. non enim mundabit dominus accipientem nomen eius in vano.

Memento diem ſabbatorũ ſanctificare eũ.

Sex diebus operaberis, & facies omnia opera tua. At die ſeptima ſabbata domino Deo tuo. Non fa-

neque coles ea, quia ego dominus deus tuus, deus æmulator, viſitans iniquitatem patrum ſuper filios, ſuper tertios & ſuper quartos odientibus me. Et faciens miſericordiam millibus diligẽtibus me, & cuſtodientibus præcepta mea.

Non aſſumes nomen domini Dei tui in vanum: quia non mundabit dominus eũ, qui acceperit nomen eius in vanum.

Memẽto diei ſabbati ad ſanctificãdũ eum. Sex diebus operaberis, & facies omne opus tuũ. Et die ſeptimo ſabbatũ domino Deo tuo. Non

ולא תעבדם כי אנכי
יהוה אלהיך אל
קנא פקד עון אבות
על־בנים על־
שלשים ועל־
רבעים לשנאי׃
ועשה חסד לאלפים
לאהבי ולשמרי
מצותי׃ לא תשא
את־שם־יהוה
אלהיך לשוא כי לא
ינקה יהוה את
אשר־ישא את־שמו
לשוא׃ זכור את־
יום השבת לקדשו׃
ששת ימים תעבד
ועשית כל־מלאכתך׃
ויום השביעי שבת
ליהוה אלהיך לא

Universidad de Deusto Biblioteca

ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν
ἔργον, σὺ καὶ ὁ υἱός σου,
καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ
παῖς σου, ἡ παιδίσκη
σου, βοῦς σου, ὁ καὶ τὸ
ὑποζύγιόν σου, καὶ πᾶν
κτῆνός σου, καὶ ὁ προσή-
λυτος ὁ παροικῶν ἐν
σοί. Ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις
ἐποίησε κύριος τόν τε
οὐρανόν, καὶ τὴν γῆν, καὶ
τὴν θάλασσαν, καὶ πάν
τα τὰ ἐν αὐτοῖς. καὶ
κατέπαυσε τῇ ἡμέ-
ρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· διὰ τοῦτο
εὐλόγησε κύριος τὴν ἡ-
μέραν τὴν ἑβδόμην,
καὶ ἡγίασεν αὐτήν.

Τίμα τὸν πατέρα σου,
καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα
εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μα-
κροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς
γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς κύ-
ριος ὁ θεός σου δίδωσί
σοι. Οὐ φονεύσεις. Οὐ μοιχεύσεις. Οὐ κλέ-

*cies in ea omne opus, tu
& filius tuus, & filia
tua, seruus tuus, et ser
ua tua, bos tuus, &
subiugale tuum, & o-
mne iumẽtum tuũ, &
aduena habitans in te.
In sex enim diebus fe-
cit dominus cœlum &
terram, mare & omnia
quæ in eis: et requieuit
die septima, propter
hoc benedixit dominus
diem septimam, & san
ctificauit eam.*

*Honora patrẽ tuum
& matrem tuam, vt
bene tibi sit, & vt lon-
gæuus sis super terram
bonam, quam dominus
Deus tuus dabit tibi.*

Non occides.

Non mœchaberis.

Non furaberis.

facies omne opus tu
& filius tuus, & filia
tua, & seruus tuus, et
ancilla tua, & iumẽ-
tum tuũ, & peregri-
nus tuus, qui intra
portas tuas. Quia
sex diebus fecit do-
minus cœlum & ter
ram, mare, & omne
quod est in eis, & re-
quieuit die septima,
propterea benedixit
domin⁹ diei sabbati,
& sanctificauit illũ.

Honora patrem
tuum & matrem tu-
am, vt prolongentur
dies tui super terrã,
quã dominus Deus
tuus dabit tibi.

Non occides.

Non cõmittes ad-
ulterium.

Non furaberis.

תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה
אַתָּה וּבִנְךָ־וּבִתֶּךָ
עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ
וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר
בִּשְׁעָרֶיךָ׃ כִּי שֵׁשֶׁת־
יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־
הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ
אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־
אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי עַל־כֵּן בֵּרַךְ
יְהוָה אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת
וַיְקַדְּשֵׁהוּ׃ כַּבֵּד אֶת־
אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ
לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ
עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
לָךְ׃ לֹא תִרְצָח׃
לֹא תִנְאָף׃
לֹא תִגְנֹב׃

ψεις. οὐ ψευδομαρ-
τυρήσεις κατὰ τοῦ πλη-
σίον σου μαρτυρίαν ψευ-
δῆ. οὐκ ἐπιθυμήσεις
τὴν γυναῖκα τοῦ πλη-
σίον σου. οὐκ ἐπιθυμή-
σεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλη-
σίον σου, οὐδὲ τὸν ἀγρὸν
αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐ-
τοῦ, οὐδὲ τὴν παιδίσκην
αὐτοῦ, οὔτε τοῦ βοὸς αὐτοῦ,
οὔτε τοῦ ὑποζυγίου αὐ-
τοῦ, οὔτε παντὸς σκεύους
αὐτοῦ, οὔτε ὅσα τῷ πλησίον σού ἐστι.

*Non falso testificabe-
ris contra proximũ tuũ
testimonium falsum.
Non cõcupisces vxo-
rẽ proximi tui, nõ con-
cupisces domũ proximi
tui, neq; agrũ eius, ne-
que seruũ eius, neq; an-
cillã eius, neq; bouẽ e-
ius, neque subiugale e-
ius, neq; omnẽ supelle-
ctilẽ eius, neque quæcũ
que proximi tui sunt.*

Exod. 32. Orat Moses, vt idololatriæ crimen populoremittat.

Ἵνα τί κύριε θυμοῖ ὀρ-
γῇ εἰς τὸν λαόν σου, οὓς
ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύ-
πτου, ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ, καὶ
ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ
ὑψηλῷ, μή ποτε εἴπω-
σιν οἱ Αἰγύπτιοι λέγοντες.
μετὰ πονηρίας ἐξήγαγεν
αὐτοὺς ἀποκτεῖναι ἐν
τοῖς ὄρεσι, καὶ ἐξαναλῶ-
σαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς:

*Cur domine ira-
scitur furor tu-
us cõtra popu-
lũ tuũ, quẽ eduxisti de
terra Aegypti in forti-
tudine magna et in ma-
nu robusta. Ne quæso di-
cãt Aegyptij, Callidè e-
duxit eos vt interfice-
ret in montibus & de-
leret è terra: quiescat*

Non testificaberis
in proximũ tuũ testi-
monium mendax.
Nõ desiderabis do-
mum amici tui, non
desiderabis vxorem
amici tui, neque ser-
uum eius, neque an-
cillam eius, neq; bo-
uem eius, neque asi-
num eius, neque omnia quæ amico tuo.

לא־תענה ברעך
עד שקר׃
לא תחמד בית רעך
לא־תחמד אשת
רעך ועבדו ואמתו
ושורו וחמרו וכל
אשר לרעך׃

Vt quid do-
mine irasci-
tur furor tu-
us in populũ tuum,
quem eduxisti è ter-
ra Aegypti in forti-
tudine magna & in
manu forti? Vt quid
dicent Aegyptij, di-
cẽdo: malitiosè edu-
xit eos, vt occideret
eos in montibus, &
consumeret eos è su-
perficie terrę. Reuer

למה יהוה יחרה
אפך בעמך אשר
הוצאת מארץ
מצרים בכח גדול
וביד חזקה׃ למה
יאמרו מצרים לאמר
ברעה הוציאם
להרג אתם בהרים
ולכלתם מעל פני
האדמה שוב מחרון

παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς τοῦ θυ-
μοῦ σου. καὶ ἵλεως γενοῦ ἐ-
πὶ τῇ κακίᾳ τοῦ λαοῦ σου,
μνησθεὶς Ἀβραὰμ, καὶ
Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ τῶν
σῶν οἰκετῶν, οἷς ὤμο-
σας κατὰ σεαυτοῦ, καὶ ἐλά-
λησας πρὸς αὐτοὺς λέ-
γων. Πολὺ πληθυνῶ
τὸ σπέρμα ἡμῶν, ὡσεὶ
τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ
πλήθει. καὶ πᾶσαν τὴν
γῆν ταύτην, ἣν εἶπας
δοῦναι τῷ σπέρμα-
τι αὐτῶν, καὶ καθέ-
ξουσιν αὐτὴν εἰς τὸν
αἰῶνα.

Exod. 33. Orat Deũ Moses vt se conspiciendum præbeat.

Ἰδοὺ σύ μοι λέγεις, ἀ-
νάγαγε τὸν λαὸν τοῦ-
τον. σὺ δὲ οὐκ ἐδήλω-
σάς μοι ὃν συναποστε-
λεῖς μετ' ἐμοῦ, σὺ δέ μοι
εἶπας, οἶδά σε παρὰ
πάντας, καὶ χάριν ἔ-
χεις παρ' ἐμοί.

*ira tua, & esto pla-
cabilis super nequitia
populi tui. Recorda-
re Abraham, Isaac,
& Israël seruorum
tuorum, quibus iura-
sti per temetipsum, di-
cens: Multiplicabo se-
men vestrum sicut stel-
las cœli, & vniuer-
sam terram hanc de
qua locutus sum da-
bo semini vestro,
& possidebitis
eam sem-
per.*

*PRæcipis vt edu
cam populum i-
stum, & non in-
dicas mihi quem missu
rus es mecum, præser-
tim cùm dixeris, noui
te ex nomine, & inue
nisti gratiam corã me.*

tere ab ira furoris
tui, & pœniteat te su
per malum hoc po-
puli tui. Recordare
Abraham, Ischac, &
Israël seruorũ tuo-
rum, quibus iurasti
per teipsum, & locu
tus es ad eos: Multi-
plicabò semen ve-
strũ sicut stellas cœ-
li, & omnem terram
hanc quam dixi, da-
bo semini vestro, &
hæreditate accipiẽt
in seculum.

VIde, tu dicis
mihi, ascen-
dere fac po
pulũ hũc, & tu nõ sci
re fecisti me, quẽ mis
surus sis mecũ, & tu
dixisti, noui te nomi
ne, & etiam inuenisti
gratiã in oculis meis.

אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־
הָרָעָה לְעַמֶּךָ׃
זְכֹר לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל
עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר
אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־
זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי
הַשָּׁמָיִם וְכָל־הָאָרֶץ
הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי
אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ
לְעֹלָם׃

רְאֵה אַתָּה אֹמֵר
אֵלַי הַעַל אֶת־הָעָם
הַזֶּה וְאַתָּה לֹא
הוֹדַעְתַּנִי אֵת אֲשֶׁר־
תִּשְׁלַח עִמִּי וְאַתָּה
אָמַרְתָּ יְדַעְתִּיךָ בְשֵׁם
וְגַם־מָצָאתָ חֵן בְּעֵינָי׃

Universidad de Deusto Biblioteca

Εἰ οὖν εὕρηκα χάριν ἐ-
ναντίον σου, ἐμφάνισόν
μοι σεαυτόν, γνωστῶς
ἴδω σε, ὅπως ἂν ὦ εὑ-
ρηκὼς χάριν ἐνώπιόν
σου, καὶ ἵνα γνῶ
ὅτι λαός σου
τὸ ἔθνος
τοῦτο.

Si ergo inueni gratiam in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam, vt sciam te, & inueniam gratiam ante oculos tuos, respice populum tuum gentem hanc.

Exod.34. *Petit Moses vt deus sibi semper adsit.*

Εἰ εὕρηκα χάριν ἐνώπιόν σου, συμπορευθήτω κύριος μεθ' ἡμῶν, ὁ λαός γὰρ σκληροτράχηλός ἐστι, καὶ ἀφελεῖς σὺ τὰς ἁμαρτίας, καὶ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ ἐσόμεθά σοι.

Si inueni gratiam in conspectu tuo domine, obsecro vt gradiaris nobiscum. Populus enim duræ ceruicis est: & auferas iniquitates nostras atque peccata, nósque poßideas.

Num. 10. *Oratio Mosis cùm arca eleuaretur.*

Ἐξεγέρθητι κύριε καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροί σου, φυγέτωσαν πάντες οἱ μισοῦντές σε.

Surge domine & dißipentur inimici tui, & fugiāt qui oderunt te, à facie tua.

Et nunc si quæso inueniam gratiam in oculis tuis, scire fac me nūc viam tuam, & sciam te, vt inueniam gratiam in oculis tuis, & vide, qnia populus tuus est gens hæc.

וְעַתָּה אִם־נָא
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
הוֹדִיעֵנִי נָא אֶת־
דְּרָכֶךָ וְאֵדָעֲךָ לְמַעַן
אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ
וּרְאֵה כִּי עַמְּךָ הַגּוֹי
הַזֶּה׃

SI quæso inueni gratiā in oculis tuis domine, vadat nūc dominus per medium nostri, quia populus duræ ceruicis est, & parces iniquitati nostræ, & peccato nostro, et hæreditate accipies nos.

אִם־נָא מָצָאתִי
חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי
יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי
בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־
קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא
וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ
וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃

SVrge domine, & dispergātur inimici tui, & fugiant odio habentes te à facie tua.

קוּמָה יְהוָה
וְיָפֻצוּ
אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ
מִפָּנֶיךָ׃

Universidad de Deusto Biblioteca

Nume. 11. Queritur Moses totũ onus populi sibi impẽdere.

Καὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς κύριον. ἱνατί ἐκάκωσας τὸν θεράποντά σου, διατί οὐχ εὕρηκα χάριν ἐνώπιόν σου, ἐπιθεῖναι τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ τούτου ἐπ' ἐμέ; μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον τὸν πάντα λαὸν τοῦτον, ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτούς; ὅτι λέγεις μοι. λάβε αὐτοὺς εἰς τὸν κόλπον σου, ὡσεὶ ἄραι τιθηνὸς τὸν θηλάζοντα, εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσας τοῖς πατράσιν αὐτῶν; πόθεν μοι κρέα δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ, ὅτι κλαίουσιν ἐπ' ἐμὲ λέγοντες: Δὸς ἡμῖν κρέα, ἵνα φάγωμεν. Οὐ δυνήσομαι ἐγὼ μόνος φέ-

Et ait Moyses ad dominum: Cur afflixisti seruum tuum? quare non inuenio gratiam coram te, & cur imposuisti pondus vniuersi populi huius super me? Nunquid ego concepi omnem hanc multitudinem, vel genui eam, vt dicas mihi: Porta eos in sinu tuo, sicut portare solet nutrix infantulum, & defer in terram pro qua iurasti patribus eorum? Vnde mihi carnes, vt dem tantæ multitudini? Flent contra me dicentes: Da nobis carnes vt comedamus. Non possum solus susti-

Et dixit Mosch ad Dominum: Vt quid malefecisti seruo tuo? Et vt quid non inueni gratiam in oculis tuis, vt poneres onus omnis populi huius super me? Nũquid ego concepi omnem populũ hunc? Num ego genui eum? quia dicis ad me: Porta eum in sinu tuo, quemadmodũ portat nutricius infantem, ad terrã super quã iurasti patribus eius? Vnde est mihi caro, vt dẽ vniuerso populo huic? Flẽt enim aduersum me, dicendo: Da nobis carnem, vt comedamus. Nõ possum

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
יְהוָה לָמָה הֲרֵעֹתָ
לְעַבְדֶּךָ וְלָמָּה לֹא־
מָצָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
לָשׂוּם אֶת־מַשָּׂא
כָּל־הָעָם הַזֶּה עָלָי׃
הֶאָנֹכִי הָרִיתִי אֵת
כָּל־הָעָם הַזֶּה אִם־
אָנֹכִי יְלִדְתִּיהוּ כִּי־
תֹאמַר אֵלַי שָׂאֵהוּ
בְחֵיקֶךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא
הָאֹמֵן אֶת־הַיֹּנֵק
עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתָיו׃
מֵאַיִן לִי בָּשָׂר לָתֵת
לְכָל־הָעָם הַזֶּה כִּי־
יִבְכּוּ עָלַי לֵאמֹר
תְּנָה־לָּנוּ בָשָׂר
וְנֹאכֵלָה׃ לֹא־אוּכַל

ρειν τὸν λαὸν τοῦτον, ὅτι βαρύ μοί ἐστι τὸ ῥῆμα τοῦτο. εἰ δ' οὕτω σὺ ποιεῖς μοι, ἀπόκτεινόν με ἀναιρέσει, εἰ εὕρηκα ἔλεος παρὰ σοί, ἵνα μὴ ἴδω τὴν κάκωσίν μου.

nere omnem hunc populum, quia grauis est mihi. Sin aliter tibi videtur, obſecro vt interficias me, & inueniam gratiam in oculis tuis, ne tantis afficiar malis.

Num. 13. *Orat Moſes dominũ, vt populi cõtumaciæ ignoſcat.*

ΚΑὶ εἶπε Μωϋσῆς πρὸς κύριον. καὶ ἀκούσεται Αἴγυπτος ὅτι ἀνήγαγες ἐν ἰσχύϊ σου τὸν λαόν σου τοῦτον ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἀκηκόασιν ὅτι σὺ εἶ κύριος ἐν τῷ λαῷ τούτῳ. ὅστις ὀφθαλμοῖς κατ' ὀφθαλμοὺς ὀπτάζῃ κύριε, καὶ ἡ νεφέλη σου ἐφέστηκεν ἐπ' αὐτῶν,

ET ait Moyſes ad dominum: Et audient Aegyptij de quorum medio eduxiſti populum iſtum, & habitatores terræ huius qui audierunt quòd tu domine in populo iſto ſis, & facie videaris ad faciem, & nubes tua protegat illos,

ego ſolus ferre vniuerſum populum hunc, quia ſupra vires meas eſt. Et ſi ita tu facis mihi, occide me quæſo occidendo, ſi inueni gratiam in oculis tuis, & non videbo malum mihi.

ET dixit Moſch ad dominum: Et audiét Aegyptij, quòd aſcendere feciſti in fortitudine tua populum iſtum è medio eius. Et dicent ſuper habitatorem terræ huius qui audierunt quòd tu domine ſis in medio populi iſtius, ꝙ oculo ad oculũ conſpectus ſis domine, & nubes tua ſteterit ſuper eos, & quòd

אָנֹכִי לְבַדִּי לָשֵׂאת
אֶת־כָּל־הָעָם הַזֶּה
כִּי כָבֵד מִמֶּנִּי׃ וְאִם־
כָּכָה אַתְּ־עֹשֶׂה לִּי
הָרְגֵנִי נָא הָרֹג אִם־
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
וְאַל־אֶרְאֶה בְּרָעָתִי׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
יְהוָה וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם
כִּי־הֶעֱלִיתָ בְכֹחֲךָ
אֶת־הָעָם הַזֶּה
מִקִּרְבּוֹ׃ וְאָמְרוּ אֶל־
יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת
שָׁמְעוּ כִּי־אַתָּה יְהוָה
בְּקֶרֶב הָעָם הַזֶּה
אֲשֶׁר־עַיִן בְּעַיִן
נִרְאָה אַתָּה יְהוָה
וַעֲנָנְךָ עֹמֵד עֲלֵהֶם

Universidad de Deusto Biblioteca

καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης σὺ πορεύῃ πρότερος αὐτῶν τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα, καὶ ἐκτρίψεις τὸν λαὸν τοῦτον ὡσεὶ ἄνθρωπον ἕνα. καὶ ἐροῦσι τὰ ἔθνη ὅσοι ἀκηκόασι τὸ ὄνομά σου λέγοντες. παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι κύριον εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν αὐτοῖς, κατέστρωσεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ νῦν ὑψωθήτω ἡ ἰσχύς σου κύριε, ὃν τρόπον εἶπας λέγων. κύριος μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινός. ἀφαιρῶν ἀνομίας, καὶ ἀδικίας, καὶ ἁμαρτίας, καὶ καθαρισμῷ οὐ καθαριεῖ τὸν ἔνοχον. ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας

& in columna nubis præcedas eos per diem, & in columna ignis per noctem: quòd occideris tantam multitudinem quasi vnum hominem, & dicant: Non *poterat introducere populum in terram pro qua iurauerat eis: idcirco occidit eos in solitudine.* Ma*gnificetur ergo fortitudo domini, sicut iurasti, dicens:* Domi*nus patiens & multæ misericordiæ, auferens iniquitatem & scelera, nullámque noxium derelinquēs: qui visitas peccata pa-*

in colūna nubis ambulas ante eos in die, & in columna ignis nocte. Et si mori feceris populum istum tāquam virum vnum, dicent gentes quę audierunt auditum tuum, dicendo: Quia nō potest dominus introducere populum istū in terram super quam iurauit eis, occidit eos in deserto. Et nunc magnificetur obsecro fortitudo domini, quemadmodū locutus es dicendo: Dominus tardus ad irā, & multus misericordia, portans iniquitatē, & pręuaricationem, & mundando non mundabit, visitās iniquitatē patrum

וּבְעַמֻּד עָנָן אַתָּה
הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
וּבְעַמּוּד אֵשׁ לָיְלָה׃
וְהֵמַתָּה אֶת־הָעָם
הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד
וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־
שָׁמְעוּ אֶת־שִׁמְעֲךָ
לֵאמֹר׃ מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת
יְהוָה לְהָבִיא אֶת־
הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לָהֶם
וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר׃
וְעַתָּה יִגְדַּל־נָא כֹּחַ
אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
לֵאמֹר׃ יְהוָה אֶרֶךְ
אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד נֹשֵׂא
עָוֹן וָפָשַׁע וְנַקֵּה לֹא
יְנַקֶּה פֹּקֵד עֲוֺן אָבוֹת

Universidad de Deusto Biblioteca

πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς. ἄφες τὴν ἁμαρτίαν τῷ λαῷ τούτῳ κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καθάπερ ἵλεως ἐγένου αὐτοῖς ἀπ' Αἰγύπτου, ἕως τοῦ νῦν.

trum in filios in tertiam & quartam generationem. Dimitte obſecro peccatum populi huius, ſecũdũ magnitudinẽ miſericordiæ tuæ, ſicut propitius fuiſti egrediẽtib. de Aegypto vſque ad locum iſtum.

Num. 16. Oratio Moſis contra Core.

ΚΑὶ ἐβαρυθύμησε Μωϋσῆς σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς κύριον. μὴ πρόσχῃς εἰς τὴν θυσίαν αὐτῶν, οὐκ ἐπιθύμημα οὐδενὸς αὐτῶν εἴληφα, οὐδὲ ἐκάκωσα οὐδένα αὐτῶν?

IRatúſq; Moyſes valdè ait ad dominum: Ne reſpicias ſacrificia eorum, tu ſcis quòd nec aſellum quidẽ vnquã acceperim ab eis, nec afflixerim quempiam eorum.

Num. 16.

ΘΕὲ θεὲ τῶν πατέρων καὶ πάσης σαρκός, εἰ ἄνθρωπος εἷς ἥμαρτεν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἡ ὀργὴ κυρίου.

FOrtiſſime Deus ſpirituum vniuerſæ carnis, nũ vno peccante contra omnes ira tua deſæuiet?

Num. 21. Votum populi Iſrael

ΚΑὶ ηὔξατο Ἰσραὴλ εὐχὴν κυρίῳ, καὶ εἶπεν. Ἐὰν

AT Iſrael voto ſe domino obligãs, ait: Si

ſuper filios, ſuper tertios, & ſuper quartos. Parce obſecro iniquitati populi iſtiꝰ ſecũdum magnitudinẽ miſericordię tuę, etqueẽadmodũ pepercisti populo iſti ab Aegypto vſq; huc.

עַל־בָּנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים׃ סְלַח־נָא לַעֲוֺן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־הֵנָּה׃

ET iratus eſt Moſeh valde, & dixit ad dominũ: Ne reſpicias ad oblationẽ eorũ. Nõ aſinũ vnius ex eis accepi, neq; malefeci vni ex eis.

וַיִּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה אַל־תֵּפֶן אֶל־מִנְחָתָם לֹא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם נָשָׂאתִי וְלֹא הֲרֵעֹתִי אֶת־אַחַד מֵהֶם׃

DEus deꝰ ſpirituũ omnis carnis, vir vnus peccauit, & cõtra vniuerſam cõgregationẽ iraſcêris?

אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכָל־בָּשָׂר הָאִישׁ אֶחָד יֶחֱטָא וְעַל כָּל־הָעֵדָה תִּקְצֹף׃

ET vouit Iſraël votũ domino, & dixit: Si tra-

וַיִּדַּר יִשְׂרָאֵל נֶדֶר לַיהוָה וַיֹּאמַר אִם־

Universidad de Deusto
Biblioteca

μοι παραδῷς τὸν λαὸν τοῦτον ὑποχείριον, ἀναθεματιῶ αὐτὸν, καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ.

Num. 21. Διὰ τοῦτο ἐροῦσιν οἱ αἰνιγματισταὶ, ἔλθετε εἰς ἐσεβών, ἵνα οἰκοδομηθῇ καὶ κατασκευασθῇ πόλις Σηών, ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἐξ ἀσεβών, καὶ φλὸξ ἐκ πόλεως σηὼν καὶ κατέφαγεν ἕως Μωὰβ, καὶ κατέφαγε στήλας Ἀρνῶν.

Num. 23. Benedicit Balaã semini Israel. Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ εἶπεν. ἐκ μεσοποταμίας μετεπέμψατό με Βαλὰκ βασιλεὺς Μωὰβ, ἐξ ὀρέων ἀπ' ἀνατολῶν λέγων. δεῦρο ἄρασαί μοι τὸν Ἰακώβ, καὶ δεῦρο ἐπικατάρασαί μοι τὸν Ἰσραήλ. τί ἀράσομαι ὃν μὴ ἀρᾶται κύριος; ἢ τί καταράσομαι ὃν μὴ καταρᾶται ὁ

tradideris populum istum in manu mea, delebo eũ & vrbes eius.

IDcirco dicitur ĩ prouerbio, Venite ĩ Hesebõ, ædificetur, & cõstruatur ciuitas Schõ. Ignis egressus est de Hesebon, flãma de oppido Schõ, & deuorauit Ar Moabitarũ, & habitatores excelsorũ Arnon.

ASsumptáq; parabola sua dixit: De Aram adduxit me Balac rex Moabitarũ, de mõtibus oriẽtis. Veni, ĩquit, et maledic Iacob: propera & detestare Israel. Quomodo maledicã cui nõ maledixit deus, qua ratione detestabor, quẽ dominus non detesta-

dendo tradideris populum istum in manu mea, perdam vrbes eorum.

נתן תתן את־העם הזה בידי והחרמתי את־עריהם:

IDcirco dicunt qui parabolas scribũt. Venite in Chesbõ, ędificetur, & pręparetur ciuitas ipsi Sichon, quia ignis egressus est de Hesbon, flãma è ciuitate Sichon, consumpsit HarMoab, dominos Bamoth Arnon.

על־כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון: כי־אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון אכלה ער מואב בעלי במות ארנן:

ET assũpsit parabolã suã, & dixit: De Arã adduxit me Balac rex Moab, de montibus oriẽtis: veni, & maledic propter me Iahacob, & veni detestare Israël. Cur maledicã cui nõ maledixit deus, & cur detestabor

וישא משלו ויאמר מן־ארם ינחני בלק מלך־מואב מהררי־קדם לכה ארה־לי יעקב ולכה זעמה ישראל: מה אקב לא קבה אל ומה

Universidad de Deusto Biblioteca

θεός; ὅτι ἀπὸ κορυφῆς ὀρέων ὄψομαι αὐτὸν, καὶ ἀπὸ βουνῶν προσνοήσω αὐτόν. ἰδοὺ λαὸς μόνος κατοικήσει, καὶ ἐν ἔθνεσιν οὐ συλλογισθήσεται. τίς ἐξηκριβώσατο τὸ σπέρμα Ἰακώβ; καὶ τίς ἐξαριθμήσεται δήμους Ἰσραήλ; ἀποθάνοι ἡ ψυχή μου ἐν ψυχαῖς δικαίων καὶ γένοιτο τὸ σπέρμα μου, ὡς τὸ σπέρμα αὐτῶν.

Καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν. ἀνάστηθι Βαλὰκ, καὶ ἄκουε, ἐνώτισαι μάρτυς υἱὸς Σεπφώρ. οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ θεὸς διαρτηθῆναι, οὐδ' ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἀπειληθῆναι. αὐτὸς εἴπας, οὐχὶ ποιήσει; λαλήσει, καὶ οὐχὶ ἐμμενεῖ;

tur? De ſummis ſilicibus videbo eum, & de collibus conſiderabo illum. Populus ſolus habitabit, & inter gentes non reputabitur. Quis dinumerare poſſit puluerem Iacob, & noſſe numerum filiorum Iſrael. Moriatur anima mea morte iuſtorum, & fiant nouiſsima mea horum ſimilia.

At ille aſſumpta parabola ſua ait: Sta Balac & auſculta, audi fili Sepphor. Non eſt Deus quaſi homo vt mentiatur, nec vt filius hominis vt mutetur. Dixit ergo & non faciet, locutus eſt & non implebit?

quē nō deteſtatꝰ eſt dn̄s? Quia de vertice petrarū videbo eū, et de collibus intuebor illū. Ecce populus ſolus habitabit, et in gē tib. nō reputabitur. Quis numerabit puluerē Iahacob, & numerabit quartā partē Iſraël? Moriatur anima mea morte rectorū, & ſit nouiſsimū meum ſicut ipſe.

Et aſsūpſit parabolā ſuam, & dixit: Surge Balac, & audi, auſculta verba mea fili Sippor: Nō eſt vir deus, vt mētiatur, & filius hominis, vt pœniteat eum: ipſe dixit, & nō faciet? et locutus eſt, & nō ſtabiliet illud?

אזעם לא זעם יהוה:
כי־מראש צרים
אראנו ומגבעות
אשורנו הן־עם
לבדד ישכן ובגוים
לא יתחשב: מי מנה
עפר יעקב ומספר
את־רבע ישראל
תמת נפשי מות
ישרים ותהי אחריתי
כמהו:

וישא משלו ויאמר
קום בלק ושמע
האזינה עדי בנו צפר
: לא איש אל ויכזב
ובן־אדם ויתנחם
ההוא אמר ולא
יעשה ודבר ולא
יקימנה:

Num. 24. Laus populi fidelis Israel.

Καὶ ἀναλαβὼν τὴν
παραβολὴν αὐτοῦ
εἶπε. φησὶ βαλαὰμ
υἱὸς βεώρ. φησὶν ὁ ἄν-
θρωπος ὁ ἀληθινὸς,
φησὶν ἀκούων λόγια
ἰσχυρὰ, ὁρῶν ὅς τις ὅ-
ρασιν θεοῦ εἶδεν ἐν ὕ-
πνῳ, ἀποκεκαλυμμέ-
νοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τοῦ. ὡς καλοὶ οἱ οἶκοί
σου Ἰακὼβ, αἱ σκηναί
σου Ἰσραὴλ ὡσεὶ νά-
παι σκιάζουσαι:

Et assumpta parabola ait: Dixit Balaam filius Beor: dixit homo cuius obturatus est oculus, dixit auditor sermonum dei, qui visionem omnipotentis intuitus est, qui cadit, & sic aperiuntur oculi eius. Quàm pulchra tabernacula tua Iacob, & tentoria tua Israel?

Num. 27. Petit à deo Moses vt populo suo aliquẽ præficiat.

Καὶ εἶπε Μοϋσῆς
πρὸς κύριον. ἐπι-
σκεψάσθω κύριος ὁ θε-
ὸς τῶν πνευμάτων, καὶ πά-
σης σαρκὸς, ἄνθρωπον
ἐπὶ τῆς συναγωγῆς ταύ-
της, ὅς τις ἐξελεύσεται
πρὸ προσώπου αὐτῶν,
καὶ ὅς τις εἰσελεύσεται
καὶ ὅς τις ἐξάξει αὐτοὺς, καὶ
ὅσις εἰσάξει, καὶ οὐκ ἔσται συναγωγὴ κυρίου

Cui respondit Moyses: Prouideat Deus spirituũ omnis carnis hominẽ qui sit super multitudinem hanc: & possit exire & intrare ante eos, & educere, ne sit populus domini,

Et assumpsit parabolã suã, & ait: Dixit Bilham filius Behor, & dixit vir apertum habens oculum. Dixit audiens eloquia dei. Qui visionẽ omnipotentis vidit, cadẽs & & discoopertos habens oculos. Quàm pulchra sunt tabernacula tua Iahacob, habitacula tua Israël?

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר
נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ בְעֹר
וּנְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֻם
הָעָיִן׃ נְאֻם שֹׁמֵעַ
אִמְרֵי־אֵל אֲשֶׁר
מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה נֹפֵל
וּגְלוּי עֵינָיִם׃ מַה־
טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב
מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל׃

Et locutus est Mosch ad dominũ, dicẽdo: Præficiat dominus deus spirituũ omnis carnis, virũ super congregationẽ. Qui egrediatur ãte eos, & qui ingrediatur ante eos, et q educat eos, & qui introducat eos, & non sit cõgregatio domini,

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־
יְהוָה לֵאמֹר׃ יִפְקֹד
יְהוָה אֱלֹהֵי הָרוּחֹת
לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־
הָעֵדָה׃ אֲשֶׁר־יֵצֵא
לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יָבֹא
לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר
יוֹצִיאֵם וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם
וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ὡσεὶ πρόβατα, οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν.

Deutcr. 3. Orat Moses vt Chananæã ingrediatur

Κύριε, κύριε σὺ ἤρξω δεῖξαι τῷ σῷ θεράποντι τὴν ἰσχύν σου καὶ τὴν δύναμίν σου, καὶ τὴν χεῖρα τὴν κραταιάν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν. τίς γάρ ἐστι θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ, ἢ ἐπὶ τῆς γῆς ὅστις ποιήσει καθὰ ἐποίησας σύ, καὶ κατὰ τὴν ἰσχύν σου.

Deut. 21. Deprecantur seniores à se occisi hominis crimẽ.

Καὶ ἀποκριθέντες ἐροῦσιν. αἱ χεῖρες ἡμῶν οὐκ ἐξέχεαν τὸ αἷμα τοῦτο. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν οὐχ ἑωράκασιν, ἵλεως γενοῦ τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ, καὶ ἐξιλασθήσεται αὐτοῖς τὸ αἷμα.

sicut oues absque pastore.

Domine deus tu cœpisti ostendere seruo tuo magnitudinem tuam, manúmque fortissimam: neque enim est alius deus vel in cœlo, vel in terra qui poßit facere opera tua, & comparari fortitudini tuæ.

Et dicent: Manus nostræ non effuderunt sanguinem hunc, nec oculi viderunt. propitius esto populo tuo Israel, quem redemisti domine, & ne reputes sanguinem innocentem in medio populi tui Israel. Et auferetur ab eis reatus sanguinis.

sicut pecudes quibꝰ non est pastor.

Domine deus, tu cœpisti ostẽdere seruo tuo magnitudinẽ tuã, & manum tuã validam. Quis enim est deus in cœlo, & in terra, qui faciat secũdum opera tua, & secũdum fortitudines tuas?

Et loquẽtur, & dicent: Manus nostrę non effuderunt sangniuem istum, & oculi nostri non viderũt: expia populũ tuũ Israël quẽ redemisti domine, et ne des sanguinẽ innocẽtẽ in medio populi tui Israël: & expiabũtur à sanguine.

כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעֶה׃

אֲדֹנָי יֱהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת־עַבְדְּךָ אֶת־גָּדְלְךָ וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי־אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כְמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרֹתֶךָ׃

וְעָנוּ וְאָמְרוּ יָדֵינוּ לֹא שָׁפְכָה אֶת־הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ׃ כַּפֵּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־פָּדִיתָ יְהוָה וְאַל־תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקֶרֶב עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְנִכַּפֵּר לָהֶם הַדָּם׃

Deut. 26. Oratio offerentium frugũ primitias.

Καὶ ἀποκριθήσῃ, καὶ ἐρεῖς ἐναντίον τοῦ θεοῦ σου. Συρίαν ἀπέβαλεν ὁ πατήρ μου, καὶ κατέβη εἰς Αἴγυπτον, καὶ παρῴκησεν ἐκεῖ ἐν ἀριθμῷ βραχεῖ, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ εἰς ἔθνος πολὺ καὶ μέγα, καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐταπείνωσαν ἡμᾶς, καὶ ἐπέθηκαν ἡμῖν ἔργα σκληρά, καὶ ἀνεβοήσαμεν πρὸς τὸν κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ εἶδε τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν, καὶ τὸν μόχθον ἡμῶν, καὶ τὸν θλιμμὸν ἡμῶν. καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς κύριος ἐξ Αἰγύπτου αὐτὸς ἐν ἰσχύι μεγάλῃ, ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν τῷ βραχίονι αὐτοῦ τῷ ὑψηλῷ, καὶ ἐν ὁράμασι μεγάλοις, καὶ ἐν

Et loquêris in cõspectu domini Dei tui. Syrus persequebatur patrem meum, qui descendit in Aegyptũ, & ibi peregrinatus est in paucißimo numero, creuítq; in gentẽ magnã ac robustã & infinitæ multitudinis. Afflixerúntq; nos Aegyptij, & persecuti sunt, imponẽtes onera grauißima, & clamauimus ad dominũ Deũ patrũ nostrorũ qui exaudiuit nos, & respexit humilitatẽ nostrã, et laborẽ, atque angustias, & eduxit nos de Aegypto in manu forti et brachio extẽto, in ingenti pauore, in signis

Et iterum loquêris, & dices coram domino deo tuo: Syrus peribat pater meus, & descendit in Aegyptum, & peregrinatus est ibi cũ viris paucis, & fuit ibi in gentem magnã robustã, & multam. Et malefecerunt nobis Aegyptij, & afflixerunt nos, & posuerũt super nos seruitutẽ duram. Et clamauimus ad dominum deum patrũ nostrorum, & exaudiuit dominus vocem nostram, & oppressionem nostram. Et eduxit nos ex Aegypto cum potentia forti, & brachio extento, & terrore magno, & signis & por-

וענית ואמרת לפני
יהוה אלהיך ארמי
אבד אבי וירד
מצרימה ויגר שם
במתי מעט ויהי שם
לגוי גדול עצום ורב:
וירעו אתנו המצרים
ויענונו ויתנו עלינו
עבדה קשה: ונצעק
אל־יהוה אלהי
אבתינו וישמע יהוה
את־קלנו וירא את־
ענינו ואת־עמלנו
ואת־לחצנו: ויוצאנו
יהוה ממצרים ביד
חזקה ובזרע נטויה
ובמרא גדל ובאתות

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

σημείοις, καὶ ἐν τέρα-
σι, καὶ εἰσήγαγεν ἡ-
μᾶς εἰς τὸν τόπον τοῦ-
τον, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν
τὴν γῆν ταύτην ῥέουσαν
γάλα καὶ μέλι. Καὶ νῦν
ἰδοὺ ἐνήνοχα τὴν ἀπαρ-
χὴν τῶν γεννημάτων
τῆς γῆς, ἧς ἔδωκάς μοι
κύριε.

atque portentis, & introduxit ad locum istum, & tradidit nobis terram lacte & melle manantem. Et idcirco nunc offero primitias frugum terræ, quam dominus dedit mihi.

Deut.26. Oratio decimas offerentium.

Καὶ ἐρεῖς ἔναντι κυ-
ρίου τοῦ θεοῦ σου. Ἐξε-
κάθαρα τὰ ἅγια ἐκ τῆς
οἰκίας μου, καὶ ἔδωκα
αὐτὰ τῷ Λευίτῃ, καὶ τῷ
προσηλύτῳ, καὶ τῷ ὀρ-
φανῷ, καὶ τῇ χήρᾳ, κα-
τὰ πάσας τὰς ἐντολάς
σου, ἃς ἐνετείλω μοι. οὐ
παρῆλθον τὴν ἐντο-
λήν σου, καὶ οὐκ ἐπελα-
θόμην. καὶ οὐκ ἔφαγον
ἐν ὀδύνῃ μου ἀπ' αὐ-
τῶν. οὐκ ἐκάρπωσα ἀπ'
αὐτῶν εἰς ἀκάθαρ-

Loquerísq; in cõspectu Dei tui: Attuli quod sanctificatum est de domo mea, & dedi illud Leuitæ, & aduenæ, & pupillo, & viduæ, sicut iussisti mihi: nõ præteriui mandata tua, nec sum oblitus imperij tui. Non comedi ex eis in luctu meo, nec separaui ea in qualibet immunditia,

tentis. Et venire fecit nos ad locum istum, & dedit nobis terram istam, terram fluẽtem lacte & melle. Et nunc ecce attuli primitias fructus terrę, quam dedisti mihi domine.

Et dices coram Domino deo tuo: Abstuli sanctitatem è domo, & etiam dedi illam Leuitæ, & peregrino, & pupillo, & viduæ, secundum pręceptum tuum, quod præcepisti mihi. Nõ trangressus sum de pręceptis tuis, neque oblitus sum. Nõ comedi in tristitia mea ex ea, neque abstuli ex ea cum immũdo,

וּבְמֹפְתִים׃ וַיְבִאֵנוּ
אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה
וַיִּתֶּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ
הַזֹּאת אֶרֶץ זָבַת חָלָב
וּדְבָשׁ׃ וְעַתָּה הִנֵּה
הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה
לִּי יְהוָה
וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בִּעַרְתִּי
הַקֹּדֶשׁ מִן־הַבַּיִת וְגַם
נְתַתִּיו לַלֵּוִי וְלַגֵּר
לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה
כְּכָל־מִצְוָתְךָ אֲשֶׁר
צִוִּיתָנִי לֹא־עָבַרְתִּי
מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא
שָׁכָחְתִּי׃ לֹא־אָכַלְתִּי
בְאֹנִי מִמֶּנּוּ וְלֹא־
בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא

τον, οὐκ ἔδωκα ἀπ' αὐτῶν τῷ τεθνηκότι, ὑπήκουσα τῆς φωνῆς κυρίου μου τοῦ θεοῦ μου, ἐποίησα καθὰ ἐνετείλω μοι.

nec expediui ex his quicquam in re funebri. Obediui voci domini mei, & feci omnia sicut praecepisti mihi.

Iosue.7. Conqueritur Iosue Israelē superari, & pro se orat.

Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς· Δέομαι κύριε κύριε, ἵνα τί διεβίβασεν ὁ παῖς σου τὸν λαὸν τοῦτον τὸν Ἰορδάνην, παραδοῦναι αὐτὸν τῷ Ἀμορραίῳ ἀπολέσαι ἡμᾶς; καὶ εἰ κατεμείναμεν, καὶ κατῳκίσθημεν παρὰ τὸν Ἰορδάνην. καὶ τί ἐρῶ, ἐπεὶ μετέβαλεν Ἰσραὴλ αὐχένα ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ. καὶ ἀκούσας ὁ Χαναναῖος, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, περικυκλώσουσι καὶ ἐκ-

Et dixit Iosue: Heu domine deus quid voluisti traducere populum istum Iordanē fluuium, vt traderes nos in manus Amorrhaei, & perderes? Vtinā (vt coepimus) mansissemus trans Iordanem. Mi domine Deus, quid dicam videns Israelem hostibus suis terga vertentem? Audient Chananaei, & omnes habitatores terrae. & pariter conglobati circundabunt nos, atque de-

neque dedi ex ea pro defuncto. Obediui voci domini dei mei, feci secundū omnia quę pręcepisti mihi.

Dixitque Iehosuah: Ahah domine deus, vt quid trāsire fecisti trāsire faciendo populū hunc Iarden, vt traderes nos in manu Emoræi, vt perdere faceres nos? Et vtinam voluissemus, & māsissemus trans Iarden. O domine, quid dicā, post quā vertit Israël ceruicē coram inimicis suis. Et audient Chenahanæus, & omnes habitatores terræ, & vertent se contra nos, & disperdent

וְלֹא־נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהָי עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי׃

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה לָמָה הֵעֲבַרְתָּ הַעֲבִיר אֶת הָעָם הַזֶּה אֶת הַיַּרְדֵּן לָתֵת אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַאֲבִידֵנוּ וְלוּ הוֹאַלְנוּ וַנֵּשֶׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃ בִּי אֲדֹנָי מָה אֹמַר אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָפַךְ יִשְׂרָאֵל עֹרֶף לִפְנֵי אֹיְבָיו׃ וְיִשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְנָסַבּוּ עָלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת־

Universidad de Deusto Biblioteca

ξίψουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς
γῆς. καὶ τί ποιήσεις τὸ ὀ-
νομά σου τὸ μέγα;

Iudic. 9. Ioathã Sichimitarũ & Abimélech interitum prædicit.

Ἀκούσατέ μου ἄν-
δρες σικίμων, καὶ
ἀκούσεται ὑμῶν ὁ θε-
ός. πορευόμενα ἐπορεύ-
θησαν τὰ ξύλα τοῦ
χρῖσαι ἐφ' ἑαυτῶν βα-
σιλέα, καὶ εἶπον τῇ ἐ-
λαίᾳ. βασίλευσον ἐφ'
ἡμῶν, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς ἡ ἐλαία. ἀφεῖσα
τὴν πιότητά μου, ἣν
ἐν ἐμοὶ ἐδόξασεν ὁ θε-
ὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι,
πορευθῶ ἄρχειν τῶν
ξύλων; καὶ εἶπον τὰ
ξύλα τῇ συκῇ. δεῦρο
βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ συ-
κῆ. ἀφεῖσα τὴν γλυ-
κύτητά μου, καὶ τὸ γέ-
νημά μου τὸ ἀγαθὸν

lebunt nomen noſtrum de terra, & quid facies magno nomini tuo?

Audite me viri Sichem, ita vt audiat vos Deus. Ierunt ligna vt vngerent ſuper ſe regem. Dixeruntque oliuæ: Impera nobis. Quæ reſpondit, Nunquid poſſum deſerere pinguedinẽ meam, qua & dij vtuntur & homines, & venire vt intra ligna promouear? Dixeruntque ligna ad arborem ficum: Veni, & ſuper nos regnum accipe. Quæ reſpondit eis: Nunquid poſſum deſerere dulcedinem meam, fructúſque meos ſuauiſſimos,

nomen noſtrum è terra. Et quid facies nomini tuo magno?

Audite me viri Sechẽ, & audiat vos Deus. Eundo ierunt ligna ad vngendum ſuper ſe regem, dixerúntque oliuæ: Regna ſuper nos. Dixítq; eis oliua: Nunquid derelinquã pinguedinẽ meam, qua per me honorificant deos, & homines, & vadam vt promouear ſuper ligna? Dixerúntque ligna ad ficum: Veni tu, regna ſuper nos. Et dixit eis ficus: Nũ derelinquã dulcedinẽ meã,

שְׁמֵנוּ מִן־הָאָרֶץ
וּמַה־תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל׃

שִׁמְעוּ אֵלַי בַּעֲלֵי
שְׁכֶם וְיִשְׁמַע אֲלֵיכֶם
אֱלֹהִים׃ הָלוֹךְ הָלְכוּ
הָעֵצִים לִמְשֹׁחַ
עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ
לַזַּיִת מָלְוֹכָה עָלֵינוּ׃
וַיֹּאמֶר לָהֶם הַזַּיִת
הֶחֳדַלְתִּי אֶת־דִּשְׁנִי
אֲשֶׁר־בִּי יְכַבְּדוּ
אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים
וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל־
הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ
הָעֵצִים לַתְּאֵנָה לְכִי־
אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ׃
וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתְּאֵנָה הֶחֳדַלְתִּי אֶת־מָתְקִי

Universidad de Deusto Biblioteca

θὸν, πορευθῶ ἄρχειν
τῶν ξύλων. καὶ εἶπεν
τὰ ξύλα τῇ ἀμπέλῳ,
δεῦρο βασίλευσον ἐφ'
ἡμῶν. καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς ἄμπελος, ἀφεῖ-
σα τὸν οἶνόν μου, τὴν
εὐφροσύνην τῶν ἀν-
θρώπων, πορευθῶ ἄρ-
χειν τῶν ξύλων; καὶ
εἶπαν πάντα τὰ ξύ-
λα πρὸς τὴν ῥάμνον,
δεῦρο βασίλευσον ἐφ'
ἡμῶν. καὶ εἶπεν ἡ ῥά-
μνος πρὸς τὰ ξύλα. εἰ
ἐν ἀληθείᾳ χρίετέ με
ὑμεῖς τοῦ βασιλεύειν
ἐφ' ὑμᾶς, δεῦτε πε-
ποίθατε ἐν τῇ σκέπῃ
μου. καὶ εἰ μή, ἐξέλθοι
πῦρ ἐκ τῆς ῥάμνου καὶ
καταφάγοι τὰς κέ-
δρους τοῦ λι-
βάνου.

*& ire vt inter cætera
ligna promouear? Lo-
cutáque ſunt ligna ad
vitem: Veni & impe-
ra nobis. Quæ reſpon-
dit eis. Nunquid poſ-
ſum deſerere vinum
meum quod lætificat
Deum & homines, &
inter ligna cætera pro-
moueri? Dixerúntque
omnia ligna ad Rha-
mnum: Veni, & im-
pera ſuper nos. Quæ
reſpondit eis: Si verè
me vobis regem con-
ſtituiſtis, venite, &
ſub vmbra mea requie
ſcite. Si autem non vul-
tis, egrediatur ignis
de Rhamno, &
deuoret ce-
dros
Libani.*

&fructũ meum opti
mũ, & vadã, vt ꝓmo
uear ſuper ligna? Di
xerúntq; ligna advi-
tẽ: Veni, regna ſuper
nos. Et dixit ei vitis:
Nũ derelinquã mu-
ſtũ meũ, quod lętifi-
cat deum & homi-
nes, & ibo, vt promo
uear ſuper ligna? Di
xerunt autẽ omnia li
gna ad Rhãnũ: Veni
tu regna ſuper nos.
Et dixit Rhãnus ad li
gna: Si in veritate vn
gitis me in regẽ ſu-
per vos, venite, ſpera
te in vmbra mea. et ſi
nõ, egrediatur ignis
de Rhãno, & deuo-
ret cedros Lebanõ.

ואת־תנובתי הטובה
והלכתי לנוע על־
העצים : ויאמרו
העצים לגפן לכי־
את מלוכי עלינו :
ותאמר להם הגפן־
החדלתי את־
תירושי המשמח
אלהים ואנשים
והלכתי לנוע על־
העצים : ויאמרו כל־
העצים אל־האטד
לך אתה מלך־עלינו
ויאמר האטד אל־
העצים אם באמת
אתם משחים אתי
למלך עליכם באו
חסו בצלי ואם־אין תצא אש מן־
האטד ותאכל את־ארזי הלבנון :

Universidad de Deusto Biblioteca

Iudicū. 11. Votū Iephtæ pro victoria.

Καὶ ηὔξατο Ἰεφθάε εὐχὴν τῷ κυρίῳ καὶ εἶπεν. ἐὰν παραδιδοὺς παραδῷς μοι τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἔσται ὁ ἐκπορευόμενος ὃς ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου μου εἰς ἀπάντησίν μου, ἐν τῷ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμών, ὃ ἔσται τῷ κυρίῳ, ἀνοίσω αὐτὸν ὁλοκαύτωμα.

Votū vouit Iephtæ domino dicens. Si tradideris filios Ammon in manus meas, quicunque primus fuerit egressus de foribus domus meæ, mihiq; occurrerit reuertēti cum pace à filiis Ammon, eum holocaustum offeram domino.

Vouitque Iphtach votū domino, & ait: Si tradēdo tradideris filios Hāmon in manu mea, erit egrediēs, quod egressum fuerit è foribus domus meæ in occursum meū, cùm reuersus fuero in pace à filiis Hammō, erit domino, & offeram illud in holocaustū.

וידר יפתח נדר ליהוה ויאמר אם נתון תתן את־בני עמון בידי: והיה היוצא אשר יצא מדלתי ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני עמון והיה ליהוה והעליתיהו עולה:

Indic. 13. Oratio Manoe Sāsonis patris.

Καὶ ἐδεήθη Μανωὲ τοῦ κυρίου, καὶ εἶπεν. ἐν ἐμοὶ κύριε, ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὃν ἀπέστειλας, ἐλθέτω δὴ πρὸς ἡμᾶς, καὶ φωτισάτω ἡμᾶς, τί ποιήσομεν τῷ παιδαρίῳ τῷ τικτομένῳ.

Orauitq; Manöe dominū & ait: Obsecro domine, vt vir dei veniat iterum, & doceat nos, quid debeamus facere de puero, qui nasciturus est.

Orauit autē Manoach ad dominum, & ait: Obsecro domine mi, vir dei quē misisti, veniat q̃so iterum ad nos, doceátq; nos q̃d faciam⁹ puero nascituro.

ויעתר מנוח אל־יהוה ויאמר בי אדוני איש האלהים אשר שלחת יבוא־נא עוד אלינו ויורנו מה־נעשה לנער היולד:

Indic. 14. Problema Samsonis.

Ἐκ τοῦ ἔσθοντος ἐξῆλθε βρῶσις, καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθε γλυκύ.

De comedente exiuit cibus, et de forti egressa est dulcedo.

De comedēte exiuit cibus, & de forti dulcedo.

מהאכל יצא מאכל ומעז יצא מתוק

Universidad de Deusto Biblioteca

Iudic. 16. Orat Sãson pristinas vires sibi à Deo restitui.

Καὶ ἐβόησε Σαμ-
ψὼν πρὸς κύριον,
καὶ εἶπε. κύριε κύριε
τῶν δυνάμεων, μνή-
σθητί μου, καὶ ἐνίσχυσόν
με δὴ πλὴν ἔτι τὸ ἅπαξ
τοῦτο θεὲ, καὶ ἐκδική-
σω ἐκδίκησιν μίαν ἀντὶ
τῶν δύο ὀφθαλμῶν
μου τοῖς ἀλλοφύλοις.

At ille inuocato domino, ait: Domine Deus meus memento mei & redde mihi nũc fortitudinẽ meam pristinã Deus meus, vt vlciscar me de hostibus meis, & pro amißione duorum luminũ vnam vltionem recipiam.

I. Samu. I. Anna votũ prolem virilem orantis.

Καὶ ηὔξατο εὐχὴν
κυρίῳ λέγουσα. Ἀ-
δωναῒ κύριε ἐλωῒ σα-
βαὼθ ἐὰν ἐπιβλέπων
ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν τα-
πείνωσιν τῆς δούλης σου
καὶ μνησθῇς μου, καὶ δῷς
τῇ δούλῃ σου σπέρμα
ἀνδρὸς, καὶ δώσω σοι αὐ-
τὸν ἐνώπιόν σου δοτὸν
ἕως ἡμέρας θανάτου
αὐτοῦ, καὶ οἶνον καὶ μέθυ-
σμα οὐ πίεται, καὶ σίδη-
ρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

Et votum vouit, dicens: Domine exercituũ, si respiciens videris afflictionẽ famulæ tuæ, & recordatus mei fueris, nec oblitus fueris ancillæ tuæ, dederísque seruæ tuæ sexum virilem, dabo eum domino omnibus diebus vitæ eius, & nouacula non ascẽdet super caput eius.

Clamauítque Simson ad dominum, et ait: Domine deꝰ, memento mei obsecro, & fortifica me obsecro tantùm vice hac deus, & vlciscar vltione vna de oculis meis.

וַיִּקְרָא שִׁמְשׁוֹן אֶל־
יְהוָה וַיֹּאמַר אֲדֹנָי
יְהוִה זָכְרֵנִי נָא
וְחַזְּקֵנִי נָא אַךְ הַפַּעַם
הַזֶּה הָאֱלֹהִים
וְאִנָּקְמָה נְקַם־אַחַת
מִשְּׁתֵי עֵינַי
מִפְּלִשְׁתִּים׃

Et vouit votũ, & ait: Domine exercituũ, si videndo videris afflictionẽ ancillæ tuę, & recordatus fueris mei, & nõ fueris oblitus ancillę tuæ, dederísq; famulæ tuæ semen virile, dabo illud domino omnib. diebꝰ vitę eius, & nouacula non ascendet super caput illius.

וַתִּדֹּר נֶדֶר
וַתֹּאמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אִם־
רָאֹה תִרְאֶה בָּעֳנִי
אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא־
תִשְׁכַּח אֶת־אֲמָתֶךָ
וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע
אֲנָשִׁים וּנְתַתִּיו לַיהוָה
כָּל־יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה
לֹא־יַעֲלֶה עַל־
רֹאשׁוֹ׃

I. Samu. 2. Anna deo gratias agit, ob prolẽ adeptã.

Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν θεῷ μου, ἐπλατιώθη ἐπ' ἐχθροὺς μου τὸ στόμα μου, εὐφράνθην ἐν σωτηρίᾳ σου. ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σοῦ. μὴ καυχᾶσθε, καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχήν. καὶ μὴ ἐξελθέτω μεγαλορρημοσύνη ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, ὅτι θεὸς γνώσεων κύριος, καὶ θεὸς ἑτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. τόξον δυνατῶν ἠσθένησε, καὶ οἱ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν. πλήρεις ἄρτων ἠλαττώθησαν, καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν, ὅτι στεῖρα ἔτεκεν ἑπτά, καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις

Exultauit cor meũ in domino, et exaltatũ est cornu meum in domino, dilatatũ est os meũ sup inimicos meos, quia lætata sum ĩ salutari tuo. Nõ est sanct⁹ vt est dominus, neque enim est alius extra te, et nõ est fortis sicut deus noster. Nolite multiplicari loqui sublimia gloriãtes, recedãt vetera de ore vestro: quia deus sciẽtiarum dominus est, & ipsi præparantur cogitationes. Arcus fortium separatus est, & infirmi accincti sunt robore. Saturati prius, ꝓ panibus se locauerũt, & famelici saturati sũt: donec sterilis peperit plurimos, & q̃ multos habebat filios,

Universidad de Deusto Biblioteca

Exultauit cor meũ in domino, dilatatũ est os meũ super inimicos meos, quia lætata sum in salute tua. Nõ est sanctus sicut dominus, quia nõ est præter te, & non est fortis sicut deus noster. Ne multiplicetis, vt loquamini valde sublime verbũ. Egrediatur vetus verbum ex ore vestro, quia deus scientiarũ dominus, & ipsi directa sunt opera. Arcus & fortes confracti sunt, & debiles accincti sunt robore. qui saturati prius fuerũt, pro pane se locauerunt: & qui fuerunt famelici, desierunt famescere, donec sterilis peperit septẽ: & quæ

עָלַץ לִבִּי בַּיהוָה
רָמָה קַרְנִי בַּיהוָה
רָחַב פִּי עַל־אוֹיְבַי
כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ
אֵין־קָדוֹשׁ כַּיהוָה :
כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין
צוּר כֵּאלֹהֵינוּ : אַל־
תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה
גְבֹהָה יֵצֵא עָתָק
מִפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת
יְהוָה וְלֹא נִתְכְּנוּ
עֲלִלוֹת : קֶשֶׁת גִּבֹּרִים
חַתִּים וְנִכְשָׁלִים אָזְרוּ
חָיִל : שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם
נִשְׂכָּרוּ וּרְעֵבִים
חָדֵלוּ עַד־עֲקָרָה
יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת

Universidad de Deusto
Biblioteca

ἠσθένησε. κύριος θανα
τοῖ καὶ ζωογονεῖ. κατάγει
εἰς ᾅδου, καὶ ἀνάγει. κύρι
ος πτωχίζει καὶ πλουτί-
ζει, ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ.
ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα,
καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει
πτωχόν, τοῦ καθίσαι μετὰ
δυναστῶν λαοῦ,
καὶ θρόνον δόξης κατακλη
ρονομῶν αὐτοῖς, διδοὺς
εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ. καὶ
εὐλόγησεν ἔτη δικαί-
ου, ὅτι οὐκ ἐν ἰσχύι δυνα
τὸς ἀνήρ. κύριος ἀσθενῆ
ποιήσει τὸν ἀντίδικον αὐ
τοῦ. κύριος ἅγιος. μὴ καυ
χάσθω ὁ φρόνιμος ἐν τῇ
φρονήσει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυ
χάσθω δυνατὸς ἐν τῇ δυ
νάμει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυ
χάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἐν
τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος ἐν τῷ συνιεῖν,
καὶ γινώσκειν τὸν κύριον καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δι-
καιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς. κύριος ἀνέβη εἰς
οὐρανούς, καὶ ἐβρόντησεν, αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς

infirmata est. Dominus
mortificat et viuificat,
deducit ad infernũ &
reducit. Dominus mẽdi
cũ facit & ditat, humi
liat et subleuat. Suscitat
de terra pauperẽ, et de
stercore eleuat mẽdicũ,
vt faciat sedere cũ cum
principibus populi, &
soliũ gloriæ ĩ hæredita-
tẽ præbẽs ipsis, præbẽs
votũ orãti. Et benedi-
xit annis iusti, quia nõ
ĩ fortitudine vir potẽs
in fortitudine sua. Do-
minus infirmum faciet
aduersariũ suũ, dñs san
ctus. Dominus ascendit
in cœlos & tonuit, ipse
iudicabit fines terræ,

multiplicabat filios,
infirmata est. Dñs
mortificat & viuifi-
cat, descendere facit
ad inferos, & ascẽde
re facit. Dñs paupe-
rẽ facit, & ditat: hu-
miliat, & exaltat. Suf
citat è puluere paupe
rẽ, è stercore eleua-
bit mẽdicũ: vt sedere
faciat cũ principib⁹,
& soliũ gloriç sorti-
ri faciat eos. Domini
enim sũt cardines ter
rç, & posuit super e-
os orbẽ. Pedes piorũ
suorũ seruabit, & im
pij in tenebris conti-
cescẽt, quia nõ in for
titudine roborabi-
tur vir. Domine con
terãtur rixæ eius, su-
per ipsum è cœlis to
nabit. Domin⁹ iudicabit fines terrç, et dabit

בָּנִים אֻמְלָלָה׃ יְהוָה
מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד
שְׁאוֹל וַיָּעַל׃ יְהוָה
מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר
מַשְׁפִּיל אַף־מְרוֹמֵם׃
מֵקִים מֵעָפָר דָּל
מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן
לְהוֹשִׁיב עִם־נְדִיבִים
וְכִסֵּא כָבוֹד יַנְחִלֵם
כִּי לַיהוָה מְצֻקֵי אֶרֶץ
וַיָּשֶׁת עֲלֵיהֶם תֵּבֵל׃
רַגְלֵי חֲסִידָו יִשְׁמֹר
וּרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמּוּ
כִּי־לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר־
אִישׁ׃ יְהוָה יֵחַתּוּ
מְרִיבָו עָלָו בַּשָּׁמַיִם
יַרְעֵם יְהוָה יָדִין
אַפְסֵי־אָרֶץ וְיִתֶּן־

δίκαιος ὤν. καὶ δίδω-
σιν ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦ-
σιν ἡμῶν, καὶ ὑψώσει
κέρας χριστοῦ αὐτοῦ.

iustus existens, & da-
bit fortitudinem regi-
bus nostris, & subli-
mabit cornu Christi
sui.

1. Sam. 25
Serui Da
uid bene
precantur
Nabal.

Καὶ ἐρεῖτε τάδε. εἰς
ὥρας καὶ σὺ ὑγιαί-
νων, καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ τὰ
πάντα σου ὑγιαίνοντα.

ET sic dicetis: Sit
fratrib. meis et
tibi pax, & do-
mui tuæ pax, & om-
nibus quæcunque ha-
bes sit pax.

2. Sam. 1.
Lamenta
tio Dauid
super mor
te Saul et
Ionathæ.

Καὶ εἶπε. Στήλω-
σον Ἰσραὴλ ὑπὲρ
τῶν τεθνηκότων ἐπὶ τὰ
ὕψη σου τραυματιῶν,
πῶς ἔπεσον δυνατοί.
μὴ ἀπαγγείλητε ἐν Γέθ,
καὶ μὴ εὐαγγελίσησθε
ἐν ταῖς ἐξόδοις Ἀσκά-
λωνος. μή ποτε εὐ-
φρανθῶσι θυγατέρες
ἀλλοφύλων, μή ποτε
ἀγαλλιάσωνται θυγατέ-
ρες τῶν ἀπεριτμήτων.
ὄρη τὰ ἐν Γελβουέ, μὴ
καταβάτω δρόσος, καὶ
μὴ ὑετὸς ἐφ' ἡμᾶς, καὶ

ET ait. Considera
Israel super mor
tuis tuis vulne-
ratis, quomodo cecide-
runt fortes. ne annun-
cietis in Geth, neque
annuncietis in viis A-
scalonis: vt non læten-
tur filiæ Philistiim, ne-
que exultent filiæ in-
circuncisorum. Montes
qui in Gelbuë non ca-
dat super vos neque
ros, neque pluuia: &

fortitudinẽ regi suo,
& sublimabit cornu
Christi sui.

עֹז לְמַלְכּוֹ וְיָרֵם קֶרֶן
מְשִׁיחוֹ׃

ET dicite: Sis advi
tã: Et tu pacific⁹,
& domus tua pacifi-
ca, & omne quod est
tibi erit pacificum.

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי
וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ
שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ
שָׁלוֹם׃

ECce scriptum
est in libro Ia
sar: O deside-
rabilis terra Israël,
in excelsis tuis vulne
ratus est. Quomodo
ceciderunt potẽtes?
Ne annuncietis in
Gath, & ne annũcie
tis in plateis Asche-
lon, ne fortè lætẽtur
filiæ Pelistim, ne for
tè exultent filię incir
cũcisorum. Montes
Ghilboah, nec ros,
neq; pluuia descen-

הִנֵּה כְתוּבָה
עַל־סֵפֶר
הַיָּשָׁר׃ הַצְּבִי יִשְׂרָאֵל
עַל־בָּמוֹתֶיךָ חָלָל
אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים׃
אַל־תַּגִּידוּ בְגַת אַל־
תְּבַשְּׂרוּ בְּחוּצֹת
אַשְׁקְלוֹן פֶּן־
תִּשְׂמַחְנָה בְּנוֹת
פְּלִשְׁתִּים פֶּן־
תַּעֲלֹזְנָה בְּנוֹת
הָעֲרֵלִים׃ הָרֵי
בַגִּלְבֹּעַ אַל־טַל וְאַל־מָטָר עֲלֵיכֶם

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

ἀγροὶ ἀπαρχῶν, ὅτι ἐ-
κεῖ προσωχθίσθη θυ-
ρεὸς δυνατῶν. θυρεὸς
Σαοὺλ, οὐκ ἐχρίσθη ἐν ἐ-
λαίῳ. ἀφ' αἵματος
τραυματιῶν καὶ ἀπὸ στέ-
ατος δυνατῶν τόξον
Ἰωνάθαν οὐκ ἀπεστρά-
φη κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω,
καὶ ῥομφαία Σαοὺλ οὐκ
ἀνέκαμψε κενή. Σαοὺλ
καὶ Ἰωνάθαν οἱ ἠγαπη-
μένοι καὶ ὡραῖοι, οὐ δια-
κεχωρισμένοι εὐπρε-
πεῖς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν,
καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐ-
τῶν οὐ διεχωρίσθησαν,
ὑπὲρ ἀετοὺς κοῦφοι, καὶ
ὑπὲρ λέοντας ἐκραται-
ώθησαν. θυγατέρες Ἰσ-
ραὴλ ἐπὶ Σαοὺλ κλαύ-
σατε τὸν ἐνδιδύσκοντα
ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσ-
μου ὑμῶν, τὸν ἀναφέρον-
τα κόσμον χρυσοῦν ἐπὶ τὰ ἐνδύματα ὑμῶν.

*agri primitiarum, quia
abiectus eſt clypeus for
tium, & clypeus Saül
nõ vnctus eſt in oleo. A
ſanguine interfectorũ,
& ab adipe fortium
arcus Ionathan nõ re-
uerſus eſt vacuus re-
trorſum, et gladius Sa-
ul nõ reuerſus eſt ina-
nis. Saul & Ionathã a-
mati & pulchri, nõ di
uiſi in vita ſua, & in
morte ſua nõ diuiſi fue
runt, magis quàm aqui
læ veloces, magis quàm
leones fortes. Filiæ Iſ-
rael flete ſuper Saul,
qui veſtiebat vos coc-
cino cũ ornamento ve-
ſtro, qui referebat or-
namentum aureũ ſuper
veſtimentum veſtrum.*

dat ſuper vos, neque
ſint agri oblationũ,
quia ibi ꝓiectus eſt
clypeus fortium, cly
peus Saül, ac ſi non
eſſet vnctus oleo. A
ſanguine interfecto-
rum ab adipe fortiũ
ſagitta arcus Iona-
than nõ rediit retror
ſum, & gladius Saül
non eſt reuerſus ina-
nis. Saül & Ionathan
amabiles & decori
in vita ſua, & in
morte ſua non ſunt
ſeparati. Aquilis le-
uiores, leonibus for
tiores fuerunt., Filiæ
Iſraël ſuper Saül fle-
te, qui veſtiebat vos
coccino cũ deliciis,
qui aſcendere facie-
bat ornamẽtũ aureũ
ſuper veſtẽ veſtram.

וּשְׂדֵי תְרוּמֹת כִּי שָׁם
נִגְעַל מָגֵן גִּבּוֹרִים
מָגֵן שָׁאוּל בְּלִי
מָשִׁיחַ בַּשָּׁמֶן׃ מִדַּם
חֲלָלִים מֵחֵלֶב
גִּבּוֹרִים קֶשֶׁת יְהוֹנָתָן
לֹא נָשׂוֹג אָחוֹר וְחֶרֶב
שָׁאוּל לֹא תָשׁוּב
רֵיקָם׃ שָׁאוּל
וִיהוֹנָתָן הַנֶּאֱהָבִים
וְהַנְּעִימִם בְּחַיֵּיהֶם
וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ
מִנְּשָׁרִים קַלּוּ
מֵאֲרָיוֹת גָּבֵרוּ׃ בְּנוֹת
יִשְׂרָאֵל אֶל־שָׁאוּל
בְּכֶינָה הַמַּלְבִּשְׁכֶם
שָׁנִי עִם־עֲדָנִים
הַמַּעֲלֶה עֲדִי זָהָב
עַל לְבוּשְׁכֶן׃

πῶς ἔπεσον δυνατοὶ ἐν
μέσῳ τοῦ πολέμου; ἰω-
νάθαν εἰς θάνατον
ἐτραυματίσθης ἐπὶ τὰ
ὕψη σου τραυματία.
ἀλγῶ ἐπὶ σὲ ἀδελφέ
μου ἰωνάθαν, ὡραιώθης
μοι σφόδρα, ἐθαυμα-
στώθη ἡ ἀγάπησίς σου ἐ-
μοὶ ὑπὲρ ἀγάπησιν γυ-
ναικῶν. πῶς ἔπεσον
δυνατοὶ, καὶ ἀπώλοντο
σκεύη πολεμικά;

Quomodo ceciderunt
fortes in medio prælio-
rũ? Ionathan in excel-
sis tuis occisus es. Doleo
super te Ionathan fra-
ter mi, speciosus fuisti
mihi nimis, admirabi-
lis fuit amor tuus mi-
hi super amorem mu-
lierum. Quomodo ceci-
derunt fortes, & pe-
rierunt arma bellica?

2. Samu. 7 Benignitatem dei extollit Dauid ob sibi pmissum Christum.

Τίς εἰμι ἐγὼ κύριέ
μου κύριε, καὶ τίς ὁ
οἶκός μου, ὅτι ἠγάπησας
με ἕως τούτων; καὶ κατε-
σμικρύνθη μικρὸν ἐ-
νώπιόν σου κύριέ μου κύ-
ριε. καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ
τοῦ οἴκου τοῦ δούλου σου εἰς
μακράν. οὗτος δὲ ὁ
νόμος τοῦ ἀνθρώπου,
κύριέ μου κύριε. καὶ τί
προσθήσει Δαβὶδ ἔτι

QVis sum ego do-
mine mi do-
mine? et q̃ domus mea,
quòd amasti me vsque
ad hæc? Et parua visa
sunt parua hæc in cõspe
ctu tuo domine mi do-
mine, & loquutus es
de domo serui tui in
lõginquum. Ista autem
lex hominis domine mi
domine. & quid ad-
det Dauid adhuc vt

Quomodo cecide-
runt fortes in medio
belli? Ionathã in ex-
celsis tuis occisus est.
Angustiis afficior su
per te frater mi Io-
nathã. Dulcuisti mi-
hi valde. Mirabilior
fuit amor tuus mihi
amore mulierum.
Quomodo cecide-
runt fortes, & perie-
runt arma bellica?

אֵיךְ נָפְלוּ גִבֹּרִים
בְּתוֹךְ הַמִּלְחָמָה
יְהוֹנָתָן עַל־בָּמוֹתֶיךָ
חָלָל׃ צַר־לִי עָלֶיךָ
אָחִי יְהוֹנָתָן נָעַמְתָּ
לִּי מְאֹד נִפְלְאַתָה
אַהֲבָתְךָ לִי מֵאַהֲבַת
נָשִׁים׃ אֵיךְ נָפְלוּ
גִבּוֹרִים וַיֹּאבְדוּ כְּלֵי
מִלְחָמָה׃

QVis ego sũ do-
mine deus,
& q̃ est domus mea,
quia adduxisti me vs
que huc? Et parũ fuit
hoc in oculis tuis do
mine deus. Et locut⁹
es etiã super domũ
serui tui in lõginquũ.
Et ista est lex Adam
dñe deus. Et q̃d ad-
det vltrà Dauid, vt

מִי אָנֹכִי אֲדֹנָי יְהוִה
וּמִי בֵיתִי כִּי הֲבִיאֹתַנִי
עַד־הֲלֹם׃ וַתִּקְטַן
עוֹד זֹאת בְּעֵינֶיךָ
אֲדֹנָי יְהוִה וַתְּדַבֵּר
גַּם אֶל־בֵּית־עַבְדְּךָ
לְמֵרָחוֹק וְזֹאת תּוֹרַת
הָאָדָם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וּמַה־יּוֹסִיף דָּוִד עוֹד

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

τοῦ λαλῆσαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ οἶδας τὸν δοῦλόν σου κύριέ μου κύριε. καὶ διὰ τὸν δοῦλόν σου πεποίηκας καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας πᾶσαν τὴν ἀγαθωσύνην ταύτην, γνωρίσαι τῷ δούλῳ σου, ἕνεκεν τοῦ μεγαλῦναι σε κύριέ μου κύριε. ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σὺ, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν. καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ γῇ; ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι αὐτῷ λαόν, τοῦ θέσθαι σε ὄνομα, τοῦ ποιῆσαι μεγαλωσύνην, καὶ ἐπιφάνειαν τοῦ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώπου τοῦ λαοῦ σου

loquatur ad te? & nunc tu seruum tuum scis domine mi domine. Propter verbum tuum & propter seruum tuum fecisti, & secundum cor tuum fecisti omnia magnalia tua hæc, vt notum faceres seruo tuo, idcirco magnificatus es tu domine mi domine. Quia non est sicut tu, & non est deus extra te in omnibus quæ audiuimus in auribus nostris. Et quis vt populus tuus Israel, gens alia in terra? vt in viam duxit cum deus, vt redimeres tibi populum, vt poneres tu nomen, vt faceres magnalia & illustria, vt eiicias tu à facie populi tui,

loquatur ad te? Et tu nosti seruum tuum domine deus. Propter verbum tuum, & secundum cor tuum fecisti omnem magnitudinem hãc, ad instruendum seruum tuũ. Ideo magnificatus es domine deus. Nõ est enim sicut tu, & nõ est deus prçter te, secundũ omnia quæ audiuimus auribus nostris. Et quis sicut populus tuus Israël, gens vna in terra, propter quã iuit deus, vt redimeret sibi populum, & poneret sibi nomen, & faceret vobis magnitudinẽ, & terribilia, terræ tuæ, à facie populi tui,

לְדַבֵּר אֵלֶיךָ וְאַתָּה
יָדַעְתָּ אֶת־עַבְדְּךָ
אֲדֹנָי יֱהוִֹה׃ בַּעֲבוּר
דְּבָרְךָ וּכְלִבְּךָ עָשִׂיתָ
אֵת כָּל־הַגְּדוּלָּה
הַזֹּאת לְהוֹדִיעַ אֶת־
עַבְדֶּךָ׃ עַל־כֵּן גָּדַלְתָּ
יְהוָה אֱלֹהִים כִּי־אֵין
כָּמוֹךָ וְאֵין אֱלֹהִים
זוּלָתֶךָ בְּכֹל אֲשֶׁר־
שָׁמַעְנוּ בְּאָזְנֵינוּ׃ וּמִי
כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל
גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
הָלְכוּ־אֱלֹהִים
לִפְדּוֹת־לוֹ לְעָם
וְלָשׂוּם לוֹ שֵׁם
וְלַעֲשׂוֹת לָכֶם
הַגְּדוּלָּה וְנֹרָאוֹת
לְאַרְצֶךָ מִפְּנֵי עַמְּךָ

Universidad de Deusto Biblioteca

οὓς ἐλυτρώσω σεαυτῷ
ἐξ Αἰγύπτου ἔθνη καὶ
σκηνώματα. καὶ ἡτοί-
μασας σεαυτῷ τὸν λα-
όν σου Ἰσραὴλ εἰς λα-
ὸν ἕως αἰῶνος. καὶ σὺ
κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς
θεόν. καὶ νῦν κύριέ
μου κύριε, τὸ ῥῆμα ὃ
ἐλάλησας περὶ τοῦ δού-
λου σου καὶ τοῦ οἴκου
αὐτοῦ πίστωσον ἕως τοῦ
αἰῶνος, καθὼς ἐλάλη-
σας. καὶ νῦν μεγαλυν-
θείη τὸ ὄνομά σου ἕως
αἰῶνος λέγων. κύριος
παντοκράτωρ θεὸς ἐ-
πὶ τὸν Ἰσραήλ. καὶ ὁ οἶ-
κος τοῦ δούλου σου Δα-
βὶδ ἔσται ἀνωρθωμέ-
νος ἐνώπιόν σου ὅτι σὺ
κύριε παντοκράτωρ ὁ
θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ἀπε-

quos redemiſti tibi ex
Aegypto gentes & ta
bernacula. Et præpa-
raſti tibi populum tu-
um Iſrael in populum
vſque in ſempiternum.
Et tu domine factus es
eis in deum, & nunc
domine mi domine, ver
bum quod loquutus es
ſuper ſeruum tuum &
ſuper domum eius con
firmetur vſque in ſem-
piternum, & ſicut lo-
quutus es fac. Et nunc
magnificetur nomẽ tu-
um vſque in ſempiter-
num, dicens: Dominus
omnipotens deus ſuper
Iſrael. Et domus ſerui
tui Dauid erit erecta
corã te, quia tu dominꝰ
omnipotens deus Iſrael

quem redemiſti tibi
ex Aegypto, genti-
bus & diis eius? Et
firmaſti tibi popu-
lum tuum Iſraël, ti-
bi in populũ vſque
in ſeculum, & tu do
mine fuiſti eis deus.
Et nunc domine de-
us, verbum quod lo
cutus es ſuper ſer-
uum tuum, & ſu-
per domum eius, ſuſ
cita vſque in ſecu -
lum, & fac ſecũdum
quod locutus es.
Et magnificetur no
men tuum vſque in
ſeculum, dicendo:
Dominus exercitu-
um deus ſuper Iſraël.
Et domus ſerui tui
Dauid erit ſtabilita
corã te. Quia tu do-
mine exercituũ deus

אֲשֶׁר־פָּדִיתָ לְּךָ
מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם וֵאלֹהָיו
׃ וַתְּכוֹנֵן לְךָ אֶת־
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְךָ
לְעָם עַד־עוֹלָם
וְאַתָּה יְהוָה הָיִיתָ
לָהֶם לֵאלֹהִים׃
וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים
הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
עַל־עַבְדְּךָ וְעַל־בֵּיתוֹ
הָקֵם עַד־עוֹלָם
וַעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃
וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד־
עוֹלָם לֵאמֹר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהִים עַל־
יִשְׂרָאֵל וּבֵית עַבְדְּךָ
דָוִד יִהְיֶה נָכוֹן לְפָנֶיךָ
׃ כִּי־אַתָּה יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי

κάλυψας τὸ ὠτίον τοῦ δούλου σου λέγων. οἶκον οἰκοδομήσω σοι. διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ προσδέξασθαί σε πρὸς σε, τὴν προσευχὴν ταύτην. καὶ νῦν κύριέ μου κύριε σὺ εἶ ὁ θεὸς, καὶ οἱ λόγοι σου ἔσονται ἀληθινοὶ, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν οἶκον τοῦ δούλου σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σου, ὅτι σὺ κύριέ μου κύριε ἐλάλησας. καὶ ἀπὸ τῆς εὐλογίας σου εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σου.

reuelasti auriculam serui tui, dicens: Domum ædificabo tibi. Propter hoc inuênit seruus tuus cor suum, vt oraret ad te orationem hanc. Et nunc domine mi domine, tu es deus, & verba tua erunt vera, & locutus es de seruo tuo bona hæc. Et nunc incipe & benedic domui serui tui, vt sit in sempiternum coram te, quia tu domine mi domine loquutus es, & à benedictione tua benedicetur domus serui tui in sempiternum.

2. Sam. 18 *Dauid Absalonis obitũ deflet.*

ΚΑὶ οὕτως εἶπεν, ἐν τῷ κλαίειν αὐτόν. υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου

ET hæc dixit quum lugeret ipse: Fili mi Abessalom, fili mi,

Israël reuelasti aurẽ serui tui, dicendo: Domum ædificabo tibi. Ideo inuenit seruus tuus cor suum, vt oraret ad te orationem hanc. Nunc ergo domine deus, tu es deus, & verba tua erunt veritas, & locutus es ad seruũ tuum bonũ hoc. Et nũc incipe, & benedic domui serui tui, vt sit in seculum corã te, quia tu domine deus locutus es, & benedictione tua benedicetur domus serui tui in seculum.

ישראל גליתה את־
אזן עבדך לאמר
בית אבנה־לך על־
כן מצא עבדך את־
לבו להתפלל אליך
את־התפלה הזאת׃
ועתה אדני יהוה
אתה־הוא האלהים
ודבריך יהיו אמת
ותדבר אל־עבדך
את־הטובה הזאת׃
ועתה הואל וברך
את־בית עבדך
להיות לעולם
לפניך כי־אתה
אדני יהוה דברת
ומברכתך יברך בית־עבדך לעולם׃

ET sic dicebat dũ iret. Fili mi Absalom, fili mi, fili mi

וכה אמר בלכתו
בני אבשלום בני בני

Universidad de Deusto Biblioteca

υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ. τίς δώη τὸν θάνατόν μου ἀντὶ σοῦ; ἐγὼ ἀντὶ σοῦ, Ἀβεσσαλὼμ υἱέ μου, υἱέ μου, Ἀβεσσαλὼμ υἱέ μου.

2. Sam. 23 Nouißima verba Dauid.

Πιστὸς Δαβὶδ υἱὸς ἰεσσαί, καὶ πιστὸς ἀνὴρ ὃν ἀνέστησε κύριος ἐπὶ χριστὸν θεοῦ ἰακώβ, καὶ εὐπρεπεῖς ψαλμοὶ ἰσραήλ. καὶ πνεῦμα κυρίου ἐλάλησεν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἐπὶ γλώσσης μου. λέγει ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἐμοὶ ἐλάλησε φύλαξ ἰσραὴλ παραβολὴν, εἶπον ἐν ἀνθρώποις, πῶς κραταιώσητε φόβον θεοῦ; καὶ ἐν φωτὶ θεοῦ πρωίας, καὶ ἀνατείλαι ὁ ἥλιος τὸ πρωί. οὐ παρῆλθεν ἐκ τοῦ φέγγους, καὶ ὡς ἐξ ὑετοῦ χλόης ἀπὸ γῆς. οὐ γὰρ οὕτως ὁ οἶκός μου μετὰ ἰσχυροῦ. διαθήκην γὰρ αἰώνιον

fili mi Abessalō, quis dabit mihi mortem pro te Abessalō fili mi, fili mi, Abessalom fili mi?

Fidelis Dauid filius Iesse, & fidelis vir, quem suscitauit deus christum dei Iacob, & pulcher psalmus Israel. Spiritus domini loquutus est in me, et sermo eius in lingua mea. Dixit deus Israel: mihi loquutus est plastes Israel, dominator ī hominibus iustus, dominator timore dei. Et sicut lux matutina orietur sol manè. Et nō obscuritatem inducet, à luce & ex pluuia vt herba de terra: quoniā non sic domus mea cum deo, qđ fœdus æternū

Absalō, vtinā mortuus essē ꝓ te Absalom fili mi, fili mi.

Dixit Dauid filius Isaï, & dixit vir qui cōstitutus est excelsus christus dei Iahacob, & dulcis carminibus Israël. Spūs domini locut⁹ est per me, & sermo eius fuit super linguā meā. Dixit deus Israel mihi, locutus est fortis Israël: Dominator hominū iustus sit, dominator cū timore dei. Et sicut lux matutina orietur sol, manè absq; nubibus, à splēdore, & à pluuia herba de terra. Non enim sic domus mea cum deo, quia pactum æternū

אבשלום מי־יתן מותי אני תחתיך אבשלום בני בני׃

נאם דוד בן־ישי ונאם הגבר הקם על משיח אלהי יעקב ונעים זמרות ישראל׃ רוח יהוה דבר־בי ומלתו על־לשוני׃ אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים׃ וכאור בקר יזרח־שמש בקר לא עבות מנגה ממטר דשא מארץ׃ כי־לא־כן ביתי עם־אל כי ברית עולם

Universidad de Deusto Biblioteca

ἔθετό μοι ἐντίμην ἐν παντὶ καιρῷ πεφυλαγμένην, ὅτι πᾶσα σωτηρία μου καὶ πᾶν θέλημα ἐν κυρίῳ, ὅτι οὐ μὴ βλαστήσῃ ὁ παράνομος, ὥσπερ ἄκανθα ἐξωσμένη πάντες οὗτοι, ὅτι οὐ χειρὶ ληφθήσονται, καὶ ἀνὴρ οὐ κοπιάσει ἐν αὐτοῖς, καὶ πλῆθος σιδήρου καὶ ξύλων δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ καυθήσονται εἰς αἰσχύνην αὐτῶν.

pepigit mecū, vt saluaret me paratū in omni tēpore custoditum: quoniam omnis salus mea, & omnis voluntas in domino, quoniam non germinabit præuaricator, quasi spina eiecta vniuersi hi: & quoniā non manu tollentur. Et vir qui laborabit in eis plenus ferro & lignis lāceæ, & in igne cōbustione comburentur in confusionem eorum.

2.Sa.24. Enumerato populo Dauid pœnitētia ductus veniam petit.

Ἡμάρτον σφόδρα ποιήσας τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ νῦν κύριε παράβιβασον δὴ τὴν ἀνομίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐμωράνθην σφόδρα.

PEccaui nimis faciēs verbū hoc, & nunc domine aufer iniqtatē serui tui, quoniā stultè egi nimis.

2.Sa.24. Oratio Dauid pro populū propter se interfici dolentis.

Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ἠδίκησα, καί γε ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν;

ECce ego peccaui, & ego pastor malefeci, & isti oues quid fecerunt?

posuit mihi ritè dispositū in omnibus, & custoditum. Cuncta enim salus mea, & omnis voluntas, quia non germinare faciet. Impij autem tanquā spinę mouentur vniuersi, quia nō manu capient. Et vir qui tetigerit eas replebitur ferro, & ligno lanceæ: & igne cōburēdo cōburentur in habitaculo.

שם לי ערוכה בכל ושמרה כי־כל־ישעי וכל־חפץ כי־לא יצמיח׃ ובליעל כקוץ מנד כלהם כי־לא ביד יקחו׃ ואיש יגע בהם ימלא ברזל ועץ חנית ובאש שרף ישרפו בשבת׃

PEccaui valde in eo quod feci. Et nunc domine fac trāsire quæso iniquitatem serui tui, quia stultè egi valde.

חטאתי מאד אשר עשיתי ועתה יהוה העבר־נא את־עון עבדך כי נסכלתי מאד׃

ECce ego peccaui, & ego iniquè egi. Isti aūt qui oues sunt, quid fecerunt?

הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן מה עשו

Γενέσθω δὴ ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου.

fiat manus tua contra me & contra domum patris mei.

I. Regū. I. Banaias prosperū regnū Salomoni precatur.

Γένοιτο οὕτως. Πιστώσαι κύριος ὁ θεὸς τὸ ῥῆμα τοῦ κυρίου μου βασιλέως. καθὼς ἦν κύριος μετὰ τοῦ κυρίου τοῦ βασιλέως, οὕτως εἴη μετὰ Σολομῶντος, καὶ μεγαλῦναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως Δαβίδ.

Fiat sic. Cōfirmet deus verba domini mei regis, sic dixit dominus deus tuus domine mi rex. Et sicut fuit dominus cum domino meo rege, sic sit & cum Salomone, & magnificet solium eius supra solium domini mei regis David.

I. Regū. 3. Salomon, optione sibi à Deo oblata, sapientiā petit sibi dari.

Σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου Δαβὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο, δοῦναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ

Tu fecisti cum seruo tuo Dauid patre meo misericordiam magnā, sicut ambulauit in conspectu tuo in veritate et in iustitia, & in rectitudine cordis tecū, et custodisti ei misericordiam grandem hanc, vt dares ei filium se-

veniat obsecro manus tua cōtra me, & contra domum patris mei.

תְּהִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי׃

Amen. Sic dicat domin⁹ deus domini mei regis. Quēadmodū fuit dn̄s cū domino meo rege, ita sit cū Selomoh, et magnificet solium eius, plusq̄ soliū domini mei regis Dauid.

אָמֵן כֵּן יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ כַּאֲשֶׁר הָיָה יְהוָה עִם־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יְהִי עִם־שְׁלֹמֹה וִיגַדֵּל אֶת־כִּסְאוֹ מִכִּסֵּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד׃

Tu fecisti cū seruo tuo Dauid patre meo misericordiam magnam, sicut ambulauit coram te in veritate, & in iustitia, & in rectitudine cordis tecum, & custodisti misericordiam magnā istam, & dedisti ei filium

אַתָּה עָשִׂיתָ עִם־עַבְדְּךָ דָוִד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל כַּאֲשֶׁר הָלַךְ לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבִצְדָקָה וּבְיִשְׁרַת לֵבָב עִמָּךְ וַתִּשְׁמָר־לוֹ אֶת־הַחֶסֶד הַגָּדוֹל הַזֶּה וַתִּתֶּן־לוֹ בֵן

Universidad de Deusto Biblioteca

ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν κύριε ὁ θεός μου, σὺ ἐδώκας τὸν δοῦλόν σου ἀντὶ δαβὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐγώ εἰμι παιδάριον μικρὸν, καὶ οὐκ οἶδα τὴν εἴσοδόν μου καὶ τὴν ἔξοδόν μου. ὁ δὲ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολὺν, ὃς οὐκ ἀριθμηθήσεται. καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν τοῦ ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, τοῦ συνιέναι ἀνὰ μέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. καὶ ὅτι, τίς δυνηθήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον;

dentem super thronum eius sicut dies hæc: & nunc domine mi domine tu regnare fecisti seruum tuũ pro Dauid patre meo, et ego sum puer paruus, & non noui ingressum meum & egressum meum: & seruus tuus in medio populi tui, quem elegisti populũ multũ, qui non numerabitur à multitudine, & non recensebitur: & dabis seruo tuo cor sapiẽs, vt audiat et iudicet populum tuũ in iustitia, vt discernat inter bonum & malũ. Quoniam quis poterit iudicare populũ tuum grauem hunc?

1. Regũ. 8. Orat Salomon, vt Deus precãtibus in

KAὶ εἶπε: κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ, οὐκ ἔστι θεὸς ὡς σὺ ἐν τῷ οὐρανῷ

ET dixit: Domine deus Israel, non est sicut tu deus in cœlo

sedẽtẽ super thronũ eius secundũ diẽ hãc. Et nũc domine deus tu regnare fecisti me seruũ tuũ pro Dauid patre meo. Ego autẽ sũ puer paruus, nec scio egredi, & ingredi. Et seruus tuus est in medio populi tui, quẽ elegisti, populi multi, q̃ nõ numerabitur nec supputabitur prę multitudine. Dabísque seruo tuo cor intelligẽs, vt iudicet populũ tuũ, vt discernat inter bonũ & malum. Quis enim poterit iudicare populũ tuũ grauẽ istũ?

יֹשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי אַתָּה הִמְלַכְתָּ אֶת־עַבְדְּךָ תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאָנֹכִי נַעַר קָטֹן לֹא אֵדַע צֵאת וָבֹא׃ וְעַבְדְּךָ בְּתוֹךְ עַמְּךָ אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ עַם־רָב אֲשֶׁר לֹא־יִמָּנֶה וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב׃ וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לִשְׁפֹּט אֶת־עַמְּךָ לְהָבִין בֵּין־טוֹב לְרָע כִּי מִי יוּכַל לִשְׁפֹּט אֶת־עַמְּךָ הַכָּבֵד הַזֶּה׃

ET dixit: Domine deus Israel, non est similis tibi deus in cœlo

וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין־כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם

Universidad de Deusto Biblioteca

templo quod ædificarat, se exorabilẽ præbeat.

ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, φυλάσσων διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τῷ δούλῳ σου, πορευομένῳ ἐνώπιόν σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἃ ἐφύλαξας τῷ δούλῳ σου Δαβὶδ τῷ πατρί μου, καὶ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ φύλαξον τῷ δούλῳ Δαβὶδ τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων· οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ, πλὴν ἐὰν φυλάξονται τὰ τέκνα σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου, καθὼς ἐπορεύθης

super, & super terram deorsum, vt custodias pactum & misericordiam seruo tuo, qui ambulauit coram te in toto corde suo, quæ custodisti seruo tuo David patri meo, quæ loquutus es in ore tuo, & in manibus tuis implesti vt dies hæc. Et nunc domine deus Israel, conserua David seruo tuo patri meo quæ loquutus es ei dicens: Non auferetur tibi vir de facie mea sedens super thronum Israel: tamen si custodierint filij tui vias suas, vt ambulent coram me, sicut ambulasti tu

desuper, nec super terram deorsum, cũ stodiens pactum & misericordiam seruis tuis, qui ambulãt corã te toto corde suo. Qui seruasti seruo tuo Dauid patri meo, q̃ locutus es ei, & locutus es ore tuo, & potẽtia tua implesti secũdum diẽ hãc. Et nũc domine deus Israël, custodi seruo tuo Dauid patri meo q̃ locutus es ei, dicendo: Non excidetur tibi vir à facie mea sedens super thronum Israël: Si tamen custodierint filij tui viã suã, vt ambulẽt corã me: sicut ambulasti

מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ
מִתָּחַת שֹׁמֵר הַבְּרִית
וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ
הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ
בְּכָל־לִבָּם׃ אֲשֶׁר
שָׁמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ דָּוִד
אָבִי אֵת אֲשֶׁר־
דִּבַּרְתָּ לוֹ וַתְּדַבֵּר
בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ מִלֵּאתָ
כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה
יְהֹוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁמֹר לְעַבְדְּךָ דָוִד
אָבִי אֵת אֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ לּוֹ לֵאמֹר לֹא
יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ
מִלְּפָנַי יֹשֵׁב עַל־
כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל רַק
אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ
אֶת־דַּרְכָּם לָלֶכֶת לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַכְתָּ

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ἐνώπιόν ἐμοῦ. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου Δαβὶδ τῷ πατρί μου. ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, πλὴν καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμηκα τῷ ὀνόματί σου; καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν δέησίν μου κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἀκούειν τῆς τέρψεως καὶ τῆς προσευχῆς, ἧς ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐνώπιόν σου σήμερον πρὸς σέ, τοῦ εἶναι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἠνεωγμένους εἰς τὸν οἶκον τὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπας. ἔσται τὸ

coram me. & nunc domine deus Israel firmetur iam verbum tuum Dauid patri meo. Quia si verè habitauerit deus cum hominibus super terram? si cœlum & cœli cœlorum non sufficient tibi, quomodo domus ista quam ædificaui nomini tuo? Et respicias ad orationem meam, & ad deprecationem domine deus Israel, vt audias orationem & preces, quas seruus tuus orat coram te ad te hodie, vt sint oculi tui aperti in domum hanc die & nocte, in locum istum, quem dixisti, erit no-

coram me. Et nunc deus Israël, stabiliatur obsecro verbum tuum, quod locutus es seruo tuo Dauid patri meo. Nũ verè habitabit deus super terram? Ecce cœli & cœli cœlorũ non cõtinent te, quantò magis domus hæc quã ædificaui? Sed respice ad orationẽ serui tui, & ad deprecationẽ eius domine deus mi: vt audias clamorem, & orationẽ quã seruus tuus orat coram te hodie, vt sint oculi tui aperti super domum istam nocte ac die, in loco de quo dixisti: Erit no-

לְפָנָי׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל יֵאָמֶן נָא
דְּבָרְךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי׃
כִּי הַאֻמְנָם יֵשֵׁב
אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ
הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי
הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלֻךָ
אַף כִּי־הַבַּיִת הַזֶּה
אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃ וּפָנִיתָ
אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ
וְאֶל־תְּחִנָּתוֹ יְהוָה
אֱלֹהָי לִשְׁמֹעַ אֶל־
הָרִנָּה וְאֶל־הַתְּפִלָּה
אֲשֶׁר עַבְדְּךָ מִתְפַּלֵּל
לְפָנֶיךָ הַיּוֹם׃ לִהְיוֹת
עֵינֶךָ פְּתֻחֹת אֶל־
הַבַּיִת הַזֶּה לַיְלָה
וָיוֹם אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ יִהְיֶה

ὄνομά μου ἐκεῖ τοῦ εἰσ-
ακούειν τῆς προσευχῆς
ἧς προσεύχεται ὁ δοῦλός
σου, εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἡ-
μέρας καὶ νυκτός. καὶ εἰ-
σακούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ
δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου
Ἰσραήλ, ἃ ἂν προσεύ-
χωνται εἰς τὸν τόπον
τοῦτον. καὶ σὺ εἰσακούσῃ
ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοι-
κήσεώς σου ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ, καὶ ποιήσεις, καὶ ἵ-
λεως ἔσῃ, ὅσα ἂν ἁμάρ-
τῃ ἕκαστος τῷ πλησίον
αὐτοῦ. καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ'
αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσ-
θαι αὐτόν, καὶ ἔλθῃ, καὶ
ἐξαγορεύσῃ κατὰ πρόσω-
πον τοῦ θυσιαστηρίου σου
ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ σὺ
εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καὶ ποιήσεις, καὶ κρι-
νεῖς τὸν λαόν σου Ἰσρα-
ήλ, ἀνομηθῶαι ἄνομον δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ

*men meum, vt exau-
dias orationem quam
orat ſeruus tuus in loco
iſto, & audias depre-
cationem ſerui tui &
populi tui Iſrael, quæ-
cunque orauerint in lo-
co iſto. Et tu exaudies
in loco habitaculi tui in
cælo, & facies & pro
pitius eris, quæcunque
peccauerit homo proxi
mo ſuo. Et ſi acceperit
ſuper eum execrationẽ
vt execretur ipſe, &
venerit & declaraue
rit coram facie altaris
tui in domo hac, et ex-
audies de cælo, & fa-
cies & iudicabis po-
pulum tuum Iſrael, vt
condemnes impium,
vt des viam ſuam in*

men meum ibi, vt au
dias orationem, quã
orat ſeruus tuus in
loco iſto. Et exaudi
deprecationẽ ſerui
tui & populi tui Iſra
el, q̃ orauerint in lo-
co iſto. Et exaudies
de loco habitationis
tuæ de cœlis, & exau
dies & parces. Cùm
peccauerit vir in ꝓ-
ximum ſuum, & exe-
gerit ab eo iuramen
tum, vt faciat iurare
eum, & iurauerit iu
ramẽtum ante alta-
re tuũ in domo hac:
tu exaudies in cœlo,
& facies, & iudica-
bis ſeruos tuos, vt
cõdemnes impium,
dando viam eius in

שמי שם לשמע אל-
התפלה אשר
יתפלל עבדך אל-
המקום הזה:
ושמעת אל-תחנת
עבדך ועמך ישראל
אשר יתפללו אל-
המקום הזה ואתה
תשמע אל-מקום
שבתך אל-השמים
ושמעת וסלחת: את
אשר יחטא איש
לרעהו ונשא-בו
אלה להאלתו ובא
אלה לפני מזבחך
בבית הזה: ואתה
תשמע השמים
ועשית ושפטת את-
עבדיך להרשיע רשע לתת דרכו

εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δικαιῶσαι δίκαιον δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. ἐν τῷ πταῖσαι τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἐχθρῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ ἐπιστρέψουσι, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ προσεύξονται, καὶ δεηθήσονται ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, καὶ ἐπιστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν. ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ μὴ γενέσθαι ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐ-

caput eius, & vt iustifices iustum, vt des ei secundum iustitiam suam. Cùm corruerit populus tuus Israel coram inimicis suis: quia peccaturi sunt tibi, & conuertentur, & confitebuntur nomini tuo, & orabunt & deprecabuntur in domo hac, et tu exaudies de cælo, et propitius eris peccatis populi tui Israel, & reduces eos in terram quam dedisti patribus eorum. Cùm clausum fuerit cœlum, & non fuerit pluuia, quia peccabunt tibi, & orabũt in loco isto, & confitebuntur nomini tuo, et ab iniquitatibus suis

caput eius, & iustifices iustum, dando ei secundum iustitiam eius. Cùm cæsus fuerit populus tuus Israel coram inimico, si peccauerint tibi, & reuersi fuerint ad te, & cõfessi fuerint nomen tuum, & orauerint, & deprecati fuerint te in domo hac: Tu exaudies in cœlo, & parces peccato populi tui Israël, & reduces eos in terram quam dedisti patribus eorum. Cùm clausum fuerit cœlum, & nõ fuerit pluuia, eò quòd peccauerint tibi, & orauerint in loco isto, & cõfessi fuerint nomẽ tuũ, & à peccato suo

בְּרֹאשׁוֹ וּלְהַצְדִּיק
צַדִּיק לָתֶת לוֹ
כְּצִדְקָתוֹ׃ בְּהִנָּגֵף
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי
אוֹיֵב אֲשֶׁר יֶחֶטְאוּ־
לָךְ וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ וְהוֹדוּ
אֶת־שְׁמֶךָ וְהִתְפַּלְלוּ
וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בַּבַּיִת
הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע
הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ
לְחַטַּאת עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל וַהֲשֵׁבֹתָם
אֶל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתָּ לַאֲבוֹתָם׃
בְּהֵעָצֵר שָׁמַיִם וְלֹא־
יִהְיֶה מָטָר כִּי יֶחֶטְאוּ־
לָךְ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־
הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ
אֶת־שְׁמֶךָ וּמֵחַטָּאתָם

Universidad de Deusto Biblioteca

ἐπιστρέψουσιν, ὅταν
ταπεινώσεις αὐτοὺς,
καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔ-
σῃ ταῖς ἁμαρτίαις δού-
λου σου, καὶ τοῦ λαοῦ
σου ἰσραὴλ, ὅτι δη-
λώσεις αὐτοῖς τὴν ὁ-
δὸν τὴν ἀγαθὴν πο-
ρεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ
δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν
γῆν ἣν ἔδωκας τῷ
λαῷ σου ἐν κληρονο-
μίᾳ. λιμὸς ἐὰν γένη-
ται, θάνατος ἐὰν γέ-
νηται, ὅτε ἔσται ἐμπυ-
ρισμὸς, βροῦχος, ἐρυ-
σίβη ἐὰν γένηται, καὶ
ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχ-
θρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ τῶν
πόλεων αὐτοῦ, πᾶν συν-
άντημα, πάντα πόνον,
πᾶσαν προσευχὴν,
πᾶσαν δέησιν ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ,

*conuertentur, quando
humiliaueris eos, &
exaudies de cœlo, &
propitius eris peccatis
serui tui & populi tui
Israel: quia ostendes
eis viam bonam, vt
ambulent in ea, & da-
bis pluuiam super ter-
ram tuam, quam dedi-
sti populo tuo in hære-
ditate. Fames si fuerit
et mors si fuerit, quan
do erit incendium, bru
chus, rubigo si fuerit,
& si afflixerit eum i-
nimicus eius in vna ci-
uitatum eorum, om-
nem occursum, omnem
laborem, omnis ora-
tio, omnis deprecatio
si fuerit omni homini,*

auersi fuerint, quum
afflixeris eos. Tu ex-
audies in cœlo, &
parces peccato ser-
uorum tuorum, &
populi tui Israël.
Docebis enim eos
viam bonã per quã
ambulent, & dabis
pluuiam super ter-
ram tuam, quam
dedisti populo tuo
in hæreditatem. Fa-
mes si fuerit in ter-
ra, pestis si fuerit, a-
riditas, erugo, locu-
sta, bruchus quum
fuerit, si obsederit
eũ inimicus eius in
terra portarum sua-
rum, omnis plaga,
omnis infirmitas, o-
mnis oratio, omnis
deprecatio, quæ fue
rit omni homini, omni populo tuo Israël,

יְשׁוּבוּן כִּי תַעֲנֵם׃
וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת
עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
כִּי תוֹרֵם אֶת־הַדֶּרֶךְ
הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יֵלְכוּ־
בָהּ וְנָתַתָּה מָטָר עַל־
אַרְצְךָ אֲשֶׁר־נָתַתָּה
לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה׃ רָעָב
כִּי־יִהְיֶה בָאָרֶץ דֶּבֶר
כִּי־יִהְיֶה שִׁדָּפוֹן יֵרָקוֹן
אַרְבֶּה חָסִיל כִּי יִהְיֶה
כִּי יָצַר־לוֹ אֹיְבוֹ בְּאֶרֶץ
שְׁעָרָיו כָּל־נֶגַע כָּל־
מַחֲלָה׃ כָּל־תְּפִלָּה
כָל־תְּחִנָּה אֲשֶׁר
תִהְיֶה לְכָל־הָאָדָם
לְכֹל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

Universidad de Deusto
Biblioteca

ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος
ἁφὴν καρδίας αὐτοῦ,
καὶ διαπετάσῃ τὰς
χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν
οἶκον τοῦτον, καὶ σὺ
εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κα-
τοικητηρίου σου, καὶ ἵ-
λεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις
καὶ δώσεις ἀνδρὶ κα-
τὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ,
καθὼς ἂν γνῷς τὴν καρ-
δίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ μο-
νώτατος οἶδας τὴν καρ-
δίαν πάντων υἱῶν ἀν-
θρώπων, ὅπως φοβῶν-
ταί σε πάσας τὰς ἡ-
μέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶ-
σιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ἔ-
δωκας τοῖς πατράσιν
ἡμῶν. καὶ τῷ ἀλλο-
τρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
λαοῦ σου οὗτος, καὶ ἥ-
ξουσι καὶ προσεύξονται
εἰς τὸν τόπον τοῦτον,

vt cognoſcant vnuſ-
quiſque cõtactum cor-
dis, & expanderit
manus in domum hanc,
& tu exaudies de cœ-
lo de parato habitacu-
lo tuo, & propitius
eris, & facies & da-
bis viro ſecundum o-
mnes vias ſuas, ſicut
cognoueris cor eius:
quia tu ſolus noſti cor
omnium filiorum ho-
minum, vt timeant te
omnibus diebus, qui-
bus ipſi viuunt ſuper
terram quam dediſti
patribus noſtris. Et a-
lienigenæ, qui non eſt
de populo tuo Iſrael
hic & veniet de ter-
ra longinqua propter
nomen tuum: quoni-
am audient nomen tu-
um magnum, & ma-

Si cognouerint v-
nuſquiſque plagam
cordis ſui, & expan-
derit manus ſuas in
domo hac, tu exau-
dies de cœlo, de lo-
co habitationis tuæ,
& parces, ac facies,
dabíſque vnicuique
ſecũdum omnes vias
ſuas cuius cognoui-
ſti cor. Tu enim no-
ſti ſolus cor omniũ
filiorum hominum.
Vt timeant te omni-
bus diebus quibus vi
uũt in ſuperficie ter
ræ, quam dediſti pa-
tribus noſtris. Et e-
tiam de alienigenis,
qui non de populo
tuo Iſraël ſunt, ſi ve-
nerint de terra lon-
ginqua propter no-
men tuũ, ſi audierint

אשר ידעון איש נגע
לבבו ופרש כפיו אל
־הבית הזה: ואתה
תשמע השמים מכון
שבתך וסלחת
ועשית ונתת לאיש
ככל־דרכיו אשר
תדע את־לבבו כי
אתה ידעת לבדך
את־לבב כל־בני
האדם: למען יראוך
כל־הימים אשר־הם
חיים על־פני האדמה
אשר נתתה לאבתינו
: וגם אל־הנכרי
אשר לא־מעמך
ישראל הוא ובא
מארץ רחוקה למען
שמך: כי ישמעון

Universidad de Deusto Biblioteca

καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂμ ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ φοβῶνταί σε καθὼς ὁ λαός σου Ἰσραήλ, καὶ γνῶσιν ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησα. ὅτι ἐξελεύσεται ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἀποστρέψεις αὐτούς, καὶ προσεύξονται ἐν ὀνόματι κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧ

num tuam fortem, & brachium tuum excelsum, & veniet, & orabit in loco hoc, & tu audies de cœlo de parato habitaculo tuo, & facies secundum omnia in quibus inuocauerit te alienigena, vt cognoscant vniuersi populi terræ nomen tuum, & timeant te sicut populus tuus Israel: & cognoscatur quòd nomen tuum inuocatum est super domum hanc quam ædificaui. Si autem egressus fuerit populus tuus ad bellum contra inimicos suos in via qua miseris eos, & orauerint in nomine domini viam ciuitatis quam

nomē tuum magnū, & potentiam tuam tuam validam, & brachium tuum extentum, & venerint, & orauerint in domo hac, tu exaudies de loco residentiæ tuæ: faciésq; iuxta omnia ꝑ quib⁹ inuocauerint te alienigenæ, vt sciant oēs populi terrę nomen tuū, vt timeant te sicut populus tuus Israel, & cognoscāt ꝙ nomen tuum inuocatum est super domū hanc quā ædificaui. Si egressus fuerit populus tuus ad bellū contra inimicū suū, per viā per quā miseris eos, & orauerint ad dominum in via ciuitatis quam e-

אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְאֶת־יָדְךָ הַחֲזָקָה
וּזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה וּבָא
וְהִתְפַּלֵּל אֶל־הַבַּיִת
הַזֶּה׃ אַתָּה תִּשְׁמַע
הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ
וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר־
יִקְרָא אֵלֶיךָ הַנָּכְרִי
לְמַעַן יֵדְעוּן כָּל־עַמֵּי
הָאָרֶץ אֶת־שְׁמֶךָ
לְיִרְאָה אֹתְךָ כְּעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי־
שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־
הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר
בָּנִיתִי׃ כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ
לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבוֹ
בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם
וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־יְהוָה
דֶּרֶךְ הָעִיר אֲשֶׁר

Universidad de Deusto Biblioteca

ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ
τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδό-
μησα τῷ ὀνόματί σου,
καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ περὶ δεή-
σεως αὐτῶν, καὶ περὶ
προσευχῆς αὐτῶν, καὶ
ποιήσεις τὸ δικαίωμα
αὐτῆς, ὅτι ἁμαρτήσον-
ταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄν-
θρωπος ὃς οὐχ ἁμαρ-
τήσεται. καὶ ἐπάξεις ἐπ᾽
αὐτοὺς καὶ παραδώ-
σεις αὐτοὺς ἐνώπιον
ἐχθρῶν, καὶ αἰχμα-
λωτιοῦσιν αὐτοὺς οἱ
αἰχμαλωτίζοντες τὴν
μακρὰν ἢ ἐγγὺς, καὶ
ἐπιστρέψουσιν καρδί-
ας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ οὗ
μετηνέχθησαν ἐκεῖ,
καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ δε-
ηθῶσί σου ἐν τῇ γῇ
μετοικίας αὐτῶν, λέ-
γοντες. ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδική-

*elegisti in ea, et domus
quam ædificaui nomini
tuo, & audies de cæ-
lo orationem eorum &
preces eorum, & fa-
cies iustitiam eorum,
quia peccabunt tibi:
quia non est homo, qui
non peccet. Et si in-
duxeris contra eos, &
tradideris eos coram
inimicis, & captiuos
duxerint captiuantes
eos in terram longe vel
prope, & converte-
rint corda sua in ter-
ra vbi trãsmigrati sunt
ibi, & reuersi fue-
rint ad te, & depre-
cati fuerint te in ter-
ra transmigrationis suæ
dicentes: Peccauimus,
iniquè egimus, impiè*

legisti, & domum
quã ædificaui nomi-
ni tuo: exaudies de
cœlo orationẽ eorũ,
& deprecationẽ eo-
rum, & facies iudi-
cium eorum. Si pec-
cauerint tibi (nõ est
enim homo qui non
peccet) & iratus fue
ris cõtra eos, tradide
rísque eos corã ini-
mico, & captiuos du
xerint ipsos, captiuos
ducentes eos in ter-
ram inimici longin-
quam, vel propin-
quam: & reuersi fu-
erint ad cor suum in
terra, in quã capti-
ui ducti fuerunt, &
reuersi fuerint, & de
precati fuerint te in
terra illorum qui captiuos eos duxerunt, di
cendo: peccauimus & iniquè egimus, im-

בחרת בה והבית
אשר־בנתי לשמך:
ושמעת השמים את־
תפלתם ואת־
תחנתם ועשית
משפטם: כי יחטאו־
לך כי אין אדם אשר
לא־יחטא ואנפת
בם ונתתם לפני
אויב ושבום שביהם
אל־ארץ האויב
רחוקה או קרובה:
והשיבו אל־לבם
בארץ אשר נשבו־
שם ושבו והתחננו
אליך בארץ שביהם
לאמר חטאנו והעוינו

Universidad de Deusto Biblioteca

σαμεν, καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, ἐν τῇ γῇ ἐχθρῶν αὐτῶν, οὗ μετήγαγες αὐτοὺς, καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ ὁδὸν γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς πατεράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου, καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτόν σοι, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀθετήματα αὐτῶν ἃ ἠθέτησάν σοι, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον τῶν αἰχμαλωτισάντων αὐ-

gessimus. & reuersi fuerint in toto corde suo & in tota anima sua in terra inimicorum suorum quò traduxisti eos, & orauerint ad te viam terræ suæ quam dedisti patribus suis, & ciuitatis quam elegisti, & domus quam ædificaui nomini tuo, & audies de cælo de parato habitaculo tuo orationem eorum, & preces eorum, & facies iudicium eorum, & propitius eris iniquitatibus eorum quibus peccauerunt tibi, & secundũ omnes iniquitates eorũ quib⁹ præuaricati sunt. Et dabis eos in *miserationes coram eis qui captiuos habuerint*

piè egimus, & reuersi fuerint ad te toto corde suo, & tota anima sua in terra inimicorum suorũ, qui captiuos duxerunt eos, & orauerint ad te contra viam terræ suæ, quã dedisti patribus eorum, ciuitatis quam elegisti, & domus quam ædificaui nomini tuo: exaudies de cœlo, de loco residentiæ tuæ orationem eorum, & deprecationem eorum, & facies iudicium eorum: parcésque populo tuo qui peccauerũt tibi, & omnibus præuaricationibus eorum quibus præuaricati sunt contra te. Et dabis eos in misericordias

רָשָׁעְנוּ׃ וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ אַרְצָם אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבוֹתָם הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתָ לִשְׁמֶךָ׃ וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם׃ וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ־לָךְ וּלְכָל־פִּשְׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ־בָךְ וּנְתַתָּם לְרַחֲמִים

σοῦ, καὶ οἰκτειρήσου-
σιν αὐτοὺς, ὅτι λαός σου
καὶ κληρονομία σου, οὓς
ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύ-
πτου, ἐκ μέσου χωνευ-
τηρίου σιδήρου. καὶ ἔστω-
σαν οἱ ὀφθαλμοί σου
καὶ τὰ ὦτά σου ἠνεωγ-
μένα εἰς τὴν δέησιν τοῦ
δούλου σου, καὶ εἰς
τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ
σου Ἰσραήλ, εἰσακού-
ειν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς
ἂν ἐπικαλέσωνταί σε.
ὅτι σὺ διέστειλας αὐ-
τοὺς σεαυτῷ εἰς κληρο
νομίαν ἐκ πάντων τῶν
λαῶν τῆς γῆς, καθὼς
ἐλάλησας ἐν χειρὶ δού-
λου σου Μωϋσέως, ἐν
τῷ ἐξαγαγεῖν σε τοὺς
πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς
Αἰγύπτου κύριε κύριε.

eos, & miserebuntur
eorum, quia populus
tuus & hæreditas tua
sunt, quos eduxisti de
terra Aegypti de medio
fornacis ferreæ. Et *sint*
oculi tui & aures tuæ
apertæ ad deprecatio-
nẽ serui tui, & ad de-
precationem populi tui
Israel, vt exaudias eos
in omnibus quibus in-
uocauerint te: quia tu
separasti eos tibi in hæ-
reditatem de vniuersis
populis terræ, sicut lo-
quutus es in manu ser-
ui tui Moysi, *quando*
educeres tu patres
nostros de ter-
ra Aegypti
domine domine.

1.Reg.10. Regina Saba Sa-

ΚΑὶ εἶπε πρὸς τὸν Σο-
λομῶντα βασιλέα.

E*T dixit ad regem*
solomonem. Ve-

coram eis, qui capti-
uos duxerunt eos, &
miserebuntur eorũ.
Populus enim tuus
& hæreditas tua sũt,
quos eduxisti ex Ae-
gypto è medio for-
nacis ferreæ, vt sint
oculi tui aperti ad
deprecationem ser-
ui tui, & ad depreca
tionem populi tui Is
raël, vt exaudias eos
omni tempore quo
inuocauerint te. Tu
enim separasti eos ti
bi in hęreditatem de
vniuersis populis ter
ræ, sicut locutus es
per manum Moseh
serui tui, quãdo edu
xisti patres nostros
ex Aegypto, domine deus.

לפני שביהם ורחמום
: כי־עמך ונחלתך
הם אשר הוצאת
ממצרים מתוך כור
הברזל : להיות
עיניך פתחת אל־
תחנת עבדך ואל־
תחנת עמך ישראל
לשמע אליהם בכל
קראם אליך : כי־
אתה הבדלתם לך
לנחלה מכל עמי
הארץ כאשר דברת
ביד משה עבדך
בהוציאך את־
אבתינו ממצרים
אדני יהוה :

DIxítque ad
regem: Ve-
rum est

ותאמר אל־
המלך אמת היה

lomoni gratulatur, deóq; gratias agit quod illũ regem fecisset.

Ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤ-
κουσα ἐν τῇ γῇ μου περὶ
τοῦ λόγου σου, καὶ περὶ
τῆς φρονήσεώς σου, καὶ
οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λα-
λοῦσί μοι, ἕως ὅτου παρε-
γενόμην, ἑωράκασιν οἱ
ὀφθαλμοί μου, καὶ ἰδοὺ
οὐκ ἔστιν οὐδὲ τὸ ἥμισυ κα-
θὼς ἀπήγγειλάν μοι.
προσέθηκας ἀγαθὰ
πρὸς αὐτὰ ἐπὶ πᾶσαν
τὴν ἀκοήν, ἣν ἤκουσα ἐν
τῇ γῇ μου. μακάριαι αἱ
γυναῖκές σου, μακά-
ριοι οἱ παῖδές σου οὗ-
τοι οἱ παρεστηκότες ἐνώ-
πιόν σου διόλου οἱ ἀ-
κούοντες πᾶσαν τὴν
φρόνησίν σου. γένοιτο
κύριος ὁ θεός σου εὐλο-
γημένος, ὃς ἠθέλησεν
ἐν σοὶ δοῦναί σε ἐπὶ τοῦ
θρόνου Ἰσραήλ, διὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον τὸν θε-
ὸν Ἰσραὴλ στῆσαι εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔθετό σε

*rus sermo quẽ audiui
in terra mea de sermo-
ne tuo, & de sapientia
tua, & non credidi eis
qui dixerũt mihi, donec
veni & viderũt oculi
mei, et ecce nõ est secũ-
dũ medietatẽ sicut an-
nunciauerũt mihi. Ad-
didisti sapientiã & bo
na super omnẽ famam
quam audiui in terra
mea.. Beatæ mulieres
tuæ, & beati serui tui
qui stãt corã te semper,
qui audiunt sapiẽtiam
tuam. Sit dominus deus
benedictus, qui voluit
in te dare te super thro
nũ Israel, eò quòd dile-
xerit dominus Israel, vt
firmaret eũ in sempiter
num: & constituit te*

verbum quod audi-
ui in terra mea, su-
per rebus tuis & sa-
pientia tua. Et non
credidi verbis, do-
nec veni, & viderunt
oculi mei, & ecce
non fuit mihi annun
ciatum dimidium.
Addidisti sapienti-
am & bonum super
famã quam audiui.
Beati viri tui, & bea
ti serui tui, ij qui stãt
coram te semper au
dientes sapientiã tu-
am. Sit domin⁹ deus
tuus benedictus qui
cõplacuit in te, vt po
neret te super soliũ
Israël, eo quòd dile-
xerit dominus Israël
in seculũ, & posuit te

הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי
בְּאַרְצִי עַל־דְּבָרֶיךָ
וְעַל־חָכְמָתֶךָ׃ וְלֹא־
הֶאֱמַנְתִּי לַדְּבָרִים
עַד אֲשֶׁר־בָּאתִי
וַתִּרְאֶינָה עֵינַי וְהִנֵּה
לֹא־הֻגַּד־לִי הַחֵצִי
הוֹסַפְתָּ חָכְמָה וָטוֹב
אֶל־הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר
שָׁמָעְתִּי׃ אַשְׁרֵי
אֲנָשֶׁיךָ אַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ
אֵלֶּה הָעֹמְדִים
לְפָנֶיךָ תָּמִיד
הַשֹּׁמְעִים אֶת־
חָכְמָתֶךָ׃ יְהִי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בָּרוּךְ אֲשֶׁר
חָפֵץ בְּךָ לְתִתְּךָ עַל־
כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבַת
יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם וַיְשִׂימְךָ

Universidad de Deusto Biblioteca

βασιλέα ἐπ' αὐτούς, τοῦ ποιεῖν κρίμα ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἐν κρίμασιν αὐτῶν.

in regem super eos, vt facias iudiciũ in iustitia & in iudiciis eius.

1. Reg. 18. Oratio Eliæ aduersus pphetas Baal.

Κύριε ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσραὴλ ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρί, καὶ σήμερον γνώτωσαν πᾶς ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ δοῦλος σός, καὶ διὰ σὲ πεποίηκα τὰ ἔργα ταῦτα. ἐπάκουσόν μου κύριε ἐπάκουσόν μου ἐν πυρί, καὶ γνώτω ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεός, καὶ σὺ ἔστρεψας τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ τούτου ὀπίσω.

Domine de⁹ Abraã Isaac & et Israel, hodie cognoscat omnis populus iste, quia tu solus dominus deus Israel, & ego seruus tuus, & propter te feci hæc omnia: exaudi me domine exaudi me, & cognoscat populus iste, quia tu dominus deus, & tu cõuertisti cor populi post te.

1. Reg. 19. Elias tristis mortẽ optat.

Ἱκανούσθω νῦν, λάβε δὴ τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ κύριε, ὅτι οὐ κρείσσων ἐγώ εἰμι ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου.

Sufficiat nũc domine, tolle iã animam meã à me, quia non melior sum ego super patres meos.

2. Reg. 19 Ezechiæ oratio post

Καὶ εἶπεν. Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ὁ

Et dixit: Domine deus Israel, qui se-

regem, vt faceres iudicium & iustitiam.

לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃

Domine deus Abrahã, Ischac, & Israël, hodie cognoscatur quòd tu es deus in Israël, & ego seruus tuus, & quòd in verbo tuo feci omnia hæc. Exaudi me domine, exaudi me, & cognoscat populus hic, quòd tu es dominus deus, & tu conuertisti cor eorũ retrorsum.

יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם
יִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים
בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ
וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וְיֵדְעוּ
הָעָם הַזֶּה כִּי־אַתָּה
יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה
הֲסִבֹּתָ אֶת־לִבָּם
אֲחֹרַנִּית׃

Sufficit nũc domine, tolle animam meã: Nõ enim melior sum patribus meis.

רַב עַתָּה יְהוָה
קַח נַפְשִׁי כִּי־לֹא
טוֹב אָנֹכִי מֵאֲבֹתָי׃

Et dixit: Domine deus Israël sedens su-

וַיֹּאמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב

Universidad de Deusto Biblioteca

minas Sennacherib.

καθήμενος ἐπὶ τῶν Χε-
ρουβὶμ, σὺ εἶ ὁ θεὸς μό-
νος ἐν πάσαις ταῖς βα-
σιλείαις τῆς γῆς. σὺ ἐ-
ποίησας τὸν οὐρανὸν
καὶ τὴν γῆν. κλῖνον κύ-
ριε τὸ οὖς σου, καὶ ἄ-
κουσόν μου. ἄνοιξον
κύριε τοὺς ὀφθαλ-
μούς σου, καὶ ἴδε, καὶ
ἄκουσον τοὺς λόγους
Σενναχηρεὶμ, οὓς ἀπέ-
στειλεν ὀνειδίζειν θε-
ὸν ζῶντα. ὅτι ἐν ἀλη-
θείᾳ κύριε ἠρήμωσαν
βασιλεῖς Ἀσυρίων τὰ
ἔθνη, καὶ ἔδωκαν τοὺς
θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ,
ὅτι οὐ θεοί εἰσιν, ἀλλ'
ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώ-
πων, ξύλα καὶ λίθοι,
καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς.
καὶ νῦν κύριε ὁ θε-
ὸς ἡμῶν, σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ,

des ſuper Cherubim,
tu es deus ſolus in om-
nibus regnis terræ, tu
feciſti cœlum & ter-
ram, inclina domine au
rem tuam & audi, a-
peri domine oculos tu-
os & vide, & audi
verba Sĕnacherib, quæ
miſit vt exprobraret
deum viuentem. Ve-
rè enim domine deſo-
lauerunt reges Aſſy-
riorum, gentes, & o-
mnem terram eorum,
& dederunt deos corũ
in ignem: non enim e-
rant dei ſed opera ma-
nuum hominum, ligna,
& lapides, & per-
diderunt eos. Et nunc
domine deus noſter li-
bera nos de manu eius,

per Cherubim, tu es
deus ſolus omnium
regnorum terræ. Tu
feciſti cœlum & ter
ram. Inclina domi-
ne aurẽ tuã, & audi.
Aperi domine ocu-
los tuos & vide, &
audi omnia verba Sã
cherib, quæ miſit, vt
probris afficeret deũ
viuentem. Verè do-
mine vaſtauerunt re
ges Aſſur gentes, &
terrã eorũ, & poſue-
rũt deos eorũ in ignẽ
Nõ enim dij erãt, ſed
opus manuũ homi-
nũ, lignũ & lapis, &
perdiderunt eos. Et
nũc dñe deus noſter
ſaluos fac nos obſe-
cro de manu eius,

הַכְּרֻבִים אַתָּה־הוּא
הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה
עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם
וְאֶת־הָאָרֶץ׃ הַטֵּה
יְהוָה אָזְנְךָ וּשְׁמָע
פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ
וּרְאֵה וּשְׁמַע אֵת
דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר
שְׁלָחוֹ לְחָרֵף אֱלֹהִים
חָי׃ אָמְנָם יְהוָה
הֶחֱרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר
אֶת־הַגּוֹיִם וְאֶת־
אַרְצָם׃ וְנָתְנוּ אֶת־
אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי
לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי
אִם־מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם
עֵץ וָאֶבֶן וַיְאַבְּדוּם׃
וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ

καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μόνος.

& sciant omnia regna terræ, quòd tu es dominus deus solus.

2. Reg. 20 Oratio ægrotantis Ezechiæ.

Κύριε μνήσθητί μου δὴ ὅσα περιεπάτησα ἐνώπιόμ σου ἐμ ἀληθείᾳ καὶ ἐμ καρδίᾳ πλήρει, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐποίησα.

O Domine memento quomodo ambulaui coram te in veritate & in corde perfecto, & bonum in oculis tuis feci.

2. Par. 14 Asa dei opē implorat aduersus hostes

Κύριε οὐκ ἀδυνατεῖ παρὰ σοὶ σώζειν ἐν πολλοῖς καὶ ἐν ὀλίγοις. κατίσχυσον ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποίθαμεν καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἤλθομεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο. κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, σὺ εἶ. μὴ κατισχυσάτω πρὸς σὲ ἄνθρωπος.

Domine nō est apud te vlla distantia, vtrum in paucis auxilieris, an in pluribus: adiuua nos domine deus noster: in te enim & in tuo nomine habentes fiduciam venimus cōtra hanc multitudinē. Domine, deus noster tu es, non præualeat contra te homo.

& scient omnia regna terræ, quòd tu es dominus deus solus.

וְיֵדְעוּ כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃

Obsecro domine, memēto quæso, quòd ambulauerim coram te in veritate, & corde perfecto, & quod bonū est in oculis tuis fecerim.

אָנָּה יְהוָה זְכָר־נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵבָב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי

Domine nō est opus apud te vt auxilieris cum multis ei, cui nō est fortitudo. Adiuua nos domine deus noster. Tibi enim innitimur, & venimus contra multitudinem hanc. Domine de⁹ noster tu es, non præualeat contra te homo.

יְהוָה אֵין־עִמְּךָ לַעְזוֹר בֵּין רַב לְאֵין כֹּחַ עָזְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־עָלֶיךָ נִשְׁעַנּוּ וּבְשִׁמְךָ בָאנוּ עַל־הֶהָמוֹן הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה אַל־יַעְצֹר עִמְּךָ אֱנוֹשׁ׃

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

2. Par. 20. Iosaphat dei auxiliũ implorat.

Καὶ εἶπε. Κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων μου, οὐχὶ σὺ ὁ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ σὺ κυριεύεις πασῶμ τῶν βασιλειῶμ τῶν ἐθνῶμ, καὶ ἐν τῇ χειρί σου ἰσχὺς δυναστείας, καὶ οὐκ ἔστι πρὸς σὲ ἀντιστῆναι; οὐχὶ σὺ εἶ ὁ κύριος ὁ ἐξολοθρεύσας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ προσώπου τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ; καὶ ἔδωκας αὐτὴν σπέρματι Ἀβραὰμ τῷ ἠγαπημένῳ σου εἰς τὸν αἰῶνα; καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῷ ὀνόματί σου λέγοντες. ἐὰμ ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακά, ῥομφαία, καὶ κρίσις, θάνατος καὶ λιμός, στησόμεθα ἐναντίομ τοῦ οἴκου τούτου

Et dixit: Domine deus patrum nostrorum, nónne tu es ipse deus in cœlo, & dominaris cũctis regnis gentium? In manu tua fortitudo et potentia, & non est apud te qui resistat tibi. Nónne tu es deus noster, interfecisti habitãtes terram hanc à facie populi tui Israel, & dedisti eam semini Abraam amico tuo in seculum? Et habitauerunt in ea, & ædificauerunt tibi in ea sanctuariũ nomini tuo, dicentes: Si irruerint super nos mala, gladius, iudicium, mors, fames, stabimus coram domo hac

Et ait: Domine deus patrũ nostrorum, nónne tu ipse es deus in cœlo, & dominaris cunctis regnis gẽtiũ, & in manu tua est fortitudo & potẽtia, & nõ est qui tibi possit resistere? Nõne tu deus noster expulisti habitatores terræ huius à facie populi tui Israël, & dedisti eam semini Abrahã amici tui in seculum? Et habitauerunt in ea, & ædificauerunt tibi in ea sanctuarium nomini tuo dicendo: Si venerit super nos malum, gladius iudicij, & pestilẽtia, & fames, stabĩmus corã domo hac

וַיֹּאמַר יְהֹוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ הֲלֹא אַתָּה־הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכֹל מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וְאֵין עִמְּךָ לְהִתְיַצֵּב׃ הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהֵינוּ הוֹרַשְׁתָּ אֶת־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת מִלִּפְנֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וַתִּתְּנָהּ לְזֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ לְעוֹלָם׃ וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּבְנוּ לְךָ בָּהּ מִקְדָּשׁ לְשִׁמְךָ לֵאמֹר׃ אִם־תָּבוֹא עָלֵינוּ רָעָה חֶרֶב שְׁפוֹט וְדֶבֶר וְרָעָב נַעַמְדָה לִפְנֵי הַבַּיִת הַזֶּה

ἐναντίον σου, ὅτι τὸ ὄ-
νομά σου ἐπικέκλη-
ται ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,
καὶ βοησόμεθα πρὸς
σὲ ἀπὸ τῆς θλίψεως,
καὶ ἀκούσῃ καὶ σώσεις.
καὶ νῦν ἰδοὺ οἱ υἱοὶ Ἀμ-
μὼν καὶ Μωὰβ καὶ ὄρος
Σηείρ, εἰς οὓς οὐκ ἔδω-
κας τῷ Ἰσραὴλ εἰσελ
θεῖν δι᾽ αὐτῶν, ἐξελ-
θόντων αὐτῶν ἐκ γῆς
Αἰγύπτου, ὅτι ἐξέκλι-
ναν ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ οὐκ
ἐξωλόθρευσαν αὐτούς,
καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐπιχει-
ροῦσιν ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐξελ-
θεῖν, ἐκβαλεῖν ἡμᾶς
ἀπὸ τῆς κληρονομίας ἡ-
μῶν ἧς ἔδωκας ἡμῖν.
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ
κρινεῖς ἐν αὐτοῖς, ὅτι
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἰσχὺς
τοῦ ἀντιστῆναι πρὸς τὸ
πλῆθος τὸ πολὺ τοῦ-

& coram te, quoniam nomen tuum inuocatum est in loco hoc: & clamabimus ad te à tribulatione nostra, & exaudies & saluabis. Et nunc ecce filij Ammon & Moab, & mons Seir, in quos non dedisti Israel vt transirẽt per eos, quãdo egrediebantur ipsi de terra Aegypti, quoniam declinauerunt ab eis: & non interfecerunt illos: & ipsi aggrediuntur contra nos venire, et eiicere nos à possessione nostra quam dedisti nobis. Domine deus noster nõ iudicabis in eis? quoniam non nobis fortitudo ad resistendum contra multitudinem multã hanc

& coram te, quia nomen tuum est in domo hac. Et clamabimus ad te in angustiis nostris, & exaudies & saluos facies. Et nunc ecce filij Hammon, & Moab, & mons Seïr, per quos non permisisti Israëlitas transire, dum venirent è terra Aegypti, sed declinauerunt ab eis, & non disperdiderunt eos. Et ecce ipsi retribuunt nobis, veniendo & eiiciendo nos de hęreditate tua, quã hæreditate accipere fecisti nos. Deus noster, nonne iudicabis eos? Nõ enim est fortitudo in nobis coram multitudine magna hac,

ולפניך כי שמך
בבית הזה ונזעק
אליך מצרתנו
ותשמע ותושיע:
ועתה הנה בני־עמון
ומואב והר־שעיר
אשר לא־נתתה
לישראל לבוא בהם
בבאם מארץ מצרים
כי סרו מעליהם ולא
השמידום: והנה־
הם גמלים עלינו
לבוא לגרשנו
מירשתך אשר
הורשתנו: אלהינו
הלא תשפט־בם כי
אין בנו כח לפני
ההמון הרב הזה

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

τὸ ἐλθὸν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί ποιήσωμεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἢ ἐπὶ σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.

quæ venit super nos. Et non scimus quid faciamus, quoniam in te oculi nostri.

Esdræ.9. Oratio Esdræ sua et populi peccata confitentis.

ΣΥ'ριε ᾐσχύνθην, καὶ ἐνετράπην τοῦ ὑψῶσαι θεέ μου τὸ πρόσωπόν μου πρὸς σέ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ πλημμελίαι ἡμῶν ἐμεγαλύνθησαν ἕως εἰς τὸν οὐρανόν.

DOmine cōfusus sum, et erubui leuare deus meus faciē meam ad te: quoniam iniquitates nostræ multiplicatæ sunt super caput nostrum, & delicta nostra creuerūt vsq; ad cœlū.

Nehem.1. Oratio Nehemiæ sua & populi peccata confitentis.

MΗ δὴ κύριε ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, ὁ ἰσχυρὸς καὶ μέγας καὶ φοβερός, φυλάσσων τὴν διαθήκην, καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν, καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προσέχον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι, τοῦ ἀκοῦσαι προσευ

O Domine deus cœli, magne, & terribilis, custodiens pactum & misericordiā amātibus eum, & custodientibus mandata eius: sit iam auris tua attendens, & oculi aperti, vt audias orationem

quæ venit cōtra nos. Nos autē nescimus quid faciam⁹, sed in te sunt oculi nostri.

הַבָּא עָלֵינוּ וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ׃

DEus mi pudore affectus sum, et erubui eleuare deus mi faciē meā ad te, quoniam iniquitates nostræ multiplicatæ sunt super caput, & delictum nostrū creuit vsque ad cœlum.

אֱלֹהַי בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהַי פָּנַי אֵלֶיךָ כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ רָבוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָדְלָה עַד לַשָּׁמָיִם׃

QVæso domine deus cœli, magne, & terribilis, custodiens pactum & misericordiam diligentibus te, & custodientibus mādata tua. Sit quæso auris tua intendens & oculi tui aperti, vt audias orationem ser-

אָנָּא יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית וָחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃ תְּהִי נָא אָזְנְךָ־קַשֶּׁבֶת וְעֵינֶיךָ פְתוּחוֹת לִשְׁמֹעַ אֶל־תְּפִלַּת

Universidad de Deusto
Biblioteca

κλιῶ τοῦ δούλου σου, ἣν ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν σου σήμερον ἡμέραν καὶ νύκτα περὶ υἱῶν Ἰσραὴλ δούλων σου, καὶ ἐξαγορεύσω ἐπὶ ἁμαρτίαις υἱῶν Ἰσραὴλ, αἷς ἡμάρτομεν σοι. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου ἡμάρτομεν, διαλύσει διελύσαμεν πρὸς σὲ, καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολὰς, καὶ τὰ προστάγματα, καὶ τὰ κρίματα ἃ ἐνετείλω τῷ Μωϋσῇ παιδί σου. μνήσθητι δὴ τὸν λόγον ὃν ἐνετείλω τῷ Μωϋσῇ παιδί σου λέγων. ἐὰν ἀσυνθετήσητε ὑμεῖς, ἐγὼ διασκορπιῶ ὑμᾶς ἐν τοῖς λαοῖς. καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρός με, καὶ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσητε αὐτὰς, καὶ ἐὰν

serui tui: quam ego oro coram te hodie die & nocte pro filiis Israel seruis tuis, & confiteor super peccatis filiorum Israel quibus peccauimus tibi. Et ego & domus patris mei peccauimus. Dissolutione dissoluimus erga te, & nõ custodiuimus mandata tua, & praecepta & iudicia, quae praecepisti Moysi seruo tuo. Memento iam sermonis, quem mandasti Moysi seruo tuo dicens: Si transgressi fueritis vos, ego dispergã vos in populis. Et si cõuertamini ad me & custodiatis mãdata mea, & faciatis ea, & si

ui tui, quã oro corã te hodie die ac nocte, pro filiis Israël seruis tuis. Et cõfiteor pro pctõ filiorum Israël, qđ peccauimus tibi, & ego, & domus patris mei peccauimꝰ. Corruptiõe corrupti sumus tibi, & nõ custodiuimꝰ praecepta, et statuta, et iudicia q̃ p̄cepisti Moseh seruo tuo. Memẽto q̃so verbi quod mãdasti Moseh seruo tuo, dicẽdo Vos puaricabimini, & ego dispergã vos ĩ populos. Et si reuersi fueritis ad me, & custodieritis p̄cepta mea, et feceritis ea, si

עַבְדְּךָ אֲשֶׁר אָנֹכִי מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם יוֹמָם וָלַיְלָה עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ וּמִתְוַדֶּה עַל־חַטֹּאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָטָאנוּ לָךְ וַאֲנִי וּבֵית־אָבִי חָטָאנוּ׃ חֲבֹל חָבַלְנוּ לָךְ וְלֹא־שָׁמַרְנוּ אֶת־הַמִּצְוֹת וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת־מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ׃ זְכָר־נָא אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת־מֹשֶׁה עַבְדְּךָ לֵאמֹר אַתֶּם תִּמְעָלוּ אֲנִי אָפִיץ אֶתְכֶם בָּעַמִּים׃ וְשַׁבְתֶּם אֵלַי וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אִם־

ᾖ ἡ διασπορὰ ὑμῶν ἀπ'
ἄκρων τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖ-
θεν συνάξω αὐτοὺς, καὶ
εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸν τό-
πον ὃν ἐξελεξάμην κατα-
σκηνῶσαι τὸ ὄνομά
μου ἐκεῖ. Καὶ αὐτοὶ παῖ-
δές σου καὶ λαός σου
οὓς ἐλυτρώσω ἐν τῇ
δυνάμει σου τῇ μεγάλῃ
καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κρα
ταιᾷ. Μὴ δή, ἀλλὰ ἔστω
τὸ οὖς σου προσέχον εἰς
τὴν προσευχὴν τοῦ δού-
λου σου, καὶ εἰς τὴν προσευ
χὴν παίδων σου τῶν θε-
λόντων φοβεῖσθαι τὸ ὄνο
μά σου. Καὶ εὐόδωσον δὴ
τῷ παιδί σου σήμερον,
καὶ δὸς αὐτὸν εἰς οἰκτιρ-
μοὺς ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς
τούτου.

*fuerit dispersio vestra
vsque ad extremitatẽ
cœli, inde congregabo
eos, & reducam eos in
locum, quem elegeram
vt habitaret nomẽ me-
um ibi.* Et *ipsi serui tui,
& populus tuus, quos
redemisti in fortitudi-
ne tua magna, & in
manu tua valida.* Iam
*domine sit auris tua at
tendens ad orationem
serui tui, & ad oratio-
nem seruorum tuorum
volentium timere no-
men tuũ.* Et *dirige iam
seruum tuum hodie, et
da eum in miserationes
coram viro hoc.*

Nehem. 4
Nehemias hostib. deũ iratũ precatur.

Ἄκουσον ὁ θεὸς ἡ-
μῶν, ὅτι ἐγενή-
θημεν εἰς μυκτηρισ-
μὸν, καὶ ἐπίστρεψον

*Audi deus no-
ster, quia facti
sumus in sub-
sannationẽ, & cõuerte*

fuerit expulsio vestra
ad extremum cœli,
inde cõgregabo vos,
& adducam vos ad
locum quem elegi,
vt habitare facerem
nomen meum ibi. Et
ipsi serui tui, & popu
lus tuus, quẽ redemi
sti in fortitudine tua
magna, & in manu
tua forti. Quæso do
mine sit obsecro au-
ris tua attendens ad
orationẽ serui tui, &
ad orationẽ seruorũ
tuorũ, qui volũt time
re nomẽ tuũ, & pro-
sperare fac quęso ser
uum tuũ hodie, & da
eum in miserationes
coram viro isto.

Audi de⁹ noster,
quia sumus de-
spectui, & conuerte

יִהְיֶה נִדַּחֲכֶם בִּקְצֵה
הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם
אֲקַבְּצֵם וַהֲבוֹאתִים
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
בָּחַרְתִּי לְשַׁכֵּן אֶת־
שְׁמִי שָׁם׃ וְהֵם עֲבָדֶיךָ
וְעַמֶּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ
בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבְיָדְךָ
הַחֲזָקָה׃ אָנָּא אֲדֹנָי
תְּהִי נָא אָזְנְךָ־קַשֶּׁבֶת
אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ
וְאֶל־תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ
הַחֲפֵצִים לְיִרְאָה אֶת
שְׁמֶךָ וְהַצְלִיחָה־
נָּא לְעַבְדְּךָ הַיּוֹם
וּתְנֵהוּ לְרַחֲמִים
לִפְנֵי הָאִישׁ הַזֶּה
שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ כִּי־
הָיִינוּ בוּזָה וְהָשֵׁב

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ὀνειδισμὸν αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ δὸς αὐτοὺς εἰς μυκτηρισμὸν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας, καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ ἀνομίαν.

Iob 1. Iob omnia domino accepta fert, & quàm nihili sint faciendæ diuitiæ docet.

Αὐτὸς γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ. ὁ κύριος ἔδωκεν, ὁ κύριος ἀφείλετο. ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως καὶ ἐγένετο, εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας.

Iob. 7. Iob peccati veniam implorat.

Ἕως τίνος οὐκ ἐᾷς με, οὐδὲ προΐῃ με, ἕως ἂν καταπίω τὸν πτυελόν μου ἐν ὀδύνῃ; εἰ ἐγὼ ἥμαρτον, τί δυνήσομαι πρᾶξαι ὁ ἐπιστάμενος τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων; διὰ τί ἔθου με κατεντευκτήν σου, εἰμὶ δὲ ἐπὶ σοὶ φορτίον; διὰ τί

opprobriũ eorũ in caput eorũ, & da eos in subsannationẽ in terra captiuitatis: & ne operias iniquitatem eorũ, & peccatum eorũ à facie tua non deleatur.

Ipse nudus egressus sum de vtero matris meæ, nudus et reuertar illuc. Dominus dedit, dominus abstulit: sicut domino placuit sic & factum est. Sit nomẽ domini benedictum.

Vsquequo non sinis me, neq; dimittis, vsquequo deglutiã saliuam meam in dolore? Si ego peccaui, quid possum tibi facere qui scis mentem hominum? Quare posuisti me contrarium tuum, sum autem in te onus, & cur

opprobriũ eorũ in caput eorũ, & da eos in despectionẽ in terra captiuitatis eorũ. Et ne operias iniquitatem eorum, & peccatum eorum à facie tua nõ deleatur.

Nudus egressus sum de vtero matris meę, & nudus reuertar illuc. Domin⁹ dedit, & dñs abstulit. Sit nomen domini benedictum.

Quousq; nõ recedis à me, non dimittis me, donec glutiam saliuam meã? Peccaui, quid operabor tibi custos hominum? Vt quid posuisti me in

חרפתם אל־ראשם ותנם לבזה בארץ שבים׃ ואל־תכס על־עונם וחטאתם מלפניך אל־תמחה

ערם יצתי מבטן אמי וערם אשוב שמה יהוה נתן ויהוה לקח יהי שם יהוה מברך׃

כמה לא־תשעה ממני לא תרפני עד־בלעי רקי׃ חטאתי מה אפעל לך נצר האדם למה שמתני למפגע לך ואהיה עלי למשא׃ ומה

occursum tibi, & fui mihi oneri? Et cur

οὐκ ἐποίησω τῆς ἀνο-
μίας μου λήθην, καὶ κα
θαρισμὸν τῆς ἁμαρ-
τίας μου; νυνὶ δὲ εἰς γῆν
ἐπελεύσομαι, ὀρθρί-
ζων δὲ οὐκ ἔτι εἰμί.

non fecisti iniquitatis
meæ obliuionem, &
purificationem peccati
mei? Nunc autem in ter
ram reuertar, manè sur
gens autem nõ ampli-
ùs sum.

Iob. 10.
Iobi oratio iam vitæ huius pertæsi.

MḢ με ἀσεβεῖν
δίδασκε, καὶ
διατί με οὕ-
τως ἔκρινας, ἢ καλὸν
σοι ἐστὶν, ἐὰν ἀδικήσω;
ὅτι ἀπείπω ἔργα χει-
ρῶν σου, βουλῇ δὲ ἀσε-
βῶν προσέχες; ἢ ὥ-
σπερ βροτὸς ὁρᾷ, κα-
θορᾷς; ἢ καθὼς ὁρᾷ ἄν-
θρωπος, βλέψῃ, ἢ ὁ
βίος σου ἀνθρώπινός
ἐστιν, ἢ τὰ ἔτη σου, ἀν-
δρός; ὅτι ἀνεζήτησας
τὴν ἀνομίαν μου, καὶ
τὰς ἁμαρτίας μου ἐξι-
χνίασας. οἶδας γὰρ, ὅ-
τι οὐκ ἠσέβησα. ἀλλὰ

NE me impium
esse doceas.
& cur me i-
ta iudicasti, nunquid
bonum tibi, si calumnia
tus fuero, quoniã nega
sti opera manuũ tuarũ,
consilio autẽ impiorum
attendisti? Nunquid si-
cut mortalis videt, vi-
des? aut sicut videt ho-
mo, aspicies? nũquid vi
ta tua humana est, aut
anni tui, viri? quoniam
q̃siuisti iniquitates me-
as, et peccata mea inue
stigasti? nosti enim quòd
non impiè egi. Sed quis

nõ parces præuarica
tioni meæ, trãsire fa
cies iniquitatẽ meã?
Nunc enim in pulue
re accumbã, & quę-
res me, & non ero.

לֹא־תִשָּׂא פִשְׁעִי
וְתַעֲבִיר אֶת־עֲוֹנִי כִּי
־עַתָּה לֶעָפָר אֶשְׁכָּב
וְשִׁחֲרְתַּנִי וְאֵינֶנִּי׃

NEcondẽnes
me, fac me
scire ꝓpter
q̃d iudices me. Nũ-
quid bonum est tibi,
quòd vim inferas, ꝙ
reprobes laborẽ ma
nuum tuarũ, & con-
silium impiorũ illu-
stres? Nũquid oculi
carnis tibi sũt? Num
secundum videre ho
minis videbis? Nun-
quid sicut dies homi
nis, dies tui? Nũquid
anni tui sicut dies vi
ri? Quòd q̃ras iniqui
tatẽ meã, & peccatũ
meũ inquiras? Tu scis ꝙ nõ impiè egi, & ta-

אַל־תַּרְשִׁיעֵנִי
הוֹדִיעֵנִי עַל־מַה־
תְּרִיבֵנִי׃ הֲטוֹב לְךָ
כִּי־תַעֲשֹׁק כִּי תִמְאַס
יְגִיעַ כַּפֶּיךָ וְעַל־עֲצַת
רְשָׁעִים הוֹפָעְתָּ׃
הַעֵינֵי בָשָׂר לָךְ אִם־
כִּרְאוֹת אֱנוֹשׁ תִּרְאֶה׃
הֲכִימֵי אֱנוֹשׁ יָמֶיךָ
אִם־שְׁנוֹתֶיךָ כִּימֵי
גָבֶר׃ כִּי־תְבַקֵּשׁ
לַעֲוֺנִי וּלְחַטָּאתִי
תִדְרוֹשׁ׃ עַל־דַּעְתְּךָ
כִּי־לֹא אֶרְשָׁע וְאֵין

Universidad de Deusto Biblioteca

τίς ἐστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν
σου ἐξαιρούμενος; αἱ χεῖ-
ρές σου ἔπλασάν με, καὶ
ἐποίησάν με, μετὰ ταῦτα
μεταβαλών με ἔπαι-
σας. μνήσθητι δὴ ὅτι πη-
λόν με ἔπλασας, εἰς δὲ
γῆν με πάλιν ἀποστρέ-
φεις. ἢ οὐχ ὥσπερ γάλα
με ἤμελξας, ἔπηξας δέ
με ἴσα τυρῷ; δέρμα δὲ
καὶ κρέας με ἐνέδυσας,
ὀστέοις δὲ καὶ νεύροις με
ἐνείρας. ζωὴν δὲ καὶ ἔλε-
ος ἔθου παρ᾽ ἐμοί, ἡ δὲ
ἐπισκοπή σου ἐφύλα-
ξέ μου τὸ πνεῦμα. ταῦ-
τα ἔχων ἐν σεαυτῷ,
οἶδα πάντα δύνασαι,
ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐθέν.
ἐάν τε γὰρ ἁμάρτω,
φυλάσσεις με, ἀπὸ
δὲ ἀνομίας οὐκ ἀθῷ-
όν με πεποίηκας. ἐ-
άν τε γὰρ ἀσεβήσω, οἴ-

quis est qui ex manibus tuis eruitur? manus tuæ plasmauerunt me, & fecerunt me, post hæc transmutans, me percußisti. Memento, quod lutum me plasmasti, in terram autem me rursus cõuertis. Nõne sicut lac me mulsisti, coalasti autem me sicut casẽu? Pelle & carne me vestisti, oßibus autẽ et neruis cõsuisti. Vitã autẽ & misericordiã posuisti apud me, at consideratio tua custodiuit meum spiritũ. Hæc habẽs in teipso, noui quòd omnia potes, impoßibile est autem tibi nihil. Si enĩ peccauero, custodis me, ab iniquitate autẽ nõ innocentẽ me fecisti. Si enĩ impius fuero, væ

מִיָּדְךָ מַצִּיל׃ יָדֶיךָ
עִצְּבוּנִי וַיַּעֲשׂוּנִי יַחַד
סָבִיב וַתְּבַלְּעֵנִי׃
זְכָר־נָא כִּי־כַחֹמֶר
עֲשִׂיתָנִי וְאֶל־עָפָר
תְּשִׁיבֵנִי׃ הֲלֹא כֶחָלָב
תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִנָּה
תַּקְפִּיאֵנִי׃ עוֹר וּבָשָׂר
תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת
וְגִידִים תְּשֹׂכְכֵנִי׃
חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ
עִמָּדִי וּפְקֻדָּתְךָ
שָׁמְרָה רוּחִי׃ וְאֵלֶּה
צָפַנְתָּ בִלְבָבֶךָ יָדַעְתִּי
כִּי־זֹאת עִמָּךְ׃ אִם־
חָטָאתִי וּשְׁמַרְתָּנִי
וּמֵעֲוֺנִי לֹא תְנַקֵּנִי׃
אִם־רָשַׁעְתִּי אַלְלַי

men non est qui de manu tua eruat. Manus tuæ figurauerũt me, & disposuerunt me pariter per circuitũ, & disperdes me? Memento quæso, ꝙ sicut lutũ feceris me, & in puluerem redire facies me. Nonne sicut lac fudisti me, & sicut caseum coagulasti me? Pelle & carne vestisti me, ossibus & neruis cooperuisti me. Vitã & misericordiã fecisti mecũ, & visitatio tua custodiuit spiritum meum. Et hæc abscõdisti in corde tuo, noui ꝙ hoc tecũ est. Si peccaui, in custodiã ponas me, & ab iniquitate mea nõ mũdes me. Si impiè egero, veh

μοι. ἐὰν τε ὦ δίκαιος, οὐ
δυνάμαι ἀνακύψαι-
πλήρης γὰρ ἀτιμίας εἰ-
μί. ἀγρεύομαι γὰρ ὥσπερ
λέων εἰς σφαγήν. πά-
λιν γὰρ μεταβαλλὼν,
δεινῶς με ὀλέκεις, ἐ-
πανακαινίζων ἐπ᾽ ἐμὲ
τὴν ἔτασίν μου. ὀργῇ
δὲ μεγάλῃ μοι ἐχρήσω,
ἐπήγαγες δὲ ἐπ᾽ ἐμὲ
πειρατήρια. ἵνα τί οὖν
ἐκ κοιλίας με ἐξήγα-
γες, καὶ οὐκ ἀπέθανον,
ὀφθαλμὸς δέ με οὐκ
εἶδε, καὶ ὥσπερ οὐκ ὢν ἐ-
γενόμην. διατί γὰρ ἐκ
γαστρὸς εἰς μνῆμα οὐκ
ἀπηλλάγην; ἢ οὐκ ὀλί-
γος ἐστὶν ὁ βίος τοῦ χρό-
νου μου; ἔασόν με ἀνα-
παύσασθαι μικρὸν,
πρὸ τοῦ με ἀπελ-
θεῖν ὅθεν οὐκ ἀναστρέ-
ψω, εἰς γῆν σκοτεινὴν

*mihi. si autẽ fuero iu-
stus, nõ poßũ tollere ca-
put, plenus enim igno-
minia sum, capior enim
sicut leo in iugulationẽ.
Rursus autẽ trãsmutãs
grauiter me perdis, in-
staurans in me examen
meũ. Ira autẽ magna in
me vsus es, ĩduxisti au
tem in me tentationes.
Quare igitur de vtero
me eduxisti, & nõ mor
tuus sum, oculus autem
me non videret, & si-
cut non existens fuis-
sem? cur enim de vtero
in tumulum non trans-
latus sum? Nũquid non
paucum est tempus vi-
tæ meæ? Dimitte me
requiescere parum, an-
tequam ego vadam
vnde non reuertar,
in terram tenebrosam*

mihi, & si iustus fue-
ro, non eleuabo ca-
put meũ. Satur sum
ignominia, & vide-
re afflictionem meã.
Et multiplicetur, si-
cut leo venêris me, et
reuertaris, & mirabi
lis sis in me. Reno-
ues plagas tuas corã
me, & multiplicet se
ira tua mecum, suc-
cisiones, & multipli-
catio mecũ sunt. Et
vt quid de vulua edu
xisti me? Moriar, &
oculus nõ videat me.
Quemadmodũ non
fuissem ero, ab vte-
ro ad sepulchrũ de-
ferar. Nonne pauci
sunt dies mei? Cessa
à me, & dimitte me,
& cõfortabo cor meũ paululũ. Antequã va-
dam & non reuertar ad terrã tenebrarum,

לי וצדקתי לא אשא
ראשי שבע קלון
וראה עניי: ויגאה
כשחל תצודני ותשב
תתפלא בי: תחדש
עדיך נגדי ותרב
כעשך עמדי חליפות
וצבא עמי: ולמה
מרחם הצאתני אגוע
ועין לא־תראני:
כאשר לא־הייתי
אהיה מבטן לקבר
אובל: הלא־מעט
ימי יחדל ישית ממני
ואבליגה מעט:
בטרם אלך ולא
אשוב אל־ארץ חשך

κὴ γνοφερὰν, εἰς γῆν σκότους αἰωνίου, οὗ οὐκ ἔστι φέγγος, οὐδὲ ὁρᾶν ζωὴν βροτῶν.

& caliginoſam, in terram tenebrarum ſempiternarum, vbi nõ eſt lumẽ, neque videre vitam mortalium.

SEPTEM PSALMI

POENITENTIALES.

Pſal. 6.

Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μὴ δὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσῃς με. Ἐλέησόν με κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι, ἴασαί με κύριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστᾶ μου. Καὶ ἡ ψυχή μου ἐταράχθη σφόδρα, καὶ σὺ κύριε ἕως πότε.

Ἐπίστρεψον κύριε ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου, σῶσόν με ἕνεκεν τοῦ

Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Miſerere mei domine, quoniam infirmus ſum, ſana me domine, quoniã conturbata ſunt oſſa mea. Et anima mea turbata eſt valde, & tu domine vſq; quo?

Conuertere domine eripe animam meam, ſaluum me fac propter

נית

& vmbræ mortis. Terram obſcuritatis ſicut caligo vmbræ mortis, & nõ ſunt in ea ordines, & teneбreſcet ſicut caligo.

וְצַלְמָוֶת׃ אֶרֶץ עֵפָתָה כְּמוֹ־אֹפֶל צַלְמָוֶת וְלֹא־סְדָרִים וַתֹּפַע כְּמוֹ־אֹפֶל׃

Domine ne in furore tuo arguas me, & ne in ira tua corripias me. Miſerere mei dñe, quoniã debilis ſum, ſana me domine, quoniã territa ſunt oſſa mea. Et anima mea territa eſt valde, & tu domine vſq; quo (cõteres me?) Reuertere domine eripe animã meam: ſerua me propter

יְהוָה אַל־בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל־בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי׃ חָנֵּנִי יְהוָה כִּי אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי יְהוָה כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי׃ וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתְּ יְהוָה עַד־מָתָי׃ שׁוּבָה יְהוָה חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד

Universidad de Deusto Biblioteca

ἐλέους σου. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου, ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ τίς ἐξομολογήσεταί σοι; Ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου, λούσω καθ᾽ ἑκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου, ἐν δάκρυσί μου τὴν στρωμνήν μου βρέξω. Ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός μου, ἐπαλαιώθην ἐν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου. Ἀπόστητε ἀπ᾽ ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ὅτι εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ μου. Ἤκουσε κύριος τῆς δεήσεώς μου, κύριος τὴν προσευχήν μου προσεδέξατο. Αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχθείησαν πάντες οἱ ἐχθροί μου, ἀποστραφείησαν καὶ καταισχυνθείησαν σφόδρα διὰ τάχους.

misericordiam tuam. Quoniam nõ est in morte qui memor sit tui, in inferno autem quis cõfitebitur tibi? Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectũ meum, lachrymis meis stratũ meũ rigabo. Turbatus est à furore oculus meus, inueterati inter omnes inimicos meos. Discedite à me oẽs qui operamini iniquitatem, quoniã exaudiuit dominus vocẽ fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meã, dominus orationẽ meam suscepit. Erubescãt et cõturbẽtur vehemẽter oẽs inimici mei, conuertãtur & erubescãt valde velociter.

misericordiam tuã. Quoniam non est in morte memoria tui, in sepulchro quis cõfitebitur tibi? Laboraui in gemitu meo, natare feci omni nocte lectum meum lachrymis meis, stratum meũ liquefeci. Caligauit præ ira oculus meus, inueterauit propter omnes inimicos meos. Recedite à me omnes operantes iniquitatem, quoniã audiuit dominus vocẽ fletus mei. Audiuit dominus deprecationẽ meam, dominus orationem meã suscepit. Pudore afficientur, & terrebũtur valde omnes inimici mei, conuertentur, pudore afficientur subitó.

חַסְדֶּךָ׃ כִּי אֵין בַּמָּוֶת
זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל מִי
יוֹדֶה־לָּךְ׃ יָגַעְתִּי
בְאַנְחָתִי אַשְׂחֶה בְכָל
־לַיְלָה מִטָּתִי
בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי
אַמְסֶה׃ עָשְׁשָׁה
מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה
בְּכָל־צוֹרְרָי׃ סוּרוּ
מִמֶּנִּי כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן
כִּי־שָׁמַע יְהוָה
קוֹל בִּכְיִי׃ שָׁמַע
יְהוָה תְּחִנָּתִי יְהוָה
תְּפִלָּתִי יִקָּח׃ יֵבֹשׁוּ
וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד כָּל־
אֹיְבָי יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ
רָגַע׃

זכר. memor
m. ידה fut. ij. Sil
רגע. labora
אנח. ge
שחה. in fut. ij. Sil

Psal. 31. qui est Hebræis 32.

Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν, οὐδέ ἐστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος. Ὅτι ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου, ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην τὴν ἡμέραν. Ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χείρ σου, ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν, ἐν τῷ ἐμπαγῆναί μοι ἄκανθαν. Τὴν ἀνομίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἁμαρτίαν μου οὐκ ἐκάλυψα. Εἶπα ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου. Ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πρὸς σὲ πᾶς

Beati quorũ remissæ sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Beatus vir cui nõ imputauit dominus peccatum, nec est in ore eius dolus. Quoniã tacui, inueterauerũt ossa mea, dum clamarẽ tota die. Quonia die ac nocte grauata est super me manus tua, conuersus sum in ærumnam dum configitur mihi spina. Delictum meum cognitum feci, & iniustitiam meã non abscõdi. Dixi confitebor aduersum me iniustitiã meã domino, & tu remisisti impietatem cordis mei. Pro hac orabit ad te oĩs

לְדָוִד מַשְׂכִּיל

Beatus cui dimittitur præuaricatio, cui tegitur peccatũ. Beatus homo cui nõ imputabit dñs iniquitatẽ, nec est in spiritu eius dolus. Quoniã tacui inueterauerũt ossa mea, in rugitu meo omni die. Quoniã die ac nocte aggrauabitur super me percussio tua, versus est viror meus in siccitates ęstatis, Selah. Peccatũ meũ cognoscere feci te, et iniquitatẽ meam non operui: dixi confitebor aduersum me pręuaricationes meas domino, & tu dimisisti iniquitatem peccati mei, Selah. Propter hoc orabit omnis

אַשְׁרֵי נְשׂוּי־פֶּשַׁע
כְּסוּי חֲטָאָה׃
אַשְׁרֵי־אָדָם לֹא
יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן
וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃
כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ
עֲצָמָי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל־
הַיּוֹם׃ כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה
תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ
נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי
קַיִץ סֶלָה׃
חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ
וַעֲוֹנִי לֹא־כִסִּיתִי
אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי
פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה
נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי
סֶלָה׃
עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל־

נָשָׂא. pu. coj. Kal. — כָּסָא. simili — חָשַׁב. fut. Kal. babet ... ut ... traSat gutt... alig — רוּחַ ipsil. — בָּל. inpret. ut galu —

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ὅσιος ἐμ καιρῷ εὐθέτῳ
πλὴμ ἐμ κατακλυσ-
μῷ ὑδάτωμ πολλῶμ,
πρὸς αὐτὸμ οὐκ ἐγγιοῦ-
σι. Σύ μου εἶ καταφυ-
γὴ ἀπὸ θλίψεως τῆς
περιεχούσης με, τὸ ἀ-
γαλλίαμά μου λύτρω-
σαί με ἀπὸ τῶν κυκλω-
σάντωμ με. Συνετιῶ
σε καὶ συμβιβῶ σε ἐμ ὁ-
δῷ ταύτῃ, ᾗ πορεύσῃ,
ἐπιστηριῶ ἐπί σε τοὺς ὀ-
φθαλμούς μου. Μὴ γί-
νεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίο
νος, οἷς οὐκ ἔστι σύνεσις.
Ἐν κημῷ καὶ χαλινῷ τὰς
σιαγόνας αὐτῶν ἄγ-
ξαις, τῶν μὴ ἐγγιζόντων
πρὸς σέ. Πολλαὶ αἱ
μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ,
τὸν δὲ ἐλπίζοντα ἐπὶ κύ
ριομ ἔλεος κυκλώσει.
Εὐφράνθητε ἐπὶ κύρι
ομ καὶ ἀγαλλιᾶσθε δί-
καιοι, καὶ καυχᾶσθε πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

*ſanctus in tẽpore oppor
tuno. Veruntamen in
diluuio aquarũ multa-
rũ, ad eum non appro-
ximabunt. Tu es refu
gium meũ à tribulatio-
ne quæ circũdedit me,
exultatio mea erue me
à circundantibus me.
Intellectũ tibi dabo &
inſtruam te in via hac
qua gradieris, firmabo
ſup te oculos meos. No
lite fieri ſicut equus &
mulus qbus nõ eſt intel
lectus. In camo &
fræno maxillas eorũ cõ
ſtrĩge, q nõ approximãt
ad te. Multa flagella
peccatoris, ſperãtem au
tẽ in domino miſericor
dia circundabit. Læta
mini in domino et exul
tate iuſti, et gloriamini
omnes recti corde.*

miſericors ad te, tẽ-
pore inuẽtionis, dũta
xat in inũdatione a-
quarũ multarũ, ad eũ
nõ pertingẽt. Tu abſ
cõſio es mihi, ab ãgu
ſtia cuſtodies me, cla
moribus liberatiõis
circũdabis me, Selah.
Intelligere faciã te,
& docebo te viã per
quã ambules, cõſulã
tibi oculo meo. Ne
ſitis ſicut equ⁹, ſicut
mulus, quibus nõ eſt
intelligere, camo &
fræno os ei⁹ obtura,
ne appropĩquet tibi.
Multi dolores erunt
impio, ſed ſperãtem
in domino miſericor
dia circũdabit. Lęta
mini in dño, & exul-
tate iuſti, & iubilate
omnes recti corde.

חֲסִידִי אֵלֶיךָ לְעֵת
מְצֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם
רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ
: אַתָּה סֵתֶר לִי
מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי
פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה:
אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ
בְּדֶרֶךְ זוּ תֵלֵךְ אִיעֲצָה
עָלֶיךָ עֵינִי : אַל־
תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד
אֵין הָבִין בְּמֶתֶג־וָרֶסֶן
עֶדְיוֹ לִבְלוֹם בַּל
קְרוֹב אֵלֶיךָ : רַבִּים
מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע
וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד
יְסוֹבְבֶנּוּ : שִׂמְחוּ
בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים
וְהַרְנִינוּ כָּל־יִשְׁרֵי
־לֵב:

Psal. 37. Hebr. 38.

Κύριε μὴ τῷ θυμῷ
σου ἐλέγξῃς με, μὴ
δὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσῃς
με. Ὅτι τὰ βέλη σου ἐνε-
πάγησάν μοι, καὶ ἐπε-
στήριξας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖ-
ρά σου. Οὐκ ἔστιν ἴα-
σις ἐν τῇ σαρκί μου ἀ-
πὸ προσώπου τῆς ὀρ-
γῆς σου, οὐκ ἔστιν εἰρήνη
ἐν τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ
προσώπου τῶν ἁμαρ-
τιῶν μου. Ὅτι αἱ ἀνομί-
αι μου ὑπερῆραν τὴν
κεφαλήν μου, ὡσεὶ φορ-
τίον βαρὺ ἐβαρώθησαν
ἐπ' ἐμέ. Προσώζεσαν καὶ
ἐσάπησαν οἱ μώλωπές
μου, ἀπὸ προσώπου τῆς ἀ-
φροσύνης μου. Ἐταλαι-
πώρησα καὶ κατεκάμ-
φθην ἕως τέλους, ὅλην
τὴν ἡμέραν σκυθρω-
πάζων ἐπορευόμην.
Ὅτι αἱ ψόαι μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων,

Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi, et cõfirmasti super me manum tuam. Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ, non est pax oßibus meis à facie peccatorũ meorũ. Quoniã iniquitates meæ supergressæ sunt caput meũ, sicut onus graue grauatæ sunt super me. Putruerunt & corruptæ sũt cicatrices meæ, à facie insipiẽtiæ meæ. Miser factus sum et curuatus sum vsq; in finẽ, tota die cõtristatus ingrediebar. Quoniã lũbi mei impleti sunt illusio-

Domine ne in furore tuo arguas me, nec in ira tua corripias me. Quoniã sagittæ tuæ descenderunt in me, & descẽdit super me percussio tua. Non est perfectio in carne mea, propter iram tuam, non est pax ossibus meis propter peccatum meum.
Quoniam iniquitates meæ transierunt caput meũ, sicut onus graue grauiores fuerunt me. Putruerunt, dissoluti sunt liuores mei, propter stultitiam meam.

יְהוָה אַל־בְּקֶצְפְּךָ
תוֹכִיחֵנִי וּבַחֲמָתְךָ
תְיַסְּרֵנִי׃ כִּי־חִצֶּיךָ
נִחֲתוּ־בִי וַתִּנְחַת עָלַי
יָדֶךָ׃ אֵין־מְתֹם
בִּבְשָׂרִי מִפְּנֵי זַעְמֶךָ
אֵין־שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי
מִפְּנֵי חַטָּאתִי׃ כִּי
עֲוֹנֹתַי עָבְרוּ רֹאשִׁי
כְּמַשָּׂא כָבֵד יִכְבְּדוּ
מִמֶּנִּי׃ הִבְאִישׁוּ נָמַקּוּ
חַבּוּרֹתָי מִפְּנֵי אִוַּלְתִּי׃
נַעֲוֵיתִי שַׁחֹתִי
עַד־מְאֹד כָּל־הַיּוֹם
קֹדֵר הִלָּכְתִּי׃ כִּי
כְסָלַי מָלְאוּ נִקְלֶה

Incuruaui me, humiliaui me vehementissimè, omni die pullatus ambulaui.
Quoniam ilia mea plena fuerunt ardore,

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת עַל הַשְּׁמִינִית
מִזְמוֹר לְדָוִד

Universidad de Deusto
Biblioteca

καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου. Ἐκακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα, ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου. Κύριε ἐναντίον σου πᾶσα ἡ ἐπιθυμία μου, καὶ ὁ στεναγμός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβη. Ἡ καρδία μου ἐταράχθη ἐγκατέλιπέ με ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ. Οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν. Καὶ οἱ ἔγγιστά μου, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ ἐξεβιάζοντο οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. Καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι, ἐλάλησαν ματαιότητας, καὶ δολιότητας ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν. Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ κωφὸς

nibus, & nõ eſt ſanitas in carne mea. Afflictus ſum & humiliatus ſum nimis, rugiebã à gemitu cordis mei. Domine ante te omne deſideriũ meum, et gemitus meus à te nõ eſt abſcõditus. Cor meũ cõturbatũ eſt, dereliquit me virtus mea, & lumen oculorũ meorũ, & ipſum nõ eſt mecũ. Amici mei et ꝓximi mei aduerſum me appropinquauerunt et ſteterũt Et q̃ iuxta me erãt de lõge ſteterũt, et vim faciebãt q̃ quærebãt animã meã. Et qui inquirebãt mala mihi, locuti ſunt vanitates, et dolos tota die meditabãtur. Ego aũt tanq̃ ſur

& non eſt perfectio in carne mea. Debilitatus ſum & attritus ſum vehemẽtiſſimè, rugij propter rugitum cordis mei. Domine corã te eſt omne deſideriũ meum, & ſuſpiriũ meũ à te non eſt abſconditum. Cor meũ circũiuit, dereliquit me fortitudo mea, & lumẽ oculorum meorum, etiam ipſi non ſunt mecũ. Qui dilexerant me, & amici mei è regione plagæ meæ ſteterũt, & propinqui mei à longinquo ſteterũt. Et illaqueauerũt me quærentes animam meam, & quęrentes malum meum, locuti ſunt prauitates, & dolos omni die meditati ſunt. Et ego tanquam ſurdus

וְאֵין מְתֹם בִּבְשָׂרִי׃
נְפוּגֹתִי וְנִדְכֵּיתִי עַד־
מְאֹד שָׁאַגְתִּי מִנַּהֲמַת
לִבִּי׃ אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־
תַּאֲוָתִי וְאַנְחָתִי
מִמְּךָ לֹא־נִסְתָּרָה׃
לִבִּי סְחַרְחַר עֲזָבַנִי
כֹחִי וְאוֹר עֵינַי גַּם־
הֵם אֵין אִתִּי׃ אֹהֲבַי
וְרֵעַי מִנֶּגֶד נִגְעִי
יַעֲמֹדוּ וּקְרוֹבַי מֵרָחֹק
עָמָדוּ׃ וַיְנַקְשׁוּ
מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי וְדֹרְשֵׁי
רָעָתִי דִּבְּרוּ הַוּוֹת
וּמִרְמוֹת כָּל־הַיּוֹם
יֶהְגּוּ׃ וַאֲנִי כְחֵרֵשׁ

Universidad de Deusto
Biblioteca

οὐκ ἤκουον, καὶ ὡσεὶ ἄλα-
λος οὐκ ἀνοίγων τὸ στό-
μα αὐτοῦ. Καὶ ἐγενό-
μην ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ
ἀκούων, οὐκ ἔχων ἐν τῷ
στόματι αὐτοῦ ἐλεγμούς.
Ὅτι ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπι-
σα, σὺ εἰσακούσῃ κύριε ὁ
θεός μου. Ὅτι εἶπον,
μήποτε ἐπιχαρῶσί μοι
οἱ ἐχθροί μου, καὶ ἐν τῷ
σαλευθῆναι πόδας μου,
ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλοῤῥημό-
νησαν. Ὅτι ἐγὼ εἰς μά-
στιγας ἕτοιμος, καὶ ἡ ἀλ-
γηδών μου ἐνώπιόν μου
διὰ παντός. Ὅτι
τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ ἀ-
ναγγελῶ, καὶ μεριμνήσω
ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου.
Οἱ δὲ ἐχθροί μου ζῶσι
καὶ κεκραταίωνται ὑ-
πὲρ ἐμέ, καὶ ἐπληθύν-
θησαν οἱ μισοῦντές με
ἀδίκως. Οἱ ἀνταποδιδόντες μοι κακὰ ἀντὶ

*dus nõ audiebã, & si-
cut mutus nõ aperiẽs os
suum. Et factus sum si-
cut homo non audiens,
& nõ habẽs in ore suo
redargutiones. Quo-
niã in te domine spera-
ui, tu exaudies me do-
mine deus meus. Quia
dixi nequãdo supergau
deãt mihi inimici mei,
& dũ cõmouentur pe-
des mei sup me magna
locuti sunt. Quoniã e-
go in flagella paratus,
& dolor meus in cõspe
ctu meo semp. Quoniã
iniquitatẽ meã ego an-
nũciabo, et cogitabo ꝓ
pctõ meo. Inimici autẽ
mei viuũt et cõfirmati
sunt sup me, et multipli
cati sũt ꝗ oderũt me ini
qué. Qui retribuũt ma*

non audiebam, &
sicut mutus qui non
aperit os suum. Et
fui sicut vir qui non
audit, & non sunt in
ore eius redargutio-
nes. Quia te domi-
ne expectaui, tu ex-
audies domine de-
us mi. Quia dixi ne
fortè lætẽtur de me,
cùm declinabat pes
meus, aduersum me
magnificauerũt (lin-
guam suam.) Quo-
niam ego ad claudi-
cationẽ paratus sum,
& dolor meus co-
ram me est semper.
Quoniam iniquita-
tem meam annũcia-
bam, timebã propter
peccatũ meum. Et inimici mei viuentes ro
borati sunt, & multiplicati sunt odio haben
tes me gratis. Et reddentes malum pro

לֹא אֶשְׁמָע וּכְאִלֵּם
לֹא יִפְתַּח־פִּיו׃
וָאֱהִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר
לֹא־שֹׁמֵעַ וְאֵין בְּפִיו
תּוֹכָחוֹת׃ כִּי־לְךָ
יְהוָה הוֹחָלְתִּי אַתָּה
תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהָי׃
כִּי־אָמַרְתִּי פֶּן־יִשְׂמְחוּ
־לִי בְּמוֹט רַגְלִי עָלַי
הִגְדִּילוּ׃ כִּי־אֲנִי
לְצֶלַע נָכוֹן וּמַכְאוֹבִי
נֶגְדִּי תָמִיד׃ כִּי־עֲוֹנִי
אַגִּיד אֶדְאַג
מֵחַטָּאתִי׃ וְאֹיְבַי חַיִּים
עָצְמוּ וְרַבּוּ שֹׂנְאַי
שָׁקֶר׃ וּמְשַׁלְּמֵי רָעָה
malum.

Universidad de Deusto Biblioteca

ἀγαθῶν ἐνδιέβαλλόν με, ἐπεὶ κατεδίωκον ἀγαθοσύνην. Μὴ ἐγκαταλίπῃς με κύριε ὁ θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ. Πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου, κύριε τῆς σωτηρίας μου.

la pro bonis detrahebant mihi, quoniam sequebar bonitatem. Ne derelinquas me domine deus meus, ne discesseris à me. Intende in adiutorium meum, domine deus salutis meæ.

Psal. 50. Hebr. 51.

Ἐλέησόν με ὁ θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου. Καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου, ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου. Ἐπὶ πλεῖον πλῦνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου, καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. Σοὶ μόνῳ ἥμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα,

Miserere mei deus, secundum magnã misericordiam tuam. Et secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam. Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et peccatũ meũ coram me est semper. Tibi soli peccaui, & malum coram te feci,

1 טָהַר. mundare, & sic facit in Kal. Sic est in. imp. יָרַע futuro Kal. Sabet - propter ... Scire & cognoscere

bono aduersabãtur mihi, eo ꝙ sequebar bonum. Ne derelinquas me domine deus mi, ne elõges te à me. Festina ad auxilium meum, domine ad salutem meam.

תַּחַת טוֹבָה יִשְׂטְנוּנִי תַּחַת רָדְופִי־טוֹב׃ אַל־תַּעַזְבֵנִי יְהוָה אֱלֹהַי אַל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי׃ חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתִי׃

Salg. meæ

Miserere mei de⁹. secundũ misericordiam tuam. Et secundũ multitudinẽ miserationum tuarũ, dele præuaricationes meas. Multiplica (miserationes tuas) vt laues me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me. Quoniã præuaricationes meas ego agnosco, & peccatũ meum coram me est semper. Tibi, tibi soli peccaui, & malum in oculis tuis feci, vt iu

חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעָי׃ הֶרֶבה כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי׃ כִּי פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד׃ לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי

1 כַּבֵּס. lauare. imp. piel.

לַמְנַצֵּחַ

בְּבוֹא אֵלָיו נָתָן הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר בָּא

אֶל בַּת שָׁבַע

inf. ... Kal. ... Pro bonis
טוֹב. der... ringuere. ...
רָחַק. inf. ... 2. p. co. ...
חוּשׁ. ... accelerare.
עֶזֶר. Auxilium.
חֶסֶד. mi...
רֹב. multitudo ...
רַחַם. amor ...
רַחֲמִים
מָחָה. delere
הַרְבֵּה. inf. ... multiplica. & multum ... ad uerb.

ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν
τοῖς λόγοις σου, καὶ νική-
σῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.
ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνε-
λήφθην, καὶ ἐν ἁμαρτί-
αις ἐκίσσησέ με ἡ μή-
τηρ μου. ἰδοὺ γὰρ ἀλήθει-
αν ἠγάπησας, τὰ ἄδη-
λα καὶ τὰ κρύφια τῆς
σοφίας σου ἐδήλωσάς
μοι. ῥαντιεῖς με ὑσσώ-
πῳ, καὶ καθαρισθήσο-
μαι, πλυνεῖς με καὶ ὑ-
πὲρ χιόνα λευκανθήσο-
μαι. ἀκουτιεῖς με ἀγαλ-
λίασιν καὶ εὐφροσύνην,
καὶ ἀγαλλιάσονται ὀστέα
τεταπεινωμένα. ἀπό-
στρεψον τὸ πρόσωπόν
σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν
μου, καὶ πάσας τὰς ἀνο-
μίας μου ἐξάλειψον.
Καρδίαν καθαρὰν
κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ θεός, καὶ
πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου.

vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus cõceptus sum, & in peccatis cõcepit me mater mea. Ecce enim veritatem dilexisti, incerta et occulta sapiẽtiæ tuæ manifestasti mihi. Asperges me hyssopo, & mundabor, lauabis me & super niuem dealbabor. Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt ossa humiliata. Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

vt iustifices te quum locutus fueris, purifices te quum iudicaueris. Ecce cum iniquitate genitus sum, & cum peccato calefacta est de me mater mea. Ecce veritatem voluisti in renibus, & occultum sapientię scire fecisti me. Purificabis me hyssopo & mundabor, lauabis me & præ niue dealbabor.

Audire facies me gaudium & lætitiã, & exultabunt ossa q̃ cõtriuisti. Abscondẽ faciẽ tuã à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea mihi deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ
תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ׃
הֵן־בְּעָווֹן חוֹלָלְתִּי
וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי אִמִּי׃
הֵן אֱמֶת חָפַצְתָּ
בַטֻּחוֹת וּבְסָתֻם
חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי׃
תְּחַטְּאֵנִי בְאֵזוֹב
וְאֶטְהָר תְּכַבְּסֵנִי
וּמִשֶּׁלֶג אַלְבִּין׃
תַּשְׁמִיעֵנִי שָׂשׂוֹן
וְשִׂמְחָה תָּגֵלְנָה
עֲצָמוֹת דִּכִּיתָ׃
הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחֲטָאָי
וְכָל־עֲוֹנֹתַי מְחֵה׃
לֵב טָהוֹר בְּרָא־לִי
אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן
חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי׃

Μὴ ἀποῤῥίψῃς με ἀπὸ
τοῦ προσώπου σου, καὶ τὸ
πνεῦμά σου τὸ ἅγιον μὴ
ἀντανέλῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ.
Ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλ-
λίασιν τοῦ σωτηρίου σου,
καὶ πνεύματι ἡγεμονι-
κῷ στήριξόν με. Διδάξω
ἀνόμους τὰς ὁδούς σου,
καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπι-
στρέψουσι. Ῥῦσαί με
ἐξ αἱμάτων ὁ θεός, ὁ
θεὸς τῆς σωτηρίας μου,
ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσ-
σά μου τὴν δικαιοσύ-
νην σου. Κύριε τὰ χεί-
λη μου ἀνοίξεις, καὶ τὸ στό-
μα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴ-
νεσίν σου. Ὅτι εἰ ἠθέ-
λησας θυσίαν, ἔδω-
κα ἄν, ὁλοκαυτώμα-
τα οὐκ εὐδοκήσεις.
Θυσία τῷ θεῷ πνεῦ-
μα συντετριμμένον, καρ-
δίαν συντετριμμένην

*Ne proiicias me à fa-
cie tua, & spiritum san
ctum tuum ne auferas
à me. Redde mihi læ-
titiam salutaris tui, &
spiritu principali confir
ma me. Docebo ini-
quos vias tuas, & im
pij ad te conuertentur.
Libera me de sangui-
nibus deus, deus salu-
tis meæ, exultabit lin-
gua mea iustitiam tu-
am. Domine labia mea
aperies, & os meum
annũciabit laudem tu-
am. Quoniam si vo-
luisses sacrificium, de-
dissem vtique, holocau
stis non delectaberis.
Sacrificium deo spiri-
tus contribulatus, cor
contritũ & humiliatũ*

καὶ τεταπεινωμένην

Ne proiicias me à fa
cie tua, & spiritum
sanctitatis tuę ne ca-
pias à me. Redde
mihi gaudium salu-
tis tuæ, & spiritus
voluntarius confir-
met me. Docebo
præuaricatores vias
tuas, & peccatores
ad te conuertentur.
Erue me de sangui-
nibus deus, deus sa-
lutis meæ, laudabit
lingua mea iustiti-
am tuam. Domine
labia mea aperies,
& os meum annun-
ciabit laudem tuam.
Quoniam non vis sa
crificium, & dabo?
holocaustum nõ vis.
Sacrificia Dei spiri-
tus cõtritus cor con
tritũ & confractum

אַל־תַּשְׁלִיכֵנִי
מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קָדְשְׁךָ
אַל־תִּקַּח מִמֶּנִּי׃
הָשִׁיבָה לִּי שְׂשׂוֹן
יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה
תִסְמְכֵנִי׃ אֲלַמְּדָה
פֹשְׁעִים דְּרָכֶיךָ
וְחַטָּאִים אֵלֶיךָ
יָשׁוּבוּ׃ הַצִּילֵנִי
מִדָּמִים אֱלֹהִים
אֱלֹהֵי תְּשׁוּעָתִי תְּרַנֵּן
לְשׁוֹנִי צִדְקָתֶךָ׃
אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח
וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃
כִּי לֹא־תַחְפֹּץ זֶבַח
וְאֶתֵּנָה עוֹלָה לֹא
תִרְצֶה׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים
רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב־
נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה

Universidad de Deusto Biblioteca

θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει. Ἀγάθυνον κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών, καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τείχη Ἱερουσαλήμ. Τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης, ἀναφορὰν καὶ ὁλοκαυτώματα, τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

Psal. 101. Hebr. 102

Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, καὶ ἡ κραυγή μου πρὸς σὲ ἐλθέτω. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ θλίβωμαι, κλῖνον πρός με τὸ οὖς σου. Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν μου. Ὅτι ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν. Ἐπλήγην ὡσεὶ χόρτος, καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου, ὅτι ἐ-

deus non despicies. Benignè fac domine in bona voluntate tua Sion, vt ædificētur muri Hierusalē. Tunc acceptabis sacrificiū iustitiæ, oblationes et holocausta, tunc imponent super altare tuum vitulos.

Domine exaudi orationē meā, et clamor meus ad te veniat. Non auertas faciē tuā à me, in quacūque die tribulor inclina ad me aurē tuā. In quacūq; die inuocauero te, velociter exaudi me. Quia defecerunt sicut fumus dies mei, & ossa mea sicut cremiū aruerunt. Percussus sum vt fœnū & aruit cor meū, quia

deus non despicies. Benefac in voluntate tua ipsi Siión, ędifices muros Hierusaláim. Tūc voles sacrificia iustitiæ, holocaustum & oblationem, tunc offerēt super altare tuum iuuencos.

Domine exaudi orationē meā, & clamor meus ad te veniat. Ne abscōdas faciem tuam à me, in die angustiæ meæ inclina ad me aurem tuam, in die qua inuocauero, festina exaudi me. Quia defecerūt sicut fumus dies mei, & ossa mea tanquam focus exusta sunt. Percussum est sicut herba, & aruit cor meum, quia obli-

אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה׃
הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ
אֶת־צִיּוֹן תִּבְנֶה
חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָםִ׃
אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי־צֶדֶק
עוֹלָה וְכָלִיל אָז יַעֲלוּ
עַל־מִזְבַּחֲךָ פָרִים׃
יְהוָה שִׁמְעָה תְפִלָּתִי
וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ
תָבוֹא׃ אַל־תַּסְתֵּר
פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם
צַר לִי הַטֵּה־אֵלַי
אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא
מַהֵר עֲנֵנִי׃ כִּי־כָלוּ
בְעָשָׁן יָמָי וְעַצְמוֹתַי
כְּמוֹקֵד נִחָרוּ׃ הוּכָּה
כָעֵשֶׂב וַיִּבַשׁ לִבִּי כִּי

שָׁמַע. audire. est. in p. Kal. [illegible] paragog[illegible] & obid[illegible] debebat fa[illegible] re [illegible] s. tamen [illegible] eufo. a. [illegible] uertitur [illegible] : & [illegible] irie [illegible] שׁוּעָה. cla[illegible] mor

c סָתַר. abscondere. e. in fut. ipsil. qdet. est p e.
אֹזֶן. auris. מַהֵר. festino. l. festina. l. festinanter. יָבֵשׁ. arescere. Sic. e. in fut. p. irie
Bomitit in tertia. p. 2um irie quoties [illegible]

a. חָרַר. ardere & comburi succendere & candescere
irasci. in nipSal. combustum esse. So v. fuit pri
pun. 2. debebat ~~Saboreosse~~ — tamen quia [illegible]
non est capax dagesh es [illegible]

Universidad de Deusto
Biblioteca

πελαθόμην τοῦ φαγεῖν
τὸν ἄρτον μου. Ἀπὸ φω
νῆς τοῦ στεναγμοῦ μου ἐκολ
λήθη τὸ ὀστοῦν μου τῇ
σαρκί μου. Ὡμοιώθην
πελεκᾶνι ἐρημικῷ, ἐ-
γενήθην ὡσεὶ νυκτικό-
ραξ ἐν οἰκοπέδῳ. Ἠ-
γρύπνησα καὶ ἐγενόμην
ὡς στρουθίον μονάζον ἐ-
πὶ δώματος. Ὅλην τὴν
ἡμέραν ὠνείδιζόν με
οἱ ἐχθροί μου, καὶ οἱ ἐπαι
νοῦντές με κατ' ἐμοῦ ὤ-
μνυον. Ὅτι σποδὸν ὡ-
σεὶ ἄρτον ἔφαγον, καὶ τὸ
πόμα μου μετὰ κλαυ-
θμοῦ ἐκίρνων. Ἀπὸ προ-
σώπου τῆς ὀργῆς σου καὶ τοῦ
θυμοῦ σου, ὅτι ἐπάρας
κατέρραξάς με. Αἱ ἡ-
μέραι μου ὡσεὶ σκιὰ
ἐκλίθησαν, κἀγὼ ὡσεὶ
χόρτος ἐξηράνθην. Σὺ
δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα

*oblitus sum comedere
panẽ meum. A voce ge
mitus mei, adhæsit os
meũ carni meæ. Simi-
lis factus sum pelicano
solitudinis, factus sum
sicut nycticorax in do-
micilio. Vigilaui, et fa
ctus sum sicut passer so
litarius in tecto. Tota
die exprobrabant mihi
inimici mei, & qui lau
dabant me, aduersum
me iurabant. Quia ci-
nerem tãquam panem
manducabã, & pocu-
lum meum cum fletu mi
scebam. A facie iræ in-
dignationis tuæ, quia
eleuans allisisti me.
Dies mei sicut vmbra
declinauerunt, & ego
sicut fœnũ arui. Tu au
tẽ domine in æternum*

K
בָּכִי . flet9. & ~~D beqùit~~ בְּכִית . בְּכִי & . בָּכָה &
בְּכוּ זַעַם . indignatio a verbo זעם indignati

tus sum comedere
panẽ meum. A vo-
ce gemitus mei ad-
hæsit os meum carni
meæ. Assimilatus
sum pellicano deser-
ti, fui sicut bubo so-
litudinum. Vigila-
ui, & fui sicut passer
solitarius super te-
ctũ. Tota die pro-
bris afficiebãt me ini
mici mei, insanien-
tes in me, aduersum
me iurabant. Quia
cinerem tãquam pa-
nem manducaui, &
potum meum cũ fle
tu miscui. A facie
indignationis tuæ &
iræ tuæ, quia eleua-
sti me, & proiecisti
me. Dies mei fue-
runt sicut vmbra inclinata, & ego sicut her-
ba arui. Tu autem domine in seculum

שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל
לַחְמִי׃ מִקּוֹל אַנְחָתִי
דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי
׃ דָּמִיתִי לִקְאַת
מִדְבָּר הָיִיתִי כְּכוֹס
חֳרָבוֹת׃ שָׁקַדְתִּי
וָאֶהְיֶה כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד
עַל־גָּג׃ כָּל־הַיּוֹם
חֵרְפוּנִי אוֹיְבָי מְהוֹלָלַי
בִּי נִשְׁבָּעוּ׃ כִּי־אֵפֶר
כַּלֶּחֶם אָכָלְתִּי וְשִׁקֻּוַי
בִּבְכִי מָסָכְתִּי׃ מִפְּנֵי־
זַעַמְךָ וְקִצְפֶּךָ כִּי
נְשָׂאתַנִי וַתַּשְׁלִיכֵנִי׃
יָמַי כְּצֵל נָטוּי וַאֲנִי
כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ׃
וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם

אכל comedere c. in. infin. לֶחֶם . pan. שָׁקַד . uig... ui. in Pret. אֶהְיֶה . esti fut. צִפּוֹר . auis. בָּדָד . solq. a. ... חֵרֵף . ... p. plu. ... juga. piel. ... אוֹיֵב . inimicus. ... שָׁבַע . ... sep. hes. in ... uerbum. ... shaas. in ... phal. & in ... ipsil. S. ... שִׁקּוּי . irri gatio pingi do. in ... cun. a fix. ...

Universidad de Deusto Biblioteca

μένεις, καὶ τὸ μνημόσυ-
νόν σου εἰς γενεὰν καὶ γε-
νεάν. Σὺ ἀναστὰς οἰ-
κτειρήσεις τὴν Σιών, ὅ-
τι καιρὸς τοῦ οἰκτειρῆσαι
αὐτήν, ὅτι ἥκει καιρός.
Ὅτι εὐδόκησαν οἱ δοῦ-
λοί σου τοὺς λίθους αὐ-
τῆς, καὶ τὸν χοῦν αὐ-
τῆς οἰκτειρήσουσι.
Καὶ φοβηθήσονται τὰ
ἔθνη τὸ ὄνομα κυρίου,
καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς τὴν δόξαν σου.
Ὅτι οἰκοδομήσει κύ-
ριος τὴν Σιών, καὶ ὀφ-
θήσεται ἐν τῇ δόξῃ
αὐτοῦ. Ἐπέβλεψεν
ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν
ταπεινῶν, καὶ οὐκ ἐξ-
ουδένωσε τὴν δέησιν αὐ-
τῶν. Γραφήτω αὕτη
εἰς γενεὰν ἑτέραν, καὶ
λαὸς ὁ κτιζόμενος αἰ-
νέσει τὸν κύριον.

permanes, & memoriale tuum in generationem & generationem. Tu exurgens misereberis Sion, quia tempus miserendi eius quia venit tempus.

Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius, & terræ eius miserebuntur.

Et timebunt gentes nomen domini, & omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificauit dominus Sion, & videbitur in gloria sua.

Respexit in orationem humilium, & non spreuit precem eorum.

Scribatur hæc in generatione altera, & populus qui creatur laudabit dominum.

permanebis, & memoria tui in generatione & generatione. Tu exurges misereberis Siión, quia tempus miserendi eius quia venit tempus. Quoniam voluerunt serui tui lapides eius, & pulueris eius miserti sunt.

Et timebunt gentes nomen domini, & omnes reges terræ gloriam tuã. Quia ædificauit dominus Siión, & videbitur in gloria sua. Respexit ad orationem eorũ qui sunt velut myricæ, & non spreuit orationem eorum.

Scribatur hoc pro generatione nouissima, & populus creatus laudabit dominum.

תֵּשֵׁב וְזִכְרְךָ לְדֹר
וָדוֹר׃ אַתָּה תָקוּם
תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי־עֵת
לְחֶנְנָהּ כִּי־בָא
מוֹעֵד׃ כִּי־רָצוּ
עֲבָדֶיךָ אֶת־אֲבָנֶיהָ
וְאֶת־עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ׃
וְיִירְאוּ גוֹיִם אֶת־שֵׁם
יְהוָה וְכָל־מַלְכֵי
הָאָרֶץ אֶת־כְּבוֹדֶךָ׃
כִּי־בָנָה יְהוָה צִיּוֹן
נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ׃
פָּנָה אֶל־תְּפִלַּת
הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה
אֶת־תְּפִלָּתָם׃
תִּכָּתֶב זֹאת לְדוֹר
אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא
יְהַלֶּל־יָהּ׃

ὅτι ἐξέκυψεν ἐξ ὕψους ἁγίου αὐτοῦ, κύριος ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψε. Τοῦ ἀκοῦσαι τοῦ στεναγμοῦ τῶν πεπεδημένων, τοῦ λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων. Τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν Σιὼν τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι λαοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ βασιλεῖς τοῦ δουλεύειν τῷ κυρίῳ. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν ὁδῷ ἰσχύος αὐτοῦ, τὴν ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀνάγγειλόν μοι.

Μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου, ἐν γενεᾷ γενεῶν τὰ ἔτη σου. Κατ' ἀρχὰς σὺ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί. Αὐτοὶ ἀπολοῦνται,

Quia proſpexit de excelſo ſancto ſuo, dominus de cœlo in terrā aſpexit. Vt audiret gemitum compeditorum, vt ſolueret filios interemptorum, Vt annuncient in Sion nomen domini, et laudem eius in Hieruſalem. In conueniendo populos in vnum, & reges vt ſeruiant domino. Reſpondit ei in via virtutis ſuæ, paucitatem dierum meorū nuncia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierum meorum, in generatione & generationem anni tui. Initio tu domine terram fundaſti, & opera manuum tuarum ſunt cœli. Ipſi peribunt

Quia proſpexit de exelſo ſanctitatis ſuę, dominus è cœlo in terram aſpexit.

Vt audiret gemitū vinctorum, vt ſolueret filios morti obnoxios. Vt narrent in Siión nomen domini, & laudem eius in Hieruſaláim.

Cùm cōgregati fuerint populi ſimul, & regna vt ſeruiāt domino. Afflixit in via fortitudinē meam, abbreuiauit dies meos. Dicā, deus mi ne ſuccidas me in dimidio dierum meorum, in generatione generationum anni tui. Antea terram fundaſti, & opus manuum tuarum ſunt cœli. Ipſi peribunt, &

כִּי הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם
קָדְשׁוֹ יְהוָה מִשָּׁמַיִם
אֶל־אֶרֶץ הִבִּיט׃
לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר
לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה׃
לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם
יְהוָה וּתְהִלָּתוֹ
בִּירוּשָׁלָםִ׃ בְּהִקָּבֵץ
עַמִּים יַחְדָּו
וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד
אֶת־יְהוָה׃ עִנָּה
בַדֶּרֶךְ כֹּחוֹ קִצַּר
יָמָי׃ אֹמַר אֵלִי אַל־
תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמָי
בְּדוֹר דּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ
׃ לְפָנִים הָאָרֶץ
יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
שָׁמָיִם׃ הֵמָּה יֹאבֵדוּ

σὺ δὲ διαμένεις, καὶ πάντες ὡσεὶ ἱμάτιον παλαιωθήσονται. Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. Οἱ υἱοὶ τῶν δούλων σου κατασκηνώσουσι, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται.

tu autē permanes, & omnes sicut vestimentū veterascent. Et sicut opertorium mutabis eos & mutabūtur, tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient. Filij seruorū tuorum habitabūt, & semen eorum in seculum dirigetur.

Psal. 129.
Hebr.130

Ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σοι κύριε, κύριε εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου. Γενηθήτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου. Ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃς κύριε, κύριε τίς ὑποστήσεται; ὅτι παρὰ σοὶ ὁ ἱλασμός ἐστιν. Ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὑπέμεινά σε κύριε, ὑπέμεινεν ἡ ψυχή μου εἰς τὸν

De profundis clamaui ad te domine, domine exaudi vocē meam. Fiant aures tuæ intendentes in vocem deprecationis meæ. Si iniquitates obseruaueris domine, domine quis sustinebit? quia apud te propiciatio est. Propter nomen tuum sustinui te domine, sustinuit anima mea in

tu stabis, & omnes sicut vestimentū veterascent, veluti pallium mutabis eos, & mutabuntur. Tu autem ipse, & anni tui non consumentur. Filij seruorū tuorum habitabūt, & semen eorum in seculum dirigetur.

וְאַתָּה תַעֲמֹד וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ כַּלְּבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם וְיַחֲלֹפוּ: וְאַתָּה חוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: בְּנֵי עֲבָדֶיךָ יִשְׁכּוֹנוּ וְזַרְעָם לְפָנֶיךָ יִכּוֹן:

De profundis clamaui ad te domine. Domine exaudi vocem meā, sint aures tuæ intentæ ad vocem deprecationum mearum. Si iniquitates obseruaueris domine, domine quis stabit? Quia tecū est venia, vt timearis. Expectaui dominum, expectauit anima mea, &

מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי

m

Universidad de Deusto Biblioteca

λόγον σου, ἤλπισεν ἡ
ψυχή μου ἐπὶ τὸν κύ-
ριον. ἀπὸ φυλακῆς
πρωΐας μέχρι νυκτός,
ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας
ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ
τὸν κύριον. ὅτι παρὰ
τῷ κυρίῳ τὸ ἔλεος, καὶ
πολλὴ παρ' αὐτῷ λύ-
τρωσις. Καὶ αὐτὸς λυ
τρώσεται τὸν Ἰσραὴλ
ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν
αὐτοῦ.

verbum tuum, sperauit anima mea in domino. A custodia matutina usque ad noctem, à custodia matutina speret Israel in domino. Quia apud dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio. Et ipse redimet Israel ex omnibus iniquitatibus eius.

Psal. 142.
Heb. 143.

Κύριε εἰσάκουσον τῆς
προσευχῆς μου,
ἐνώτισαι τὴν δέησίν
μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου,
εἰσάκουσόν μου ἐν τῇ
δικαιοσύνῃ σου.
Καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς
κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου
σου, ὅτι οὐ δικαιωθή-
σεται ἐνώπιόν σου πᾶς
ζῶν. Ὅτι κατεδίω-
ξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυ-

Domine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua, exaudi me in tua iustitia.

Et non intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Quia persecutus est inimicus ani

verbum eius expectaui. Anima mea (expectauit) dominum magis quàm custodes manè, custodes manè. Expecta Israel dominũ, quia cum domino est misericordia, & multa cũ eo redemptio. Et ipse redimet Israël ex omnibus iniquitatibus eius.

וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי׃
נַפְשִׁי לַאדֹנָי
מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר
שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר׃
יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־
יְהוָֹה כִּי־עִם־יְהוָֹה
הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ
פְדוּת׃ וְהוּא יִפְדֶּה
אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכֹּל
עֲוֹנוֹתָיו׃

Domine audi orationẽ meam, ausculta deprecationẽ meam propter veritatem tuam, exaudi me propter iustitiam tuam. Et ne venias in iudicium cũ seruo tuo, q̃a non iustificabit se in cõspectu tuo omnis viuẽs. Quia persecutus est inimicus

יְהוָֹה שְׁמַע תְּפִלָּתִי
הַאֲזִינָה אֶל־
תַּחֲנוּנַי בֶּאֱמֻנָתְךָ
עֲנֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ׃
וְאַל־תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט
אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי לֹא־
יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל־
חָי׃ כִּי־רָדַף אוֹיֵב

Universidad de Deusto Biblioteca

χὴν μου, ἐταπείνωσεν εἰς γῆν τὴν ζωήν μου. Ἐκάθισέ με ἐν σκοτεινοῖς ὡς νεκροὺς αἰῶνος, καὶ ἠκηδίασεν ἐπ᾽ ἐμὲ τὸ πνεῦμά μου, ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου. Ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρχαίων, ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, ἐν ποιήμασι τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων. Διεπέτασα πρὸς σὲ τὰς χεῖράς μου, ἡ ψυχή μου ὡς γῆ ἄνυδρός σοι. Ταχὺ εἰσάκουσόν μου κύριε, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου. Μὴ ἀποστρέψης τὸ πρόσωπόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Ἀκουστὸν ποίησόν μοι τὸ πρωῒ τὸ ἔλεός σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ

mam meam, humiliauit in terra vitam meam. Collocauit me in obſcuris ſicut mortuos ſeculi, & anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus, in me turbatum eſt cor meũ.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus ſum in omnibus operibus tuis, & in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi ad te manus meas, anima mea ſicut terra ſine aqua tibi.

Velociter exaudi me domine, defecit ſpiritus meus.

Non auertas faciem tuam à me, & ſimilis ero deſcendentibus in lacum. Auditam fac mihi manè miſericordiam tuam, quia in te

animam meam, confregit ad terram vitam meam, habitare fecit me in obſcuris ſicut mortuos ſeculi. Et defecit in me ſpiritus meus, in medio mei deſolabitur cor meum. Recordatus ſum dierũ (qui fuerunt) à principio, meditatus ſum in omni opere tuo, in opere manuum tuarũ meditabor. Expãdi manꝰ meas ad te, anima mea eſt ſicut terra ſitiens tibi, Selah.

Feſtina, exaudi me domine, defecit ſpũs meus, ne abſcõdas faciẽ tuã à me, & cõparabor deſcendẽtibus in ſepulchrũ. Audire fac me manè miſericordiã tuã, quia in te

נַפְשִׁי דִּכָּא לָאָרֶץ
חַיָּתִי הוֹשִׁיבַנִי
בְמַחֲשַׁכִּים כְּמֵתֵי
עוֹלָם׃ וַתִּתְעַטֵּף
עָלַי רוּחִי בְּתוֹכִי
יִשְׁתּוֹמֵם לִבִּי׃
זָכַרְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם
הָגִיתִי בְכָל־פָּעֳלֶךָ
בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
אֲשׂוֹחֵחַ׃ פֵּרַשְׂתִּי
יָדַי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי
כְּאֶרֶץ־עֲיֵפָה לְךָ
סֶלָה׃ מַהֵר עֲנֵנִי
יְהוָה כָּלְתָה רוּחִי
אַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ
מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־
יֹרְדֵי בוֹר׃ הַשְׁמִיעֵנִי
בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי־בְךָ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ἤλπισα.

Γνώρισόν μοι κύριε ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσομαι, ὅτι πρὸς σὲ ἦρα τὴν ψυχήν μου.

Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, κύριε πρὸς σὲ κατέφυγον, δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου.

Τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ὁδηγήσει με ἐν γῇ εὐθείᾳ, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου κύριε ζήσεις με.

Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἐξάξεις ἐκ θλίψεως τὴν ψυχήν μου.

Καὶ ἐν τῷ ἐλέει σου ἐξολοθρεύσεις τοὺς ἐχθρούς μου.

Καὶ ἀπολεῖς πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἐγὼ δοῦλός σου εἰμί.

ſperaui.

Notā fac mihi domine viam in qua ambulem, quia ad te leuaui animam meam.

Eripe me de inimicis meis, domine ad te confugi, doce me vt faciā volūtatem tuam, quia tu es deus meus.

Spiritus tuus bonus deducet me in terrā rectā, propter nomen tuū domine viuificabis me.

In æquitate tua educes de tribulatione animam meam.

Et in miſericordia tua diſpdes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animam meam, quia ego ſeruus tuus ſum.

ſperaui, ſcire fac me viam per quam ambulem, quia ad te leuaui animā meam.

Erue me ab inimicis meis domine, in te ſperaui.

Doce me facere voluntatem tuam, quia tu es deus meus, ſpiritus tuus bonus ducet me in terram rectam.

Propter nomē tuum domine viuificabis me, propter iuſtitiam tuam educes de anguſtia animam meam.

Et propter miſericordiam tuam diſperdes omnes inimicos meos, & perdes omnes hoſtes animæ meæ, quia ego ſeruus tuus ſum.

בָטַחְתִּי הוֹדִיעֵנִי
דֶּרֶךְ זוּ אֵלֵךְ כִּי אֵלֶיךָ
נָשָׂאתִי נַפְשִׁי׃
הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי יְהוָה
אֵלֶיךָ כִסִּתִי׃
לַמְּדֵנִי לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנֶךָ כִּי־אַתָּה
אֱלוֹהָי רוּחֲךָ טוֹבָה
תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר׃
לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה
תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ
תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי׃
וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית
אֹיְבָי וְהַאֲבַדְתָּ כָּל־
צֹרְרֵי נַפְשִׁי כִּי־אֲנִי
עַבְדֶּךָ׃

Prouer. 30. Quæ sint à deo petenda.

ΔΥ'ο αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ. μὴ ἀφέλῃς μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. μάταιον λόγον καὶ ψευδῆ μακρὰν μου ποίησον, πλοῦτον δὲ καὶ πενίαν μή μοι δῷς. Σύνταξον δέ μοι τὰ δέοντα, καὶ τὰ αὐτάρκη, ἵνα μὴ πλησθεὶς ψευδὴς γένωμαι, καὶ εἴπω, τίς με ὁρᾷ, ἢ πένης γενηθεὶς κλέψω, καὶ ὀμόσω ὄνομα τοῦ θεοῦ.

DVo peto à te, ne tollas à me gratiā antequàm moriar ego. Inanem sermonem & mendacem longè à me fac, diuitias autem & paupertatem ne mihi dederis. Constitue autem mihi necessaria & sufficientia, ne repletus mendax fiam, & dicā, quis me videt? at pauper factus furer, & iurē nomen dei.

Isaie. 6. Laudant angeli deum.

Α"Γιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος σαβαὼθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ.

SAnctus, sanctus, sanctus dominus sabaoth. Plena omnis terra gloria eius.

Isaie. 12. Misericordiam dei Esaias extollit.

ΕΥ'λογήσω σε κύριε, διότι ὠργίσθης μοι, καὶ ἀπέστρεψας

BEnedicam tibi dn̄e, quoniā iratꝰ es, et auertisti

DVo postulaui à te, ne ꝓhibeas à me antequā moriar. Verbū ociosum, et verba mendacia elonga à me: paupertatē & diuitias ne dederis mihi, ale me cibo ꝗ cōuenit mihi. Ne fortè satier & negē, & dicā: quis est dominus? Et ne fortè efficiar pauper, & furer, & assumam in vanum nomen dei mei.

שְׁתַּיִם
שָׁאַלְתִּי מֵאִתָּךְ אַל־
תִּמְנַע מִמֶּנִּי בְּטֶרֶם
אָמוּת׃ שָׁוְא וּדְבַר־
כָּזָב הַרְחֵק מִמֶּנִּי
רֵאשׁ וָעֹשֶׁר אַל־
תִּתֶּן־לִי הַטְרִיפֵנִי
לֶחֶם חֻקִּי׃ פֶּן אֶשְׂבַּע
וְכִחַשְׁתִּי וְאָמַרְתִּי מִי
יְהוָה וּפֶן־אִוָּרֵשׁ
וְגָנַבְתִּי וְתָפַשְׂתִּי שֵׁם
אֱלֹהָי׃

SAnctus, sanctꝰ, sanctus dominus exercituū: Plena est omnis terra gloria eius.

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ
יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא
כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃

COnfitebor tibi dn̄e, quanquā iratꝰ fuisti cōtra me: auersus

אוֹדְךָ יְהוָה כִּי
אָנַפְתָּ בִּי יָשֹׁב

τὸν θυμόν σου, καὶ ἐλέησάς με. ἰδοὺ ὁ θεὸς σωτήρ μου, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ, σωθήσομαι ἐν αὐτῷ, καὶ οὐ φοβηθήσομαι, διότι ἡ δόξα μου, καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. καὶ ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου, καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ὑμνεῖτε κύριον, βοᾶτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔνδοξα αὐτοῦ. μιμνήσκεσθε, ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ὑμνήσατε τὸ ὄνομα κυρίου, ὅτι ὑψηλὰ ἐποίησεν, ἀναγγείλατε ταῦτα ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ἀγαλλιᾶσθε, καὶ εὐφραίνεσθε, οἱ κατοικοῦντες Σιών, ὅτι ὑψώθη ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ αὐτῆς.

furorem tuum, & misertus es mei. Ecce deus saluator meus cõfidens ero in eo, & non timebo: Quoniã gloria mea & laus mea dominus, & factus est mihi in salutẽ. Et haurite aquã cum gaudio de fontibus saluationis. & dices in die illa: Cõfitemini domino, clamate nomẽ eius, annunciate in gentibus gloriosa eius. Memẽtote, quia exaltatum est nomẽ eius. Laudate nomẽ domini, quoniam excelsa fecit. Annũciate hæc in omni terra. Exultate & lætamini habitantes Sion, quia exaltatus est sanctus Israel in medio eius.

est furor tuus, & cõsolatus es me. Ecce deus salus mea, confidam & non pauebo, quia fortitudo mea, & laus mea domin⁹, & fuit mihi salus. Et haurietis aquas in gaudio de fõtibus salutis. Et dicetis in die illa: Confitemini domino, inuocate nomen eius. Scire facite in populis opera eius: mementote quoniam excelsum est nomen eius. Cantate domino, quoniam magnificẽtiam fecit: scitur hoc in vniuersa terra. Exalta vocẽ, & lauda habitatrix Sion, quia magnus in medio tui sanctus Israël.

אַפֶּךָ וּתְנַחֲמֵנִי׃ הִנֵּה
אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח
וְלֹא אֶפְחָד כִּי־עָזִּי
וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה וַיְהִי־
לִי לִישׁוּעָה׃
וּשְׁאַבְתֶּם־מַיִם
בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי
הַיְשׁוּעָה׃ וַאֲמַרְתֶּם
בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ
לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ
הוֹדִיעוּ בָעַמִּים
עֲלִילֹתָיו הַזְכִּירוּ
כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ׃ זַמְּרוּ
יְהוָה כִּי גֵאוּת עָשָׂה
מוּדַעַת זֹאת בְּכָל־
הָאָרֶץ׃ צַהֲלִי וָרֹנִּי
יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי־גָדוֹל
בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל׃

Isaiæ. 25.
Gratias agit deo Isaias, quòd suis salutẽ, inimicis autẽ excidium afferat.

Κύριος ὁ θεός μου
δοξάσω σε, ὑμνή-
σω τὸ ὄνομά σου, ὅτι ἐ-
ποίησας θαυμαστὰ πρά-
γματα βουλὴν ἀρχαί-
αν ἀληθεινήν. Γένοιτο
κύριε, ὅτι ἔθηκας πό-
λεις εἰς χῶμα, πόλεις
ὀχυρὰς τοῦ μὴ πεσεῖν
αὐτῶν τὰ θεμέλια, τῶν
ἀσεβῶν πόλις εἰς τὸν αἰῶ-
να οὐ μὴ οἰκοδομηθῇ.
Καὶ διὰ τοῦτο εὐλογή-
σει σε ὁ λαὸς ὁ πτωχός,
καὶ πόλεις ἀνθρώπων
ἀδικουμένων εὐλογήσου-
σί σε. ἐγένου γὰρ πάσῃ
πόλει ταπεινῇ βοηθός.
καὶ τοῖς ἀθυμήσασι δι'
ἔνδειαν σκέπη, ἀπὸ ἀν-
θρώπων πονηρῶν ῥύσῃ
αὐτοὺς σκέπη διψών-
των, καὶ πνεῦμα ἀνθρώ-
πων ἀδικουμένων εὐ-
λογήσουσί σε, ὡς ἄνθρω

Domine deus meus glorificabo te, & laudabo nomen tuum, quia fecisti admirabiles res, cõsiliũ antiquũ verũ fiat. Quia posuisti ciuitates in tumulũ, ciuitates munitas vt caderent eorũ fundamẽta, impiorũ ciuitates in æternũ nõ ædificabũtur. Propter hoc benedicet tibi populus mẽdicus, et ciuitates hominum iniquitatẽ sustinẽtium benedicẽt tibi. Fuisti enim omni ciuitati humili auxiliator. Tristibus propter inopiã protectio, ab hominibus malis liberabis eos, vmbraculum sitientium. Et spiritus hominum iniuriam patientium benedicent tibi, quasi homi-

Domine deus meus es tu, exaltabo te, cõfitebor nomini tuo, quoniam fecisti mirabilia. Cõsilia q̃ dixisti à lõge, firma, firma sunt. Quia posuisti ciuitatem in tumulũ, vrbem munitã in ruinam, palatium alienorũ, vt non sit ciuitas, in sempiternũ non reædificabitur. Ideo glorificabũt te populus fortis, & ciuitas gentiũ fortium timebũt te. Quia fuisti fortitudo pauperi, & fortitudo egeno in tribulatione eius: tegmẽ à turbine, vmbraculũ ab æstu.

יהוה אלהי אתה
ארוממך אודה
שמך כי עשית פלא
עצות מרחק אמונה
אמן: כי שמת מעיר
לגל קריה בצורה
למפלה ארמון זרים
מעיר לעולם לא
יבנה: על־כן יכבדוך
עם־עז קרית גוים
עריצים ייראוך: כי־
היית מעוז לדל מעוז
לאביון בצר־לו
מחסה מזרם צל
מחרב כי רוח עריצים
כזרם קיר: כחרב
בציון שאון זרים

Spũs enĩ robustorũ, sicut ruere faciẽs parietẽ. Sicut æstus in loco sicco sonitũ alienorũ

ποι ὀλιγόψυχοι διψῶν-
τες ἐν Σιών, ὅτι ῥύσῃ
αὐτοὺς ἀπὸ ἀνθρώπων
ἀσεβῶν, οἷς ἡμᾶς παρέ-
δωκας.

nes pusillanimes sitien-
tes in Sion. Quia libera-
bis eos ab hominibus
impiis, quibus nos tra-
didisti.

Isaiæ. 33. Κύριος κριτὴς ἡμῶν,
κύριος ἄρχων ἡ-
μῶν, κύριος βασιλεὺς
ἡμῶν, κύριος αὐτὸς ἡ-
μᾶς σώσει.

Dominus iudex no-
ster, dominus prin-
ceps noster, dominus
rex noster, dominus ip-
se saluabit nos.

Isaiæ. 43. Ἐγώ εἰμι, ἐγώ εἰμι
αὐτὸς ὁ ἐξαλείφων
τὰς ἀνομίας σου ἕνεκεν
ἐμοῦ, καὶ τὰς ἁμαρτίας
σου οὐ μνησθήσομαι.
Σὺ δὲ μνήσθητι καὶ κρι-
θῶμεν ἅμα, λέγε σὺ
τὰς ἀνομίας σου πρῶ-
τος, ἵνα δικαιωθῇς.

Ego sum, ego sum ip-
se qui deleo iniqui-
tates tuas propter me,
et peccatorum tuorum
non recordabor. Tu au-
tem memento & iudi-
cemur simul, dic tu ini-
quitates tuas primus,
vt iustificeris.

Isaiæ. 45. Ἐπιστράφητε ἐπ' ἐ-
μὲ καὶ σωθήσεσθε οἱ
ἐπ' ἐσχάτου τῆς γῆς. Ἐγώ
εἰμι ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστιν
ἄλλος. Κατ' ἐμαυτοῦ ὀ-
μνύω εἰ μὴ ἐξελεύσεται

Conuertimini ad
me & salui eritis
qui in extremo terræ.
Ego sum deus, & nō est
alius. Per memetipsum
iuro, nisi egredietur

humiliabis: sicut æ-
stus in vmbra nubis,
propago fortium hu-
miliabitur.

תַּכְנִיעַ חֹרֶב בְּצֵל
עָב זְמִיר עָרִיצִים
יַעֲנֶה׃

Domin⁹ enim iu-
dex noster, do-
minus legifer noster,
dominus rex noster,
ipse saluabit nos.

כִּי יְהוָה שֹׁפְטֵנוּ
יְהוָה מְחֹקְקֵנוּ
יְהוָה מַלְכֵּנוּ הוּא
יוֹשִׁיעֵנוּ׃

Ego, ego ipse
deleo præuari-
cationes tuas
propter me, & pec-
catorū tuorum non
recordabor. Memo-
rare fac mihi, simus
in iudicio simul, nar-
ra tu, vt iustifices te.

אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא
מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ
לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא
אֶזְכֹּר׃ הַזְכִּירֵנִי
נִשָּׁפְטָה יָחַד סַפֵּר
אַתָּה לְמַעַן תִּצְדָּק׃

Conuertimi-
ni ad me &
salui eritis o-
mnes fines terræ,
quia ego deus, & nō
est amplius. Per me
iuraui, quod egressum est de ore meo

פְּנוּ־אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ
כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ
כִּי אֲנִי־אֵל וְאֵין עוֹד׃
בִּי נִשְׁבַּעְתִּי יָצָא מִפִּי

ἐκ στόματός μου δικαιοσύνη, οἱ λόγοι μου οὐκ ἀποστραφήσονται, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ ὀμεῖται πᾶσα γλῶσσα τὸν θεὸν, λέγων. δικαιοσύνη καὶ δόξα πρὸς αὐτὸν ἥξει, καὶ αἰσχυνθήσονται πάντες οἱ διορίζοντες αὐτοὺς ἀπὸ κυρίου. δικαιωθήσονται καὶ ἐν τῷ θεῷ δοξασθήσεται πᾶν τὸ σπέρμα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

de ore meo iustitia, sermones mei nõ auertentur, quia mihi curuabitur omne genu, & iurabit omnis lingua deum, dicens: iustitia & gloria ad eum veniet, & confundantur omnes separantes seipsos à domino. iustificabuntur, & in deo gloriabitur omne semẽ filiorum Israel.

in iustitia verbũ non reuertetur, quia mihi curuabitur omne genu, iurabit omnis lingua. Veruntamen per dominum mihi dixit dominus: Homo habens iustitias & fortitudinem vsque ad eum veniet, pudore afficiẽtur omnes qui indignantur in eum. In domino iustificabunt se, & laudabunt se omne semen Israël.

צְדָקָה דָּבָר וְלֹא יָשׁוּב כִּי־לִי תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן׃ אַךְ בַּיהוָה לִי אָמַר צְדָקוֹת וָעֹז עָדָיו יָבוֹא וְיֵבֹשׁוּ כֹּל הַנֶּחֱרִים בּוֹ׃ בַּיהוָה יִצְדְּקוּ וְיִתְהַלְלוּ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל׃

Isaiæ 55. ZΗτήσατε τὸν κύριον, καὶ ἐν τῷ εὑρίσκειν αὐτὸν, ἐπικαλέσασθε. ἡνίκα δ᾽ ἂν ἐγγίζῃ ὑμῖν ἀπολειπέτω ὁ ἀσεβὴς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἄνομος τὰς βουλὰς αὐτοῦ, καὶ ἐπιστραφήτω πρὸς κύριον, καὶ ἐλεηθήσεται, καὶ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν,

QVærite dominũ, & cùm inueneritis eum, inuocate. Quando autem appropinquauerit vobis, relinquat impius vias suas, & vir iniquus cogitationes suas, & conuertatur ad dominum, & misericordiã consequetur, et ad deũ nostrum,

QVęrite dominũ dum inueniuntur, inuocate eũ dum est propinquus. Derelinquat impius viã suam, & vir iniquus cogitationes suas, & reuertatur ad dominũ, & miserebitur eius, et ad deũ nostrũ,

דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב׃ יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל־יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל־אֱלֹהֵינוּ

Universidad de Deusto Biblioteca

ὅτι ἐπὶ πολὺ ἀφήσει τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν.

Isaiæ. 63. Beneficia dei erga Hierusalem Isaias cōmemorat.

Ἐπίστρεψον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἴδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου σου καὶ δόξης σου. ποῦ ἐστιν ὁ ζῆλός σου, καὶ ἡ ἰσχύς σου; ποῦ ἐστι τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου, καὶ τῶν οἰκτιρμῶν σου; ὅτι ἠνέσχου ἡμῶν. Σὺ γὰρ εἶ πατὴρ ἡμῶν, ὅτι Ἀβραὰμ οὐκ ἔγνω ἡμᾶς, καὶ Ἰσραὴλ οὐκ ἐπέγνω ἡμᾶς, ἀλλὰ σὺ κύριε πατὴρ ἡμῶν ῥῦσαι ἡμᾶς, ἀπ' ἀρχῆς τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς ἔσται. Τί ἐπλάνησας ἡμᾶς κύριε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου, ἐσκλήρωσας τὰς καρδίας ἡμῶν τοῦ μὴ φοβεῖσθαί σε; Ἐπίστρεψον διὰ τοὺς δούλους σου, διὰ τὰς φυλὰς τῆς κληρονομίας σου,

quia multum dimittet peccata vestra.

Conuertere de cælo, & vide de domo sancta tua, & gloria tua. vbi est zelus tuus & fortitudo tua? vbi est multitudo misericordiæ tuæ, & miserationum tuarum? quia sustinuisti nos. Tu enim es pater noster, quia Abraam nō cognouit nos, & Israel non cognouit nos. Sed tu domine pater noster, libera nos, à principio nomen tuū super nos erit. Quare seduxisti nos domine de via tua? indurasti corda nostra ne timeremus te? Conuertere propter seruos tuos, propter tribus hæreditatis tuæ,

quoniam multiplicabit vt parcat.

Aspice è cœlo, et vide de habitaculo sanctitatis tuę, & gloriæ tuę. Vbi est zelus tu⁹ & fortitudo tua, multitudo viscerum tuorū, & miserationum tuarū? Mihi cōtinuerūt se. Tu enim pater noster, quia Abraham nesciuit nos, & Israël non agnouit nos. Tu domine pater noster, redēptor noster, à seculo est nomen tuum. Quare errare nos fecisti domine de viis tuis, indurare fecisti cor nostrum à timore tuo? Reuertere propter seruos tuos tribus hæreditatis tuæ.

כִּי־יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃

הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה מִזְּבוּל קָדְשְׁךָ וְתִפְאַרְתֶּךָ אַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ הֲמוֹן מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ׃ כִּי־אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירָנוּ אַתָּה יְהוָה אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ׃ לָמָּה תַתְעֵנוּ יְהוָה מִדְּרָכֶיךָ תַּקְשִׁיחַ לִבֵּנוּ מִיִּרְאָתֶךָ שׁוּב לְמַעַן עֲבָדֶיךָ שִׁבְטֵי נַחֲלָתֶךָ׃

Universidad de Deusto Biblioteca

ἵνα μικρὸν κληρονομήσωμεν τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου σου, οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν κατεπάτησαν τὸ ἁγίασμά σου, ἐγενόμεθα ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὅτε οὐκ ἦρξας ἡμῶν, οὐδὲ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς.

vt modicum poßideamus montis ſancti tui, aduerſarij noſtri conculcauerunt ſanctuarium tuum, facti ſumus quaſi à principio quando non dominareris noſtri, neque inuocatum eſt nomen tuum ſuper nos.

Iſaiæ 64. Orat deū Iſaias ne populum ſuum abijciat.

Ἰδοὺ σὺ ὠργίσθης, καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν, διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν καὶ ἐγενήθημεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῥάκος ἀποκαθημένης πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν, καὶ ἐξερρύημεν ὡς φύλλα διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, οὕτως ἄνεμος οἴσει ἡμᾶς. Καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου, καὶ ὁ μνησθεὶς ἀντιλαβέσθαι σου, ὅτι ἀπέστρεψας

Ecce tu iratus es, & nos peccauimus, idcirco errauimus, & facti ſumus quaſi immundi omnes nos, vt pannus ſedentis omnis iuſtitia noſtra, & defluximus quaſi folia propter iniquitates noſtras, ſic vētus auferet nos. Et non eſt qui inuocet *nomen tuum, & recordetur vt apprehendat te, quia auertiſti*

A breui tēpore poſſederunt terrā populus ſanctitatis tuę, hoſtes noſtri conculcauerunt ſanctificationem tuam, fuimus à ſeculo, vt hi quibus non dominatus es, non inuocatum eſt nomen tuum ſuper nos.

למצער ירשו עם־
קדשך צרינו בוססו
מקדשך׃ היינו
מעולם לא־משלת
בם לא־נקרא שמך
עליהם

Ecce iratus es poſtquā peccauimus, ꝑpter ipſos (iuſtos) in ſeculum ſalui fuimus. Et fuimus vt immūdus oēs nos, & tanquam veſtimētū inquinatū oēs iuſtitiæ noſtræ, & decidimus veluti foliū omnes nos, & iniq̄tates noſtræ tāquā vētus abſtulerūt nos. Et non eſt qui inuocet nomē tuū, q̄ ſuſcitet ſe ad ſuſtinendū te. Abſcōdiſti enim

הן־אתה קצפת
ונחטא בהם
עולם ונושע׃
ונהי כטמא כלנו
וכבגד עדים כל־
צדקתינו ונבל
כעלה כלנו ועוננו
כרוח ישאנו׃ ואין־
קורא בשמך
מתעורר להחזיק
בך כי־הסתרת

Universidad de Deusto
Biblioteca

τὸ πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν. Καὶ νῦν κύριε πατὴρ ἡμῶν σύ, ἡμεῖς δὲ πηλός, ἔργα τῶν χειρῶν σου πάντες ἡμεῖς. Μὴ ὀργίζου ἡμῖν σφόδρα, καὶ μὴ ἐν καιρῷ μνησθῇς ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Καὶ νῦν ἐπίβλεψον κύριε, ὅτι λαός σου πάντες ἡμεῖς, πόλις τοῦ ἁγίου σου ἐγενήθη ἔρημος, Σιὼν ὡς ἔρημος ἐγενήθη, Ἱερουσαλὴμ εἰς κατάραν, ὁ οἶκος τὸ ἅγιον ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἣν εὐλόγησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐγενήθη πυρίκαυστος, καὶ πάντα τὰ ἔνδοξα ἡμῶν συνέπεσεν,

faciem tuam à nobis, & tradidiſti nos propter peccata noſtra. Et nunc domine pater noſter tu, nos autem lutum, opera manuum tuarum omnes nos. Ne iraſcaris nobis nimis, & ne in tempore memineris peccatorum noſtrorum. Et nunc reſpice domine, quoniam populus tuus omnes nos, ciuitas ſancti tui facta eſt deſerta, Sion quaſi ſolitudo, facta eſt Hieruſalem in maledictionem, domus ſanctificatio noſtra, & gloria cui benedixerũt patres noſtri, facta eſt igne cõbuſta, & omnia glorioſa noſtra cõciderũt,

faciem tuã à nobis, & diſſoluiſti nos ꝓpter manũ iniquitatum noſtrarũ. Et nũc domine pater noſter es tu: nos lutũ, et tu fictor noſter, & opus manus tuæ oẽs nos. Ne iraſcaris dñe vſq; valde, & ne in ſeculũ memineris iniq̃tatis. Ecce reſpice quæſo, populus tuus ſumus omnes nos. ciuitates ſanctitatis tuę fuerũt vt deſertum, Siõ nvt deſertũ fuit, Ieruſalaĩ deſolata. Domus ſanctificatiõis noſtrę, & glorię noſtrę, in qua laudauerũt te patres noſtri, fuit in exuſtionem ignis, & omne deſiderabile noſtrũ fuit in deſolationẽ.

פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ וַתְּמוּגֵנוּ
בְּיַד עֲוֹנֵנוּ׃
וְעַתָּה יְהֹוָה אָבִינוּ
אָתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר
וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה
יָדְךָ כֻּלָּנוּ׃
אַל־תִּקְצֹף יְהֹוָה
עַד־מְאֹד וְאַל־לָעַד
תִּזְכֹּר עָוֹן הֵן הַבֶּט־
נָא עַמְּךָ כֻלָּנוּ׃
עָרֵי קָדְשְׁךָ הָיוּ
מִדְבָּר צִיּוֹן מִדְבָּר
הָיָתָה יְרוּשָׁלַם
שְׁמָמָה׃ בֵּית
קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ
אֲשֶׁר הִלְלוּךָ
אֲבֹתֵינוּ הָיָה לִשְׂרֵפַת
אֵשׁ וְכָל־מַחֲמַדֵּינוּ
הָיָה לְחָרְבָּה׃

καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἀνέξομεν κύριε, καὶ ἐσιώπησας καὶ ἐταπείνωσας ἡμᾶς σφόδρα.

& super omnibus his continebimus domine, & tacuisti & humiliasti nos valdè.

Hier. 10.
Laudat dei potentiam, idolorũ imbecillitatem eleuans.

Οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι κύριε, μέγας εἶ σὺ, καὶ μέγα τὸ ὄνομά σου ἐν τῇ ἰσχύϊ, τίς οὐ φοβηθήσεταί σε βασιλεῦ ἐθνῶν; σοὶ γὰρ πρέπει, ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι.

Non est similis tui domine, magnus es tu, & magnum nomen tuum in fortitudine. Quis nõ timebit te rex gentium? tibi enim decet, quoniam in omnibus sapientibus gentium, & in vniuersis regnis eorum non est similis tibi.

Hiere. 10.
Deprecatur dei irã

Οἶδα κύριε ὅτι οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, οὐδὲ ἀνὴρ πορεύσεται καὶ κατορθώσει πορείαν αὐτοῦ; παίδευσον ἡμᾶς κύριε, πλὴν ἐν κρίσει καὶ μὴ ἐν θυμῷ,

Scio domine quia non hominis via eius, neque vir ambulabit & diriget gressum suum. Corripe nos domine, veruntamen in iudicio & non in furore,

Nunquid super his continebis te domine, tacebis et affliges nos vsque valde?

הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְהוָה תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ עַד־מְאֹד׃

Non est sicut tu domine. Magnus es, & magnum nomẽ tuum in fortitudine. Quis non timebit te rex gentiũ? Quia tibi conuenit regnũ. quia inter oẽs sapiẽtes gẽtiũ, & inter omnia regna eorũ, non est sicut tu.

מֵאֵין כָּמוֹךָ יְהוָה גָּדוֹל אַתָּה וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה׃ מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל־חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל־מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ׃

Noui domine quòd non est hominis via eius, nec est viri ambulantis via eius, nec eius est vt præparet gressũ suum. Corripe me domine, verũtamẽ in iudicio, nõ in furore tuo,

יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי לֹא לָאָדָם דַּרְכּוֹ לֹא־לְאִישׁ הֹלֵךְ וְהָכִין אֶת־צַעֲדוֹ׃ יַסְּרֵנִי יְהוָה אַךְ־בְּמִשְׁפָּט אַל־בְּאַפְּךָ

ἵνα μὴ ὀλίγους ἡμᾶς
ποιήσῃς.

vt non paucos nos fa-
cias.

Hiere. 12. Impiis proſpera accidere miratur.

Δίκαιος εἶ κύριε ὅ-
τι ἀπολογήσομαι
πρὸς σέ, πλὴν κρίμα-
τα λαλήσω πρός σε,
τί ὅτι ὁδὸς ἀσεβῶν
εὐοδοῦται, εὐθύνου-
σιν πάντες οἱ ἀθετοῦν-
τες ἀθετήματα, ἐφύ-
τευσας αὐτοὺς, καὶ ἐριζώ-
θησαν, ἐτεκνοποιήσαντο
καὶ ἐποίησαν καρπόν, ἐγ-
γὺς εἶ σὺ τοῦ στόματος αὐ-
τῶν, καὶ πόῤῥω ἀπὸ τῶν
νεφρῶν αὐτῶν. καὶ σὺ
κύριε γινώσκεις με,
δεδοκίμακας τὴν καρ-
δίαν μου ἐναντίον σου.
ἅγνισον αὐτοὺς εἰς ἡμέ-
ραν σφαγῆς αὐτῶν,
ἄθροισον αὐτοὺς ὥσπερ
πρόβατα εἰς σφαγήν.

IVstus es domine, quia reſpõdebo ad te: veruntamen iudicia loquar ad te, quia via impiorum proſperatur, abundantes facti ſunt omnes præuaricãtes præuaricationes. Plantaſti eos, & radicẽ fecerunt: filios generauerũt, & fecerũt fructũ: propè es tu ori eorũ, & longè à renibus eorũ. & tu domine cognoſcis me, probaſti cor meum coram te. Sanctifica eos in diem occiſionis, congrega eos vt gregem ad victimam.

Hier. 14. Agnoſcẽs peccatum ſuum populus veniam eius implorat.

Ἔγνωμεν κύριε ἁ-
μαρτίας ἡμῶν,

Cognouimus domine peccata noſtra,

ne fortè diminuere facias me.

פֶּן־תַּמְעִטֵנִי׃

IVstus es domine, ſi contendam tecum. Veruntamẽ iudicia loquar tecũ. Quare via impiorũ proſperata eſt, pacẽ habuerunt oẽs præuaricantes præuaricationem? Plantaſti eos, etiam radicati ſunt, profecerunt, etiam fecerũt fructũ: ꝓpè fuiſti ori eorũ, & longè à renibus eorum? Et tu domine noſti me, vidiſti me, & probaſti cor meum tecum. Euelle eos ſicut oues ad iugulationẽ, & prępara eos ad diem occiſionis.

צַדִּיק אַתָּה יְהוָה
כִּי אָרִיב אֵלֶיךָ
אַךְ מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר
אוֹתָךְ מַדּוּעַ דֶּרֶךְ
רְשָׁעִים צָלֵחָה
שָׁלוּ כָּל־בֹּגְדֵי בָגֶד׃
נְטַעְתָּם גַּם־שֹׁרָשׁוּ
יֵלְכוּ גַּם־עָשׂוּ פֶרִי
קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם
וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם׃
וְאַתָּה יְהוָה יְדַעְתָּנִי
תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי
אִתָּךְ הַתִּקֵם כְּצֹאן
לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם
לְיוֹם הֲרֵגָה׃

Cognouim⁹ dñe impietatem no

יָדַעְנוּ יְהוָה רִשְׁעֵנוּ

ἀδικίας πατέρων ἡ-
μῶν, ὅτι ἡμάρτομεν
ἐναντίον σου, κόπασον
διὰ τὸ ὄνομά σου. μὴ ἀ-
πολέσῃς θρόνον δόξης
σου, μνήσθητι μὴ διασκε-
δάσῃς τὴν διαθήκην
σου τὴν μεθ᾽ ἡμῶν.
Μὴ ἔστιν ἐν εἰδώλοις
τῶν ἐθνῶν ὑετίζων;
καὶ εἰ οὐρανὸς δώσει
πλησμονὴν αὐτοῦ, οὐ-
χὶ σὺ εἶ αὐτὸς κύ-
ριε ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ ὑ-
πομενοῦμέν σε, ὅτι σὺ
ἐποίησας ταῦτα πάν-
τα;

*iniquitates patrum no-
strorum, quia peccaui-
mus corã te, cessa pro-
pter nomen tuum, ne
perdas thronum gloriæ
tuæ, memento ne dis-
sipes testamentum tu-
um, quod nobiscum.
Nunquid est in idolis
gentium pluens? & si
cœlum dabit satieta-
tem suam, nónne tu es
ipse domine deus no-
ster, & expectabi-
mus te, quia tu feci-
sti hæc omnia?*

Hiere. 15. *Petit à deo Hieremias vt se ab afflictione liberet.*

Κύριε μνήσθητί
μου, καὶ ἐπίσκε-
ψαί με, καὶ ἀθώωσόν
με ἀπὸ τῶν διωκόντων
με, μὴ εἰς μακροθυμί-
αν. Γνῶθι ὡς ἔλαβον
περὶ σοῦ ὀνειδισμὸν

*Domine me-
mento mei,
et visita me,
& purifica me à per-
sequentibus me non in
patientiam. Scito quòd
accepi ꝑ te opprobriũ*

stram, iniquitatẽ pa-
trum nostrorũ, quia
peccauimus tibi. Ne
reprobes propter no
mẽ tuũ, & ne deiici-
as soliũ gloriæ tuæ.
Recordare ne irri-
tes pactum tuum no
biscũ. Nunquid sunt
in vanitatibus gen-
tium qui pluere fa-
ciant? & nũ cœli da-
bũt imbres? Nónne
tu ipse dominus de-
us noster? Expectaui
mus te. Tu enim fe-
sti omnia hæc.

עֲוֹן אֲבוֹתֵינוּ כִּי
חָטָאנוּ לָךְ׃ אַל־
תִּנְאַץ לְמַעַן שִׁמְךָ
אַל־תְּנַבֵּל כִּסֵּא
כְבוֹדֶךָ זְכֹר אַל־
תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ׃
הֲיֵשׁ בְּהַבְלֵי הַגּוֹיִם
מַגְשִׁמִים וְאִם־
הַשָּׁמַיִם יִתְּנוּ רְבִבִים
הֲלֹא אַתָּה־הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּנְקַוֶּה
־לָּךְ כִּי־אַתָּה עָשִׂיתָ
אֶת־כָּל־אֵלֶּה׃

TV nosti dñe re-
cordare mei &
visita me, & uindica
me de inimicis meis,
ne in longanimitate
furoris tui suscipias
me: scito q̃d sustineo
ꝑpter te opprobriũ.

אַתָּה יָדַעְתָּ יְהוָה
זָכְרֵנִי וּפָקְדֵנִי
וְהִנָּקֶם לִי מֵרֹדְפַי
אַל־לְאֶרֶךְ אַפְּךָ
תִּקָּחֵנִי דַּע שְׂאֵתִי
עָלֶיךָ חֶרְפָּה׃

ὑπὲρ τῶν ἀθετούντων τοὺς λόγους σου. Συντέλεσον αὐτούς, καὶ ἔσται ὁ λόγος σου ἐμοὶ εἰς εὐφροσύνην, καὶ χαρὰν καρδίας μου, ὅτι ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ᾽ ἐμοί, κύριε παντοκράτορ, οὐκ ἐκάθισα ἐν συνεδρίῳ αὐτῶν παιζόντων, ἀλλὰ ηὐλαβούμην ἀπὸ προσώπου χειρός σου, κατὰ μόνας ἐκαθήμην, ὅτι πικρίας ἐνεπλήσθην.

à reprobantibus sermones tuos, consume eos. Et erit verbum tuum mihi in lætitiã & gaudium cordis mei, quoniam inuocatum est nomen tuum super me. Domine omnipotens, non sedi in concilio ludentium, sed timui à facie manus tuæ: seorsum sedebam, quia amaritudine repletus sum.

Hiere.16. Κύριε ἰσχύς μου, καὶ βοήθειά μου, καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ κακῶν.

Domine fortitudo mea, et auxiliũ meũ, & refugium meum in die malorum.

Hiere.17. Orat Hieremias auxilium à deo. Κύριε πάντες οἱ καταλιπόντες σε καταισχυνθήτωσαν, ἀφεστηκότες ἐπὶ τῆς γῆς γραφήτωσαν, ὅτι ἐγκατέλιπον πηγὴν ζωῆς

Domine, omnes qui dereliquerunt te confundãtur, recedẽtes in terra scribãtur, quia dereliquerũt fõtẽ vitæ

Inuenti sunt sermones tui, & comedi eos. Et fuit verbum tuũ mihi in gaudiũ, & in lętitiam cordis mei, quia inuocatũ est nomen tuũ super me domine deꝰ exercituũ. Nõ sedi in cœtu ludentiũ, nec exultaui: propter plagã tuã solus sedi, quoniã ira replesti me.

נמצאו דבריך ואכלם ויהי דברך לי לששון ולשמחת לבבי כי נקרא שמך עלי יהוה אלהי צבאות: לא ישבתי בסוד משחקים ואעלז מפני ידך בדד ישבתי כי זעם מלאתני:

Domine fortitudo mea, & robur meũ, & refugiũ meũ in die afflictiõis

יהוה עזי ומעזי ומנוסי ביום צרה

O Spes Israël domine, oẽs qui dereliquerunt te pudore afficientur, & recedẽtes à te in terra scribẽtur, quoniã dereliquerũt venam aquarum viuentium

מקוה ישראל יהוה כל עזביך יבשו יסורי בארץ יכתבו כי עזבו מקור מים חיים את

Universidad de Deusto Biblioteca

τὸν κύριον. Ἴασαί με κύ-
ριε, καὶ ἰαθήσομαι, σῶ-
σόν με, καὶ σωθήσομαι,
ὅτι καύχημά μου σὺ εἶ.

Hier. 18. Oratio Hieremiæ aduersus inimicos, quib. quid mali impẽdeat prædicit.

Εἰσάκουσόν μου κύριε,
καὶ εἰσάκουσον τῆς φω-
νῆς τοῦ δικαιώματός
μου, εἰ ἀνταποδίδοται
ἀντὶ ἀγαθῶν κακά, ὅτι
συνελάλησαν ῥήματα
κατὰ τῆς ψυχῆς μου, καὶ
τὴν κόλασιν αὐτῶν ἔ-
κρυψάν μοι. Μνήσθητι
κύριε ἑστηκότος μου κατὰ
πρόσωπόν σου, τοῦ λα-
λῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν ἀγα-
θά, τοῦ ἀποστρέψαι τὸν
θυμόν σου ἀπ᾽ αὐτῶν. Διὰ
τοῦτο δὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
εἰς λιμόν, καὶ ἄθροισον
αὐτοὺς εἰς χεῖρας μα-
χαίρας. Γενέσθωσαν αἱ

*dominum. Sana me do-
mine et sanabor: salua
me, & saluabor, quia
gloriatio mea tu es.*

*Exaudi me domine,
et exaudi vocẽ iu-
stificatiõis meæ, si retri
buuntur ꝑ bonis mala,
q̃a collocuti sunt verba
contra animã meã. Re-
cordare quòd steterim
ego ante faciẽ tuam vt
loquerer ꝑ eis bona, vt
auerterẽ indignationẽ
tuam ab eis. Propterea
da filios eorũ in famẽ,
& congrega eos in ma
nus gladij. Fiãt vxores
eorũ sine filiis, & vi-
duæ, & viri earũ sint
interfecti morte, & iu
uenes eorũ cadẽtes gla*

γυναῖκες αὐτῶν ἄτεκνοι καὶ χῆραι, καὶ οἱ ἄν-
δρες αὐτῶν ἔστωσαν ἀνῃρημένοι θανάτῳ,
καὶ οἱ νεανίσκοι αὐτῶν πεπτωκότες μαχαίρᾳ

dominũ. Sana me do
mine & sanabor: sal
uũ me fac & saluus
ero, quoniam laus
mea tu es.

ATtẽde domine
ad me, & audi
vocẽ litigãtiũ mecũ.
Nũquid redditur ꝑ
bono malũ, quia fo-
derunt foueã animæ
meæ? Recordare ꝙ
steterim in cõspectu
tuo, vt loquerer pro
eis bonũ, vt auerterẽ
irã tuam ab eis. Pro-
pterea da filios eo-
rum in famẽ, & flue-
re fac eos per ma-
nus gladij, vt sint v-
xores eorum orba-
tæ & viduæ, & vi-
ri earum sint occisi
morte, iuuenes eo-
rum percussi gla-

יהוה: רפאני יהוה
וארפא הושיעני
ואושעה כי תהלתי
אתה:

הקשיבה יהוה
אלי ושמע לקול
יריבי: הישלם
תחת־טובה רעה
כי־כרו שוחה לנפשי
זכר עמדי לפניך
לדבר עליהם טובה
להשיב את־חמתך
מהם: לכן תן את־
בניהם לרעב והגרם
על־ידי־חרב
ותהינה נשיהם
שכלות ואלמנות
ואנשיהם יהיו הרגי
מות בחוריהם מכי־

ἐν πολέμῳ. γενηθήτω
κραυγὴ ἐν ταῖς οἰκεί-
αις αὐτῶν, ἐπάγα-
γε ἐπ' αὐτοὺς λῃστὰς
ἄφνω, ὅτι ἐνεχείρισαν
λόγον εἰς σύλληψίν
μου. καὶ παγίδας ἔκρυ-
ψαν ἐπ' ἐμέ. καὶ σὺ
κύριε ἔγνως ἅπασαν
τὴν βουλὴν αὐτῶν
ἐπ' ἐμὲ εἰς θάνατον,
μὴ ἀθῳώσῃς τὰς ἀδι-
κίας αὐτῶν, καὶ τὰς
ἁμαρτίας αὐτῶν ἀ-
πὸ προσώπου σου μὴ
ἐξαλείψῃς. γενέσθω ἡ
ἀσθένεια αὐτῶν ἐναν-
τίον σου, ἐν καιρῷ θυ-
μοῦ σου ποίησον ἐν αὐ-
τοῖς.

in prælio. Fiat clamor
in domibus eorum, in-
duces ſuper eos latro-
nes repentè, quia ag-
greßi ſunt verbum in
captionem mei, & la-
queos abſconderunt cõ
tra me, & tu domi-
ne ſcis omne conſilium
eorum aduerſum me
in mortem, ne mundes
iniquitates eorum, &
peccata patrum eorum
à facie tua ne deleas.
Fiat infirmitas eo-
rum coram te, in
tempore furo
ris tui fac
in eis.

Hiere.32.
Laus dei.

O Ὢν κύριε σὺ
ἐποίησας τὸν
οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν τῇ ἰσχύϊ
σου τῇ μεγάλῃ, καὶ

Qui es domi-
ne deus, tu
feciſti cœ-
lum & terram forti-
tudine tua magna, &

dio in prælio. Audia
tur clamor de domi
bus eorum: adduces
enim ſuper eos exer
citum repentè: quia
foderunt foueam vt
caperent me, & la-
queos abſcõderunt
pedibus meis. Tu au
tem domine noſti o-
mne conſilium eo-
rũ aduerſum me in
mortem. Ne expies
iniquitatem eorum,
& peccatum eorum
à facie tua ne deleas.
Et ſint debilitati in
conſpectu tuo, in tẽ-
pore furoris tui fac
cum eis.

AHah domi-
ne deus, ec-
ce tu feciſti
cœlum & terrã po-
tentia tua magna,

חֶרֶב בַּמִּלְחָמָה׃
תִּשָּׁמַע זְעָקָה
מִבָּתֵּיהֶם כִּי־תָבִיא
עֲלֵיהֶם גְּדוּד פִּתְאֹם
כִּי־כָרוּ שׁוּחָה
לְלָכְדֵנִי וּפַחִים
טָמְנוּ לְרַגְלָי׃ וְאַתָּה
יְהוָה יָדַעְתָּ אֶת־
כָּל־עֲצָתָם עָלַי
לַמָּוֶת אַל־תְּכַפֵּר
עַל־עֲוֺנָם וְחַטָּאתָם
מִלְּפָנֶיךָ אַל־תֶּמְחִי
וְהָיוּ מֻכְשָׁלִים לְפָנֶיךָ
בְּעֵת אַפְּךָ עֲשֵׂה
בָהֶם׃
אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה
הִנֵּה אַתָּה עָשִׂיתָ
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־
הָאָרֶץ בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל

τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ καὶ τῷ μετεώρῳ, οὐ μὴ ἀποκρυβῇ ἀπὸ σοῦ οὐθέν, ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας, καὶ ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων εἰς κόλπους τέκνων αὐτῶν μετ' αὐτούς, ὁ θεὸς ὁ μέγας, καὶ ἰσχυρός, κύριος μεγάλης βουλῆς καὶ δυνατὸς τοῖς ἔργοις, ὁ θεός, ὁ μέγας, ὁ παντοκράτωρ καὶ μεγαλώνυμος κύριος, οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι εἰς τὰς ὁδοὺς πάσας τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων, δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.

Thren. 5. Petit Hieremias à deo liberationẽ populi Iudaici.

Μνήσθητι κύριε, ὅ τι ἐγενήθη ἡμῖν, ἐπίβλεψον καὶ ἴδε τὸν ὀνειδισμὸν ἡμῶν, κληρονομία ἡμῶν μετεστράφη ἀλλοτρίοις, οἱ οἶκοι ἡμῶν ξένοις: ὀρφανοὶ

brachio tuo excelso, & sublimi, nõ abscõdetur à te quicquam, qui facis misericordiã in millib⁹, & qui reddis peccata patrũ in sinum filiorum suorũ post eos. Deus magnus et fortis, dominus virtutum nomẽ ei, magnus cõsilio & potẽs operibus. Oculi tui aperti sunt super omnes vias filiorum hominũ, vt des vnicuique secundũ viã suã, & secũdũ fructũ adinuẽtionũ suarũ.

Recordare domine quod factum est nobis, intuere & respice opprobriũ nostrũ. Hæreditas nostra versa est alienis, domus nostræ extraneis. Pupilli

& brachio tuo extento. Non est absconditum à te quicquam. Qui facis misericordiam in millibus, & reddis pœnã iniquitatis patrũ in sinũ filiorum post eos. Deus magnus, potens, dominus exercituũ nomẽ eius. Magnus cõsilio, & multus opere, quia oculi tui aperti sunt super oẽs vias filiorũ hominũ, vt des vnicuique secundum vias suas.

Recordare domine q̃d fuerit nobis: aspice, & vide opprobrium nostrum.

Hæreditas nostra versa est ad extraneos, domus nostræ ad alienigenas. Pupilli

ובזרעך הנטויה
לא־יפלא ממך כל־
דבר: עשה חסד
לאלפים ומשלם
עון אבות אל־חיק
בניהם אחריהם
האל הגדול הגבור
יהוה צבאות שמו:
גדל העצה ורב
העליליה אשר־
עיניך פקחות על־
כל־דרכי בני אדם
לתת לאיש כדרכיו:
זכר יהוה מה־היה
לנו הביטה וראה
את־חרפתנו:
נחלתנו נהפכה
לזרים בתינו
לנכרים: יתומים

Universidad de Deusto Biblioteca

ἐγενήθημεν, οὐχ ὑπάρ-
χει πατήρ, μητέρες ἡ-
μῶν ὡς αἱ χῆραι, ὕ-
δωρ ἡμῶν ἐν ἀργυρίῳ
ἐπίομεν. ξύλα ἡμῶν
ἐν ἀλλάγματι ἦλθον
ἐπὶ τὸν τράχηλον ἡ-
μῶν, ἐδιώχθημεν, ἐ-
κοπιάσαμεν, οὐκ ἀνε-
παύθημεν. Αἴγυπτος ἔ-
δωκε χεῖρα. Ἀσσοὺρ εἰς
πλησμονὴν αὐτῶν. οἱ
πατέρες ἡμῶν ἥμαρ-
τον, καὶ οὐχ ὑπάρχουσιν,
ἡμεῖς τὰ ἀνομήματα
αὐτῶν ὑπέχομεν. δοῦ-
λοι ἐκυρίευσαν ἡμῶν,
λυτρούμενος οὐκ ἔστιν ἐκ
τῆς χειρὸς αὐτῶν. ἐν ταῖς
ψυχαῖς ἡμῶν εἰσοίσο-
μεν ἄρτον ἡμῶν ἀπὸ
προσώπου ῥομφαίας
τῆς ἐρήμου, τὸ δέρμα ἡ-
μῶν ὡς κλίβανος ἐπελιώθη, συνεσπάσθη-
σαν ἀπὸ προσώπου καταιγίδων λιμοῦ.

*facti sumus, non est pa
ter: matres nostræ quasi
viduæ. Aquã nostrã in
argento bibimus, ligna
nostra precio venerũt
super collũ nostrũ: per-
secutionẽ paßi sumus,
laborauimus, non quie-
uimus. Aegyptus dedit
manum. Assur ad satie
tatẽ ipsorum. Patres no
stri peccauerũt & non
sunt, nos iniquitates
eorũ sustinuimus: serui
dominati sunt nostri, re
dimens nõ est de manu
eorum. In animabus no
stris afferemus panẽ no
strum à facie gladij de-
serti. Pellis nostra quasi
clibanus, euulsæ sunt à
facie tẽpestatũ famis.*

fuimus absq; patre,
matres nostrę veluti
viduæ. Aquã nostrã
pecunia bibimus, li-
gna nostra precio vę
nierunt. Super colla
nostra persecutionẽ
paßi sumus, labora-
uimus, non dabatur
requies nobis. Aegy
pto dedimus manũ,
Aßyrio, vt sature-
mur pane. Patres no
stri peccauerunt, nõ
sunt, nos pœnas ini-
quitatũ eorũ porta-
uimus. Serui domi-
nati sunt nobis, qui
liberaret non fuit è
manu eorũ. Cum dis
crimine vitæ nostræ
afferebamus panem
nostrũ propter gla-
dium deserti. Pelles nostræ tanquã clibanus
denigratæ sunt propter exustiones famis.

הָיִינוּ אֵין אָב
אִמֹּתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת׃
מֵימֵינוּ בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ
עֵצֵינוּ בִּמְחִיר יָבֹאוּ׃
עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ
יָגַעְנוּ לֹא־הוּנַח־לָנוּ׃
מִצְרַיִם נָתַנּוּ יָד
אַשּׁוּר לִשְׂבֹּעַ לָחֶם׃
אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ אֵינָם
אֲנַחְנוּ עֲוֺנֹתֵיהֶם
סָבָלְנוּ׃ עֲבָדִים
מָשְׁלוּ בָנוּ פֹּרֵק אֵין
מִיָּדָם׃ בְּנַפְשֵׁנוּ
נָבִיא לַחְמֵנוּ מִפְּנֵי
חֶרֶב הַמִּדְבָּר׃
עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמָרוּ
מִפְּנֵי זַלְעֲפוֹת רָעָב׃

γυναῖκας ἐν Σιὼν ἐταπείνωσαν, παρθένους ἐν πόλεσιν Ἰούδα, ἄρχοντες ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐκρεμάσθησαν, πρεσβύτεροι οὐκ ἐδοξάσθησαν, ἐκλεκτοὶ κλαυθμὸν ἀνέλαβον, καὶ νεανίσκοι ἐν ξύλῳ ἠσθένησαν, καὶ πρεσβύται ἀπὸ πύλης κατέπαυσαν. κατέλυσε χαρὰ καρδίας ἡμῶν, ἐκλεκτοὶ ἐκ ψαλμῶν αὐτῶν κατέπαυσαν, ἐστράφη εἰς πένθος ὁ χορὸς ἡμῶν, ἔπεσεν ὁ στέφανος ἡμῶν τῆς κεφαλῆς. οὐαὶ δὲ ἡμῖν ὅτι ἡμάρτομεν. περὶ τούτου ἐγενήθη ὀδύνη, ὀδυνηρὰ ἡ καρδία ἡμῶν, περὶ τούτου ἐσκότησαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἐπ' ὄρος Σιών, ὅτι ἠφανίσθη. ἀλώπεκες διῆλθον ἐν αὐτῇ. σὺ δὲ κύριε εἰς αἰῶ

Mulieres in Sion humiliauerunt, virgines in ciuitatibus Iuda. Principes in manibus corũ suspensi sunt, seniores non sunt glorificati, electi fletum assumpserũt, & iuuenes in ligno infirmati sunt, & senes à porta cessauerunt. Electi ex psalmis eorũ cessauerunt, defecit gaudiũ cordis nostri, cõuersus est in luctũ chorus noster, cecidit corona capitis nostri: Væ autẽ nobis, q̃a peccauimus. propterea factũ est dolorosum cor nostrũ, ideo contenebrati sunt oculi nostri super mõtem Sion, quia disperiit: vulpes pertransierunt in ea: tu autẽ domine in æternũ

Mulieres in Siión afflixerunt, virgines in ciuitatibus Iehudah. Principes manu eorũ suspensi fuerũt, facies senũ non glorificauerũt. Iuuenes ad molendũ tulerũt, & pueri in lignũ impegerunt. Senes de porta cessauerunt, iuuenes à cãtico suo. Cessauit gaudiũ cordis nostri, versus est in luctũ chorus noster. Cecidit corona capitis nostri. Væ nũc nobis quia peccauimꝰ. ꝓpter hoc fuit mœstum cor nostrũ, propter ista obtenebrati sunt oculi nostri. Propter mõtem Sion, q̃a desolatꝰ est, vulpes ambulauerũt in eo. Tu dñe in seculũ

נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ
בְּתֻלֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה׃
שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ
פְּנֵי זְקֵנִים לֹא נֶהְדָּרוּ׃
בַּחוּרִים טְחוֹן נָשָׂאוּ
וּנְעָרִים בָּעֵץ כָּשָׁלוּ׃
זְקֵנִים מִשַּׁעַר שָׁבָתוּ
בַּחוּרִים מִנְּגִינָתָם׃
שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ
נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְחֹלֵנוּ׃
נָפְלָה עֲטֶרֶת
רֹאשֵׁנוּ אוֹי־נָא לָנוּ
כִּי חָטָאנוּ׃ עַל־זֶה
הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ עַל־
אֵלֶּה חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ׃
עַל הַר־צִיּוֹן שֶׁשָּׁמֵם
שׁוּעָלִים הִלְּכוּ־בוֹ׃
אַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם

Universidad de Deusto Biblioteca

τοικήσεις, ὁ θρόνος σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. ἵνα τί εἰς νῖκος ἐπιλήσῃ ἡμῶν, καταλείψεις ἡμᾶς εἰς μακρότητα ἡμερῶν; ἐπίστρεψον ἡμᾶς κύριε πρὸς σέ, καὶ ἐπιστραφησόμεθα, καὶ ἀνακαίνισον ἡμέρας ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν, ὅτι ἀπωθούμενος ἀπώσω ἡμᾶς, ὀργίσθης ἐφ' ἡμᾶς ἕως σφόδρα.

permanebis, solium tuum in generationẽ & generationem. Quare in perpetuum obliuiscẽris nostri, derelinques nos in longitudinẽ dierum? Conuerte nos domine ad te, & conuertemur: innoua dies nostros sicut à principio. Sed proiiciens repulisti nos, iratus es cõtra nos vehementer.

Ezech.33. Pœnitentem nõ respuit deus

Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος κύριος, οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἀσεβοῦς, ὡς ἀποστρέψαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ ζῆν αὐτόν.

Viuo ego, dicit dominus dominus, nõ volo mortem impij, quãtum vt conuertatur impius à via sua, & viuat ipse.

Daniel.2. Deo gratias agit Daniel, quòd sibi regis somnium aperuerit.

Εἴη τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ εὐλογημένον, ἀπὸ τοῦ

Sit nomen domini benedictum à se-

permanebis, solium tuum in generationem et generationẽ. Vt quid in perpetuũ obliuiscẽris nostri, dereliques nos in lõgitudinẽ dierũ? Conuerte nos domine ad te, & conuertemur, innoua dies nostros sicut ab initio. Sed reprobãdo reprobasti nos, iratus es contra nos vehementissimè.

תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ לְדוֹר
וָדוֹר: לָמָּה לָנֶצַח
תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ
לְאֹרֶךְ יָמִים: הֲשִׁיבֵנוּ
יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:
כִּי אִם־מָאֹס מְאַסְתָּנוּ
קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד־
מְאֹד:

Viuo ego, dixit dominus deus, si volo mortem impij, sed quum auersus fuerit impius à via sua, viuet.

חַי־אָנִי נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה אִם
־אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע
כִּי אִם־בְּשׁוּב רָשָׁע
מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה

Locutꝰ est Daniel, & dixit, vt esset nomẽ dei benedictum à se-

עָנֵה דָנִיֵּאל
וְאָמַר
לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דִּי־
אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן־

Universidad de Deusto Biblioteca

αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, ὅτι ἡ σοφία, καὶ ἡ σύνεσις αὐτοῦ ἐστι, καὶ αὐτὸς ἀλλοιοῖ καιροὺς καὶ χρόνους, καθιστᾷ βασιλεῖς, καὶ μεθιστᾷ, διδοὺς σοφίαν τοῖς σοφοῖς, καὶ φρόνησιν τοῖς εἰδόσι σύνεσιν, καὶ αὐτὸς ἀποκαλύπτει βαθέα καὶ ἀπόκρυφα. Γινώσκων τὰ ἐν τῷ σκότει, καὶ τὸ φῶς μετ' αὐτοῦ ἐστι. σὺ ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰνῶ, ὅτι σοφίαν καὶ δύναμιν ἔδωκάς μοι, καὶ ἐγνώρισάς μοι ἃ ἠξιώσαμεν παρὰ σοῦ, καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἐγνώρισάς μοι.

culo, & vsque in seculum, quia sapientia, & intellectus, & fortitudo eius est, & ipse mutat tempora & annos, constituit reges & transfert, dans sapientiam sapientibus, & prudentiam scientibus intellectum, ipse reuelat profunda, et abscondita, sciens quæ in tenebris, & lumẽ cum eo est. Tibi deus patrum meorum confiteor & laudo, quia sapientiam & virtutem dedisti mihi, & nota fecisti mihi quæ rogaui à te, & verbum regis notum fecisti mihi.

culo, & vsq; in seculum, quia sapiẽtia & fortitudo eius est. Et ipse mutat tẽpora & ætates, remouet reges, & stare facit reges: dat sapientiã sapientibus, & scientiã scientibus intelligentiam. Reuelat profundum, nouit illud quod est in tenebris, & lux cum eo manet. Tibi deus patris mei cõfiteor, & te laudo nunc, quia sapientiam & fortitudinem dedisti mihi, & nunc scire fecisti me, quod quæsiuimus à te, quia sermonem regis scire fecisti nos.

עָלְמָא וְעַד־עָלְמָא
דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא
דִּי־לֵהּ הִיא׃ וְהוּא
מְהַשְׁנֵא עִדָּנַיָּא
וְזִמְנַיָּא מְהַעְדֵּה
מַלְכִין וּמְהָקֵים
מַלְכִין יָהֵב חָכְמְתָא
לְחַכִּימִין וּמַנְדְּעָא
לְיָדְעֵי בִינָה׃ הוּא
גָּלֵא עַמִּיקָתָא
וּמְסַתְּרָתָא יָדַע מָה
בַחֲשׁוֹכָא וּנְהוֹרָא
עִמֵּהּ שְׁרֵא׃ לָךְ אֱלָהּ
אֲבָהָתִי מְהוֹדֵא
וּמְשַׁבַּח אֲנָה דִּי
חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא
יְהַבְתְּ לִי וּכְעַן
הוֹדַעְתַּנִי דִּי־בְעֵינָא
מִנָּךְ דִּי־מִלַּת מַלְכָּא הוֹדַעְתֶּנָא׃

Daniel. 9. Oratio Danielis qua populũ à captiuitate Babylonica liberari petit.

Κύριε ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστὸς, ὁ φυλάσσων τὴν διαθήκην σου, καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσί σε, καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολάς σου. Ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν, ἠσεβήσαμεν καὶ ἀπέστημεν, καὶ ἐξεκλίναμεν ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου, καὶ ἀπὸ τῶν κριμάτων σου, καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν τῶν δούλων σου τῶν προφητῶν, οἳ ἐλάλουν ἐν τῷ ὀνόματί σου πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ ἄρχοντας ἡμῶν, καὶ πατέρας ἡμῶν, καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς. Σοὶ κύριε ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὃς ἐξήγαγες τὸν λαόν σου

Domine deus magne et terribilis, custodiens testamentum tuum & misericordiam diligentibus te & custodientibus mandata tua. Peccauimus, iniquitatem fecimus, impiè egimus, & recessimus, & declinauimus à mandatis tuis, et à iudiciis tuis. Et nõ audiuimus seruos tuos prophetas qui loquebãtur in nomine tuo ad reges nostros, & principes nostros, et patres nostros, & ad omnem populũ terræ. Tibi domine iustitia, & nobis confusio faciei. Et nunc domine deus noster, qui eduxisti populum tuum

Obsecro domine deus magne & terribilis, custodiens pactũ & misericordiã dilig ẽtibus te, & custodiẽtibus mãdata tua. Peccauimus, & iniquitatem fecimus, & impiè egimus, & rebellauim⁹, & recessimus à mãdatis tuis & iudiciis tuis. Et non obediuimus seruis tuis prophetis q̃ locuti sunt in nomine tuo regibus nostris, principibus nostris, & patribus nostris, & omni populo terræ. Tibi domine iustitia, nobis autem pudor faciei. Et nunc domine deus noster, qui eduxisti populũ tuũ

אָנָּא אֲדֹנָי הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃ חָטָאנוּ וְעָוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ וּמָרָדְנוּ וְסוֹר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ׃ וְלֹא שָׁמַעְנוּ אֶל־עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּשִׁמְךָ אֶל־מְלָכֵינוּ שָׂרֵינוּ וַאֲבֹתֵינוּ וְאֶל כָּל־עַם הָאָרֶץ׃ לְךָ אֲדֹנָי הַצְּדָקָה וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים׃ וְעַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת־עַמְּךָ

ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν χειρὶ
κραταιᾷ, καὶ ἐποίησας
σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡ-
μέρα αὕτη, ἡμάρτο-
μεν, ἠνομήσαμεν, ἠδική-
σαμεν. Κύριε ἐν πάσῃ
ἐλεημοσύνῃ σου ἀπο-
στραφήτω δὴ ὁ θυμός
σου, καὶ ἡ ὀργή σου ἀπὸ τῆς
πόλεώς σου Ἱερουσαλὴμ
ὄρους ἁγίου σου, ὅτι ἡμάρ-
τομεν ἐν ταῖς ἀδικίαις
ἡμῶν, καὶ τῶν πατέρων
ἡμῶν. Ἱερουσαλὴμ, καὶ
ὁ λαός σου εἰς ὀνειδισ-
μὸν ἐγένετο ἐν πᾶσι τοῖς
περικύκλῳ ἡμῶν. Καὶ
νῦν εἰσάκουσον κύριε
ὁ θεὸς ἡμῶν τῆς προ-
σευχῆς τοῦ δούλου σου,
καὶ τῶν δεήσεων αὐτοῦ,
καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσω-
πόν σου ἐπὶ τὸ ἁγίασμά
σου τὸ ἔρημον ἕνεκέν σου
κύριε. Κλῖνον ὁ θεός μου

*de terra Aegypti, in
manu forti & fecisti
tibiipsi nomen ſicut di-
es hæc, peccauimus, ini
què fecimus, iniuſtè e-
gimus. Domine in omni
miſericordia tua auer-
tatur obſecro furor tu-
us & ira tua à ciuita-
te tua Hieruſalem mon
te ſancto tuo, quia pec
cauimus in iniquitati-
bus noſtris, & patrum
noſtrorum. Hieruſalem
& populus tuus in op-
probrium factus eſt in
omnibus quæ in circui-
tu noſtro. Et nunc ex-
audi domine deus no-
ſter orationē ſerui tui,
& deprecationes eius,
& oſtende faciem tuā
ſuper ſanctuariū tuum
deſertū ꝓpter te domi-
ne. Inclina deus meus*

de terra Aegypti in
manu forti, & feciſti
tibi nomen ſecun-
dum diem hanc. Pec
cauimus, impiè egi-
mus. Domine ſe-
cundum omnes iu-
ſtitias tuas auerta-
tur obſecro furor tu
us & ira tua à ciui-
tate tua Ieruſaláim,
monte ſancto tuo.
Quia propter pecca
ta noſtra, & iniquita
tes patrum noſtro-
rū, Ieruſaláim & po
pulus tuus in oppro
brium ſunt cunctis
in circuitu noſtro.
Et nūc audi deus no
ſter orationem ſer-
ui tui, & deprecatio-
nes eius, & illuſtra fa

מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד
חֲזָקָה וַתַּעַשׂ־לְךָ
שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ
רָשָׁעְנוּ׃ אֲדֹנָי כְּכָל־
צִדְקֹתֶיךָ יָשָׁב־נָא
אַפְּךָ וַחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ
יְרוּשָׁלַם הַר קָדְשֶׁךָ
כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת
אֲבֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַם
וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל־
סְבִיבֹתֵינוּ׃ וְעַתָּה
שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל־
תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־
תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּנֶיךָ
עַל־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם
לְמַעַן אֲדֹנָי׃
הַטֵּה אֱלֹהַי

ciem tuā ſuper ſanctuariū tuum quod deſo-
latū eſt propter dominū. Inclina deus meus

τὸ οὖς σου καὶ ἄκουσον,
ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλ-
μούς σου, καὶ ἴδε τὸν ἀ-
φανισμὸν ἡμῶν, καὶ τῆς
πόλεώς σου ἐφ᾽ ἧς ἐπι-
κέκληται τὸ ὄνομά σου
ἐπ᾽ αὐτῆς, ὅτι οὐκ ἐπὶ
ταῖς δικαιοσύναις ἡ-
μῶν ἡμεῖς ῥιπτοῦμεν
τὸν οἰκτιρμὸν ἡμῶν
ἐνώπιόν σου, ἀλλ᾽ ἐπὶ
τοὺς οἰκτιρμούς σου
τοὺς πολλοὺς κύριε.
Εἰσάκουσον κύριε, ἱλά-
σθητι κύριε, πρόσχες
κύριε, ποίησον καὶ μὴ
χρονίσῃς ἕνεκέν σου
κύριε ὁ θεός μου, ὅτι
τὸ ὄνομά σου ἐπικέκλη-
ται ἐπὶ τὴν πόλιν σου,
καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου.

*aurem tuam & audi,
aperi oculos tuos &
vide desolationem no-
stram, & ciuitatis tuæ,
super quam inuoca-
tum est nomen tuum
super eam, quia non
in iustitiis nostris nos
proiicimus miseratio-
nem nostram in conspe
ctu tuo, sed in misera-
tiones tuas multas do-
mine. Exaudi domi-
ne, placare domine, at-
tende domine, fac &
ne tardaueris propter
te domine deus meus,
quia nomen tuum inuo
catum est super ciuita-
tem tuam, & super po
pulum tuum.*

Ioel. 1. Planctus Ioel.

Πρὸς σὲ κύριε
βοήσομαι, ὅ-
τι πῦρ ἀνή-
λωσε τὰ ὡραῖα τῆς

*AD te domine
clamabo, quo
niã ignis con-
sumpsit speciosa de-*

aurem tuã, & audi,
aperi oculos tuos, &
vide desolationes no
stras, & ciuitatis, su-
per quam inuocatũ
est nomen tuum.
Quia non in iustitiis
nostris prosternimus
preces nostras corã
te, sed in miseratio-
nibus tuis multis.
Domine exaudi, do-
mine parce, domine
attende, & fac ne
moreris propter te-
metipsum deus me-
us, quia nomen tu-
um inuocatum est su
per ciuitatem tuam,
& super populum
tuum.

AD te domi-
ne clamabo,
quia ignis
consumpsit pascua

אזנך ושמע פקח
עיניך וראה
שממתינו והעיר
אשר־נקרא שמך
עליה: כי לא על־
צדקתינו אנחנו
מפילים תחנונינו
לפניך כי על־
רחמיך הרבים:
אדני שמעה אדני
סלחה אדני
הקשיבה ועשה
אל־תאחר למענך
אלהי כי־שמך
נקרא על־עירך
ועל־עמך:
אליך יהוה
אקרא
כי אש אכלה נאות

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ἐρήμου, καὶ φλὸξ ἀν-
ῆψε πάντα τὰ ξύλα
τοῦ ἀγροῦ, καὶ τὰ κτή-
νη τοῦ πεδίου ἀνέ-
βλεψαν πρὸς σὲ, ὅτι
ἐξηράνθησαν ἀφέσεις
ὑδάτων, καὶ πῦρ κα-
τέφαγε τὰ ὡραῖα τῆς
ἐρήμου.

*serti, & flamma suc-
cendit omnia ligna a-
gri, & iumenta cam-
pi suspexerunt ad te,
quoniam arefactæ sunt
emißiones aquarum,
& ignis deuorauit spe-
ciosa deserti.*

Ionæ.1. Oratio nauigãtium cum Iona.

ΜΗδαμῶς κύ-
ριε' μὴ ἀπο-
λώμεθα ἕ-
νεκεν τῆς ψυχῆς τοῦ
ἀνθρώπου τούτου, καὶ
μὴ δῷς ἐφ' ἡμᾶς αἷμα
δίκαιον, διότι σὺ κύριε
ὃν τρόπον ἐβούλου πε-
ποίηκας.

*NEquaquã do-
mine, ne pe-
reamus pro-
pter animam hominis
huius, & ne des super
nos sanguinem iustum,
quia tu domine sicut vo
luisti fecisti.*

Ionæ.2. Oratio Ionæ ad deũ de ventre piscis.

ΕΒόησα ἐν θλίψει
μου πρὸς κύριον
τὸν θεόν μου, καὶ
εἰσήκουσέ μου, ἐκ κοιλί-
ας ᾅδου κραυγῆς μου
ἤκουσας φωνῆς μου, ἀ-
πέρριψάς με εἰς βάθη

*CLamaui in tri-
bulatione mea
ad dominũ de-
um meum, & exaudi-
uit me: de ventre infer
ni audisti vocem meã,
proiecisti me in profundũ*

deserti, & flãma suc-
cendit omnes arbo-
res agri. Etiã bestiæ
agri clamabunt ad
te, quoniam exsic-
cati sunt riui aqua-
rum, & ignis con-
sumpsit pascua de-
serti.

מִדְבָּר וְלֶהָבָה
לִהֲטָה כָּל־עֲצֵי
הַשָּׂדֶה׃ גַּם־בַּהֲמוֹת
שָׂדֶה תַּעֲרוֹג אֵלֶיךָ
כִּי יָבְשׁוּ אֲפִיקֵי מָיִם
וְאֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת
הַמִּדְבָּר׃

QVæsumus
domine, ne
obsecro pe-
reamus propter ani-
mam viri istius, & ne
ponas super nos san-
guinem innocẽtem:
quia tu domine sicut
voluisti, fecisti.

אָנָּה יְהוָה
אַל־נָא
נֹאבְדָה בְּנֶפֶשׁ הָאִישׁ
הַזֶּה וְאַל־תִּתֵּן עָלֵינוּ
דָּם נָקִיא כִּי־אַתָּה
יְהוָה כַּאֲשֶׁר חָפַצְתָּ
עָשִׂיתָ׃

CLamaui in affli-
ctiõe mea ad do
minum, & exaudiuit
me. In ventre inferi
clamaui, exaudisti vo
cẽ meã. Et proiicere fe
cisti me in profundũ,

קָרָאתִי מִצָּרָה לִי
אֶל־יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי
מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי
שָׁמַעְתָּ קוֹלִי׃
וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה

καρδίας θαλάσσης, καὶ ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με. πάντες οἱ μετεωρισμοί σου, καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμοὶ διῆλθον, καὶ ἐγὼ εἶπα. ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου, ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου. περιεχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς μου, ἄβυσσος ἐκύκλωσέ με ἐσχάτη, ἔδυ ἡ κεφαλή μου εἰς σχισμὰς ὀρέων. κατέβην εἰς γῆν, ἧς οἱ μοχλοὶ αὐτῆς κάτοχοι αἰώνιοι. καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωή μου πρὸς σὲ κύριε ὁ θεός μου. ἐν τῷ ἐκλίπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυχήν μου, τοῦ κυρίου ἐμνήσθην, καὶ ἔλθοι πρὸς σὲ ἡ προσευχή μου πρὸς ναὸν τὸν

cordis maris, & flumina circundederunt me, omnes eleuationes tuæ, & fluctus tui ſuper me tranſierunt, & ego dixi: Abiectus ſum ex oculis tuis, profectò addam vt videam templum ſanctum tuum. Circunfuſa eſt mihi aqua vſque ad animam, abyſſus vallauit me, intrauit caput meum in ſciſſuras montium, deſcendi in terram, cuius vectes eius retinacula ſempiterna. & aſcendat ex corruptione vita mea domine deus meus. Quum deficeret à me anima mea, domini memoratus ſum, & veniat ad te oratio mea ad templum

in mediū marium, et flumē circūdedit me. Omnes vndę tuæ, & fluctus tui ſuper me trāſierunt. Ego autē dixi: proiectus ſum è cōſpectu oculorum tuorū: verūtamē addā vt reſpiciā ad tēplū ſanctū tuum. Circūdederūt me aquæ vſque ad animā: vorago circūdedit me: alga alligata eſt capiti meo. Ad extrema montium deſcendi, terram clauſam vectibus ſuis ꝑpter me in ſeculum: & aſcendere feciſti è fouea vitam meā domine deus mi. Cùm deficeret in me anima mea, domini recordatus ſum, & venit oratio mea ad templum

בִּלְבַב יַמִּים וְנָהָר
יְסֹבְבֵנִי כָּל־
מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי
עָבָרוּ׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי
נִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ
אַךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט
אֶל־הֵיכַל קָדְשֶׁךָ׃
אֲפָפוּנִי מַיִם עַד־
נֶפֶשׁ תְּהוֹם יְסֹבְבֵנִי
סוּף חָבוּשׁ לְרֹאשִׁי׃
לְקִצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי
הָאָרֶץ בְּרִחֶיהָ בַעֲדִי
לְעוֹלָם וַתַּעַל
מִשַּׁחַת חַיַּי יְהוָה
אֱלֹהָי׃ בְּהִתְעַטֵּף
עָלַי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה
זָכָרְתִּי וַתָּבוֹא אֵלֶיךָ
תְּפִלָּתִי אֶל־הֵיכַל

Universidad de Deusto Biblioteca

ἅγιόν σου. φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῆ, ἔλεον αὐτῶν ἐγκατέλιπον, ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ὅσα ηὐξάμην ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μοι τῷ κυρίῳ.

Ionæ.4. Oratio Ionæ irati, quod non implesset deus quæ ipse iussu illius prædixerat.

Ὦ δὴ κύριε, οὐχ οὗτοι λόγοι μου, ἔτι ὄντος μου ἐν τῇ γῇ μου; διὰ τοῦτο προέφθασα τοῦ φυγεῖν εἰς Θαρσεῖς, διότι ἔγνων ὅτι ὁ θεὸς ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις. καὶ νῦν δέσποτα κύριε λάβε τὴν ψυχήν μου ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι καλὸν τὸ ἀποθανεῖν με ἢ ζῆν.

ſanctum tuum. Qui custodiunt vana & mendacia, misericordiam ſuam reliquerunt.

Ego autem in voce laudis & confeßionis immolabo tibi, quæcunque voui reddam pro ſalute domino.

O Domine, nõne isti ſermones mei ſunt, adhuc existente me in terra mea? propterea præueni fugere ĩ Tharſis, quia cognoui quòd deus misericors et miſerator, patiẽs & multæ misericordiæ, & agens pœnitentiam ſuper malitiis. Et nunc dominator domine tolle animã meam à me, quia bonũ mori me magis quàm viuere.

ſanctum tuũ. Custodiẽtes vanitates mendaces, misericordiã eius dereliquerunt. Ego autẽ in voce cõfessionis immolabo tibi: quod voui reddã: ſalus est domini.

OBſecro domine nónne hoc est verbũ meum, quum adhuc eſſem in terra mea? Ideo præoccupaui vt fugerem in Tharſis: quia noui quòd tu es deus clemens & misericors, longanimis & multæ misericordiæ, & pœnitẽs ſuper malo. Et nunc domine tolle quæſo animã meam à me, quia melior est mors mea, q̃ vita mea.

קָדְשֶׁךָ׃ מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי־שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ׃ וַאֲנִי בְּקוֹל תּוֹדָה אֶזְבְּחָה־לָּךְ אֲשֶׁר נָדַרְתִּי אֲשַׁלֵּמָה יְשׁוּעָתָה לַיהֹוָה׃

אָנָּה יְהֹוָה הֲלוֹא־זֶה דְבָרִי עַד־הֱיוֹתִי עַל־אַדְמָתִי עַל־כֵּן קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה כִּי יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה אֵל־חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְנִחָם עַל־הָרָעָה׃ וְעַתָּה יְהֹוָה קַח־נָא אֶת־נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי׃

Universidad de Deusto Biblioteca

Miche. 7.
Spe pmis-
sionum dei
ecclesiam
cõfirmat.

Τίς θεὸς ὥσπερ
σύ, ἐξαίρων ἀ-
δικίας καὶ ὑπερ-
βαίνων ἀσεβείας τοῖς
καταλοίποις τῆς κλη-
ρονομίας αὐτοῦ, οὐ συνέ-
σχεν εἰς μαρτύριον ὀρ-
γὴν αὐτοῦ, ὅτι θελητὴς
ἐλέους ἐστίν, αὐτὸς ἐπι-
στρέψει καὶ οἰκτειρήσει ἡ-
μᾶς, κατακλύσει τὰς
ἀδικίας ἡμῶν, καὶ ἀ-
πορριφήσονται εἰς τὰ
βάθη τῆς θαλάσσης
πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι ἡ-
μῶν. Δώσει ἀλήθειαν
τῷ Ἰακώβ, ἔλεος τῷ
Ἀβραάμ, καθότι ὤ-
μοσεν τοῖς πατράσιν
ἡμῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν.

*Quis deus sicut tu?
auferens ini-
quitates, et trãscendẽs
impietates his qui reli
qui sunt hæreditatis e-
ius. Non cõstituit in te-
stimonium iram suam,
quia volens misericor-
diam est. Ipse reuerte-
tur & miserebitur no
stri, demerget iniquita
tes nostras, et proiicien
tur in profunda maris
omnia peccata nostra.
Dabit veritatem Ia-
cob, misericordiam A-
braham, sicut iurauit
patribus nostris iuxta
dies priores.*

Abacuc I.

Οὐχὶ σὺ ἀπαρχῆς
κύριος ὁ θεὸς ἅγι-
ός μου; καὶ οὐ μὴ ἀπο-
θάνωμεν. Κύριε εἰς
κρίμα τέταχας αὐτόν

*Nonne tu à princi-
pio domine deus
meus, sancte meus? non
moriemur. Domine in
iudicium posuisti eum,*

Quis deus sicut
tu? parcens
iniquitati, & trãsiens
super præuaricatio-
nẽ residui hæredita-
tis suæ. Nõ tenuit in
seculũ furorẽ suum,
quoniam vult miseri
cordiam ipse. Reuer
tetur, miserebitur no
stri, subiiciet iniqui-
tates nostras, & pro-
iicies in pfunda ma
ris omnia pctã no-
stra. Dabis veritatẽ
Iahacób, misericor-
diã Abrahám, quam
iurasti patribus no-
stris à diebus antiqs.

מִי־אֵל כָּמוֹךָ
נֹשֵׂא עָוֹן
וְעֹבֵר עַל־פֶּשַׁע
לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא־
הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ
כִּי־חָפֵץ חֶסֶד הוּא׃
יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ
עֲוֺנֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ
בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל־
חַטֹּאתָם׃ תִּתֵּן אֱמֶת
לְיַעֲקֹב חֶסֶד
לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר־
נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ
מִימֵי קֶדֶם׃

Nonne fuisti ab
initio dominus
deus meus, sanctus
meus, nõ moriemur.
Domine ad iudiciũ
faciendũ posuisti eũ,

הֲלוֹא אַתָּה
מִקֶּדֶם
יְהוָה אֱלֹהַי קְדֹשִׁי
לֹא נָמוּת יְהוָה
לְמִשְׁפָּט שַׂמְתּוֹ

καὶ ἔπλασέ με τοῦ ἐ-
λέγχειν παιδείαν αὐ-
τοῦ. καθαρὸς ὀφθαλ
μὸς τοῦ μὴ ὁρᾷν πονη
ρά, καὶ ἐπιβλέπειν ἐ-
πὶ πονηροὺς οὐ δυνή-
σῃ.

& plasmauit me vt ar
guam disciplinam eius.
Mundus oculus ne
videat mala, et
aspiciat super
dolorem.

Abacuc 3. Misericordiã dei implorat Abacuc.

Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου, καὶ ἐφοβήθην. Κύριε κατενόησα τὰ ἔργα σου, καὶ ἐξέστην. Ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ, ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ, ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ, ἐν τῷ ταραχθῆναι τὴν ψυχήν μου, ἐν ὀργῇ ἐλέους μνησθήσῃ.

Domine audiui auditum tuum & timui, domine consideraui opera tua & obstupui. In medio duorum animalium cognoscêris. Cũ appropinquauerint anni cognoscêris, cũ aderit tẽpus demonstrabêris, cùm cõturbata fuerit anima mea, in ira misericordiæ recordaberis.

Ibidem.

Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι, χαρήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου.

Ego autem in domino exultabo, gaudebo super deo salutari meo.

& fortem ad increpandũ fundasti eum. Mundus es oculis, vt nõ videas malum, & respiciendo prauitatẽ non poteris ferre.

וְצוּר לְהוֹכִיחַ
יְסַדְתּוֹ׃ טְהוֹר עֵינַיִם
מֵרְאוֹת רָע וְהַבִּיט
אֶל־עָמָל לֹא תוּכָל

Domine audiui auditũ tuum, & timui: domine opus tuũ in medio annorum viuifica illud, in medio annorum notum fac: in ira, misericordiæ recordare.

יְהוָה שָׁמַעְתִּי
שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי׃
יְהוָה פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב
שָׁנִים חַיֵּיהוּ בְּקֶרֶב
שָׁנִים תּוֹדִיעַ בְּרֹגֶז
רַחֵם תִּזְכּוֹר׃

Ego autem in domino exultabo, & lætabor in deo salute mea.

וַאֲנִי בַּיהוָה אֶעְלוֹזָה
אָגִילָה בֵּאלֹהֵי
יִשְׁעִי׃

Universidad de Deusto Biblioteca

Benedictiones.

Genes. 1. Benedicit deus auibus & piscibus.

Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ θεὸς λέγων, αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

Et benedixit eis deus, dicens: crescite & multiplicamini, & replete aquas in maribus: & volatilia multiplicẽtur super terrã.

Ibidem. Benedicit deus homini, illi omnia subiiciens.

Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς λέγων, αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς, καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν, τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

Et benedixit eis deus, dicens: Crescite & multiplicamini, & replete terrã, & dominamini ei, & imperate piscibus maris & volatilibus cœli, & omnib⁹ iumentis, & oĩ terræ, & omnibus reptilibus reptãtibus super terrã.

Genes. 9. Benedicit dominus Noe.

Καὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὸν Νῶε, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, αὐξάνεσθε καὶ πλη-

Et benedixit deus Noe, & filiis eius, et dixit eis: Crescite & mul-

Et benedixit eis, dicẽdo: Crescite & multiplicate vos, & replete aquas in maribus, & volatile multiplicet se in terra.

וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרֶב בָּאָרֶץ׃

Et benedixit eis deus, & dixit ad eos de⁹: Crescite et multiplicate vos, & replete terrã, & subiicite eã, et dominamini pisci bus maris, & volatili cœli, & omni bestiæ reptanti super terram.

וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ׃

Et benedixit deus Noach, & filiis eius, & dixit ad eos: Crescite, & mul

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ

θύνεσθε καὶ πληρώσα-
τε τὴν γῆν, καὶ κατακυ-
ριεύσατε αὐτῆς, καὶ ὁ
φόβος ὑμῶν, καὶ ὁ τρό-
μος ἔσται ἐπὶ πᾶσι τοῖς
θηρίοις τῆς γῆς, ἐπὶ
πάντα τὰ ὄρνεα τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ἐπὶ πάντα
τὰ κινούμενα ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ πάντας τοὺς
ἰχθύας τῆς θαλάσ-
σης ὑποχειρίους ὑ-
μῖν δέδωκα, καὶ πᾶν
ἑρπετὸν ὅ ἐστι ζῶν, ὑ-
μῖν ἔσται εἰς βρῶσιν,
ὡς λάχανα χόρτου δέ-
δωκα ὑμῖν τὰ πάντα,
πλὴν κρέας ἐν αἵμα-
τι ψυχῆς οὐ φάγε-
σθε. καὶ γὰρ τὸ ὑμέ-
τερον αἷμα τῶν ψυ-
χῶν ὑμῶν ἐκ χειρὸς
πάντων τῶν θηρίων
ἐκζητήσω αὐτό, καὶ
ἐκ χειρὸς ἀνθρώπου
ἀδελφοῦ ἐκζητήσω

*tiplicamini, & replete
terram, & dominami-
ni eius, & tremor ve-
ster, & timor vester
erit super omnes besti-
as terræ, & super om-
nia volatilia cæli, &
super omnia quæ mo-
uētur super terram. Et
omnes pisces maris sub
manibus vobis dedi. Et
omne volatile, quod est
viuens vobis erit in ci
bum. Tanquam olera
herbæ dedi vobis om-
nia: veruntamen car-
nes in sanguine ani-
mæ non comedetis, et-
enim vestrum sangui-
nem animarum vestra-
rum, de manu cuncta-
rū bestiarum requiram
illū, & de manu homi
nis fratris eius requirā*

tiplicamini & reple-
te terrā. Et timor ve-
ster, & pauor vester
erit super omnē be-
stiā terrę, & super o-
mne volatile cœli, cū
omnibus, q̃ mouere
faciet terra, & omni
bus piscibus maris, q̃
omnia manui vestræ
tradita sunt. Oē gres
sibile quod est viuēs
vobis erit in escā. Si-
cut virētē herbā de-
di vobis omnia. Ve-
rūtamē carnē cū ani
ma eius, q̃ est sāguis
eiꝰ nō comedetis. Et
ꝑfecto sanguinē ve-
strū, animarū vestra-
rū requirā, de manu
omnis bestię requirā
illū, & de manu ho-
minis, & de manu vi
ri fratris eiꝰ requirā

וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ׃
וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם
יִהְיֶה עַל כָּל־חַיַּת
הָאָרֶץ וְעַל כָּל־עוֹף
הַשָּׁמָיִם בְּכֹל אֲשֶׁר
תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה
וּבְכָל־דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם
נִתָּנוּ׃ כָּל־רֶמֶשׂ
אֲשֶׁר הוּא־חַי לָכֶם
יִהְיֶה לְאָכְלָה כְּיֶרֶק
עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת
־כֹּל׃ אַךְ־בָּשָׂר
בְּנַפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא
תֹאכֵלוּ׃ וְאַךְ אֶת־
דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם
אֶדְרֹשׁ מִיַּד כָּל־
חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד
הָאָדָם מִיַּד אִישׁ
אָחִיו אֶדְרֹשׁ אֶת־

Universidad de Deusto Biblioteca

αὐτοῦ. ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυθήσεται, ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον. ὑμεῖς δὲ αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς.

illum. Qui effuderit sanguinē hominis, pro sanguine hominis, eius effundetur: quia in imagine dei feci hominem. Vos autē crescite, & multiplicamini, & replete terram, & dominamini eius.

Benedicit Noe filiis Sem et Iapheth, Chanaan autē maledicit.

ΚΑὶ εἶπεν. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ σὴμ, καὶ ἔσαι χαναὰμ παῖς αὐτοῦ. πλατύναι ὁ θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς σκηνώμασι τοῦ Σὴμ, καὶ γενηθήτω Χαναὰμ παῖς αὐτῶν.

ET ait: Benedictus dominus deus Sem, & erit Chanaan seruus domesticus eius. Dilatet deus Iapheth, & habitet in domibus Sē, & erit Chanaan seruus eorum,

Genes. 14 Benedicit Melchisedech Abrahamo.

ΚΑὶ εὐλόγησε τὸν Ἄβραμ, καὶ εἶπεν. εὐλογημένος Ἄβραμ τῷ θεῷ τῷ ὑψίστῳ ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος, ὃς παρέδωκε

ET benedixit ei Melchisedec, & dixit: Benedictus Abram deo altißimo, qui creauit cœlum & terrā. & benedictus dominus deus altißimus, qui tradidit

animā hominis. Qui effuderit sanguinem hominis per hominem, sanguis eius effundetur, quia ad imaginē dei fecit hominem. Et vos crescite & multiplicamini, generamini in terra, & multiplicamini in ea.

נֶפֶשׁ הָאָדָם׃ שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם׃ וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ וּרְבוּ־בָהּ׃

BEnedictus dominus deus Sem, & sit Chenahan seruus eis. Dilatet deus Iephet, & habitet in tabernaculis Sē: & sit Chenahā seruus eis.

בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ׃ יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן בְּאָהֳלֵי־שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ׃

ETbenedixit ei, & dixit: Benedictus Abrahā deo altißimo possessori cœli, & terrę. Et benedictus deus altißimus qui tradidit

וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ וּבָרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר־מִגֵּן

Universidad de Deusto Biblioteca

Τοὺς ἐχθρούς σου ὑποχειρίους σοι. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δεκάτην ἀπὸ πάντων.

inimicos tuos captiuos tuos. & dedit ei Abrã decimam ex omnibus.

Gene. 24. Seruus Abrahã gratias agit deo.

Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, ὃς οὐκ ἐγκατέλιπε τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ κυρίου μου, ἐμὲ εὐώδωκε κύριος εἰς οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου.

Benedictus dominus deus domini mei Abraã, qui non reliquisti iustitiam tuam & veritatẽ à domino meo Abraam, mèque prospere duxit dominus ad domum fratris domini mei.

Rebeccæ parẽtes ei prospera precãtur.

Καὶ εὐλόγησαν Ῥεβέκκαν, καὶ εἶπαν αὐτῇ. ἀδελφὴ ἡμῶν εἶ. γίνου εἰς χιλιάδας μυριάδων, καὶ κληρονομησάτω τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.

Et benedixerũt Rebeccam sororẽ eorum, & dixerũt ei: Soror nostra es, fias in milia decẽ miliũ, & hæreditet semen tuũ ciuitates aduersariorum.

Genes. 27. Isaac benedicit filio suo Iacob.

Καὶ δώη σοι ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς πιότητος τῆς γῆς, καὶ πλῆθος σίτου καὶ οἴνου. καὶ δουλευσάτωσάν σοι

Et dabit tibi deus de rore cœli, & de pinguedine terræ, & multitudinẽ frumẽti et vini: & seruiant tibi

hostes tuos in manu tua. Et dedit ei decimam de omnibus.

צרך בידך ויתן־
לו מעשר מכל׃

Benedictus dominus deus domini mei Abrahã, qui nõ dereliquit misericordiã suam, & veritatẽ suã à domino meo. Peregrinãtem duxit me dñs ad domum fratrũ domini mei.

ברוך יהוה אלהי
אדני אברהם
אשר לא־עזב חסדו
ואמתו מעם אדני
אנכי בדרך נחני
יהוה בית אחי
אדני׃

Et benedixerunt Ribcha, & dixerunt ei: Soror nostra es. Sis in mille decẽ milium, & hæreditet semen tuum portam odio habẽtium eum. id. i. semen

ויברכו את־רבקה
ויאמרו לה אחתנו
את היי לאלפי
רבבה ויירש זרעך
את שער שנאיו׃

Et det tibi deus de rore cœli, & de pinguedinibus terrę, & multitudinẽ frumenti & vini noui. Seruiant tibi

ויתן לך האלהים
מטל השמים
ומשמני הארץ ורב
דגן ותירש׃ יעבדוך

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ἔθνη, καὶ προσκυνησά-
τωσάν σοι ἄρχοντες, καὶ
γίνου κύριος τοῦ ἀδελφοῦ
σου, καὶ προσκυνήσουσί
σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός σου,
ὁ καταρώμενός σε, ἐπι-
κατάρατος, ὁ δὲ εὐλο-
γῶν σε, εὐλογημένος.

Isaac benedicit Esau.

Ἰδοὺ ἀπὸ τῆς πιότητος
τῆς γῆς ἔσται ἡ κατοίκη-
σίς σου, καὶ ἀπὸ τῆς δρό-
σου τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν,
καὶ ἐπὶ τῇ μαχαίρᾳ σου
ζήσῃ, καὶ τῷ ἀδελφῷ σου
δουλεύσεις. ἔσται δὲ ἡνίκα
ἐὰν καθέλῃς καὶ ἐκλύ-
σῃς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ ἀ-
πὸ τοῦ τραχήλου σου.

Genes. 28. Isaac iterũ benedicit Iacob.

Ὁ δὲ θεός μου εὐλο-
γήσαι σε καὶ αὐξή-
σαι σε καὶ πληθύναι
σε, καὶ ἔσῃ εἰς συναγω-
γὰς ἐθνῶν, καὶ δῴη σοι
τὴν εὐλογίαν Ἀβρα-
ὰμ τοῦ πατρός μου, σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου,

*gentes, & adorabunt
principes: & esto do-
minus fratris tui, &
adorabunt te filij pa-
tris tui. Qui maledi-
xerit tibi, maledictus:
at benedicens tibi, be-
nedictus.*

*Ecce de pinguedine
terræ erit habita-
tio tua, & de rore cæli
desuper, et ĩ gladio tuo
vives, & fratri tuo ser
uies. Erit autẽ quãdo
deponas & detrahas
iugũ eius de collo tuo.*

*At deus meus
benedicat ti-
bi fili, & mul
tiplicet te, & eris in cõ
gregationem gentium,
& dabit tibi benedi-
ctionem Abraam patris
mei tibi, & semini tuo*

populi, et incuruẽt se
tibi populi: esto dñs
fratribus tuis, & in-
curuent se tibi filij
matris tuæ. Maledi-
centes tibi maledicti
erũt, & benedicẽtes
tibi benedicti.

Ecce de pinguedi
nibus terræ erit
habitatio tua, & de
rore cœli desuper. In
gladio tuo viues, &
fratri tuo seruies. Et
erit quãdo domina-
beris, frãges iugum
eius à collo tuo.

Et deus oĩpotens
benedicat tibi, et
crescere faciat te, &
multiplicare faciat
te, & sis in cœtũ po-
pulorum. Et det tibi
benedictionẽ Abra-
hã, tibi, et semini tuo

עמים וישתחו לך
לאמים הוה גביר
לאחיך וישתחוו לך
בני אמך ארריך
ארור ומברכך
ברוך :

הנה משמני
הארץ יהיה
מושבך ומטל
השמים מעל : ועל־
חרבך תחיה ואת־
אחיך תעבד והיה
כאשר תריד ופרקת
עלו מעל צוארך :

ואל שדי יברך
אתך ויפרך וירבך
והיית לקהל עמים :
ויתן־לך את־ברכת
אברהם לך ולזרעך

Universidad de Deusto Biblioteca

μετὰ σὲ κληρονομῆσαι τὴν γῆν τῆς παροικήσεώς σου, ἣν ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ.

post te, ad hæreditandum terram incolatus tui, quam dedit deus Abraam.

Genes. 35. Benedicit deus Iacob.

Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεός. Ἐγὼ ὁ θεός σου. αὐξάνου καὶ πληθύνου, ἔθνη καὶ συναγωγαὶ ἐθνῶν ἔσονται ἐκ σοῦ, καὶ βασιλεῖς ἐκ τῆς ὀσφύος σου ἐξελεύσονται, καὶ τὴν γῆν ἣν δέδωκα τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ, σοὶ δέδωκα αὐτήν, καὶ σοὶ ἔσται, καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ δώσω τὴν γῆν ταύτην εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν.

DIxit autem ei deus: Ego deus tuus, cresce, & multiplicare, gẽtes & congregationes gentiũ erunt ex te, & reges de lumbo tuo exibunt, & terram quam dedi Abraam & Isaac tibi dedi eam, tibi erit, & semini tuo post te dabo terram hanc.

Genes. 43 Iacob euntibus in Aegyptũ liberis bene precatur.

Ὁ δὲ θεός μου δῴη ὑμῖν χάριν ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀποστείλαι τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα, καὶ τὸν Βενιαμίν.

AT deus meus det vobis gratiã coram homine, & remittat fratrem vestrum vnum et Beniamin.

tecum, vt hæreditate accipias terrã peregrinationum tuarum, quã dedit deus ipsi Abraham.

אתך לרשתך את־ארץ מגריך אשר־נתן אלהים לאברהם׃

EGo sum deus omnipotens, cresce, & multiplica te. Gens & cœtus gentium erit ex te, & reges è lumbis tuis egredientur. Et terram quam dedi Abraham & Ischah tibi dabo, & semini tuo post te dabo terram.

אני אל שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים יהיה ממך ומלכים מחלציך יצאו׃ ואת־הארץ אשר נתתי לאברהם וליצחק לך אתננה ולזרעך אחריך אתן את־הארץ׃

ET deus omnipotens det vobis misericordias ante virum, & dimittat vobis fratrem vestrum alium & Beniamin.

ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את־אחיכם אחר ואת־בנימין׃

Universidad de Deusto Biblioteca

Genes. 49. Iacob liberis fausta precatur, prediciq; quid eis euenturum esset.

Ἐκάλεσε δὲ Ἰακὼβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπε· συνάχθητε, ἵνα ἐγὼ ἀναγγείλω ὑμῖν τί ἀπαντήσει ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. Συνάχθητε καὶ ἀκούσατε υἱοὶ Ἰακώβ, ἀκούσατε Ἰσραὴλ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. Ῥουβὶμ πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς φέρεσθαι, καὶ σκληρὸς αὐθάδης ἐξύβρισας. ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσῃς. ἀνέβης γὰρ ἐπὶ τὴν κοίτην τοῦ πατρός σου, τότε ἐμίανας τὴν στρωμνήν, οὗ ἀνέβης. Συμεὼν καὶ Λευὶ ἀδελφοί, συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξ αἱρέσεως αὐτῶν. εἰς βουλὴν αὐτῶν μὴ ἔλθοι

Vocauit autẽ Iacob filios suos, & ait: Cõgregamini, vt annunciem vobis, quod occurret vobis in nouissimis diebus. Congregamini & audite filij Iacob, audite Israel patrẽ vestrum. Rhuben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium filiorum meorum. durus ad ferendum, & durus, contumax iniuriam fecisti: sicut aqua non efferueas: ascendisti enim super cubile patris tui, tunc maculasti stratum, quo ascendisti. Symeon & Leui fratres consummauerũt iniquitatem propositi sui. In consilium eorum non veniat

Et vocauit Iahacob filios suos, et dixit: Cõgregate vos, & nunciabo vobis quod euenturũ est vobis in nouissimis diebus. Congregate vos, & audite filij Iahacob, & audite Israël patrẽ vestrũ. Reuben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & roboris mei, excellẽs dignitate, & excellẽs fortitudine, labilis vt aqua, nõ habebis excellentiã, quia ascẽdisti cubile patris tui: tunc polluisti stratũ meum, excisum fuit. Simhon & Leui fratres, arma iniquitatis, in habitationibus suis. In secretum eorum non veniat

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל־
בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאָסְפוּ
וְאַגִּידָה לָכֶם אֵת
אֲשֶׁר־יִקְרָא אֶתְכֶם
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים׃
הִקָּבְצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי
יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל־
יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם׃
רְאוּבֵן בְּכֹרִי אַתָּה
כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי
יֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עָז׃
פַּחַז כַּמַּיִם אַל־
תּוֹתַר כִּי עָלִיתָ
מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ אָז
חִלַּלְתָּ יְצוּעִי עָלָה׃
שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים
כְּלֵי חָמָס מְכֵרֹתֵיהֶם
בְּסֹדָם אַל־תָּבֹא ׃

ἡ ψυχή μου, καὶ ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν μὴ ἐρείσαι τὰ ἥπατά μου, ὅτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπέκτειναν ἀνθρώπους, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῶν ἐνευροκόπησαν ταῦρον. ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν, ὅτι αὐθάδης· καὶ ἡ μῆνις αὐτῶν, ὅτι ἐσκληρώθη. διαμεριῶ αὐτοὺς ἐν Ἰακώβ, καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν Ἰσραήλ. Ἰούδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σου, αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νώτου τῶν ἐχθρῶν σου. προσκυνήσουσί σε οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός σου. σκύμνος λέοντος Ἰούδα, ἐκ βλαστοῦ υἱέ μου ἀνέβης, ἀναπεσὼν ἐκοιμήθη ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος. τίς ἐγερεῖ αὐτόν; οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ,

anima mea, & in cœtum illorum non cõtendãt iecora mea, quia in furore ſuo interfecerũt homines, & in cõcupiſcentia ſua ſubneruauerunt taurum. Maledictus furor eorum, quia pertinax: & ira eorũ, quia indurata eſt. Diuidam eos in Iacob, & diſpergã illos in Iſrael. Iuda te laudabunt fratres tui: manus tuæ ſup dorſum inimicorũ tuorũ: adorabũt te filij patris tui, catulus leonis Iuda. Ex germĩe fili mi aſcẽdiſti, recũbens dormiuiſti vt leo, & ſicut catulus leonis. Quis ſuſcitabit eum? Nõ deficiet princeps ex Iuda, & dux ex fœmorib⁹ eius,

O anima mea, cœtui eorum non vniatur gloria mea. Quia in furore ſuo occiderunt virũ, & voluntate ſua eradicauerunt murum. Maledictus furor eorũ quia pertinax, & ira eorum, quia indurata eſt. Diuidã eos in Iahacob, & diſpergã eos in Iſraël. Iehudah es tu, laudabunt te fratres tui. Manus tua erit in ceruice inimicorũ tuorũ. Incuruabũt ſe tibi filij patris tui. Vt catulus leonis Iehudah. A præda fili mi aſcẽdiſti, incuruauit ſe, cubauit ſicut leo, ſicut leo maior. Quis ſuſcitabit eum? Non recedet virga ex Iehudah, & legiſlator de pedibus eius,

נַפְשִׁי בִּקְהָלָם אַל־
תֵּחַד כְּבֹדִי כִּי בְאַפָּם
הָרְגוּ אִישׁ וּבִרְצֹנָם
עִקְּרוּ־שׁוֹר׃ אָרוּר
אַפָּם כִּי עָז וְעֶבְרָתָם
כִּי קָשָׁתָה אֲחַלְּקֵם
בְּיַעֲקֹב וַאֲפִיצֵם
בְּיִשְׂרָאֵל׃ יְהוּדָה
אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ
בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ
לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃ גּוּר
אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף
בְּנִי עָלִיתָ כָּרַע רָבַץ
כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי
יְקִימֶנּוּ׃ לֹא־יָסוּר
שֵׁבֶט מִיהוּדָה
וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו

Universidad de Deusto
Biblioteca

ἕως ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀπο-
κείμενα αὐτῷ, καὶ αὐ-
τὸς προσδοκία ἐθνῶν,
δεσμεύων πρὸς ἄμ-
πελον τὸν πῶλον αὐ-
τοῦ, καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶ-
λον τῆς ὄνου αὐτοῦ. πλυ-
νεῖ ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν
αὐτοῦ, καὶ ἐν αἵματι
σταφυλῆς τὴν περιβο-
λὴν αὐτοῦ. χαροποιοὶ οἱ
ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ
οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόν-
τες αὐτοῦ ἢ γάλα. Ζαβου-
λὼν παράλιος κατοι-
κήσει, καὶ αὐτὸς παρ' ὅρ-
μον πλοίων, καὶ παρα-
τενεῖ ἕως Σιδῶνος. Ἰσσά-
χαρ τὸ καλὸν ἐπεθύ-
μησεν, ἀναπαυόμε-
νος ἀνὰ μέσον τῶν κλή-
ρων. καὶ ἰδὼν τὴν ἀνά-
παυσιν ὅτι καλή, καὶ
τὴν γῆν ὅτι πίων, ὑ-
πέθηκε τὸν ὦμον αὐτοῦ εἰς τὸ πονεῖν, καὶ ἐγενήθη

*donec veniant reposi-
ta ei: & ipse expecta-
tio gentium, ligans ad
vineam pullum suum,
& pampino pullum a-
sinæ suæ: lauabit in vi-
no stolam suam, & in
sanguine vuæ pallium
suum. Pulchri oculi e-
ius præ vino, & albi
dentes eius quàm lac.
Zabulon maritimus ha
bitabit & ipse iuxta
portum nauiũ, & ex-
tendet vsque ad Sido-
nem. Issachar bonum
concupiuit, requiescens
inter fortes. Et vi-
dens requiem quòd
bona, & terram quòd
pinguis, supposuit hu-
merum suum ad labo-
randum, & factus est*

donec veniat Siloh,
& ei erit aggrega-
tio populorum. Li-
gans ad vitem pul-
lum suum, & ad ra-
mum filium asinæ
suæ. Lauit in vino ve
stimentum suum, &
in sanguine vuarum
operimẽtum suum.
Rubicũdior oculis
vino, & cãdidior dẽ
tibus lacte. Zebulun
iuxta portum mari-
num habitabit, & e-
rit iuxta portum na
uium, et terminus e-
ius vsque ad Sidon.
Issachar vt asinus
fortis, cubans inter
duos terminos. Et
vidit requiem quòd
esset bona, & ter-
ram quòd esset pulchra, & inclinauit hu-
merum suum ad portandum, & fuit tri-

עַד כִּי־יָבֹא שִׁילֹה
וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃
אֹסְרִי לַגֶּפֶן עִירֹה
וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ
כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבֻשׁוֹ
וּבְדַם־עֲנָבִים סוּתֹה׃
חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן
וּלְבֶן־שִׁנַּיִם מֵחָלָב׃
זְבוּלֻן לְחוֹף יַמִּים
יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף
אֳנִיֹּת וְיַרְכָתוֹ עַל־
צִידֹן׃ יִשָּׂשכָר חֲמֹר
גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין
הַמִּשְׁפְּתָיִם׃ וַיַּרְא
מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת־
הָאָרֶץ כִּי נָעֵמָה וַיֵּט
שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי

ἀνὴρ γεωργός. Δὰν κρι-
νεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡσεὶ
καὶ μία φυλὴ ἐν Ἰσρα-
ήλ. καὶ γενηθήτω Δὰν
ὄφις ἐφ᾽ ὁδοῦ, ἐγκαθή-
μενος ἐπὶ τρίβου, δάκνων
πτέρναν ἵππου. καὶ πε-
σεῖται ὁ ἱππεὺς εἰς τὰ
ὀπίσθια, τὴν σωτηρίαν
περιμένων κυρίου. Γὰδ
πειρατήριον πειρα-
τεύσει αὐτόν. αὐτὸς
δὲ πειρατεύσει αὐτῷ
κατὰ πόδας. Ἀσὴρ,
πίων αὐτοῦ ὁ ἄρτος,
καὶ αὐτὸς διαδώσει
τροφὴν ἄρχουσι. Νε-
φθαλεὶμ στέλεχος ἀ-
νειμένον, ἐπιδιδοὺς
ἐν τῷ γενήματι κάλ-
λος. Ἰωσὴφ υἱὸς ηὐ-
ξημένος, ζηλωτὸς, υἱός
μου νεώτατος, πρὸς με
ἀνάστρεψον, εἰς ὃν δια-
βουλευόμενοι ἐλοιδόρουν, καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ

*vir agricola. Dan iudi-
cabit populum suum, si-
cut & vna tribus in Is-
rael: & fiat Dan colu-
ber in via, insidens in
semita, mordens calca-
neum equi: et cadet e-
ques retrorsum, saluta-
re expectans domini.
Gad tentatio tentabit
eum: ipse autem tenta-
bit eum iuxta pedes.
Aser pinguis eius pa-
nis, & ipse dabit ci-
bum principibus. Ne-
phthali truncus remis-
sus porrigens in germi-
ne pulchritudinem Fi-
lius auctus Ioseph, fili-
us auctus desiderabi-
lis, filius meus iunior ad
me reuertere, in quem
consulentes conuiciati
sunt: et insidiati sunt ei*

buto seruiẽs. Dan iu
dicabit populũ suũ
sicut vna è tribubus
Israël. Erit Dã vt ser
pẽs iuxta viã, vt cera-
stes iuxta semitã, mor
dẽs calcaneos equi,
et cecidit equitãs ip-
sum retrorsum. Salu
tẽ tuã expectaui dñe.
Ghad exercitu supe
rabit eũ, & ipse supe
rabit demũ. Ex Aser
erit pinguis panis e-
ius, & ipse dabit deli
cias regis. Naphthali
vt cerua dimissa, qui
dat eloqa pulchritu
dinis. Vt ramus cre-
scẽs Ioseph, vt ram⁹
fructificãs iuxta fon
tẽ, filiæ incedebãt su
per murũ. Et amari-
tudine affecerũt eũ,
& iaculauerũt eum,

לְמַס עֹבֵד׃ דָּן יָדִין
עַמּוֹ כְּאַחַד שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל׃ יְהִי־דָן
נָחָשׁ עֲלֵי־דֶרֶךְ
שְׁפִיפֹן עֲלֵי־אֹרַח
הַנֹּשֵׁךְ עִקְּבֵי־סוּס
וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אָחוֹר׃
לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי
יְהוָה׃ גָּד גְּדוּד
יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב׃
מֵאָשֵׁר שְׁמֵנָה
לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן
מַעֲדַנֵּי־מֶלֶךְ׃
נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה
הַנֹּתֵן אִמְרֵי־שָׁפֶר׃
בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף בֵּן
פֹּרָת עֲלֵי־עָיִן בָּנוֹת
צָעֲדָה עֲלֵי־שׁוּר׃
וַיְמָרֲרֻהוּ וָרֹבּוּ

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

κύριοι τοξευμάτων, καὶ
συνετρίβη μετὰ κράτους
τὰ τόξα αὐτῶν, καὶ ἐξε-
λύθη τὰ νεῦρα βρα-
χιόνων χειρῶν αὐτῶν,
διὰ χεῖρα δυνάστου Ἰα
κώβ. ἐκεῖθεν ὁ κατι-
σχύσας Ἰσραὴλ παρὰ
θεοῦ τοῦ πατρός σου, καὶ
ἐβοήθησέ σοι ὁ θεὸς ὁ
ἐμός, καὶ εὐλόγησέ σε
εὐλογίαν οὐρανοῦ ἄνω-
θεν, καὶ εὐλογίαν γῆς ἐ-
χούσης πάντα. εἵνεκεν
εὐλογίας μαστῶν καὶ μή-
τρας, εὐλογίας πατρός
σου καὶ μητρός σου, ὑ-
περίσχυσεν ἐπ' εὐλογί-
αις ὀρέων μονίμων, καὶ
ἐπ' εὐλογίαις θινῶν
αἰωνίων, αἳ ἔσονται
ἐπὶ κεφαλὴν Ἰωσήφ,
καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὧν ἡ-
γήσατο ἀδελφῶν.

domini ſagittationum:
& contriti ſunt cũ for
titudine arcus eorum,
& diſſoluti ſunt nerui
brachiorũ manuum eo-
rum per manum poten
tis Iacob. Inde corrobo
rator Iſrael à deo pa-
tre tuo, & adiuuit te
deus meus, & benedi
xit tibi benedictionem
cœli deſuper, & bene-
dictionem terræ haben
tis omnia. Propter be-
nedictionem vberũ &
vuluæ, benedictionẽ pa
tris et matris tuæ. Con
fortatus eſt ſuper bene
dictiones montiũ ſtabi-
lium, & in benedictio-
nibus colliũ æternorũ,
q̃ erunt ſuper caput Io
ſeph, & ſuper verticẽ
quibus præfuit fratrũ.

& odio habuerũt eũ
ſagittarij. Et habita-
uit in forti loco ar-
cus eius, et roborauе
runt ſe brachia ma-
nuum eius è manibꝰ
potẽtis Iahacob, in-
de paſcens lapidem
Iſraël. A deo patris
tui, & adiuuabit te:
& ab omnipotente,
& benedicet tibi be
nedictionib. cœli ſur
ſum: benedictiõibus
abyſsi cubantis deor
ſum, benedictiõibus
vberum, & vuluæ.
Benedictiões patris
tui fortiores fuerunt
benedictionibus ge-
nitorum meorũ, vſ-
que ad terminum
collium perpetuo-
rum erunt ſuper caput Ioſeph, & ſuper
verticem Nazaræi fratrum eius.

וַיְשַׂטְמֻהוּ בַּעֲלֵי
חִצִּים׃ וַתֵּשֶׁב
בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ וַיָּפֹזּוּ
זְרֹעֵי יָדָיו מִידֵי אֲבִיר
יַעֲקֹב מִשָּׁם רֹעֶה
אֶבֶן יִשְׂרָאֵל׃ מֵאֵל
אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ וְאֵת
שַׁדַּי וִיבָרְכֶךָּ בִּרְכֹת
שָׁמַיִם מֵעָל בִּרְכֹת
תְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת
בִּרְכֹת שָׁדַיִם וָרָחַם׃
בִּרְכֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ
עַל־בִּרְכֹת הוֹרַי
עַד תַּאֲוַת גִּבְעֹת
עוֹלָם תִּהְיֶיןָ
לְרֹאשׁ יוֹסֵף
וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו׃

Βενιαμὶν λύκος ἅρπαξ τὸ πρωϊνὸν ἔδεται ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας διασώσει τροφήν.

Beniamin lupus rapax, manè comedet adhuc, & ad vesperam distribuet escã.

Exod. 18. Iethro gratias agit deo ob liberatũ populũ Israel.

Εὐλογητὸς κύριος ὅτι ἐξείλετο τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ. Νῦν ἔγνων ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεούς, ἕνεκεν τούτου ὅτι ἐπέθεντο αὐτοῖς.

Benedictus dominus, quòd eruit populum suum de manu Aegyptiorum, & de manu Pharaonis: nunc cognoui, quòd magnus dominus super omnes deos, propter hoc, quod superbè egerunt eis.

Numer. 6. Benedicẽdi populi modus.

Εὐλογήσαι σε κύριος καὶ φυλάξαι σε, ἐπιφάναι κύριος τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐλεήσαι σε. ἐπάραι κύ

Benedicat tibi dominus, & custodiat te: illuminet dominus vultũ suũ super te, & misereatur tui: eleuet dominus

Bẽiamin vt lupus rapiet, manè comedet prædam, & vesperi diuidet spolia.

בִּנְיָמִין זְאֵב יִטְרָף בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל׃

Benedictus dominus qui eripuit vos è manu Aegyptiorũ, & è manu Parhoh, qui eruit populum è manu Aegyptiorũ. Nũc cognoui, quòd magnus est dominus prę omnibus diis, eò quòd superbè egerunt contra eos.

בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פַּרְעֹה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הָעָם מִתַּחַת יַד־מִצְרָיִם׃ עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה מִכָּל־הָאֱלֹהִים כִּי בַדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם׃

Benedicat tibi dominus, & custodiat te. Lucere faciat dominus faciem suam super te, & misereatur tui. Eleuet dominus

יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ׃ יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יִשָּׂא יְהוָה

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ριος τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ σὲ, καὶ δώῃ σοι εἰρήνην. καὶ ἐπιθήσουσι τὸ ὄνομά μου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ κύριος εὐλογήσω αὐτούς.

vultum suum super te, & det tibi pacem. Et imponẽt nomen meum super filios Israel, & ego benedicam eis.

Deuter. 1. Benedicit Moses populo Israel.

Κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν, προσθείη ὑμῖν ὡς ἐστὲ χιλιοπλασίως, καὶ εὐλογήσαι ὑμᾶς, καθότι ἐλάλησεν ἡμῖν.

Dominus deus patrum vestrorum addat vobis, vt sitis millies pluries, & benedicat vobis sicut loquutus est vobis.

Deuter. 7 Benedictio seruãtibus præcepta.

Καὶ ἀγαπήσει σε, καὶ εὐλογήσει σε, καὶ πληθυνεῖ σε, καὶ εὐλογήσει τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου, καὶ τὸν καρπὸν τῆς γῆς σου, τὸν σῖτόν σου, καὶ τὸν οἶνόν σου, καὶ τὸ ἔλαιόν σου, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου, ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσι σου, δοῦναί σοι,

Et diliget te, & benedicet tibi, & multiplicabit te, & benedicet fœtibus ventris tui, & fructui terræ tuæ, frumento tuo, & vino tuo, & oleo tuo, & armentis boum tuorum, & gregibus ouiũ tuarum super terra, quam iurauit dominus patribus tuis vt daret tibi.

faciem suã ad te, & ponat tibi pacem. Et ponãt nomẽ meum super filios Israel, et ego benedicam eis.

פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃ וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם׃

Domin⁹ deus patrũ vestrorũ addat super vos, sicut estis mille vicibus, et benedicat vobis, quẽadmodũ locutus est vobis.

יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם׃

Et diliget te, et bñdicet tibi, et multiplicare faciet te, & benedicet fructui vẽtris tui, et fructui terrę tuę, frumẽto tuo, & vino tuo, & oleo tuo, primogenito boum tuorũ, & gregibus pecudũ tuarum super terram super quam iurauit patrib⁹ tuis, vt daret tibi.

וַאֲהֵבְךָ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבֵרַךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי־אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר־אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ׃

καὶ εὐλογητὸς ἔσῃ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν ἄγονος οὐδὲ στεῖρα, καὶ ἐν τοῖς κτήνεσί σου. καὶ περιελεῖ κύριος ὁ θεός σου ἀπὸ σοῦ πᾶσαν μαλακίαν, καὶ πάσας νόσους Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς ἃς ἑώρακας, καὶ ὅσα ἔγνως, οὐκ ἐπιθήσει ἐπὶ σέ, καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπὶ πάντας τοὺς μισοῦντάς σε, καὶ φαγῇ πάντα τὰ σκῦλα τῶν ἐθνῶν, ἃ κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ λατρεύσῃς τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ὅτι σκῶλον τοῦτ᾽ ἔστι σοι.

Benedictus es super omnes gentes: non erit in vobis nõ generans, neque sterilis & in iumentis tuis. Et auferet dominus à te omnem languorẽ, & omnes infirmitates Aegypti malas, quæ nouisti non inferet in te. Et imponet ea super omnes odientes te. Et deuorabis omnia spolia gentium, quæ dominus deus tuus dabit tibi. Non parcet oculus tuus in ipsis, & non seruies diis eorum: quoniam ruina hoc erit tibi.

Deute. 28. Promittũtur benedictiones seruãtib. præcepta.

ΕΥ᾽λογημένος σὺ ἐν πόλει, καὶ εὐλογημένος σὺ ἐν ἀγρῷ, εὐλογημένα τὰ ἔγγονα

Benedictus tu in ciuitate, & benedictus tu in agro: benedicta opera

Benedictus eris præ omnibus populis. Non erit in te sterilis aliquis, & sterilis aliqua, & in animali tuo. Et remouebit dominus à te omnẽ infirmitatem, & omnes ægritudines Aegypti malas quas nosti. Non ponet eas in te: sed ponet eas in omnibus odio habẽtibus te. Et consumes omnes populos quos dominus deus tuus dat tibi. Nõ parcet oculus tuus eis, neq; coles deos eorum, quia laqueus sunt tibi.

בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל־הָעַמִּים לֹא־יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ׃ וְהֵסִיר יְהוָה מִמְּךָ כָּל־חֹלִי וְכָל־מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָרַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְתָנָם בְּכָל־שֹׂנְאֶיךָ׃ וְאָכַלְתָּ אֶת־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא־תָחוֹס עֵינְךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ׃

Benedictus eris in ciuitate, & benedictus eris in agro. Benedictus fructus

בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר וּבָרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה׃ בָּרוּךְ פְּרִי־

Universidad de Deusto Biblioteca

τῆς κοιλίας σου, καὶ τὰ
γενήματα τῆς γῆς σου,
καὶ τὰ βουκόλια τῶν βο-
ῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια
τῶν προβάτων σου, εὐ-
λογημέναι αἱ ἀποθῆ-
καί σου, τὰ ἐγκατα-
λείμματά σου, εὐλογη-
μένος σὺ ἐν τῷ εἰσπο-
ρεύεσθαί σε, καὶ εὐλογη-
μένος σὺ ἐν τῷ ἐκπο-
ρεύεσθαί σε. παραδῴη
σοι κύριος ὁ θεός σου
τοὺς ἐχθρούς σου τοὺς ἀν-
θεστηκότας σοι, συντε-
τριμμένους πρὸ προσώ-
που σου. ὁδῷ μιᾷ ἐξε-
λεύσονται πρὸς σέ, καὶ ἐν
ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξονται
ἀπὸ προσώπου σου.
ἀποστείλαι κύριος ἐπὶ
σὲ τὴν εὐλογίαν ἐν τοῖς
ταμείοις σου, καὶ ἐν πᾶ-
σιν οὗ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν
χεῖρά σου ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεὸς δίδωσί

ventris tui, & fructus terræ tuæ: armenta boum tuorum, & caulæ ouium tuarum: benedicta horrea tua, & reliquiæ tuæ. Benedictus tu in ingressu tuo, & benedictus tu in egressu tuo. Dabit dominus deus tuus inimicos tuos qui consurgēt tibi, confractos ante faciem tuam: in via vna venient contra te, & in septem viis fugient à facie tua. Emittet dominus super te benedictionem in cellariis tuis, & in omnibus, vbicūque inieceris manum tuam: & benedicet tibi in terra, quam dominus deus tuus dat

vētris tui, & fructus terræ tuæ, & fructus animalis tui, fœtus boum tuorū, & gregum pecudum tuarū. Benedictum canistrum tuum, & reliquię tuę. Benedictus eris, quando ingredieris: & benedictus eris, quando egredieris. Dabit dominus hostes tuos surgentes aduersum te, percussos coram te. Per viam vnā egredientur ad te, & per septē vias fugient corā te. Præcipiet dominus vt sit tecū benedictio in cellariis tuis, et in omnibus in quæ mittes manus tuas, & benedicet tibi in terra, quam dominus deus tuus dat

בִּטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתֶךָ
וּפְרִי בְהֶמְתֶּךָ שְׁגַר
אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרוֹת
צֹאנֶךָ׃ בָּרוּךְ טַנְאֲךָ
וּמִשְׁאַרְתֶּךָ׃ בָּרוּךְ
אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבָרוּךְ
אַתָּה בְּצֵאתֶךָ׃
יִתֵּן יְהוָה אֶת־אֹיְבֶיךָ
הַקָּמִים עָלֶיךָ
נִגָּפִים לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ
אֶחָד יֵצְאוּ אֵלֶיךָ
וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים
יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ׃ יְצַו
יְהוָה אִתְּךָ אֶת־
הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ
וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ
וּבֵרַכְךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן

σοι, ἀναστῆσαί σε κύρι-
ος ὁ θεός σου ἑαυτῷ
λαὸν ἅγιον, ὃν τρό-
πον ὤμοσε τοῖς πατρά-
σι σου. ἐὰν εἰσακούσῃς
τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ
θεοῦ σου, καὶ πορευθῇς
ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ,
καὶ ὄψονταί σε πάντα
τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅτι τὸ
ὄνομα κυρίου ἐπικέ-
κληταί σοι, καὶ φοβη-
θήσονταί σε. καὶ πλη-
θυνεῖ σε κύριος ὁ θεός
σου, εἰς ἀγαθὰ, ἐπὶ
τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοιλί-
ας σου, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐκ-
γόνοις τῶν κτηνῶν σου,
καὶ ἐπὶ τοῖς γεννήμασι τῆς
γῆς σου, ἐπὶ τῆς γῆς σου,
ἧς ὤμοσε κύριος τοῖς πα-
τράσι σου δοῦναί σοι.
ἀνοίξαι σοι κύριος τὸν
θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀ-
γαθὸν, τὸν οὐρανὸν, δοῦναι τὸν ὑετὸν τῇ γῇ σου

tibi. Suscitet te dominus deus tuus sibi populum sanctum, sicut iurauit patribus tuis. Si audieris vocem domini dei tui, & ambulaueris in viis eius, et videbunt te omnes gentes terræ, quòd nomen domini inuocatum sit tibi, & timebunt te. Et abundare faciet te dominus deus tuus in bonis fructibus vteri tui, & in fructibus iumentorum tuorum, & in fructibus terræ tuæ, in terra, quam iurauit dominus patribus tuis vt daret tibi. Aperiat tibi dominus thesaurũ suum bonũ, cœlũ, vt tribuat pluuiã terræ tuæ

tibi. Statuet te dominus sibi in populum sanctum queád modũ iurauit tibi, si custodieris pręcepta domini dei tui, & ambulaueris in viis eius. Et videbunt omnes populi terræ, quòd nomen domini inuocatum est super te, & timebunt à te. Et abundare faciet te dominus in bono, in fructu ventris tui, & fructu animalis tui, & fructu terræ tuæ, super terram super quã iurauit dominus patrib⁹ tuis, vt daret tibi. Aperiet dominus tibi thesaurum suum bonum, cœlum, vt det pluuiam terræ tuæ,

לך: יקימך יהוה
לו לעם קדוש
כאשר נשבע־לך כי
תשמר את־מצות
יהוה אלהיך
והלכת בדרכיו:
וראו כל־עמי הארץ
כי שם יהוה נקרא
עליך ויראו ממך:
והותרך יהוה
לטובה בפרי בטנך
ובפרי בהמתך
ובפרי אדמתך על
האדמה אשר נשבע
יהוה לאבתיך לתת
לך: יפתח יהוה
לך את־אוצרו
הטוב את־השמים
לתת מטר־ארצך

ἐπὶ καιροῦ αὐτοῦ. εὐλο
γῆσαι πάντα τὰ ἔργα
τῶν χειρῶμ σου, καὶ δα
νειεῖς ἔθνεσι πολλοῖς,
σὺ δὲ οὐ δανειῇ. καὶ ἄρ
ξεις σὺ ἐθνῶμ πολλῶν.
σοῦ δὲ οὐκ ἄρξουσι. κα
ταστήσαι σε κύριος ὁ θε
ός σου εἰς κεφαλήμ, καὶ
μὴ εἰς οὐράμ, καὶ ἔσῃ τό-
τε ἐπάνω, καὶ οὐκ ἔσῃ
ὑποκάτω. ἐὰμ εἰσα-
κούσῃς τῶν ἐντολῶμ
κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ὅ-
σα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι
σήμερον, φυλάσσειμ καὶ
ποιεῖμ, οὐ παραβήσῃ
ἀπὸ πάντωμ τῶν λόγωμ
ὧμ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι
σήμερομ, δεξιὰ ἢ ἀρι-
στερὰ, πορεύεσθαι ὀπίσω
θεῶμ ἑτέρωμ λατρεύειμ
αὐτοῖς.

in tempore suo. Benedi
cat cũctis operibus ma-
nuum tuarũ, & fœne-
rabis gẽtibus multis, tu
verò non fœnus acci-
pies: & imperabis tu
gentibus multis, tibi au
tem non imperabunt.
Constituat te dominus
deus tuus in caput, &
non in caudam: & eris
tunc suprà, & non e-
ris subter, si audieris
mandata domini dei
tui, quæcunque ego
præcipio tibi hodie, vt
custodias & facias.
Non declinabis ab om-
nibus sermonibus, quos
ego præcipio tibi hodie,
ad dexteram vel ad si-
nistrã, vt eas post deos
alienos, vt seruias eis.

Deute. 33. Moses ante mortẽ singulis tribubus Israel benedicit.

Κύριος ἐμ Σινὰ ἥ-
κει, καὶ ἐπέφανεν

DOmin⁹ in Sina ve
nit, & apparuit

in tẽpore suo, & be-
nedicat omni operi
manus tuę, & mutua
bis gẽtibus multis, et
tu non accipies mu-
tuũ. Et ponet te do-
minus in caput, &
non in caudam, & e-
ris duntaxat sursum,
et non eris deorsum,
si obedieris præce-
ptis domini dei tui,
quę prępicio tibi ho
die, vt custodias, &
facias, & non recęs-
seris ab omnibus ver
bis, quę præcipio vo
bis hodie ad dexte-
ram & ad sinistram,
eũdo post deos alie-
nos, vt colatis eos.

בעתו ולברך את
כל־מעשה ידך
והלוית גוים רבים
ואתה לא תלוה:
ונתנך יהוה לראש
ולא לזנב והיית רק
למעלה ולא תהיה
למטה כי־תשמע
אל־מצות יהוה
אלהיך אשר אנכי
מצוך היום לשמר
ולעשות: ולא
תסור מכל־
הדברים אשר אנכי
מצוה אתכם היום
ימין ושמאול ללכת
אחרי אלהים אחרים לעבדם:

DOminus de Si-
nai venit, et ort⁹

יהוה מסיני
בא וזרח

ἐκ Σεὶρ ἡμῖν, καὶ κα-
τέσπευσεν ἐξ ὄρους Φα-
ρὰν, σὺν μυριάσι Κά-
δης, ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ
ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐφείσατο τοῦ λα-
οῦ αὐτοῦ, καὶ πάν-
τες οἱ ἡγιασμένοι ὑ-
πὸ τὰς χεῖράς σου,
καὶ οὗτοι ὑπό σε εἰ-
σι, καὶ ἐδέξατο ἀπὸ
τῶν λόγων αὐτοῦ νό-
μον, ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν
Μωϋσῆς, κλη-
ρονομίαν συναγωγῆς
Ἰακώβ. Καὶ ἔσται ἐν
τῷ ἠγαπημένῳ ἄρ-
χων, συναχθέντων
ἀρχόντων λαῶν ἅ-
μα φυλαῖς Ἰσραήλ.
Ζήτω Ῥουβὴν, καὶ μὴ
ἀποθανέτω, καὶ Συ-
μεὼν ἔστω πολὺς ἐν ἀριθμῷ, καὶ αὕτη Ἰού-
δα. εἰσάκουσον κύριε φωνῆς Ἰούδα, καὶ

*de Seir nobis, & fe-
stinauit de monte Pha-
ran, cum milibus Ca-
des, à dextris eius an-
geli cum eo, & peper-
cit populo suo, & om-
nes sanctificati in ma-
nibus tuis. Hi sub te
sunt: & suscepit de
sermonibus eius legem,
quam præcepit nobis
Moyses, hæreditatem
multitudinis Iacob.
Et erit in armato prin-
ceps, congregatis princi
pibus populorum simul
cum tribubus Israel.
Viuat Ruben, & non
moriatur, & Symeon
sit multus in numero.
Et hæc Iudæ. Audi do-
mine vocem Iudæ, &*

est è Sehir eis. Illuxit
è monte Paran, & ve
nit cũ decẽ millibus
sanctorũ. A dextera
eius ignea lex eis.
Etiam diligit popu-
los. Omnes sancti e-
ius, sunt in potestate
tua, & ipsi qui con-
iuncti sunt ad pe-
dem tuum, accipient
de eloquiis tuis. Le-
gem præcepit no-
bis Moseh, hæredi-
tatem congregatio-
nis Iahacob. Et fuit
in Israël rex, quando
congregauerũt se ca
pita populi, pariter
tribus Israël. Viuat
Reuben, & non mo
riatur, nec sint popu
li eius numerabiles.
Et hæc ipsi Iehudah.

משעיר למו הופיע
מהר פארן ואתה
מרבבת קדש מימינו
אש דת למו:
אף חבב עמים כל־
קדשיו בידך והם
תכו לרגלך ישא
מדברתיך: תורה
צוה־לנו משה
מורשה קהלת
יעקב: ויהי בישרון
מלך בהתאסף
ראשי עם יחד שבטי
ישראל: יחי ראובן
ואל־ימת ויהי מתיו
מספר: וזאת
ליהודה ויאמר שמע
יהוה קול יהודה

Et dixit: Audi domine vocem Iehudah, &

Universidad de Deusto Biblioteca

εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰ-
σέλθοιεν. αἱ χεῖρες
αὐτοῦ διακρινοῦσιν αὐ-
τό, καὶ βοηθὸς ἐκ τῶν
ἐχθρῶν αὐτοῦ ἔσῃ. καὶ
τῷ Λευὶ εἶπε. Δότε Λευὶ
δήλους αὐτοῦ, καὶ ἀλή-
θειαν αὐτοῦ τῷ ἀν-
δρὶ τῷ ὁσίῳ, ὃν ἐπεί-
ρασαν αὐτὸν ἐν πεί-
ρᾳ, ἐλοιδόρησαν αὐ-
τὸν ἐφ᾽ ὕδατος ἀντιλο-
γίας. ὁ λέγων τῷ πα-
τρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ
αὐτοῦ, οὐχ ἑώρακά σε,
καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
τοῦ οὐκ ἐπέγνω. ἐφύ-
λαξε τὰ λόγιά σου,
καὶ τὴν διαθήκην σου διε-
τήρησε. δηλώσουσι τὰ
δικαιώματά σου τῷ
Ἰακώβ, καὶ τὸν νόμον
σου τῷ Ἰσραήλ. ἐπι-
θήσουσι θυμίαμα ἐν
ὀργῇ σου διαπαντὸς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου.

*ad populum suum in-
troducantur, manus e-
ius diiudicabunt ei, &
adiutor ex aduersariis
eius eris.* Et Leui ait:
Date Leui *manifesta-
tiones eius, & verita-
tem eius viro sancto,
quem tentauerunt eum
in tentatione.* Conui-
*ciati sunt ei ad aquam
contradictionis.* Qui di
*cit patri suo & matri
suæ, non vidi te: & fra
tres suos non cognouit,
& filios suos non co-
gnouit: custodiuit e-
loquia tua, & pactum
tuum seruauit: osten-
dent iustificationes tu-
as* Iacob, *& legem tu-
am* Israel. Ponent *thy-
miama coram te sem-
per in altari tuo.*

ad populũ suum in-
troduc eum. Manus
eius cõtendent sibi,
& auxilium ab hosti
bus eius, eris. Et ad
Leui dixit: Perfectio
nes tuæ, & doctrinæ
tuæ erunt viro mise-
ricordi tuo, quẽ ten-
tasti in loco tẽtatio-
nis, cõtendere fecisti
eum iuxta aquas cõ-
tentionis. Qui dicit
patri suo, & matri
suæ, nõ vidi eũ, et fra
tres suos non agno-
uit, et filios suos non
cognouit, quia custo
dierunt eloquiũ tuũ,
& pactũ tuum serua
bunt. Docebunt iu-
dicia tua Iahacob, et
legẽ tuam Israël. Po
nẽt suffitum in nari-
bus tuis, & holocaustum super altare tuum.

ואל־עמו תביאנו
ידיו רב לו ועזר
מצריו תהיה׃ וללוי
אמר תמיך ואוריך
לאיש חסידך אשר
נסיתו במסה
תריבהו על־מי
מריבה׃ האמר
לאביו ולאמו לא
ראיתיו ואת־אחיו
לא הכיר ואת־בנו
לא ידע כי שמרו
אמרתך ובריתך
ינצרו׃ יורו משפטיך
ליעקב ותורתך
לישראל ישימו
קטורה באפך וכליל
על־מזבחך׃

Universidad de Deusto Biblioteca

εὐλόγησον κύριε τὴν
ἰσχὺν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔργα
τῶν χειρῶν αὐτοῦ δέξαι,
πάταξον ὀσφὺν ἐπα-
νεστηκότων ἐχθρῶν αὐ-
τοῦ, καὶ οἱ μισοῦντες αὐ-
τὸν μὴ ἀναστήτωσαν. καὶ
τῷ Βενιαμὶν εἶπεν· ἠγα-
πημένος ὑπὸ κυρίου, πε-
ποιθὼς κατασκηνώσει,
καὶ ὁ θεὸς σκιάζει ἐπ'
αὐτὸν πάσας τὰς ἡμέ-
ρας, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ὤ-
μων αὐτοῦ κατέπαυσε.
καὶ τῷ Ἰωσὴφ εἶπεν·
ἀπ' εὐλογίας κυρίου ἡ
γῆ αὐτοῦ, ἀπὸ ὡρῶν οὐρα-
νοῦ καὶ δρόσου, καὶ ἀπὸ ἀ-
βύσσων πηγῶν κάτω-
θεν, καὶ καθ' ὥραν γε-
νημάτων ἡλίου τροπῶν,
καὶ ἀπὸ συνόδων μη-
νῶν, καὶ ἀπὸ κορυφῆς ὀ-
ρέων ἀρχῆς, καὶ ἀπὸ κο-
ρυφῆς βουνῶν ἀενάων, καὶ καθ' ὥραν γῆς πλη-

*Benedic domine forti-
tudini eius, & opera
manuum illius ſuſcipe:
percute ilia inſurgẽtiũ
inimicorũ eius, et odi-
entes eum nõ reſurgãt.
Et Beniamin ait: Dile-
ctus à domino habita-
bit cõfidenter, & deus
obũbrat ſuper eo omni
bus diebus, et inter hu
meros eius requieuit.
Et Ioſeph ait: De bene-
dictiõe domini terra e-
ius, de fructibus cœli et
rore, & de abyſſorum
fontibus ab infra, et ad
tẽpus fructibus ſolis cõ
uerſionũ, et de ſynodis
menſium, & de verti-
ce montium principij,
& de vertice colli-
um æternorum: & ad
tempus terræ plenitu-*

Benedic domine ſub
ſtãtiæ eius, & operi
manuũ eius compla
ceas. Trãsfige lũbos
inimicorũ eius, et o-
dio habẽtium eũ, ne
ſurgãt. Ad Biniamin
dixit: Dilectus domi
ni habitauit cõfiden
ter iuxta eũ, tegẽs eũ
tota die, & inter hu-
meros eiꝰ habitauit,
Et ad Ioſeph dixit:
Benedicta à domino
terra eius, & de deli
catis cœli, de rore, et
de voragine cubãte
deorſum. Et de deli-
catis fructibus ſolis,
& de delicatis fructi
bus maturis lunarũ.
Et de vertice mõtiũ
oriẽtaliũ, et de delica
tis montiũ perpetuo

בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ
וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה
מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו
וּמְשַׂנְאָיו מִן־יְקוּמוּן׃
לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד
יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח
עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל־
הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו
שָׁכֵן׃ וּלְיוֹסֵף אָמַר
מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ
מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל
וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת
תָּחַת׃ וּמִמֶּגֶד
תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד
גֶּרֶשׁ יְרָחִים׃ וּמֵרֹאשׁ
הַרְרֵי־קֶדֶם וּמִמֶּגֶד
גִּבְעוֹת עוֹלָם׃
וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ

rũ. Et de delicatis terrę, & plenitudine eius,

σεως, καὶ τὰ δεκτὰ ἐν τῷ	*dine: & acceptabilia ei*
ὀφθέντι ἐν τῇ βάτῳ,	*q̃ apparuit in rubo, ve*
ἔλθοισαν ἐπὶ κεφαλὴν	*niāt ſup̃ caput Ioſeph,*
ἰωσήφ. καὶ ἐπὶ κορυφῆς	*& ſuper verticē glori*
δοξασθεὶς ἐν ἀδελ-	*ficatus in fratribus. Pri*
φοῖς. πρωτότοκος ταύ-	*mogenitꝰ tauri pulchri*
ρου τὸ κάλλος αὐτοῦ, κέ-	*tudo eius, cornua rhino*
ρατα μονοκέρωτος τὰ	*cerotis cornua illius, in*
κέρατα αὐτοῦ, ἐν αὐτοῖς	*ipſis gentes cornu petet*
ἔθνη κερατιεῖ, ἅμα ἕ-	*ſimul vſq; ad terminū*
ως ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς.	*terræ. Hæc milliaria E-*
αὗται μυριάδες Ἐφρα-	*phraim, & hæc millia*
ἰμ, καὶ αὗται χιλιάδες	*Manaſſe. Et Zabulon*
Μανασσῆ. καὶ τῷ Ζαβου-	*ait: Lætare Zabulon in*
λὼν εἶπεν· εὐφράνθη-	*exitu tuo, & Iſſachar*
τι Ζαβουλὼν ἐν ἐξοδίᾳ	*in tabernaculis tuis gē-*
σου, καὶ Ἰσσάχαρ ἐν τοῖς	*tes perdēt, et inuocabi*
σκηνώμασιν αὐτοῦ, ἔ-	*tis illic, & immolabitis*
θνη ἐξολοθρεύσουσι. καὶ	*victimas iuſtitiæ, quo-*
ἐπικαλέσεσθε ἐκεῖ, καὶ	*niam diuitias maris ſu*
θύσετε ἐκεῖ θυσίαν δι-	*getis, & in abūdantia*
καιοσύνης, ὅτι πλοῦτος	*maritimā habitātium.*
θαλάσσης θηλάσει	*Et Gad ait: Benedictus*

σε, καὶ ἐμπορία ἀπὸ ἐθνῶν παραλίων κατοι-
κούντων. καὶ τῷ Γὰδ εἶπεν· Εὐλογημένος

et voluntate habita-	ורצון שכני סנה
toris rubi, veniat ſu-	תבואתה לראש
per caput Ioſeph, &	יוסף ולקדקד נזיר
ſuper verticem Na-	אחיו : בכור שורו
zaræi è fratribus e-	הדר לו וקרני ראם
ius. Primogeniti bo	קרניו בהם עמים
uis habet decorem,	ינגח יחדו אפסי
& cornua vnicornis	ארץ והם רבבות
cornua eius. Ipſis po	אפרים והם אלפי
pulos cornu petet pa	מנשה : ולזבולן
riter vſque ad fines	אמר שמח זבולן
terrę. Et iſti ſunt de-	בצאתך ויששכר
cem milia Ephraim,	באהליך : עמים
& ſunt milia Manaſ	הר יקראו שם
ſeh. Et ipſi Zebulū di	יזבחו זבחי צדק כי
xit: Lætare Zebulū,	שפע ימים יינקו
quādo egredieris, &	ושפני טמוני חול :
Iſſachar in taberna-	ולגד אמר ברוך
culis tuis. Populos	
ad montē vocabunt,	
ibi ſacrificabūt ſacri	
ficia iuſtitię, quia af-	
fluentiā marium ſu-	
gēt, et tectos theſau-	

ros arenæ. Et ad Ghad dixit: Benedictus di-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ἐμπλατύνων Γάδ, ὡς λέων ἀνεπαύσατο, συντρίψας βραχίονα καὶ ἄρχοντα. καὶ εἶδεν ἀπαρχὴν αὐτοῦ, ὅτι ἐκεῖ ἐμερίσθη γῆ ἀρχόντων συνηγμένων ἅμα ἀρχηγοῖς λαῶν. δικαιοσύνην κύριος ἐποίησε, καὶ κρίσιν αὐτοῦ μετὰ Ἰσραήλ. καὶ τῷ Δὰν εἶπεν· Δὰν σκύμνος λέοντος, καὶ ἐκπηδήσει ἐκ τοῦ Βασάν. καὶ τῷ Νεφθαλεὶμ εἶπε· Νεφθαλεὶμ πλησμονὴ δεκτῶν, καὶ ἐμπλησθήτω εὐλογίας περὶ κυρίου, θάλασσαν καὶ λίβα κληρονομήσει. καὶ τῷ Ἀσὴρ εἶπεν· εὐλογητὸς ἀπὸ τέκνων Ἀσήρ, καὶ ἔσται δεκτὸς τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, βάψει ἐν ἐλαίῳ τὸν πόδα αὐτοῦ, σίδηρος καὶ χαλκὸς τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ

dilatās Gad, quasi leo requieuit, cōterēs brachiū & principē. Et vidit principatū suū, quoniā illic diuisa est terra principum cōgregatorum simul cum principibus populorū. Iustitiā dominus fecit, & iudicium suum cum Israel. Et Dan ait: Dā catulus leonis, & saltabit ex Basan. Et Nephthalim dixit: Nephthalim abūdantia susceptibilium, & impleatur benedictione à domino, mare & meridiem possidebis. Et Aser ait: Benedictus à filiis Aser, & erit placens fratribus suis, tingens in oleo pedem suum: ferrum & æs calceamentum eius

latare faciēs Ghad, sicut leo habitauit, & rapiet brachium etiā verticē. Et vidit principiū sibi quòd ibi esset pars legislatoris tecti, & venit cum principibus populi: iustitiā domini fecit, & iudicia eius cū Israël. Et ad Dan dixit: Dan vt catulus leonis saltabit è Basan. Et Naphtali dixit: Naphtali saturvoluntate, & plenus benedictione domini. Occidentē & meridiē posside. Et ad Aser dixit: Benedictus prę filiis Aser, sit placēs fratribus suis, & tingens in oleo pedē suum. Ferrum & æs calceamenta tua,

מרחיב גד כלביא
שכן וטרף זרוע אף
־קדקד: וירא
ראשית לו כי־שם
חלקת מחקק ספון
ויתא ראשי עם
צדקת יהוה עשה
ומשפטיו עם־
ישראל: ולדן אמר
דן גור־אריה יזנק
מן־הבשן: ולנפתלי
אמר־נפתלי שבע
רצון ומלא ברכת
יהוה ים ודרום
ירשה: ולאשר
אמר ברוך מבנים
אשר יהי רצוי אחיו
וטבל בשמן רגלו:
ברזל ונחשת מנעלך

ἔσται, καὶ ὡς αἱ ἡμέραι
σου ἡ ἰσχύς σου. οὐκ ἔστιν
ὥσπερ θεὸς τοῦ ἠγαπη-
μένου, ὁ ἐπιβαίνων ἐπὶ
τὸν οὐρανόν, βοηθός
σου, καὶ ὁ μεγαλοπρε-
πὴς τοῦ στερεώματος. καὶ
σκεπάσει σε θεοῦ ἀρ-
χῆς, καὶ ὑπὸ ἰσχὺν βρα-
χιόνων ἀεννάων, καὶ ἐκ-
βαλεῖ ἀπὸ προσώπου
σου ἐχθρόν, λέγων· ἀ-
πόλοιο. καὶ κατασκηνώ-
σει Ἰσραὴλ, μόνος πε-
ποιθώς, ἐπὶ τῆς γῆς Ἰα-
κώβ. ἐπὶ σίτου καὶ οἴνου,
καὶ ὁ οὐρανὸς αὐτῷ
συννεφὴς δρόσῳ. μα-
κάριος εἶ Ἰσραὴλ, τίς
ὅμοιός σοι, λαὸς σω-
ζόμενος ὑπὸ κυρίου; ὑ-
περασπιεῖ ὁ βοηθός
σου, καὶ ἡ μάχαιρα καύ-
χημά σου, καὶ ψεύσονταί σε οἱ ἐχθροί σου, καὶ
σὺ τὸν τράχηλον αὐτῶν ἐπιβήσῃ.

*erit: et sicut dies tui for-
titudo tua. Nõ est sicut
deus dilecti, qui ascẽdit
in cœlũ auxiliator tu-
us, & magnificus fir-
mamẽti. Et teget te dei
principatus, et sub for-
titudine brachiorũ sem-
piternorũ, & eiiciet à
facie tua inimicũ, dicẽs:
Pereas. Et habitabit Is-
rael solus confidenter.
Fons Iacob in frumen-
to & vino, & cælum
ei caligans rore. Bea-
tus tu Israel, quis simi-
lis tibi popule, qui sal-
uaris à domino? Scuto
teget auxiliator tuus,
& gladius gloria tua.
Et negabunt te inimici
tui, & tu super collum
eorum calcabis.*

& sicut dies tui forti-
tudo tua. Nõ est si-
cut deus ô Israël, e-
quitãs cœlum in au-
xilium tui, et magni-
ficẽtia sua cœlos. Ha-
bitaculũ habet deus
ab initio, & sub bra-
chiis seculi. Et eiecit
à facie tua inimicũ,
& dixit: Disperde. Et
habitauit Israël cõfi-
dẽter solus. Iahacob
ad terram frumenti,
& vini. Etiã cœli e-
ius stillabunt rorem.
Beatus es Israël, quis
sicut tu popule qui
seruat⁹ es per domi-
num, scutum auxilij
tui, et qui est gladius
excellentiæ tuæ. Et
negabũt inimici tui
te, & tu super excel-
sa eorum calcabis.

וכימיך דבאך : אין
כאל ישרון רכב
שמים בעזרך
ובגאותו שחקים :
מענה אלהי קדם
ומתחת זרעת עולם
ויגרש מפניך אויב
ויאמר השמד :
וישכן ישראל בטח
בדד עין יעקב אל־
ארץ דגן ותירוש אף
־שמיו יערפו־טל :
אשריך ישראל מי
כמוך עם נושע
ביהוה מגן עזרך
ואשר־חרב גאותך
ויכחשו איביך לך
ואתה על־במותימו
תדרך :

Universidad de Deusto Biblioteca

3.Reg.1. Felix regnũ precãtur serui Dauidis, eius filio Solomoni

Ἀγαθύναι ὁ θεὸς τὸ ὄνομα Σολομῶντος τοῦ υἱοῦ σου ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου, καὶ μεγαλῦναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου. καὶ προσεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτοῦ, καί γε οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεύς· εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ὃς ἔδωκε σήμερον ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθήμενον ἐπὶ θρόνου μου, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσι.

Bonũ faciat dominus nomẽ filij tui Solomonis super nomen tuum, & magnificet thronũ eius super thronum tuum. Et adorauit rex in lecto suo, et sic dixit rex: Benedictꝰ dominus deus Israel, qui dedit de semine meo sedẽtem in solio meo, & oculi mei vident.

Deũ laudat Dauid, quòd successorẽ habeat.

Nehem.9 Laudat & benedicit deum Nehemias, eius in Israel cõmemorãs beneficia.

Ἀνάστητε, καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ εὐλογήσουσιν ὄνομα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πάσῃ εὐλογίᾳ καὶ αἰνέσει. καὶ εἶπεν Ἔσδρας· Σὺ εἶ αὐτὸς κύριος μόνος. σὺ

Surgite benedicite domino deo nostro ab æterno et vsque in æternũ. Et benedicent nomini gloriæ tuæ, et exultabũt in omni benedictiõe & laude. Et dixit Esdras: Tu es ipse dominꝰ solus, tu

Benefaciat deꝰ nomini Selomoh magis q̃ nomini tuo, & magnificet solium eius magis q̃ solium tuũ. Et incuruauit se rex super lectum. Et etiã sic dixit rex: Benedictus dominus deus Israël, qui dedit hodie sedentem super thronum meum, & oculi mei vident.

ייטב אלהיך את־שם שלמה משמך ויגדל את־כסאו מכסאך וישתחו המלך על־המשכב: וגם־ככה אמר המלך ברוך יהוה אלהי ישראל אשר נתן היום ישב על־כסאי ועיני ראות:

Surgite, benedicite domino deo vestro à seculo, & vsque in seculum. Et benedicant nomini gloriæ tuæ: & excelso super omnem benedictionem, & laudem. Tu ipse domine solus, tu fe-

קומו ברכו את־יהוה אלהיכם מן־העלם עד־העולם ויברכו שם כבדך ומרומם על־כל־ברכה ותהלה: אתה־הוא יהוה לבדך את

Universidad de Deusto Biblioteca

ἐποίησας τὸν οὐρανὸν, καὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν στάσιν αὐτῶν, τὴν γῆν, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐταῖς, καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα, καὶ σοὶ προσκυνοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν. σὺ εἶ κύριε ὁ θεὸς, σὺ ἐξελέξω Ἀβραάμ, καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας τῶν χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ ὄνομα Ἀβραάμ, καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν ἐνώπιόν σου, καὶ διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην, δοῦναι αὐτῷ τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ·

fecisti cœlum & cœlum cœli, omnes exercitus eorum, terrã & omnia quotquot sunt ĩ ea, maria & omnia q̃ in eis. Et tu viuificas omnia, et te adorant exercitus cœlorum. Tu es domine deus, tu elegisti Abram, & eduxisti eum de regione Chaldæorum, et imposuisti ei nomen Abraam, & inuenisti cor eius fidele coram te. Et disposuisti ad eum fœdus, vt dares ei terram Chananæorum, & Chettæorum, & Amorrhæorum, & Pherezæorũ, & Iebusæorum, & Gergesæorum, & vt dares eam semini eius.

cisti cœlum, cœlum cœlorum, & omnem exercitum eorum, terram, & vniuersa quę sunt in ea: maria, & vniuersa quę sunt in eis, & viuificas omnia hęc, et exercitus cœli tibi se incuruant. Tu ipse domine deus elegisti Abrã, & eduxisti eũ de Vr Chasdim: et posuisti nomen eius Abraham. Et inuenisti cor eius fidele coram te, & percussisti cũ eo fœdus, vt dares terram Chenahanæi, Chittæi, Emoræi, Perizæi, Iebusæi, & Ghirgasæi, vt dares semini eius.

עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־
צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל־
אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים
וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם
וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־
כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם
לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים׃ אַתָּה
הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם
וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר
כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ
אַבְרָהָם׃ וּמָצָאתָ
אֶת־לְבָבוֹ נֶאֱמָן
לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ
הַבְּרִית לָתֵת אֶת־
אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי
הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי
וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ

Universidad de Deusto Biblioteca

καὶ ἔστησας τοὺς λόγους σου, ὅτι δίκαιος σὺ, καὶ εἶδες τὴν ταπείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τὴν κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθράν. καὶ ἔδωκας σημεῖα ἐν Αἰγύπτῳ ἐν φαραῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερεφάνησαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡμέρα αὕτη. καὶ τὴν θάλασσαν ἔρρηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ παρήλθοσαν ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἐν ξηρεσίᾳ, καὶ τοὺς καταδιώκοντας αὐτοὺς ἔρριψας εἰς βόθυνον, ὡσεὶ λίθον ἐν ὕδατι σφοδρῷ, καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης

Et statuisti verba tua, quoniam iustus tu, & vidisti humilitatem patrum nostrorum in Aegypto, et clamorem eorum audisti super mare rubrum. Et dedisti signa & portenta in Aegypto, in Pharaone, et in omnibus seruis eius, & in omni populo terrae illius: quoniam cognouisti quòd superbierant super eos, & fecerunt tibi ipsi nomen sicut dies haec. & mare diuisisti coram eis, & transierunt in medio maris in sicco, & persequentes eos proiecisti in profundum, tanquam lapidem in aqua valida. & in columna nubis

Et confirmasti verba tua: quia iustus es, & vidisti afflictionem patrum nostrorum in Aegypto, clamorémque eorũ audisti in mari Suph. Et dedisti signa & portenta in Parhoh, & in vniuersis seruis eius, & in omni populo eius. Cognouisti enim, quòd superbè egerant contra eos, & fecisti tibi nomen secũdum diẽ hãc. Et mare diuisisti ante eos, et trãsierũt per mediũ maris in siccitate, et persecutores eorũ proiecisti in profunda, tanquam lapidem in aquas validas. Et in columna nubis du-

ותקם את־דבריך כי צדיק אתה׃ ותרא את־עני אבתינו במצרים ואת־זעקתם שמעת על־ים־סוף׃ ותתן אתת ומפתים בפרעה ובכל־עבדיו ובכל־עם ארצו כי ידעת כי הזידו עליהם ותעש־לך שם כהיום הזה׃ והים בקעת לפניהם ויעברו בתוך־הים ביבשה ואת־רדפיהם השלכת במצולת כמו־אבן במים עזים׃ ובעמוד ענן

Universidad de Deusto Biblioteca

ὡδήγησας αὐτοὺς ἡμέ-
ρας, καὶ ἐν στύλῳ πυ-
ρὸς τὴν νύκτα, τοῦ φω-
τίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν
ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν
αὐτῇ. καὶ ἐπὶ ὄρος Σινὰ
κατέβης, καὶ ἐλάλη-
σας πρὸς αὐτοὺς ἐξ οὐ-
ρανοῦ, καὶ ἔδωκας αὐ-
τοῖς κρίματα εὐθέα,
καὶ νόμους ἀληθείας,
προστάγματα, καὶ ἐν-
τολὰς ἀγαθάς, καὶ τὸ
σάββατόν σου τὸ ἅγιον
ἐγνώρισας αὐτοῖς. ἐν-
τολάς, καὶ προστάγμα-
τα, καὶ νόμον ἐνετεί-
λω αὐτοῖς ἐν χειρὶ Μω-
ϋσῆ τοῦ δούλου σου. καὶ
ἄρτον ἐξ οὐρανοῦ ἔ-
δωκας αὐτοῖς εἰς σιτο-
δοσίαν αὐτῶν, καὶ ὕδωρ
ἐκ πέτρας ἐξήνεγκας
αὐτοῖς εἰς δίψαν αὐτῶν.

*duxisti eos die, & in
columna ignis nocte,
vt illuminares eis vi-
am, in qua ibunt in
ea.* Et *super montem
Sinai descendisti, &
loquutus es ad eos de
cælo, & dedisti eis iu-
dicia recta, & leges
veritatis, præcepta et
mandata bona.* Et *sab-
batum tuum sanctum
notificasti eis, manda-
ta, & præcepta, &
legem præcepisti eis in
manu* Moysi *serui tui.
Et panem de cælo de-
disti eis in cibum eo-
rum, & aquam de
petra eduxisti eis in
sitim eorum.* Et *dixi-
sti eis vt ingrederen-
tur ad hæreditandum*

καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι

xisti eos per diem, et
in colũna ignis per
noctẽ, vt illucescere
faceres eis viam per
quã ambulaturi e-
rãt. Et super mõtem
Sinai descẽdisti, et lo
cutus es eis è cœlo,
& dedisti eis iudicia
recta, & leges veras,
statuta, & præcepta
bona. Et sabbatum
sanctũ tuũ notificasti
eis, et p̄cepta et statu
ta, et legẽ p̄cepisti eis
per manũ Moseh ser
ui tui. Et panẽ de cœ
lo dedisti eis in fame
eorum, & aquam è
petra eduxisti eis in
siti eorum, & dixisti
eis, vt ingrederen-
tur ad possidendum

הִנְחִיתָם יוֹמָם
וּבְעַמּוּד אֵשׁ לַיְלָה
לְהָאִיר לָהֶם אֶת־
הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ־
בָהּ׃ וְעַל הַר־סִינַי
יָרַדְתָּ וְדַבֵּר עִמָּהֶם
מִשָּׁמַיִם וַתִּתֵּן לָהֶם
מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים
וְתוֹרוֹת אֱמֶת חֻקִּים
וּמִצְוֺת טוֹבִים׃
וְאֶת־שַׁבַּת קָדְשְׁךָ
הוֹדַעְתָּ לָהֶם וּמִצְווֹת
וְחֻקִּים וְתוֹרָה צִוִּיתָ
לָהֶם בְּיַד מֹשֶׁה
עַבְדֶּךָ׃ וְלֶחֶם
מִשָּׁמַיִם נָתַתָּה לָהֶם
לִרְעָבָם וּמַיִם מִסֶּלַע
הוֹצֵאתָ לָהֶם
לִצְמָאָם וַתֹּאמֶר לָהֶם לָבוֹא לָרֶשֶׁת

τὴν γῆν εἰς ἣν ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, δοῦναι αὐτοῖς. καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπερηφανεύσαντο, καὶ ἐσκλήρωσαν τὸν τράχηλον αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου, καὶ ἀνένευσαν τοῦ εἰσακοῦσαι, καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων σου, ὧν ἐποίησας ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον ἑαυτῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐτῶν ἐν Αἰγύπτῳ. σὺ ὁ θεὸς ἀφίων ἁμαρτίας, ἐλεήμων, καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος, καὶ πολυέλεως, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς. ἔτι δὲ καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς μόσχον χωνευτὸν, καὶ εἶπαν. οὗτοι

terram, in quam extendisti manum tuam, vt dares eis. Et ipsi & patres nostri superbierũt, & indurauerunt ceruicem suam, & non audierunt mandata tua. Et renuerunt vt audirent, & non recordati sunt mirabilium tuorum quæ feceras in eis. Et indurauerunt ceruicem suam, & dederũt principium, vt conuerterentur in seruitutem suam in Aegypto. Et tu deus dimittens peccata, misericors & clemens, longanimis & multæ miserationis, & nõ dereliquisti eos. Adhuc autem & fecerũt sibi vitulum conflatilem, & dixerunt: Isti

terram, super quam leuasti manum tuã, vt traderes eis. Et ipsi, & patres nostri superbè egerunt, & indurauerunt ceruicem suam, & non audierũt præcepta tua: Et renuerunt audire, nec sunt recordati mirabiliũ tuorum, quæ feceras cũ eis, & indurauerunt ceruicẽ suam, & posuerunt caput, vt reuerterentur ad seruitutem suam, cum rebelliõe sua. Et tu deus propitiationũ, clemens, & misericors, lõganimis, & multæ misericordię, nõ dereliquisti eos. Insuper quãdo fecerunt sibi vitulum conflatilem, & dixerunt: Iste est

אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
נָשָׂאתָ אֶת־יָדְךָ
לָתֵת לָהֶם׃ וְהֵם
וַאֲבֹתֵינוּ הֵזִידוּ וַיַּקְשׁוּ
אֶת־עָרְפָּם וְלֹא
שָׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתֶיךָ׃
וַיְמָאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וְלֹא־
זָכְרוּ נִפְלְאֹתֶיךָ אֲשֶׁר
עָשִׂיתָ עִמָּהֶם וַיַּקְשׁוּ
אֶת־עָרְפָּם וַיִּתְּנוּ־
רֹאשׁ לָשׁוּב
לְעַבְדֻתָם בְּמִרְיָם
וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת
חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ־
אַפַּיִם וְרַב־וְחֶסֶד
וְלֹא עֲזַבְתָּם׃ אַף כִּי־
עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל
מַסֵּכָה וַיֹּאמְרוּ זֶה

οἱ θεοὶ οἱ ἐξάγοντες ἡ-
μᾶς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ἐ-
ποίησαν παροργισμοὺς
μεγάλους. Σὺ ἐν οἰ-
κτιρμοῖς σου τοῖς με-
γάλοις, οὐκ ἐγκατέλι-
πες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρή-
μῳ. τὸν στῦλον τῆς νε-
φέλης οὐκ ἐξέκλινας
ἀπ' αὐτῶν, ἡμέρας ὁ-
δηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁ-
δῷ, καὶ τὸν στῦλον τοῦ πυ-
ρὸς τὴν νύκτα, φωτί-
ζειν αὐτοὺς τὴν ὁδὸν,
ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐ-
τῇ, καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ
ἀγαθὸν ἔδωκας, συνε-
τίσαι αὐτούς. καὶ τὸ μάν-
να σου οὐκ ἀφυστέρη-
σας ἀπὸ στόματος αὐ-
τῶν, καὶ ὕδωρ ἔδωκας
αὐτοῖς ἐν τῇ δίψῃ αὐ-
τῶν. καὶ τεσσαράκοντα
ἔτη διέθρεψας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐχ
ὑστέρησεν αὐτοῖς οὐδέν. ἱμάτια αὐτῶν

*dei qui eduxerunt nos
de Aegypto. Et fecerũt
irritationes magnas.
Et tu in misericordiis
tuis magnis non dereli
quisti eos in deserto,
columnã nubis non de-
clinasti ab eis die, vt
duceret eos in via: &
columnam ignis per no
ctem, vt illuminaret e-
is viam in qua ibunt
in ea. Et spiritum tuum
bonum dedisti, vt pru
dentes faceres eos. Et
manna tuum non pro-
hibuisti ab ore eorum,
& aquam dedisti eis
in siti eorum. Et qua-
draginta annis paui-
sti eos in deserto, non
defuit eis quicquam.
Vestimenta eorum*

deus tuus q̃ ascẽde-
re fecit te è terra Ae
gypti, fecerũtq́; bla-
sphemias magnas.
Tu ꝓpter misericor
dias tuas multas nõ
dereliquisti eos ĩ de-
serto, colũna nubis
nõ recessit ab eis per
diem, vt duceret eos
per viã, & colũna i-
gnis per noctẽ, vt lu-
cere faceres eis, et viã
per quã ambulaturi
erãt. Et spiritũ tuum
bonũ dedisti ad eru-
diendũ eos, & Man
tuũ nõ ꝓhibuisti ab
ore eorũ, & aquã de
disti eis in siti eorũ.
Et quadraginta ãnis
pauisti eos ĩ deserto.
Nõ eguerũt, vestimẽ

אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הֶעֶלְךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וַיַּעֲשׂוּ
נֶאָצוֹת גְּדוֹלוֹת׃
וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים לֹא עֲזַבְתָּם
בַּמִּדְבָּר אֶת־עַמּוּד
הֶעָנָן לֹא־סָר
מֵעֲלֵיהֶם בְּיוֹמָם
לְהַנְחֹתָם בְּהַדֶּרֶךְ
וְאֶת־עַמּוּד הָאֵשׁ
בְּלַיְלָה לְהָאִיר לָהֶם
וְאֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
יֵלְכוּ־בָהּ׃ וְרוּחֲךָ
הַטּוֹבָה נָתַתָּ
לְהַשְׂכִּילָם וּמַנְךָ לֹא
־מָנַעְתָּ מִפִּיהֶם וּמַיִם
נָתַתָּה לָהֶם לִצְמָאָם
׃ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה
כִּלְכַּלְתָּם בַּמִּדְבָּר לֹא חָסֵרוּ שַׂלְמֹתֵיהֶם

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

οὐκ ἐπαλαιώθησαν, καὶ ὑποδήματα αὐτῶν οὐ διεῤῥάγησαν, καὶ ἔδωκας αὐτοῖς βασιλείας, καὶ λαοὺς διεμέριζας αὐτοῖς. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν Σηὼν βασιλέως Ἐσεβών, καὶ τὴν γῆν Ὢγ βασιλέως τῆς Βασάν. καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐπλήθυνας ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἰσήγαγες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν αὐτήν. καὶ ἐξέτριψας ἐνώπιον αὐτῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν, καὶ τοὺς λαοὺς

non inueterauerunt, & calceamenta eorum non interrupta sunt. Et dedisti eis regna, & populos partitus es eis, & hæreditauerunt terram Seon regis Essebon, & terram Og regis Basan. Et filios eorum multiplicasti sicut stellas cœli. Et adduxisti eos in terram, quam dixisti patribus eorum vt ingrederentur & hæreditarent. Et ingreßi sunt filij eorum, & hæreditauerunt terram, & contriuisti coram eis habitantes terram Chananæorum, & dedisti eos in manus eorum, et reges eorũ, et populos

non inueterauerunt, & pedes eorum non tumuerunt. Et dedisti eis regna, & diuisisti eos, vt essent ad angulum vnum: & possederunt terram Sichon, & terram regis Chesbon, & terram Hogh regis Basan. Et filios eorum multiplicasti sicut stellas cœli, & adduxisti eos ad terrã de qua dixeras patribus eorũ, vt ingrederẽtur ad possidendum. Et venerunt filij, & possederũt terram, et humiliasti coram eis habitatores terræ Chenanæorũ, et dedisti eos in manu eorum, & reges eorum, & populos

לֹא בָלוּ וְרַגְלֵיהֶם לֹא בָצֵקוּ׃ וַתִּתֵּן לָהֶם מַמְלָכוֹת וַעֲמָמִים וַתַּחְלְקֵם לְפֵאָה וַיִּירְשׁוּ אֶת־אֶרֶץ סִיחוֹן וְאֶת־אֶרֶץ מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וְאֶת־אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן׃ וּבְנֵיהֶם הִרְבִּיתָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וַתְּבִיאֵם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אָמַרְתָּ לַאֲבֹתֵיהֶם לָבוֹא לָרָשֶׁת׃ וַיָּבֹאוּ הַבָּנִים וַיִּירְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ וַתַּכְנַע לִפְנֵיהֶם אֶת־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִים וַתִּתְּנֵם בְּיָדָם וְאֶת־מַלְכֵיהֶם וְאֶת־עַמְמֵי

τῆς γῆς, ποιῆσαι αὐτοῖς ὡς ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ κατελάβοντο πόλεις ὑψηλὰς, καὶ ἐκληρονόμησαν οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκους λελατομημένους, ἀμπελῶνας, καὶ ἐλαιῶνας, καὶ πᾶν ξύλον βρώσιμον εἰς πλῆθος, καὶ ἔφαγον, καὶ ἐνεπλήσθησαν, καὶ ἐλιπάνθησαν, καὶ ἐξύφησαν ἐν ἀγαθοσύνῃ σου τῇ μεγάλῃ. καὶ ἤλλαξαν, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔρριψαν τὸν νόμον σου ὀπίσω σώματος αὐτῶν. καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, οἳ διεμαρτύροντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς πρὸς σέ. καὶ ἐποίησαν παροργισμοὺς μεγάλους, καὶ ἔδωκας αὐτοὺς

terræ, vt facerẽt eis vt placitum coram eis. Et ceperunt ciuitates excelsas, & humum pinguem. Et possederunt domos plenas omnibus bonis, cisternas fabricatas, vineta, & oliueta, et omne lignum fructiferum in multitudine, & comederũt, & impleti sunt, & impinguati sunt, et deliciati sunt in bonitate tua magna. Et mutauerunt, et recesserunt à te, & proiecerunt legẽ tuam post corpus suum. Et prophetas tuos occiderunt, qui contestabantur in eis vt reuerterentur ipsi ad te. Et fecerunt irritationes magnas. Et dedisti eos

terræ, vt facerent in eis secundum voluntatem suam, & ceperunt vrbes munitas, & humũ pinguem, & possederunt domos plenas omni bono, cisternas excisas, vineas, & olιueta, & arbores fructiferas in multitudine. Et comederũt et saturati sunt, & impinguati sunt, & delitiis affluxerũt, ꝑpter bonitatẽ tuã magnã. Et irritauerũt, et rebellauerunt cõtra te, & proiecerũt legẽ tuã post tergũ suum, & prophetas tuos occiderunt, qui testificabãtur eis, vt cõuerterent eos ad te, & fecerunt cõuicia in deũ magna. Et dedisti eos

הארץ לעשות בהם כרצונם׃ וילכדו ערים בצורות ואדמה שמנה ויירשו בתים מלאים־כל־טוב ברות חצובים כרמים וזיתים ועץ מאכל לרב ויאכלו וישבעו וישמינו ויתעדנו בטובך הגדול׃ וימרו וימרדו בך וישלכו את־תורתך אחרי גום ואת־נביאיך הרגו אשר־העידו בם להשיבם אליך ויעשו נאצות גדולות׃ ותתנם

Universidad de Deusto Biblioteca

ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτούς. καὶ ἔθλιψαν αὐτούς, καὶ ἀνεβόησαν πρὸς σὲ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν, καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ σου ἤκουσας, καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς σωτηρίαν, καὶ ἔσωσας αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτούς. καὶ ὡς ἀνεπαύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. καὶ πάλιν ἀνεβόησαν πρός σε, καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ εἰσήκουσας, καὶ ἐῤῥύσω αὐτοὺς ἐν οἰκτιρμοῖς σου πολλοῖς. καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς εἰς τὸν νόμον σου,

in manus affligentium eos, & afflixerunt eos. Et clamauerunt ad te in tempore tribulationis suæ. Et tu de cœlo tuo exaudisti eos, & in miserationibus tuis magnis dedisti eis saluatores, & saluasti eos de manu affligentium eos. Et postquam quieuerunt, reuersi sunt vt facerent malũ coram te. Et dereliquisti eos in manus inimicorum suorum, & dominati sunt in eis. Et rursus clamauerunt ad te, & tu de cœlo exaudisti & liberasti eos in misericordiis tuis multis: & in temporibus contestatus es eos, vt converterentur ipsi in legem tuam.

in manum hostium suorum, & afflixerũt eos. Et in tempore tribulationis suæ clamauerunt ad te, & tu de cœlo audisti, & secundum miserationes tuas multas dedisti eis seruatores, & seruauerũt eos de manu hostiũ suorum. Et cùm fuisset requies eis, reuersi sunt ad faciendum malũ corã te, & dereliquisti eos in manu inimicorũ suorũ, & dominati sunt eis. Et conuersi sunt, & clamauerũt ad te, & tu de cœlo exaudisti & eruisti eos secundũ miserationes tuas

ביד צריהם ויצרו
להם ובעת צרתם
יצעקו אליך ואתה
משמים תשמע
וכרחמיך הרבים
תתן להם מושיעים
ויושיעום מיד צריהם
: וכנוח להם ישובו
לעשות רע לפניך
ותעזבם ביד איביהם
וירדו בהם וישובו
ויזעקוך ואתה
משמים תשמע
ותצילם כרחמיך
רבות עתים : ותעד
בהם להשיבם אל־
תורתך והמה הזידו

multis temporibus. Et contestatus es eis, vt redirẽt ad legẽ tuã, sed ipsi superbè egerunt.

Universidad de Deusto Biblioteca

καὶ οὐκ ἤκουσαν, ἀλλ' ἐν
ταῖς ἐντολαῖς σου καὶ κρί-
μασιν ἡμάρτοσαν, ἃ
ποιήσας αὐτὰ ἄνθρω-
πος ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
καὶ ἔδωκαν νῶτον ἀπει-
θοῦντα, καὶ τράχηλον
αὐτῶν ἐσκλήρυναν, καὶ
οὐκ ἤκουσαν. καὶ εἵλκυ-
σας ἐπ' αὐτοὺς ἔτη πολ-
λά. καὶ ἐπεμαρτύρω
αὐτοῖς ἐν πνεύματί
σου, ἐν χειρὶ προφητῶν
σου, καὶ οὐκ ἐνωτίσαν-
το. καὶ ἔδωκας αὐ-
τοὺς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς
γῆς, καὶ σὺ ἐν οἰκτιρ-
μοῖς σου τοῖς πολλοῖς
οὐκ ἐποίησας αὐτοὺς εἰς
συντέλειαν, καὶ οὐκ ἐγ-
κατέλιπες αὐτούς, καὶ
ὅτι ἰσχυρὸς εἶ καὶ ἐλε-
ήμων, καὶ οἰκτίρμων.
καὶ νῦν ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ
ἰσχυρὸς, ὁ μέγας, ὁ

*& non audierũt man-
data tua, et in iudiciis
ſuis peccauerũt, quæ cũ
fecerit ea homo, viuet
in eis. Et dederunt hu-
merũ inobedientẽ, &
ceruicem ſuum indura-
uerũt, & nõ audierũt,
Et longanimis fuiſti ſu-
per eos annis multis, et
ꝓtraxiſti ſuper eos an-
nos multos. Et conteſta
tus es eos in ſpiritu tuo
in manu prophetarum
tuorũ, & non auribus
perceperũt, & dediſti
eos in manus populorũ
terræ. Et tu in miſeri-
cordiis tuis plurimis nõ
feciſti eos in conſum-
ptionem, & non dere-
liquiſti eos, quoniã for
tis es, & miſericors, et
clemens. Et nunc deus
noſter fortis, magne,*

& non audierũt præ
cepta tua, & in iudi-
ciis tuis peccauerũt,
quæ faciet homo, &
viuet in eis: & dede-
runt humerum rece
dẽtem, & ceruicem
ſuam indurauerunt,
& non audierunt. Et
protraxiſti ſuper eos
annos multos, & cõ
teſtatus es eos ſpiri-
tui tuo per manum
prophetarum tuo-
rum, & non auſcul-
tauerunt, & tradidi-
ſti eos in manum po
pulorum terrarũ. Et
ꝓpter miſericordias
tuas multas nõ feci-
ſti eos in cõſumptio
nẽ, & nõ dereliqui-
ſti eos, quia deus cle
mens, & miſericors
es. Et nunc deus noſter deus magne, fortis

וְלֹא־שָׁמְעוּ לְמִצְוֺתֶיךָ
וּבְמִשְׁפָּטֶיךָ חָטְאוּ־
בָם אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
אָדָם וְחָיָה בָהֶם
וַיִּתְּנוּ כָתֵף סוֹרֶרֶת
וְעָרְפָּם הִקְשׁוּ וְלֹא
שָׁמֵעוּ׃ וַתִּמְשֹׁךְ
עֲלֵיהֶם שָׁנִים רַבּוֹת
וַתָּעַד בָּם בְּרוּחֲךָ
בְּיַד־נְבִיאֶיךָ וְלֹא
הֶאֱזִינוּ וַתִּתְּנֵם בְּיַד
עַמֵּי הָאֲרָצֹת׃
וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
לֹא־עֲשִׂיתָם כָּלָה
וְלֹא עֲזַבְתָּם כִּי אֵל־
חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה׃
וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ הָאֵל
הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר

Universidad de Deusto Biblioteca

κραταιός, καὶ ὁ φοβε-	*potẽs, & terribilis, cu-*
ρός, φυλάσσων τὴν δια-	*stodiens pactum tuum*
θήκην, καὶ τὸ ἔλεός σου,	*& misericordiam tu-*
μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν	*am, ne diminuatur co-*
σου πᾶς ὁ μόχθος, ὃς εὗ-	*ram te omnis labor qui*
ρεν ἡμᾶς καὶ τοὺς βασι-	*inuenit nos, & reges*
λεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς ἄρ-	*nostros, & principes*
χοντας ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱε-	*nostros, & sacerdo-*
ρεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς προ-	*tes nostros, & pro-*
φήτας ἡμῶν, καὶ τοὺς πα-	*phetas nostros, & pa-*
τέρας ἡμῶν, καὶ ἐν παντὶ	*tres nostros, et in omni*
τῷ λαῷ σου, ἀπὸ ἡμε-	*populo tuo, à diebus re-*
ρῶν βασιλέων Ἀσσούρ,	*gis Assur et usq; in diẽ*
καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-	*hanc. Et tu iustus es in*
της. καὶ σὺ δίκαιος εἶ ἐ-	*omnibus veniẽtibus su-*
πὶ πᾶσι τοῖς ἐρχομέ-	*per nos, quia veritatẽ*
νοις ἐφ᾽ ἡμᾶς, ὅτι ἀλή-	*fecisti, & nos peccaui-*
θειαν ἐποίησας· καὶ ἡμεῖς	*mus. Et reges nostri, et*
ἐξημάρτομεν, καὶ οἱ βασι-	*principes nostri, & sa*
λεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ ἄρχον-	*cerdotes nostri, & pa-*
τες ἡμῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς ἡ-	*tres nostri non fecerũt*
μῶν, καὶ οἱ πατέρες ἡ-	*legẽ tuam, & non at-*
μῶν οὐκ ἐποίησαν τὸν	*tenderunt mãdata tua*
νόμον σου, καὶ οὐ προσέ-	*& testimonia tua, quæ*

σχον ταῖς ἐντολάς σου, καὶ τὰ μαρτύριά σου,

& terribilis, custo-
diens pactum & mi-
sericordiam, ne di-
minuatur coram te
omnis labor qui in-
uenit nos, reges no-
stros, principes no-
stros, sacerdotes no
stros, prophetas no-
stros, patres nostros,
& omnem popu-
lum tuum à diebus
regum Assur vsque
ad diem hanc. Et tu
iustus in omni quod
venit super nos, quia
veritatem fecisti, &
nos impiè egimus.
Et reges nostri, prin
cipes nostri, sacer-
dotes nostri, & pa-
tres nostri non fe-
cerunt legem tuam,
& non attenderunt

וְהַנּוֹרָא שׁוֹמֵר
הַבְּרִית וְהַחֶסֶד אַל־
יִמְעַט לְפָנֶיךָ אֵת
כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר־
מְצָאַתְנוּ לִמְלָכֵינוּ
לְשָׂרֵינוּ וּלְכֹהֲנֵינוּ
וְלִנְבִיאֵינוּ וְלַאֲבֹתֵינוּ
וּלְכָל־עַמֶּךָ מִימֵי
מַלְכֵי אַשּׁוּר עַד הַיּוֹם
הַזֶּה׃ וְאַתָּה צַדִּיק
עַל כָּל־הַבָּא עָלֵינוּ
כִּי־אֱמֶת עָשִׂיתָ
וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ׃
וְאֶת־מְלָכֵינוּ שָׂרֵינוּ
כֹּהֲנֵינוּ וַאֲבֹתֵינוּ לֹא
עָשׂוּ תּוֹרָתֶךָ וְלֹא
הִקְשִׁיבוּ אֶל־מִצְוֺתֶיךָ
וּלְעֵדְוֺתֶיךָ אֲשֶׁר־

præceptis tuis, & testimoniis tuis, quæ te-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ἀδιεμαρτύρω αὐ-
τοῖς. καὶ αὐτοὶ ἐν βα-
λείᾳ σου, καὶ ἐν ἀγα-
θωσύνῃ σου τῇ πολ-
λῇ, ᾗ ἔδωκας αὐτοῖς,
καὶ ἐν τῇ γῇ πλατείᾳ
καὶ λιπαρᾷ ᾗ ἔδω-
κας ἐνώπιον αὐτῶν,
οὐκ ἐδούλευσάν σοι,
καὶ οὐκ ἐπέστρεψαν ἀ-
πὸ ἐπιτηδευμάτων
αὐτῶν τῶν πονηρῶν.
ἰδοὺ σήμερόν ἐσμεν
δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ ἣν
ἔδωκας τοῖς πατρά-
σιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν
καρπὸν αὐτῆς, τοῖς βα
σιλεῦσιν οἷς ἔδωκας
ἐφ' ἡμᾶς, ἐν ἁμαρτί-
αις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ
σώματα ἡμῶν ἐξου-
σιάζουσι, καὶ ἐν κτή-
νεσιν ἡμῶν ὡς ἀρεστὸν
αὐτοῖς, καὶ ἐν θλί-

*testificatus es eis: &
ipsi in regno tuo & in
bonitate tua multa,
quam dedisti eis, &
in terra lata & pin-
gui, quam dedisti co-
ram eis, non seruie-
runt tibi, & non re-
uersi sunt à studiis su-
is prauis. Ecce sumus
hodie serui, & terra,
quam dedisti patri-
bus nostris vt come-
derent fructum eius,
& bona eius, & ec-
ce sumus serui in ea,
& fructus eius mul-
ti facti sunt regibus,
quos dedisti super nos
in peccatis nostris, &
in corporibus nostris
dominantur, & in iu-
mentis nostris, vt pla-
citum eis, & in tri-*

stificat' es eis. Et ipsi
in regno suo, et in bo
nitate tua multa quã
dedisti eis, et in terra
lata, et pingui, quam
tradideras corã eis,
non seruierunt tibi,
& non sunt conuersi
ab operibus suis ma
lis. Ecce hodie ser-
ui sumus, & in terra
quã dedisti patribus
nostris, vt comede-
rẽt fructũ eius, & bo
nitatẽ eius, ecce ser-
ui sumus. Et fructus
eius multus regibus
quos posuisti super
nos propter pctã no
stra, & corporib. no
stris dominantur, &
iumẽtis nostris secũ-
dũ volũtatem suam,

העידת בהם : והם
במלכותם ובטובך
הרב אשר־נתת
להם ובארץ הרחבה
והשמנה אשר־
נתתה לפניהם לא
עבדוך ולא־שבו
ממעלליהם הרעים:
הנה אנחנו היום
עבדים והארץ אשר־
נתת לאבתינו לאכל
את־פריה ואת־
טובה הנה אנחנו
עבדים עליה:
ותבואתה מרבה
למלכים אשר־
נתתה עלינו
בחטאותינו ועל־
גויתנו משלים ובבהמתנו כרצונם

ψει μεγάλῃ ἐσμέν.

bulatiõe magna sumus.

I. para. 29 Gratias agit deo Dauid, oratque vt filio Salomoni adsit.

Εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. σοὶ κύριε ἡ μεγαλοσύνη καὶ ἡ δύναμις, καὶ τὸ καύχημα, καὶ ἡ νίκη, καὶ ἡ ἐξομολόγησις, καὶ ἡ ἰσχύς. ὅτι σὺ πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς δεσπόζεις. ἀπὸ προσώπου σου ταράσσεται πᾶς βασιλεὺς καὶ ἔθνος. σοὶ κύριος ἡ βασιλεία, καὶ ἡ ἔπαρσις εἰς πάντα καὶ εἰς πάντων ἄρχων. παρὰ σοῦ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα. σὺ πάντων ἄρχεις κύριε ὁ ἄρχων πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐν χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ ἐν χειρί σου ἔλεος παντοκράτορ, μεγαλῦναι καὶ κατισχῦσαι τὰ πάντα. καὶ νῦν κύριε ἐξομολογούμεθά σοι.

Benedictus es domine deus Israel pater noster ab æterno & vsque in æternũ. Tibi domine magnitudo, et potẽtia, & magnificẽtia, & victoria, & cõfessio: quoniã tu cunctorũ quæ in cœlo et in terra dominaris. Tibi domine regnum, & exaltatio in omnia et in omnẽ principatũ. A te diuitiæ & gloria à facie tua, tu omniũ dominaris domine princeps omnis imperij. Et in manu tua fortitudo & potentia, & in manu tua magnificare & fortificare omnia. Et nunc domine confitemur tibi,

& in tribulatiõe magna sumus.

Benedictus es domine deus Israël patris nostri à seculo vsq; in seculum. Tibi domine magnificentia, & potentia, & gloria. & victoria, & honor. Cuncta enim q̃ in cœlo sunt & terra, tua sunt. Tuũ est domine regnum & exaltatio super omnem principem. Et diuitię, et gloria à facie tua, et tu dominaris omibus. Et in potestate tua, virtus, & fortitudo. Et in potestate tua est magnificare, & confortare omnia. Et nunc deus noster confitemur,

וּבְצָרָה גְדֹלָה אֲנָחְנוּ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם׃ לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי־כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ׃ וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

καὶ αἰνοῦμεν τὸ ὄνομα
τῆς καυχήσεώς σου.
καὶ τίς εἰμι ἐγώ, καὶ τίς ὁ
λαός σου, ὅτι ἰσχύσα-
μεν προθυμηθῆναί σοι
κατὰ ταῦτα; ὅτι τὰ πάν-
τα, καὶ ἐκ τῶν σῶν δε-
δώκαμέν σοι, ὅτι πά-
ροικοί ἐσμεν ἐναντίον
σου, καὶ παροικοῦν-
τες, ὡς πάντες οἱ πατέ
ρες ἡμῶν, ὡς σκιὰ αἱ
ἡμέραι ἡμῶν ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπο-
μονή. κύριε ὁ θεὸς ἡ-
μῶν, πρὸς πᾶν τὸ πλῆ-
θος τοῦτο, ὃ ἡτοίμακα οἰ-
κοδομηθῆναι οἶκον τῷ
ὀνόματι τῷ ἁγίῳ σου,
ἐκ χειρός σού ἐστι, καί
σοι τὰ πάντα. καὶ ἔγ-
νων κύριε, ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐ-
τάζων καρδίας, καὶ δι-
καιοσύνην ἀγαπᾷς. ἐν

*& laudamus nomẽ glo-
riæ tuæ. Quoniam quis
ſum ego, & quis popu-
lus meus, quoniam po-
tuimus promittere ſpõ-
te tibi ſic? quoniam tua
ſunt omnia, & ex tuis
dedimus tibi. Quoniam
peregrini ſumus coram
te, & aduenæ ſicut o-
mnes patres noſtri, &
ſicut vmbræ dies no-
ſtri in terra, & non eſt
mora. Domine deus no-
ſter ad omnem multitu-
dinem hanc, quam pa-
rauimus tibi ad ædifi-
candum domum no-
mini tuo ſancto, de ma-
nu enim tua eſt, &
tua ſunt omnia. Et ſciui
domine, quoniam tu es
probans corda, & di-
ligens iuſtitiam: & ego*

ומהללים לשם
תפארתך : וכי מי
אני ומי עמי כי־
נעצר כח להתנדב
כזאת כי־ממך הכל
ומידך נתנו לך : כי־
גרים אנחנו לפניך
ותושבים ככל־
אבותינו כצל ימינו
על־הארץ ואין
מקוה : יהוה אלהינו
כל ההמון הזה אשר
הכינונו לבנות־לך
בית לשם קדשך
מידך הוא ולך הכל :
וידעתי אלהי כי
אתה בחן לבב
ומישרים תרצה אני

& laudamus nomen
gloriæ tuæ. Quis e-
nim ego ſum, et quis
eſt populus meus, ꝙ
obtineamus potẽtiã
ad ſponte offerendũ
ſecundũ hoc. A te e-
nim ſunt omnia, &
de manu tua dedi-
mus tibi. Peregrini
enim ſumus corã te,
& aduenæ ſicut om-
nes patres noſtri. Di-
es noſtri ſicut vmbra
ſuper terrã, & nõ eſt
expectatio. Domine
deus noſter omnis
copia hęc, quam pa-
rauimus ad ædifican-
dum tibi domũ no-
mini ſancto tuo, de
manu tua eſt, & tua
ſunt omnia. Noui
autẽ deus mi, quòd
tu probas cor, & rectitudines voles. Ego

Universidad de Deusto Biblioteca

ἁπλότητι καρδίας
προεθυμήθην ταῦτα
πάντα· καὶ νῦν τὸν λα-
όν σου τὸν εὑρεθέντα
ὧδε, εἶδον ἐν εὐφρο-
σύνῃ προθυμηθέντα
σοι.

Δῴη κύριος τὴν γυ-
ναῖκά σου τὴν εἰσ-
πορευομένην εἰς τὸν
οἶκόν σου, ὡς Ῥαχὴλ
καὶ ὡς Λείαν, αἳ ᾠκοδό-
μησαν ἀμφότεραι τὸν
οἶκον Ἰσραήλ, καὶ ἐποίη-
σαν δύναμιν ἐν Ἐφρα-
θᾷ, καὶ ἔσται ὄνομα ἐν
Βηθλεέμ. καὶ γένοιτο ὁ
οἶκός σου, ὡς οἶκος Φα-
ρές, ὃν ἔτεκε Θάμαρ τῷ
Ἰούδα. ἐκ τοῦ σπέρ-
ματός σου δώσει σοι
κύριος ἐκ τῆς παιδί-
σκης ταύτης τέκνα.

in simplicitate cordis mei promptè obtuli hæc vniuersa. Et nunc populum tuum qui repertus est hîc, vidi in gaudio promptè offerre tibi.

Ruth. 4. Bethleemitæ felix matrimoniũ precãtur Booz, ducẽti Nohemin

DEt dominus vxorem tuã, quæ ingreditur in domum tuam sicut Rachel, & sicut Lian, quæ ædificauerunt vtraque domum Israel: & faciat virtutem in Ephrata, & erit nomen in Bethleem. Et fiat domus tua vt domus Phares, quem peperit Thamar Iuda. De semine tuo det tibi dominus de puella hac filios.

in rectitudine cordis mei spõte obtuli vniuersa hæc, & nunc populum tuum, qui reperti sunt hic, vidi cũ gaudio ad sponte offerendum tibi.

DEt dominus mulierem q̃ ingreditur domum tuam sicut Rachel, & sicut Leah, quæ ædificauerunt domũ Israël, & fac virtutem in Ephratah, & celebra nomẽ in Bethlechẽ. Et sit domus tua sicut domus Peres, quem peperit Thamar ipsi Iehudah, de semine quod dederit dominus tibi de puella hac.

בְּיֹשֶׁר לְבָבִי
הִתְנַדַּבְתִּי כָל־אֵלֶּה
וְעַתָּה עַמְּךָ הַנִּמְצְאוּ
־פֹה רָאִיתִי בְשִׂמְחָה
לְהִתְנַדֶּב־לָךְ׃

יִתֵּן יְהוָה אֶת־
הָאִשָּׁה
הַבָּאָה אֶל־בֵּיתֶךָ
כְּרָחֵל וּכְלֵאָה אֲשֶׁר
בָּנוּ שְׁתֵּיהֶם אֶת־בֵּית
יִשְׂרָאֵל וַעֲשֵׂה־חַיִל
בְּאֶפְרָתָה וּקְרָא־שֵׁם
בְּבֵית לָחֶם׃ וִיהִי
בֵיתְךָ כְּבֵית פֶּרֶץ
אֲשֶׁר־יָלְדָה תָמָר
לִיהוּדָה מִן־הַזֶּרַע
אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לְךָ
מִן־הַנַּעֲרָה הַזֹּאת׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cantica.

Exodi. 15. Moses & populus Israel deo gratias agunt ob submersos Aegyptios.

Ἄσωμεν τῷ κυ-
ρίῳ, ἐνδόξως
γὰρ δεδόξα-
σται, ἵππον καὶ ἀναβά-
την ἔρριψεν εἰς θάλασ-
σαν. Βοηθὸς καὶ σκεπα-
στὴς ἐγένετό μοι εἰς σω-
τηρίαν. οὗτός μου θεὸς, καὶ
δοξάσω αὐτὸν, θεὸς τοῦ
πατρός μου, καὶ ὑψώσω
αὐτόμ. κύριος συντρί-
βωμ πολέμους, κύριος
ὄνομα αὐτῷ, ἅρματα
Φαραὼ, καὶ τὴν δύναμιν
αὐτοῦ ἔρριψεν εἰς θά-
λασσαν, ἐπιλέκτους ἀνα-
βάτας τριστάτας κατε-
πόντισεν ἐμ ἐρυθρᾷ θα-
λάσσῃ, πόντῳ ἐκάλυ-
ψεν αὐτοὺς, κατέδυ-
σαν εἰς βυθὸμ ὡσεὶ λί-
θος. ἡ δεξιά σου κύριε δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ.

Cantemus domino, gloriose enim glorificatus est, equũ et ascẽsorẽ deiecit in mare. Auxiliator & protector factus est mihi in salutẽ. Hic meus dominus, & glorificabo eũ: deus patris mei, & exaltabo eum. Dominus cõfringens bella, dominus nomẽ illi, currus Pharaõis, & exercitũ eius deiecit in mare. Electos ascẽsores duces submersit in rubro mari, ponto cooperuit eos, descenderunt in profundum quasi lapis. Dextera tua domine glorificata est in fortitudine.

Cantabo domino, quia magnificando magnificatus est, equũ & ascẽsorẽ eius proiecit in mare. Fortitudo mea, & laus dñs, & fuit mihi in salutẽ. Iste deus meus, & tabernaculũ faciã ei: iste de patris mei, & exaltabo eũ. Dñs vir bellator, dominus nomen eius. Currus Parhoh, & exercitũ eius deiecit in mare, et electi principes eius submersi sunt in mari Suph. Gurgites operuerunt eos, descẽderũt in profunda tanquã lapis. Dextera tua domine magnificata est in fortitudine,

א אשירה ליהוה
כי־גאה גאה סוס
ורכבו רמה בים:
עזי וזמרת יה ויהי־
לי לישועה זה אלי
ואנוהו אלהי אבי
וארממנהו: יהוה
איש מלחמה יהוה
שמו: מרכבת פרעה
וחילו ירה בים
ומבחר שלשיו טבעו
בים־סוף: תהמת
יכסימו ירדו במצולת
כמו־אבן: ימינך
יהוה נאדרי בכח

Ἡ δεξιά σου χεὶρ κύριε ἔθραυσεν ἐχθροὺς, καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους. ἀπέστειλας τὴν ὀργήμ σου, κατέφαγεμ αὐτοὺς ὡσεὶ καλάμην, καὶ διὰ πνεύματος τοῦ θυμοῦ σου διέστη τὸ ὕδωρ. ἐπάγη ὡσεὶ τεῖχος τὰ ὕδατα, ἐπάγη καὶ τὰ κύματα ἐμ μέσῳ τῆς θαλάσσης. εἶπεν ὁ ἐχθρὸς, διώξας καταλήψομαι, μεριῶ σκῦλα, ἐμπλήσω τὴμ ψυχήν μου, ἀνελῶ τῇ μαχαίρᾳ μου, κυριεύσει ἡ χείρ μου. ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου, ἐκάλυψεν αὐτοὺς θάλασσα, ἔδυσαμ ὡσεὶ μόλιβδος ἐμ ὕδατι σφοδρῷ. τίς ὅμοιός σοι ἐμ θεοῖς κύριε, τίς ὅμοιός σοι, δεδοξασμένος ἐμ ἁγίοις,

Dextera tua manus domine fregit inimicos, et multitudine gloriæ tuæ cõtriuisti aduersarios. Misisti irã tuã, et deuorauit eos tanquã stipulam, & per spiritũ iræ tuæ diuisa est aqua. Cõglutinatæ sunt quasi murus aquæ, cõglutinatæ sunt et vndæ in medio maris. Dixit inimicus, persequẽs cõprehẽdam, diuidã spolia, saturabo animã meã. Interficiã gladio meo, dominabitur manus mea. Misisti spiritũ tuũ, cooperuit eos mare, submersi sunt tanquã plũbũ in aqua vehementi. Quis similis tibi in diis domine? quis similis tibi, glorificatꝰ in sanctis,

dextera tua dñe confregit inimicũ. Et in multitudine magnificẽtię tuæ, diruisti insurgẽtes cõtra te: misisti irã tuã, quæ deuorauit eos sicut stipulã. Et per ventũ furoris tui coaceruatę sunt aquæ, steterũt sicut aceruus fluenta, coagulati sunt gurgites in corde maris. Dixit inimicꝰ, persequar, cõprehendã, diuidã spolia, implebitur de eis anima mea, euaginabo gladiũ meũ, perdet eos manus mea. Flauisti spiritu tuo, operuit eos mare, absorpti sunt tanquã plumbum in

ימינך יהוה תרעץ
אויב: וברב גאונך
תהרס קמיך תשלח
חרנך יאכלמו כקש
:וברוח אפיך נערמו
מים נצבו כמו־נד
נזלים קפאו תהמת
בלב־ים: אמר אויב
ארדף אשיג אחלק
שלל תמלאמו נפשי
אריק חרבי
תורישמו ידי: נשפת
ברוחך כסמו ים
צללו כעופרת במים
אדירים: מי־כמכה
באלם יהוה מי
כמכה נאדר בקדש

aquis vehemẽtibus. Quis sicut tu in diis domine, quis sicut tu magnificus in sanctitate,

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

θαυμαστὸς ἐν δόξαις,
ποιῶν τέρατα; ἐξέτει-
νας τὴν δεξιάν σου, κατέ-
πιεν αὐτοὺς γῆ. ὡδήγη-
σας τῇ δικαιοσύνῃ σου
τὸν λαόν σου τοῦτον, ὃν ἐ-
λυτρώσω, παρεκάλε-
σας τῇ ἰσχύϊ σου εἰς κα-
τάλυμα ἅγιόν σου. ἤκου-
σαν ἔθνη καὶ ὠργίσθησαν,
ὠδῖνες ἔλαβον κατοι-
κοῦντας Φυλιστιείμ. τό-
τε ἔσπευσαν ἡγεμόνες
Ἐδώμ, καὶ ἄρχοντες
Μωαβιτῶν, ἔλαβεν
αὐτοὺς τρόμος. ἐτάκη-
σαν πάντες οἱ κατοι-
κοῦντες Χαναάν, ἐπι-
πέσοι ἐπ' αὐτοὺς φό-
βος καὶ τρόμος. με-
γέθει βραχίονός σου
ἀπολιθωθήτωσαν, ἕ-
ως ἂν παρέλθῃ ὁ λα-
ός σου οὗτος ὃν ἐκ-
τήσω. εἰσαγαγὼν κα-

*mirabiliter, gloriosè fa-
ciens miracula? Ex-
tendisti dexteram tu-
am, absorbuit eos ter-
ra. Deduxisti iustitia
populum tuum hunc,
quem redemisti, aduo-
casti fortitudine tua in
diuersoriũ sanctum tu-
um. Audierunt gen-
tes & iratæ sunt, do-
lores ceperunt habi-
tantes Philistiim.
Tunc festinauerunt du
ces Edom, & princi-
pes Moabitarum, acce-
pit eos tremor. Lique-
facti sunt omnes habi-
tantes Chanaan, irru-
at super eos timor &
tremor: Magnitudine
brachij tui fiant vt lapi
des, donec pertranseat
populus tuus hic, quem
possedisti. Introducens*

terribilis laudibus,
faciens mirabilia?
Extendisti dexteram
tuam, deglutiuit eos
terra. Duxisti in mise
ricordia tua populũ
hunc, quem redemi
sti, duxisti in fortitu-
dine tua ad habita-
culũ sanctitatis tuæ.
Audierunt populi, i-
rati sunt, dolor ap-
prehendit habitato-
res Palæstinæ. Tunc
territi sunt principes
Edom, robustos Mo
ab apprehendit tre-
mor, dissoluti sunt
oẽs habitatores Che
nahã. Cecidit super
eos terror, & pauor
in magnitudine bra

נורא תהלת עשה—
פלא: נטית ימינך
תבלעמו ארץ: נחית
בחסדך עם־זו גאלת
נהלת בעזך אל־נוה
קדשך: שמעו עמים
ירגזון חיל אחז ישבי
פלשת: אז נבהלו
אלופי אדום אילי
מואב יאחזמו רעד
נמגו כל ישבי כנען:
תפל עליהם אימתה
ופחד בגדל זרועך
ידמו כאבן עד־יעבר
עמך יהוה עד־יעבר
עם־זו קנית: תבאמו

chij tui. Tacuerunt tanquã lapis, donec trãs
iret populus tuus domine, donec transiret
populus iste, quem possedisti. Introduces,

Universidad de Deusto Biblioteca

καταφύτευσον αὐτοὺς
εἰς ὄρος κληρονομίας
σου, εἰς ἕτοιμον κατοικη-
τήριόν σου, ὃ κατειρ-
γάσω κύριε, ἁγίασμα
κύριε, ὃ ἡτοίμασαν αἱ
χεῖρές σου. κύριος βα-
σιλεύων τὸν αἰῶνα, καὶ
ἐπ᾽ αἰῶνα, καὶ ἔτι. ὅτι εἰ-
σῆλθεν ἵππος Φαραὼ
σὺν ἅρμασι καὶ ἀναβά-
ταις εἰς θάλασσαν, καὶ
ἐπήγαγεν ἐπ᾽ αὐτοὺς κύ-
ριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσ-
σης. οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ
ἐπορεύθησαν διὰ ξη-
ρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θα-
λάσσης.

*planta eos in mõte hæ-
reditatis tuæ, in para-
tum habitaculũ tuum,
quod operatus es do-
mine: Sanctuarium do-
mine, quod parauerũt
manus tuæ. Dominus
regnãs in ſeculum, &
in ſeculum, & vltra.
Quòd ĩgreſſus eſt equ⁹
Pharaonis cũ curribus
& aſcenſoribus in ma-
re, & ſuper duxit ſu-
per eos dominus aquã
maris: at filij Iſrael am-
bulauerunt per ſiccum
in medio maris.*

Deute. 32. Moſes dei nomen extollit.

ΠΡόσεχε οὐρανὲ καὶ
λαλήσω, καὶ ἀ-
κουέτω γῆ ῥήματα ἐκ
στόματός μου. Προσδο-
κάσθω ὡς ὑετὸς τὸ ἀ-
πόφθεγμά μου, καὶ
καταβήτω ὡς δρόσος

*ATtẽde cœlum
& loquar, et
audiat terra
verba ex ore meo.
Expectetur vt pluuia
doctrina mea, et deſcẽ
dãt vt ros verba mea,*
τὰ ῥήματά μου,

& plantabis eos in
monte hæreditatis
tuæ, loco habitatio-
nis tuæ, quem opera
tus es domine, ſan-
ctuarium domine,
quod firmauerũt ma
nus tuæ. Dominus
regnabit in ſeculũ,
& in perpetuum.
Quia ingreſsi ſunt
equi Parhoh cũ cur-
ribus ſuis, & equiti-
bus ſuis in mare, &
redire fecit domi-
nus ſuper eos aquas
maris, & filij Iſraël ambulauerunt per ſic-
cum in medio maris.

וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר
נַחֲלָתְךָ מָכוֹן
לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְהוָה
מִקְּדָשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ
יָדֶיךָ׃ יְהוָה יִמְלֹךְ
לְעוֹלָם וָעֶד׃ כִּי בָא
סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ
וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם וַיָּשֶׁב
יְהוָה עֲלֵהֶם אֶת־מֵי
הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ
הַיָּם׃

AVribus perci-
pite cœli, & lo-
quar, audiat terra e-
loquia oris mei. Stil
labit vt pluuia do-
ctrina mea, fluet vt
ros eloquiũ meum,

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם
וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע
הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי׃
יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי
תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי

ὡσεὶ ὄμβρος ἐπ' ἄγρωστιν, καὶ ὡσεὶ νιφετὸς ἐπὶ χόρτον, ὅτι ὄνομα κυρίου ἐκάλεσα. Δότε μεγαλωσύνην τῷ θεῷ ἡμῶν. Θεός, ἀληθινὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κρίσεις. Θεὸς πιστός, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ, δίκαιος καὶ ὅσιος ὁ κύριος.

quasi imber super herbam, & quasi stilla super gramen, quoniã nomen domini inuocaui. Date magnificentiam deo nostro. Deus, vera opera eius, & omnes viæ eius iudicium. Deus fidelis, & nõ est iniquitas in eo: iustus & rectus dominus.

Iudic. 5. Cãticum Deboræ deo gratias agentis ob partã victoriã.

Ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγοὺς ἐν Ἰσραὴλ ἐν προαιρέσει λαοῦ, εὐλογεῖτε κύριον. ἀκούσατε βασιλεῖς, καὶ ἐνωτίσασθε σατράπαι, ἐγὼ τῷ κυρίῳ ᾄσομαι, καὶ ψαλῶ τῷ θεῷ Ἰσραήλ. Κύριε ἐν τῇ ἐξόδῳ σου ἐκ Σηείρ, ἐν τῷ ἐπαίρειν σε ἐξ ἀγροῦ Ἐδώμ, γῆ ἐσείσθη, καὶ ὁ οὐ-

Cum incepistis duces in Israel in electione populi, benedicite domino: audite reges, auribus percipite satrapæ, ego domino cantabo, & psallam deo Israel. Domine in exitu tuo de Seir, quum transires tu ex agro Edom, terra mota est, &

Vt pluuiæ super germen, & stillæ super herbã, quũ nomẽ domini inuocabo. Date magnitudinẽ deo nostro. Dei perfectũ est opus, oẽs enim viæ eius iudiciũ. Deus veritas, & non est iniquitas, iustus & rectus est.

כִּשְׂעִירִם עֲלֵי־דֶשֶׁא
וְכִרְבִיבִים עֲלֵי־עֵשֶׂב
׃ כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא
הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ ׃
הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ
כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט
אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל
צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא ׃

Dum vlciscitur vltiones in Israël, dũ sponte se offert populus, benedicite domino. Audite reges, auribus percipite principes. Ego domino, ego canã, psallã domino deo Israel. Domine, cùm exires è Sehir, dũ incederes ex agro Edõ, terra cõcussa est, etiã

בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת
בְּיִשְׂרָאֵל
בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרְכוּ
יְהוָה ׃ שִׁמְעוּ מְלָכִים
הַאֲזִינוּ רֹזְנִים אָנֹכִי
לַיהוָה אָנֹכִי אָשִׁירָה
אֲזַמֵּר לַיהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל ׃ יְהוָה
בְּצֵאתְךָ מִשֵּׂעִיר
בְּצַעְדְּךָ מִשְּׂדֵה אֱדוֹם
אֶרֶץ רָעָשָׁה גַּם־

οὐρανὸς ἐταράχθη, καὶ
αἱ νεφέλαι ἔσταξαν ὕ-
δωρ, ὄρη ἐσαλεύθησαν
ἀπὸ προσώπου κυρίου
ἐλωΐ, ἀπὸ προσώπου
κυρίου, θεοῦ Ἰσραήλ. ἐν
ἡμέραις Σαμγὰρ υἱοῦ
Ἀνὰθ, ἐν ἡμέραις Ἰα-
ὴλ, ἐξέλιπον βασιλεῖς
καὶ ἐπορεύθησαν ἀτρα-
πούς. ἐπορεύθησαν ὁδοὺς
διεστραμμένας, ἐξέλι-
πον οἱ κατοικοῦντες Ἰσ-
ραὴλ, ἐξέλιπον ἕως οὗ
ἀνέστη Δεββόῤῥα, ἕως οὗ
ἐξανέστη μήτηρ ἐν τῷ
Ἰσραήλ. ᾑρέτισαν ὡς
ἄρτον κρίθινον, θεοὺς και-
νοὺς, τότε ἐπολέμησαν
πόλεις ἀρχόντων, σκέ-
πη νεανίδων σειρομά-
στων ἐὰν ὀφθῇ, καὶ σει-
ρομάστης ἐν τεσσαρά-
κοντα χιλιάσιν ἐν τῷ Ἰσραήλ. ἡ καρ-
δία μου ἐπὶ τὰ διατεταγμένα τῷ Ἰσραήλ.

*cœlũ turbatũ est, et nu-
bes distillauerũt aquã.
mõtes cõmoti sunt à fa-
cie domini, hic Sina à fa-
cie domini dei Israel.
In diebus Sãgar filij A-
nath in diebus Iael reli-
querũt vias, & ambu-
lauerunt semitas. Am-
bulauerũt itinera per-
uersa, defecerunt habi-
tantes in Israel, defe-
cerunt donec surgeret
Debora, quoniã surre-
xit mater in Israel. Ele-
gerunt deos nouos, tũc
pugnauerunt ciuitates
principum: clypeus pu-
ellarum cum lanceis ap-
paruit. Et pugnauit
quadraginta millibus
in Israel. Cor meum su-
per constituta Israel.*

cœli stillauerũt, etiã
nubes stillauerũt a-
quas. Mõtes fluxerũt
à facie dñi. Iste Sinai
tremuit à facie dñi
dei Israël. In diebus
Sãghar filij Hanath,
in diebus Iahel cessa-
uerũt semitæ & am-
bulãtes per semitas,
ambulabant per se-
mitas tortuosas. Ces-
sauerũt villæ absque
muro & munitione,
in Israël cessauerũt,
donec surrexi ego
mater in Israël. Quũ
elegit deos nouos,
tũc fuit bellũ in por-
tis, clypeus si conspe-
ctus est, & lancea in
quadraginta milib'
in Israël. Cor meum
ad legislatores Isra-

שָׁמַיִם נָטָפוּ גַּם־
עָבִים נָטְפוּ מָיִם׃
הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי
יְהוָה זֶה סִינַי מִפְּנֵי
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
בִּימֵי שַׁמְגַּר בֶּן־עֲנָת
בִּימֵי יָעֵל חָדְלוּ
אֳרָחוֹת וְהֹלְכֵי
נְתִיבוֹת יֵלְכוּ אֳרָחוֹת
עֲקַלְקַלּוֹת׃ חָדְלוּ
פְרָזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל
חָדֵלּוּ עַד שַׁקַּמְתִּי
דְבוֹרָה שַׁקַּמְתִּי אֵם
בְּיִשְׂרָאֵל׃ יִבְחַר
אֱלֹהִים חֲדָשִׁים אָז
לָחֶם שְׁעָרִים מָגֵן
אִם־יֵרָאֶה וָרֹמַח
בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף
בְּיִשְׂרָאֵל׃ לִבִּי לְחוֹקְקֵי יִשְׂרָאֵל

οἱ δυνάσται τοῦ λαοῦ
εὐλογεῖτε τὸν κύριον. ἐ-
πιβεβηκότες ἐπὶ ὑπο
ζυγίων μεσημβρίας
καὶ λαμπηνῶν, ἐπὶ κρι
τηρίου πορευόμενοι συν
έδρων φθέγξασθε, φω
νὴν ἀνακρουομένων ἀνὰ
μέσον εὐφραινομένων.
ἐκεῖ δώσουσι δικαιο-
σύνην κυρίῳ. δικαιο-
σιώας ἐνίσχυσον ἐν τῷ
Ἰσραήλ. τότε κατέβη
εἰς τὰς πόλεις αὐτοῦ ὁ
λαὸς κυρίου. ἐξεγείρου
ἐξεγείρου Δεβόῤῥα, ἐξεγεί
ρου ἐξεγείρου λάλει μετ᾽
ᾠδῆς. ἐξανίστασο Βα-
ρὰκ, καὶ κατίσχυσον
Δεβόῤῥα τὸν Βαρὰκ,
καὶ αἰχμαλώτιζε αἰ-
χμαλωσίαν σου υἱὸς
Ἀβινεὲμ, τότε ἐμεγα-
λύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, λαὸς κυρίου. κύ-
ριε ταπείνωσόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου.

Potentes populi benedicite domino, qui ascenditis super asinos nitentes, sedentes in iudicio, & ambulantes in via: Loquamini vocem pulsantium inter lætantes. Illic dabunt iustitiam domino. Iusti confortati sunt in Israel. Tunc descendit in vrbes eius populus domini. surge, surge Debora, surge, surge. Loquere cum cantu: surge Barac, & captiua captiuitatem tuam filius Abineem: tunc magnificata est fortitudo eius, populus domini. Domine humilia mihi fortiores me.

el. Qui voluntarij estis in populo, benedicite domino. Equitantes asinas candidas, habitantes iuxta Middin, & ambulantes inuia, loquamini. Propter sonitum iaculantiũ sagittas inter locavbi hauritur aqua, ibi doceant iustitias domini, iustitias villarum eius in Israël. Tunc descenderũt ad portas populus domini. Exurge, exurge Deborah: exurge, exurge, loquere canticũ. Surge Barac, et apprehẽde prædam tuam fili Abinoham. Tunc dominatus est euasor fortibus populi. Dominus dominatus est mihi inter fortes.

הַמִּתְנַדְּבִים בָּעָם
בָּרְכוּ יְהוָה׃ רֹכְבֵי
אֲתֹנוֹת צְחֹרוֹת יֹשְׁבֵי
עַל־מִדִּין וְהֹלְכֵי עַל
־דֶּרֶךְ שִׂיחוּ׃ מִקּוֹל
מְחַצְצִים בֵּין
מַשְׁאַבִּים שָׁם יְתַנּוּ
צִדְקוֹת יְהוָה צִדְקֹת
פִּרְזוֹנוֹ בְּיִשְׂרָאֵל אָז
יָרְדוּ לַשְּׁעָרִים עַם־
יְהוָה׃ עוּרִי עוּרִי
דְּבוֹרָה עוּרִי עוּרִי
דַּבְּרִי־שִׁיר קוּם בָּרָק
וּשֲׁבֵה שֶׁבְיְךָ בֶּן־
אֲבִינֹעַם׃ אָז יְרַד
שָׂרִיד לְאַדִּירִים עָם
יְהוָה יְרַד־לִי
בַּגִּבּוֹרִים׃

Universidad de Deusto Biblioteca

2.Sam.22 Deũ laudat Dauid ob victorias quas de omnibus hoſtibus ſuis, authore illo, retulerit.

Κύριος πέτρα μου καὶ ὀχύρωμά μου, καὶ ἐξαιρούμενος ἐμοί. ὁ θεός μου φύλαξ μου ἔσται μοι, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ᾽ αὐτῷ, ὑπερασπιστής μου, καὶ κέρας σωτηρίας μου, ἀντιλήπτωρ μου, καὶ καταφυγή μου σωτηρίας μου, ἐξ ἀδίκου σώσεις με. αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι κύριον, καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι, ὅτι περιέσχον με συντριμμοὶ θανάτου, καὶ χείμαρροι ἀνομίας ἐθάμβησάν με. ὠδῖνες θανάτου ἐκύκλωσάν με, προέφθασάν με σκληρότητες θανάτου. ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπικαλέσομαι κύριον, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου βοήσομαι. καὶ ἐπακούσεται ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου,

Domin⁹ petra mea et munitio mea, et eruens me: mihi deus meus cuſtos meus, cõfiſus ero in eo. Protector meus & cornu ſalutis meæ, ſuſceptor meus et refugium ſalutis meæ, de iniquo ſaluabis me. Laudabilem inuocabo dominum, & ab inimicis meis ſaluus ero. Quoniam circundederũt me cõtritiones mortis, & torrẽtes iniquitatis terruerunt me. Funes inferni circundederunt me, & præuenerunt me laquei mortis. In tribulatione mea inuocabo dominum, & deum meum clamabo. Et audiuit de tẽplo ſancto ſuo vocem meam,

Dominus petra mea, & arx mea, & liberator meus mihi fuit. Deus fortitudo mea, ſperabo in eo, ſcutum meum, et cornu ſalutis meę, eleuator meus, & refugium meum: ſaluator meus à rapina ſaluũ feciſti me. Laudabilem inuocabo dominum, & ab inimicis meis ſaluus ero. Circũdederunt etenim me contritiones mortis, torrentes impij terruerunt me. Dolores inferi circundederunt me, præuenerunt me laquei mortis. In tribulatione mea inuocaui dominum, & ad deum meum clamaui. Et exaudiuit de templo ſuo vocem meam, &

יְהוָה סַלְעִי וּמְצֻדָתִי
וּמְפַלְטִי־לִי׃ אֱלֹהֵי
צוּרִי אֶחֱסֶה־בּוֹ מָגִנִּי
וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי
וּמְנוּסִי מֹשִׁעִי מֵחָמָס
תֹּשִׁעֵנִי׃ מְהֻלָּל
אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֹיְבַי
אִוָּשֵׁעַ׃ כִּי אֲפָפֻנִי
מִשְׁבְּרֵי־מָוֶת נַחֲלֵי
בְלִיַּעַל יְבַעֲתֻנִי׃
חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבֻּנִי
קִדְּמֻנִי מֹקְשֵׁי מָוֶת׃
בַּצַּר־לִי אֶקְרָא יְהוָה
וְאֶל־אֱלֹהַי אֶקְרָא
וַיִּשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי

Universidad de Deusto Biblioteca

καὶ ἡ κραυγή μου ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτοῦ, καὶ ἐταράχθη καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ, καὶ τὰ θεμέλια τοῦ οὐρανοῦ συνεταράχθησαν καὶ ἐσπαράχθησαν, ὅτι ἐθυμώθη κύριος αὐτοῖς. καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ κατέδεται, ἄνθρακες ἐξεκαύθησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη, καὶ γνόφος ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπὶ τῶν χερουβὶμ, καὶ ἐπετάσθη, καὶ ὤφθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ, κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ, σκότος ὑδάτων ἐπάχυνεν ἐν νεφέλαις ἀέρων. ἀπὸ τοῦ φέγγους ἐναντίον αὐτοῦ ἐξεκαύθησαν ἄνθρακες

& clamor meus in auribus eius. Et commota est & turbata est terra, & fundamenta cœli concussa sunt, quoniam iratus est eis dominus. Ascendit fumus in ira eius, & ignis ex ore eius vorauit, carbones succensi sunt ab eo. Et inclinauit cœlos & descēdit, & caligo sub pedibus eius. Et ascendit super Cherubim & volauit, & visus est super pennas ventorū, Et posuit tenebras latibulum suum, in circuitu suo tabernaculum suum tenebræ aquarum, nubes aëris. De lumine in conspectu eius succensi sunt carbones

& clamor meus in aures eius. Et commota est, & contremuit terra, fundamenta cœli commota sunt, & commota sunt, quoniam iratus est ei. Ascēdit fumus in ira eius, & ignis de ore eius deuorabit, carbones succensi sunt ab eo. Et inclinauit cœlos, & descēdit, & caligo sub pedibus eius. Et equitauit super Cherub, & volauit, & volando visus est super pennas venti. Et posuit tenebras in circuitu suo tabernacula, colligantiam aquarum nubes cœlorū. Præ fulgore in conspectu eius succensi sunt carbones

וְשַׁוְעָתִי בְּאָזְנָיו׃
וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ
הָאָרֶץ מוֹסְדוֹת
הַשָּׁמַיִם יִרְגָּזוּ
וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי־חָרָה
לוֹ׃ עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ
וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל
גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ׃
וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד
וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו׃
וַיִּרְכַּב עַל־כְּרוּב
וַיָּעֹף וַיֵּרָא עַל־כַּנְפֵי־
רוּחַ׃ וַיָּשֶׁת חֹשֶׁךְ
סְבִיבֹתָיו סֻכּוֹת
חַשְׁרַת־מַיִם עָבֵי
שְׁחָקִים׃ מִנֹּגַהּ
נֶגְדּוֹ בָּעֲרוּ גַּחֲלֵי־

πυρός. ϗ ἐβρόντησεν ἐξ
οὐρανοῦ ὁ κύριος, ϗ ὁ ὕ-
ψιστος ἔδωκε φωνὴν
αὐτοῦ, ϗ ἀπέστειλε βέ-
λη, καὶ ἐσκόρπισεν αὐ-
τούς. καὶ ἤστραψεν ἀστρα-
πὴν καὶ ἐξέστησεν αὐτούς,
ϗ ὤφθησαν ἀφέσεις
θαλάσσης. ϗ ἀπεκα-
λύφθη θεμέλια τῆς οἰ-
κουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμή-
σει κυρίου, ἀπὸ πνοῆς
πνεύματος θυμοῦ αὐτοῦ.
καὶ ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕ-
ψους, ϗ ἔλαβέ με, εἵλ-
κυσέ με ἐξ ὑδάτων πολ
λῶν. ἐρρύσατό με ἐξ ἐ-
χθρῶν μου ἰσχύος, ἐκ τῶν
μισούντων με, ὅτι ἐ-
κραταιώθησαν ὑπὲρ
ἐμέ. προέφθασάν με
ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου,
καὶ ἐγένετο κύριος ἀντι-
στήριγμά μου, ϗ ἐξή-
γαγέ με εἰς πλατυσμόν. καὶ ἐξείλετό με

*ignis. Et intonuit de cœ
lo dominus: et excelsus
dedit vocẽ suã, et misit
sagittas et dissipauit e-
os, & fulgurauit coru-
scationẽ et terruit eos,
& apparuerunt emis-
siones maris. Et reuela-
ta sunt fundamẽta or-
bis increpatiõe domini
à spiratione spiritus fu
roris eius. Misit de alti
tudine et assumpsit me.
traxit me de aquis mul
tis, liberauit me de robo
re inimicorũ meorũ, de
odientibus me, quoni-
am robusti erant magis
quàm ego. Præuenerũt
me in die perditionis
meæ, & factus est do-
minus firmamentũ me-
um, & eduxit me in la
titudinẽ: Liberauit me*

אֵשׁ׃ יַרְעֵם מִן־
שָׁמַיִם יְהוָה וְעֶלְיוֹן
יִתֵּן קוֹלוֹ׃ וַיִּשְׁלַח
חִצִּים וַיְפִיצֵם בָּרָק
וַיְהֻמֵּם׃ וַיֵּרָאוּ
אֲפִקֵי יָם יִגָּלוּ
מֹסְדוֹת תֵּבֵל
בְּגַעֲרַת יְהוָה
מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפּוֹ׃
יִשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי
יַמְשֵׁנִי מִמַּיִם רַבִּים׃
יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז
מִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ
מִמֶּנִּי׃ יְקַדְּמֻנִי בְּיוֹם
אֵידִי וַיְהִי יְהוָה
מִשְׁעָן לִי׃ וַיֹּצֵא
לַמֶּרְחָב אֹתִי יְחַלְּצֵנִי

ignis. Tonauit de cœ
lo dominus, & altis-
simus dedit vocem
suam. Et misit sagit-
tas & dispersit eos,
fulgur, & contriuit
eos. Et apparuerunt
effusiones maris, re-
uelata sunt funda-
mẽta orbis, propter
increpationem do-
mini ab inspiratio-
ne spiritus eius. Mi-
sit de summo, as-
sumpsit me, traxit
me de aquis multis.
Et liberauit me ab
inimico meo forti,
ab odio habentibus
me, quoniam robu-
stiores erant me.
Præuenerunt me in
die afflictionis meæ,
& fuit dominus baculus mihi. Et eduxit
ad latitudinem me, & liberauit me, quo-

ὅτι ηὐδόκησεν ἐν ἐμοί. καὶ ἀνταπέδωκέ μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀνταποδώσει μοι, ὅτι ἐφύλαξα τὰς ὁδοὺς κυρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου. ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ κατέναντίον μου, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστησα ἀπ᾽ ἐμοῦ. καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ, καὶ προφυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου. καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. μετὰ τοῦ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, καὶ μετὰ ἀνδρὸς τελείου τέλειος ἔσῃ, καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ

quia voluit me. Et retribuit mihi dominꝰ ſecundũ iuſtitiã meã, & ſecundũ munditiã manuũ mearũ reddet mihi, quia cuſtodiui vias domini, & nõ impiè egi corã deo meo. Quoniam omnia iudicia eius in conſpectu meo, et præcepta eius nõ amouebuntur à me. Et ero immaculatꝰ ei, et cuſtodiam me ab iniquitate mea. Et reſtituet mihi dominus ſecundũ iuſtitiam meã, & ſecundũ munditiã manuũ mearum in cõſpectu oculorũ ſuorum. Cum ſancto ſanctus eris, & cum innocente innocens eris: Et cũ electo electus eris, & cum peruerſo

niam complacuit in me. Retribuit mihi dominus ſecundum iuſtitiam meam, ſecundum munditiam manuũ mearum reddit mihi.
Quia cuſtodiui vias domini, & non impiè egi à deo meo.
Quia omnia iudicia eius in conſpectu meo, & à ſtatutis eius non receſſi. Et fui perfectus ei, & cuſtodiui me ab iniquitate mea.
Et reſtituit dominus mihi ſecundum iuſtitiam meam, ſecundum munditiã meam in cõſpectu oculorũ eius. Cum pio eris pius, cum viro perfecto perfectus eris. Cum mundo mundus eris, & cum peruerſo

כִּי־חָפֵץ בִּי׃ יִגְמְלֵנִי
יְהוָה כְּצִדְקָתִי כְּבֹר
יָדַי יָשִׁיב לִי׃ כִּי
שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה
וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי׃
כִּי כָל־מִשְׁפָּטָו
לְנֶגְדִּי וְחֻקֹּתָיו לֹא־
אָסוּר מִמֶּנָּה׃
וָאֶהְיֶה תָמִים לוֹ
וָאֶשְׁתַּמְּרָה מֵעֲוֺנִי׃
וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי
כְּצִדְקָתִי כְּבֹרִי לְנֶגֶד
עֵינָיו׃ עִם־
חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם־
גְּבוֹר תָּמִים
תִּתַּמָּם׃ עִם־נָבָר
תִּתְבָּר וְעִם־עִקֵּשׁ

στρεβλωθήσῃ. καὶ τὸν
λαὸν τὸν πτωχὸν σώ-
σεις, καὶ ὀφθαλμοὺς ὑ-
περηφάνων ταπεινώ-
σεις. ὅτι σὺ φωτιεῖς λύ-
χνον μου κύριε, καὶ ὁ κύ-
ριος ἐκλάμψει μοι τὸ
σκότος μου. ὅτι ἐν σοὶ
δραμοῦμαι μονόζωνος,
καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερ-
βήσομαι τεῖχος. ὁ ἰσχυ-
ρὸς ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐ-
τοῦ, τὸ ῥῆμα κυρίου πε-
πυρωμένον, ὑπερα-
σπιστής ἐστι πᾶσι τοῖς πε-
ποιθόσιν ἐπ' αὐτόν. ὅτι
τίς ἰσχυρὸς πλὴν τοῦ
κυρίου; καὶ τίς κτίστης
πλὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν;
ὁ ἰσχυρὸς ὁ κραταιῶν
με δυνάμει, καὶ ἔθετο
ἄμωμον τὴν ὁδόν μου.
τιθεὶς τοὺς πόδας μου
ὡσεὶ ἐλάφων, καὶ ἐπὶ
τὰ ὑψηλὰ ἱστῶν με.

peruerteris. Quoniam
tu populum mãsuetum
saluabis, & oculos ex-
celsorum humiliabis.
Quoniã tu illuminabis
lucernam meam domi-
ne, & dominus illumi-
nabit in tenebris meis.
Quia in te currã accin
ctus, et in deo meo trãsi
liam murũ. Deus imma
culata via eius, eloqui-
um domini igne exami
natum, protector ipse
est omnibus confidenti-
bus ĩ eo. Quia quis de-
us præter dominum? et
quis creator præter de-
um nostrum? deus cor-
roborans me fortitu-
dine, & posuit im-
maculatam viam me-
am. Ponens pedes me-
os vt cerui, & statu-
ens me super excelsa.

peruersus eris. Et po
pulũ pauperẽ saluũ
facies, & oculos tu-
os pones super excel
sos, humiliabis eos.
Quia tu es lucerna
mea domine, & do-
minus illuminabit te
nebras meas. In te e-
nĩ contriui exercitũ,
in deo meo trãsiliui
murũ. Dei perfecta
est via, eloquiũ domi
ni sublimatũ, scutũ
est omnibus sperãti-
bus in se. Quoniam
quis est deus præter
dominũ, & quis for-
tis præter deum no-
strum? Deus fortitu
do mea in exercitũ,
soluit perfectã viam
meam. Ponẽs pedes
meos tanquam cer-
uarum, & super excelsa mea statuit me.

תִּתַּפָּל׃ וְאֶת־עַם
עָנִי תּוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ
עַל־רָמִים תַּשְׁפִּיל׃
כִּי־אַתָּה נֵירִי יְהוָה
וַיהוָה יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי׃
כִּי בְכָה אָרוּץ גְּדוּד
בֵּאלֹהַי אֲדַלֶּג־
שׁוּר׃ הָאֵל תָּמִים
דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה
צְרוּפָה מָגֵן הוּא
לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ׃
כִּי מִי־אֵל מִבַּלְעֲדֵי
יְהוָה וּמִי צוּר
מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ׃
הָאֵל מָעוּזִּי חָיִל וַיַּתֵּר
תָּמִים דַּרְכּוֹ׃ מְשַׁוֶּה
רַגְלָיו כָּאַיָּלוֹת וְעַל
בָּמֹתַי יַעֲמִדֵנִי׃

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ὁ διδάσκων χεῖράς μου εἰς πόλεμον, καὶ κατάξας τόξον χαλκοῦν ἐν βραχίονί μου. Καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου, καὶ ὑπακοή σου ἐπλήθυνέ με. πλατυνεῖς τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου, καὶ οὐκ ἐξελύθησαν τὰ σκέλη μου. διώξω ἐχθρούς μου καὶ ἀφανιῶ αὐτούς, καὶ οὐκ ἀποστρέψω ἕως ἂν συντελέσω αὐτούς. καὶ θλάσω αὐτούς, καὶ οὐκ ἀναστήσονται, καὶ πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου. καὶ ἐνισχύσεις με δυνάμει εἰς πόλεμον, κάμψεις τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' ἐμὲ ὑποκάτω μου. καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι νῶτον τοὺς μισοῦντάς με, καὶ ἐθανάτωσας αὐτούς.

Docẽs manus meas ad prælium, & frangens arcũ æreum ſuper brachia mea. Et dediſti mihi clypeũ ſalutis meæ, & humilitas tua multiplicauit me. Et dilataſti greſſus meos ſubter me, & non defeci in viis meis. Perſequar inimicos meos, & conteram eos, & non conuertar donec conſumã eos. Confringam eos, & nõ conſurgent, & cadent ſub pedibus meis. Et accixiſti me fortitudine vt expugnem, & incuruabis inſurgentes contra me, & inimici mei traditi ſunt mihi, ceruices odientiũ me cõculcaui.

Docens manus meas ad bellum, & contritus eſt arcus ęreus brachiis meis. Et dediſti mihi ſcutum ſalutis tuæ, & in manſuetudine tua multiplicaſti me. Dilataſti paſſum meum ſubter me, & nõ declinauerunt tali mei.

Perſecutus ſum inimicos meos, & diſperdidi eos, & non reuerſus ſum, donec conſumpſi eos. Et cõſumpſi eos, et perfodi eos, & non ſurgent, & ceciderunt ſub pedibus meis.

Et accinxit me fortitudine ad prælium, incuruaſti inſurgentes mihi ſubter me. Et inimicos dediſti mihi ceruicem, & odio habentes me excidi.

מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה
נִחֲתָה קֶשֶׁת־נְחוּשָׁה
זְרוֹעֹתָי׃ וַתִּתֶּן־לִי
מָגֵן יִשְׁעֶךָ וְעַנְוָתְךָ
תַרְבֵּנִי׃ תַּרְחִיב
צַעֲדִי תַחְתָּי וְלֹא
מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי׃
אֶרְדּוֹף אוֹיְבַי
וָאַשְׁמִידֵם וְלֹא
אָשׁוּב עַד־כַּלּוֹתָם׃
וָאֲכַלֵּם וָאֶמְחָצֵם
וְלֹא יְקוּמוּן וַיִּפְּלוּ
תַּחַת רַגְלָי׃ וַתַּזְרֵנִי
חַיִל לַמִּלְחָמָה
תַּכְרִיעַ קָמַי תַּחְתָּי׃
וְאֹיְבַי תַּתָּה לִּי עֹרֶף
מְשַׂנְאַי וָאַצְמִיתֵם׃

βοήσονται καὶ οὐκ ἔ-
σι βοηθῶν, πρὸς κύρι-
ον, καὶ οὐκ ἐπήκουσεν
αὐτῶν. καὶ ἐλέανα αὐ-
τοὺς, ὡς χοῦν γῆς, ὡς
πηλὸν ἐξόδων ἐλέπτυ
να αὐτούς. καὶ ῥύσῃ με
ἐκ μαχαίρας λαῶν,
φυλάξῃ με εἰς κεφα-
λὴν ἐθνῶν. λαὸς ὃν
οὐκ ἔγνων, ἐδούλευσέ
μοι, εἰς ἀκοὴν ὠτίου
ὑπήκουσέ μου. υἱοὶ ἀλ
λότριοι ἐψεύσαντό μοι,
υἱοὶ ἀλλότριοι ἀπορρι-
φήσονται, καὶ σφαλοῦ-
σιν ἐκ τῶν συγκλεισ-
μῶν αὐτῶν. Ζῇ κύρι-
ος, καὶ εὐλογητὸς ὁ φύ
λαξ μου, καὶ ὑψωθή-
σεται ὁ θεός μου ὁ φύ
λαξ τῆς σωτηρίας μου.
ἰσχυρὸς κύριος ὁ δι-
δοὺς ἐκδικήσεις ἐμοί,
καὶ παιδεύων λαοὺς

clamauerunt, & non fuit qui saluaret: deus dominus, & non audiuit eos. Et delebo eos vt puluerem terræ, quasi lutum quod est de viis comminuam eos. Et libera me de cõtradictionibus populi, custodies me in caput gentium. Populus quem non cognoui seruiuit mihi, in auditu auris obediuit mihi. Filij alieni mentiti sunt mihi, filij alieni abiicientur, & errabunt ex angustiis suis. Viuit dominus, & benedict⁹ qui creauit me, & exaltabitur deus meus saluator meus. Fortis dominus deus q dedit vindictas mihi, & humiliauit populos

Aspexerunt, & non fuit seruator, ad dominum, & non exaudiuit eos. Et contudit eos sicut puluerem terræ, sicut lutum platearum comminui eos, & distendi eos. Et eruisti me à contradictionibus populorum. Custodisti me in caput gẽtium: populus quem nõ noui, seruiuit mihi. Filij alieni mentiti sunt mihi. Ad auditum auris audient mihi. Filij alieni defluxerunt, & contremuerunt à clausuris suis. Viuit dominus, & benedictus fortitudo mea,

ישעו ואין משיע אל
יהוה ולא ענם :
ואשחקם כעפר
ארץ כטיט חוצות
אדקם ארקעם :
ותפלטני מריבי עמי
תשמרני לראש
גוים עם לא ידעתי
יעבדוני : בני נכר
יתכחשו לי לשמוע
אזן ישמעו לי : בני
נכר יבלו ויחגרו
ממסגרותם : חי
יהוה וברוך צורי
וירם אלהי צור
ישעי : האל הנתן
נקמת לי ומוריד עמים

et exaltetur deus fortitudo salutis meæ. Deus dans vindictas mihi, & deiiciens populos

ὑποκάτω μου. καὶ ἐξαγα-
γών με ἐξ ἐχθρῶν μου,
καὶ ἐκ τῶν ἐπεγειρομένων
ἐπ' ἐμὲ ὑψώσεις με, ἐξ
ἀνδρῶν ἀδικημάτων
ῥύσῃ με. διὰ τοῦτο ἐξο-
μολογήσομαί σοι κύ-
ριε ἐν ἔθνεσι κύριε. καὶ
τῷ ὀνόματί σου ψα-
λῶ, μεγαλύνων τὰς
σωτηρίας τοῦ βασιλέως
αὐτοῦ, καὶ ποιῶν ἔλεος
τῷ χριστῷ αὐτοῦ τῷ
Δαβίδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

*subterme. Et eduxit me
ex inimicis meis, & de
insurgentibus cōtra me
exaltabis me, de viris
iniq; liberabis me. Pro-
pter hoc confitebor tibi
in gentibus domine, &
nomini tuo cantabo,
magnificans salutes re-
gis sui, & faciens mi-
sericordiam christo suo
Dauid, & semini eius
vsque in sempiternum.*

Isaiæ. 26. *Ecclesiæ felicitatē vnáq; impiorū supplicium canit Isaias.*

Ἰδοὺ πόλις ἰσχυρά, καὶ
σωτήριον ἡμῶν θή-
σει τὸ τεῖχος, καὶ περι-
τεῖχος. ἀνοίξατε πύλας,
εἰσελθέτω λαὸς φυ-
λάσσων δικαιοσύνην,
καὶ φυλάσσων ἀλήθειαν,
ἀντιλαμβανόμενος ἀ-
ληθείας, καὶ φυλάσσων
εἰρήνην. ὅτι ἐπὶ σοὶ ἐλ-
πίδι ἤλπισαν, κύριος,

*Ecce ciuitas for-
tis, & saluta-
re nostrum po-
net murum et circūmu
rale. Aperite portas, in
grediatur populus cu-
stodiēs iustitiā, et custo
diēs veritatē. Apprehē
dens veritatem, & cu
stodiens pacem: quia in
te sperauimus domine*

sub me. Educens me
a b inimicis meis, &
ab insurgentibus in
me eleuabis me, à vi
ro iniquo liberabis
me. Propterea confi
tebor tibi domine in
gentibus, & nomini
tuo psallā. Magnifi-
cās salutes regis sui,
& faciens misericor
diam christo suo Da
uid, & semini eius vs
que in seculum.

תַּחְתֵּנִי׃ וּמוֹצִיאִי
מֵאֹיְבַי וּמִקָּמַי
תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ
חֲמָסִים תַּצִּילֵנִי׃ עַל
־כֵּן אוֹדְךָ יְהוָה בַּגּוֹיִם
וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּר׃
מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ
וְעֹשֶׂה־חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ
לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד
עוֹלָם׃

Vrbs fortitu
dinis nobis,
salutem po
net vt muros & ātemurale. Aperite por
tas, et īgrediatur gēs
iusta custodiēs veri-
tates. Eum cuius de-
syderium est coniun
ctū tibi, custodies in
pace, in pace: quia tibi fidit. Fidite domino

עִיר עָז־לָנוּ
יְשׁוּעָה יָשִׁית
חוֹמוֹת וָחֵל׃ פִּתְחוּ
שְׁעָרִים וְיָבֹא גוֹי־
צַדִּיק שֹׁמֵר אֱמֻנִים׃
יֵצֶר סָמוּךְ תִּצֹּר
שָׁלוֹם שָׁלוֹם כִּי בְךָ
בָּטוּחַ׃ בִּטְחוּ בַיהוָה

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ἕως τοῦ αἰῶνος. ὁ θε-
ὸς ὁ μέγας ὁ αἰώνιος,
ὃς ταπεινώσας κατή-
γαγες τοὺς ἐνοικοῦν-
τας ἐν ὑψηλοῖς. πό-
λεις ὀχυρὰς καταβα-
λεῖς, καὶ κατάξεις ἕ-
ως ἐδάφους. καὶ πα-
τήσουσιν αὐτοὺς πό-
δες πραέων, καὶ τα-
πεινῶν βήματα. ὁ-
δὸς *ἀσεβῶν εὐθεῖα
ἐγένετο, καὶ παρεσκευ-
ασμένη ἡ ὁδὸς *ἀσε-
βῶν. ἡ γὰρ ὁδὸς κυρί-
ου κρίσις. ἠλπίσαμεν
ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου,
καὶ ἐπὶ τῇ μνείᾳ ἣ ἐ-
πεθύμει ἡ ψυχή μου.
ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ
πνεῦμά μου πρὸς σὲ
ὁ θεός, διότι φῶς τὰ
προστάγματά σου ἐ-
πὶ τῆς γῆς. Δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐν-

* εὐσε-βῶν
* εὐσε-βῶν.

vsque in sempiternum. Deus magnus æternus, qui humilians deduxit habitātes in excelsis. Ciuitates munitas destrues, & deduces vsque ad pauimentum. Et conculcabunt eos pedes mansuetorum, & humilium gressus. Via iustorum recta facta est, & præparata via iustorum. Nam via domini iudicium. Sperauimus in nomine tuo, & in memoria quam desiderabat anima mea. De nocte consurgit spiritus meus ad te deus, quia lux præcepta tua super terram.

Iustitiam discite habi-

vsq; in seculum, quia in domino est fortitudo seculorũ. Quia incuruabit habitatores excelsi, ciuitatem sublimẽ humiliabit: humiliabit eãvsq; ad terram, peruenire faciet eã vsq; ad puluerẽ. Cõculcabit eam pes, pedes pauperis, gressus egenorũ. Semita est iusto recta, ô deus recte, callẽ iusti librabis. Etiã via iudiciorũ tuorũ dñe sustinuimus te, eo ꝙ nomẽ tuũ, & memoria tui est desyderiũ animæ nostræ. Animo meo desyderaui te in nocte, etiã spiritu meo in medio mei quærã te. Nã quãdo iudicia tua fuerũt in terra, iustitiã didicerũt

עדי־עד כי ביה יהוה
צור עולמים: כי
השח ישבי מרום
קריה נשגבה
ישפילנה ישפילה
עד־ארץ יגיענה עד־
עפר: תרמסנה רגל
רגלי עני פעמי דלים:
ארח לצדיק מישרים
ישר מעגל צדיק
תפלס: אף ארח
משפטיך יהוה קוינוך
לשמך ולזכרך
תאות־נפש: נפשי
אויתך בלילה אף־
רוחי בקרבי אשחרך
כי כאשר משפטיך
לארץ צדק למדו

οἰκοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.
πέπαυται γὰρ ὁ ἀσε-
βὴς πᾶς ὃς οὐ μὴ μά-
θῃ δικαιοσύνην ἐπὶ
τῆς γῆς, ἀλήθειαν οὐ
μὴ ποιήσει. ἀρθήτω ὁ
ἀσεβὴς, ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν
δόξαν κυρίου. κύριε
ὑψηλός σου ὁ βραχί-
ων, καὶ οὐκ ᾔδεισαν,
γνόντες δὲ αἰσχυνθή-
σονται. ζῆλος λή-
ψεται λαὸν ἀπαίδευ-
τον, καὶ νῦν πῦρ τοὺς
ὑπεναντίους ἔδεται.
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, εἰ-
ρήνην δὸς ἡμῖν, πάν-
τα γὰρ ἀπέδωκας ἡ-
μῖν. κύριε ὁ θεὸς ἡ-
μῶν, κτῆσαι ἡμᾶς, κύ
ριε ἐκτός σου ἄλλον
οὐκ οἴδαμεν. τὸ ὄνο-
μά σου ὀνομάζομεν.
οἱ δὲ νεκροὶ ζωὴν οὐ μὴ
ἴδωσιν, οὐδὲ ἰατροὶ

tantes in terra.
Cessauit enim impius.
Non discet iustitiam su
per terra, veritatẽ non
faciat. Auferatur im-
pius vt non videat glo
riam domini.
Domine excelsum tuum
brachium, & non scie
runt, scientes autem
confundentur.
Zelus apprehendet po
pulum ineruditum.
Et nunc ignis aduersa-
rios comedet.
Domine deus noster pa
cem dabis nobis, omnia
enim reddidisti nobis.
Domine deus noster
possίde nos, domine
extra te alium non sci-
mus.
Nomẽ tuum vocamus,
at mortui vitã non vi-
debunt, neque medici

habitatores orbis.
Gratia fiat impio, et
non discet iustitiam,
in terra vbi debet re
cta facere, iniquè a-
get: & non videbit
sublimitatẽ domini.
Domine excelsa est
manus tua ne videãt:
videbunt, & pudore,
afficientur inuiden-
tes populo tuo. Eti-
am ignis hostes tuos
consumet. Domine
dispones pacem no-
bis, quia etiam om-
nia opera nostra o-
peratus es nobis.
Domine deus no-
ster dominati sunt
nobis domini abs-
que te. Tantum ti-
bi fidimus, ideo me-

ישבי תבל : יחן
רשע בל־למד צדק
בארץ נכחות יעול
ובל־יראה גאות
יהוה : יהוה רמה
ידך בל־יחזיון יחזו
ויבשו קנאת־עם
אף־אש צריך
תאכלם : יהוה
תשפת שלום לנו
כי גם־כל־
מעשינו פעלת לנו :
יהוה אלהינו
בעלונו אדנים
זולתך לבד־בך
נזכיר שמך : מתים
בל־יחיו רפאים

morabimus nomen tuum. Mortui non
viuent, mortui qui dominati sunt nobis,

οὐ μὴ ἀναστήσουσι. διὰ τοῦ-
το ἐπήγαγες, καὶ ἀπώλε
σας, καὶ ἦρας πᾶν ἄρ-
σεν αὐτῶν. πρόσθες αὐ-
τοῖς κακὰ κύριε, πρό-
σθες κακὰ τοῖς ἐνδό-
ξοις τῆς γῆς. κύριε ἐν
θλίψει ἐμνήσθημέν σου,
ἐν θλίψει μικρᾷ ἡ παι
δεία σου ἡμῖν. καὶ ὡσεὶ
ὠδίνουσα ἐγγίζει τοῦ
τεκεῖν, καὶ ἐπὶ τῇ ὠδῖνι
αὐτῆς ἐκέκραξεν, οὕ-
τως ἐγενήθημεν τῷ ἀ-
γαπητῷ σου. διὰ τὸν φό-
βον σου κύριε ἐν γαστρὶ
ἐλάβομεν, καὶ ὠδινήσα-
μεν, καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα
σωτηρίας σου, ὃ ἐποίη-
σας ἐπὶ τῆς γῆς. οὐ πε-
σούμεθα, ἀλλὰ πε-
σοῦνται πάντες οἱ ἐνοι
κοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς. ἀνα
στήσονται οἱ νεκροί, καὶ
ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς

*nõ suscitabũt. Propter
hoc induxisti & per-
didisti, & tulisti omne
masculinũ eorum. Ad-
de eis mala domine, ad
de mala gloriosis ter-
ræ. Domine in tribula-
tione recordati sumus
tui, in tribulatione par
ua doctrina tua no-
bis. Et sicut parturiens
quum appropiquat ad
pariendum, & dolo-
re suo clamat, sic facti
sumus dilecto tuo. Pro-
pter timorem tuum do
mine in vtero accepi-
mus, & parturiuimus
& peperimus spiri-
tum salutis tuæ, quem
fecisti super terram.
Non cademus, sed ca-
dent habitantes in ter-
ra. Surgent mortui,
& resurgent qui in*

non resurgent: pro-
pterea visitasti & dis
sipasti eos, & perdi-
disti omnem memo
riam eorum. Addi-
disti genti domine,
addisti genti, glorifi
casti te. Elongasti vs
que ad omnes termi
nos terræ. Domine
in angustia visitaue-
runt te, effuderũt o-
ratione quãdo cor-
rectio tua fuit eis. Si-
cut prægnans, quum
appropinquat par-
tui, dolet, clamat in
doloribus suis: sic fui-
mus à facie tua dñe.
Concepimus, partu-
riuimus, quasi pepe-
rimus spiritum: salu-
tes enim non sunt fa

בַּל־יָקֻמוּ לָכֵן פָּקַדְתָּ
וַתַּשְׁמִידֵם וַתְּאַבֵּד
כָּל־זֵכֶר לָמוֹ׃ יָסַפְתָּ
לַגּוֹי יְהוָה יָסַפְתָּ לַגּוֹי
נִכְבָּדְתָּ רִחַקְתָּ כָּל־
קַצְוֵי־אָרֶץ׃ יְהוָה
בַּצַּר פְּקָדוּךָ צָקוּן
לַחַשׁ מוּסָרְךָ לָמוֹ׃
כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב
לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק
בַּחֲבָלֶיהָ כֵּן הָיִינוּ
מִפָּנֶיךָ יְהוָה׃ הָרִינוּ
חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ
יְשׁוּעֹת בַּל־
נַעֲשֶׂה אֶרֶץ וּבַל־
יִפְּלוּ יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃
יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי

ctæ in terra, nec ceciderunt habitatores or-
bis. Viuent mortui tui, sicut cadauer meum

μνημείοις, καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῇ. ἡ γὰρ δρόσος ἡ παρὰ σοῦ, ἴαμα αὐτοῖς ἐστιν, ἡ δὲ γῆ τῶν ἀσεβῶν πεσεῖται. Βάδιζε λαός μου, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου, ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου, ἀποκρύβηθι μικρὸν ὅσον ὅσον, ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ κυρίου. ἰδοὺ γὰρ κύριος ἀπὸ τοῦ ἁγίου ἐπάγει τὴν ὀργὴν ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἀνακαλύψει ἡ γῆ τὸ αἷμα αὐτῆς, καὶ κατακαλύψει τοὺς ἀνῃρημένους.

monumentis, & lætabuntur qui in terra. Nam ros qui à te, sanitas ipsis est. At terra impiorum cadet. Vade populus meus, ingredere in cubicula tua, claude ostium tuum. Abscondere modicum quantulumcunque donec pertranseat ira domini. Ecce enim dominus à sancto inducit iram super habitantes super terram. Et reuelabit terra sanguinem suum, & non abscondet interfectos vltra.

Isaiæ. 38. Cãticũ Ezechiæ regis Iuda, cùm è morbo conualuisset.

Ἐγὼ εἶπα· ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν μου, πορεύσομαι ἐν πύλαις ᾅδου, καταλείψω τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα.

Ego dixi: in excelso dierum meorum, vadam ad portas inferi, relinquam annos residuos.

resurget. Expergiscimini & laudate habitatores pulueris, quia vt ros olerũ ros tuus, & terra mortuos proiiciet. Vade popule mi, ingredere cubicula tua, et claude ostium tuum super te. Absconde teipsum, paululũ, ad momentum, donec transeat ira. Ecce enim dominus egredietur de loco suo, vt visitet iniquitatẽ habitatoris terræ super eũ: et reuelabit terra sanguinem suũ, & nõ operiet vltrà interfectos suos.

יקומון הקיצו ורננו
שכני עפר כי טל
אורת טלך וארץ
רפאים תפיל׃ לך
עמי בא בחדריך
וסגר דלתיך בעדך
חבי כמעט רגע
עד יעבור זעם׃
כי הנה יהוה יצא
ממקומו לפקד עון
ישב הארץ עליו
וגלתה הארץ את
דמיה ולא תכסה
עוד על הרגיה׃

Ego dixi: in excisione dierũ meorum vadam ad portas sepulchri, priuatus residuo annorum meorum.

אני אמרתי בדמי
ימי אלכה
בשערי שאול
פקדתי יתר שנותי׃

Universidad de Deusto Biblioteca

Εἶπα, ὐκέτι ὐ μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ζώντων· ὐκέτι οὐ μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ γῆς· ὐκέτι ὐ μὴ ἴδω ἄνθρωπον μετὰ κατοικούντων· ἐξέλιπον ἐκ τῆς συγγενείας μου, κατέλιπον τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς μου, ἐξῆλθε καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ ὥσπερ ὁ καταλύων σκηνὴν πήξας, τὸ πνεῦμά μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο ὡς ἱστὸς ἐρίθου ἐγγιζούσης ἐκτεμεῖν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθην ἕως πρωΐ, ὡς λέων τις, οὕτως συνέτριψε πάντα τὰ ὀστᾶ μου, ἀπὸ τῆς ἡμέρας παρεδόθην ἕως νυκτός. ὡς χελιδών, οὕτως φωνήσω, καὶ ὡς περιστερά, ὕτω μελετήσω. ἐξέλιπον γάρ μου οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπὸ τοῦ βλέπειν εἰς τὸ ὕψος

Dixi. Nō vltra videbo salutare dei in terra viuentium, nec vltra videbo hominē cum habitātibus, defeci à cognatione mea, dereliqui reliquū vitæ meæ, exiuit et recessit à me sicut diuertēs tabernaculū qui fixerat, spūs meus apud me factus est sicut tela texētis appropinquātis ad succidēdū. In die illa traditꝰ sum vsq; mane, quasi leo, sic cōtriuit oīa ossa mea, ab eo enī die vsq; ad noctē traditus sum. Quasi hirundo sic clamabo, & quasi colūba sic meditabor, defecerūt enī mei oculi, vt aspicerē ego in excelsū.

Dixi: Non videbo dominum, dominū in terra viuentium. Non aspiciam hominem vltrà cum habitatoribus orbis. Incolatus meus recessit, & migrauit à me, veluti tabernaculum pastoris: præcidi velut texens vitam meam, ægritudine deus concidet me: à die vsq; ad noctem consumes me. Statui vsque ad manè: veluti leo, sic cōterebat omnia ossa mea: à die vsque ad noctem consumes me. Sicut grus & hirundo, sic garriebam, garriebam vt columba: eleuati erant oculi mei in excelsum:

אמרתי לא־אראה
יה יה בארץ
החיים לא־אביט
אדם עוד עם־
יושבי חדל: דורי
נסע ונגלה מני
כאהל רעי קפדתי
כארג חיי מדלה
יבצעני מיום עד־
לילה תשלימני:
שויתי עד־בקר
כארי כן ישבר כל־
עצמותי מיום עד־
לילה תשלימני:
כסוס עגור כן
אצפצף אהגה כיונה
דלו עיני למרום

Universidad de Deusto Biblioteca

τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅς ἐξείλατό με, καὶ ἀφείλατό μου τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς.

cœli ad dominum, qui eruit me, & abstulit à me dolorem animæ, & ipse fecit.

Κύριε περὶ αὐτῆς γὰρ ἀνηγγέλη σοι, καὶ ἐξήγειράς μου τὴν πνοήν, καὶ παρακληθεὶς ἔζησα.

Domine de ipsa enim annunciatum est tibi, & suscitasti meum spiritum, & consolatus vixi.

Εἵλου γάρ μου τὴν ψυχὴν, ἵνα μὴ ἀπόληται, καὶ ἀπέῤῥιψας ὀπίσω μου τὰς ἁμαρτίας.

Ecce in pace amaritudo mea, liberasti enim meam animam vt non pereat, & proiecisti post me omnia peccata mea.

Οὐ γὰρ οἱ ἐν ᾅδου αἰνέσουσί σε, οὐδὲ οἱ ἀποθανόντες εὐλογήσουσί σε, οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ᾅδου τὴν ἐλεημοσύνην σου, οἱ ζῶντες εὐλογήσουσί

Non enim qui in inferno, laudabũt te, neque morientes benedicent tibi, neque sperabunt qui in inferno, misericordiam tuam: viuentes benedicent ti-

Dñe infirmitas vim fecit mihi, quiescere fac me. quid loquar? Et dixit mihi, et fecit quod dixit: incedã omnibꝰ annis meis cũ amaritudine animæ meæ. Dñe vltra eos viuẽt, & oĩbus, ꝙ in eis est vita spũs mei, et sanabis me, et viuificabis me. Ecce dũ essem in pace, amaritudo mihi, amaritudo fuit: et tibi placuit eruere animã meã à fouea putredinis, et piecisti post tergũ tuũ omnia peccata mea. Quia non corpus in sepulchro cõfitebitur tibi, neque corpus mortuũ laudabit te, nec sperabũt corpora descendẽtia in sepulchrũ veritatẽ tuã. Viuens, viuẽs con

יהוה עשקה־לי
ערבני: מה־אדבר
ואמר־לי והוא עשה
אדודה כל־שנותי
על־מר נפשי: אדני
עליהם יחיו ולכל־
בהן חיי רוחי
ותחלימני והחיני:
הנה לשלום מר־לי
מר ואתה חשקת
נפשי משחת בלי כי־
השלכת אחרי גוך
כל־חטאי: כי־לא
שאול תודך מות
יהללך לא־ישברו
יורדי־בור אל־
אמתך: חי חי הוא

σε ὃν τρόπον κἀγώ. ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδία ποιήσω, ἃ ἀναγγελοῦσι τὴν δικαιοσύνην σου κύριε τῆς σωτηρίας μου, καὶ οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου κατέναντι τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.

bi quemadmodum & ego: ab hodierno enim die filios faciam, qui annunciabunt iustitiam tuam domine salutis meæ, & non requiescam benedicens tibi cum psalterio omnibus dieb' vitæ meæ in conspectu domus dei.

Hiere. 20 Primùm Hieremias deo gratias agit, deĩde sortem suam deflet.

Ἄσατε τῷ κυρίῳ, αἰνέσατε αὐτῷ, ὅτι ἐξείλατο τὴν ψυχὴν πένητος ἐκ χειρὸς στερεωτέρων. ἐπικατάρατος ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐτέχθην ἐν αὐτῇ, ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἔτεκέν με ἡ μήτηρ μου, μὴ ἔστω ἐπευκτή. ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὁ εὐαγγελισάμενος τῷ πατρί μου, λέγων· ὅτι ἐτέχθη σοι ἄρσην, εὐφραινόμενος, ἔστω ὁ

Cantate domino, laudate eum, quia liberauit animam pauperis de manu fortiorum eo. Maledicta dies, in qua natus sum in ea: dies, in qua peperit me mater mea, non sit desiderabilis. Maledictus homo qui annunciauit patri meo dicens: Natus est tibi masculus, lætificatus est, sit

fitebitur tibi, sicut ego hodie: pater filiis notam faciet veritatem tuam. Dominus dixit quòd saluũ me faceret, & ideo psalmos nostros psallemus omnibus diebus vitæ nostræ in domo domini.

יודך כמוני היום אב
לבנים יודיע אל־
אמתך׃ יהוה
להושיעני ונגינותי
ננגן כל־ימי חיינו
על־בית יהוה׃

Cantate domino, laudate dominũ, quia liberauit animã pauperis de manu malorum. Maledicta dies in qua natus sum: dies qua peperit me mater mea ne sit benedicta.
Maledictus vir qui annunciauit patri meo, dicendo: Natus est tibi filius masculus: qui lætificãdo lætificauit eum. Et sit

שירו ליהוה
הללו את־יהוה
כי הציל את־נפש
אביון מיד מרעים׃
ארור היום אשר
ילדתי בו יום אשר־
ילדתני אמי אל־יהי
ברוך׃ ארור האיש
אשר בשר את־
אבי לאמר ילד־
לך בן זכר שמח
שמחהו׃ והיה

ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὡς
αἱ πόλεις ἃς κατέστρε-
ψε κύριος ἐν θυμῷ,
καὶ οὐ μετεμελήθη. ἀ-
κουσάτω κραυγῆς τὸ
πρωῒ, καὶ ἀλαλαγμοῦ
μεσημβρίας, ὅτι οὐκ ἀ-
πέκτεινέ με ἐν μήτρᾳ
μητρός μου, καὶ ἐγένετό
μοι ἡ μήτηρ μου τά-
φος μου, καὶ ἡ μήτρα
συλλήψεως αἰωνίας.
ἵνα τί τοῦτο ἐξῆλθον
ἐκ μήτρας, τοῦ βλέπειν
κόπους καὶ πόνους; καὶ διε-
τέλεσαν ἐν αἰσχύνῃ
αἱ ἡμέραι μου.

homo ille vt ciuitates
quas subuertit dominus
in furore, & non pœ-
nituit eum. Audiat cla-
morem manè, & vlu-
latum meridie, quia nõ
interfecit me in vulua
matris, & fuit mihi
mater mea sepulchrum
mihi, & vulua conce-
ptionis æternæ. Quare
ad hoc egressus sum de
vulua, vt viderem la-
bores & ærumnas? &
consumpti sunt in con-
fusione dies mei.

Ierem. 31. Promittitur spiritus nouitas et peccatorũ remissio.

Δώσω νόμους μου
εἰς τὴν διάνοιαν
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας
αὐτῶν ἐπιγράψω αὐ-
τούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς
εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσον-
ταί μοι εἰς λαόν. Καὶ
οὐ μὴ διδάξωσιν ἔτι

Dabo leges me-
as in mentem
eorum, & in
corda eorum inscribam
eas, & ero eis in de-
um, & ipsi erunt mi-
hi in populum.
Et non docebunt vltrà

vir ille sicut ciuita-
tes quas subuertit do
minus, & non pœ-
nituit eum: audiat
clamorem manè, &
vociferationem in
tempore meridiano.
Vt quid non ipsa in-
terfecit me à vulua,
& fuisset mihi ma-
ter mea sepulchrum
meum, & vulua eius
cõceptio perpetua?
Vt quid iam de vul-
ua egressus sum, vt
viderem laborem et
dolorem, & deficerent in pudore dies mei?

האיש ההוא כערים
אשר־הפך יהוה ולא
נחם ושמע זעקה
בבקר ותרועה בעת
צהרים: אשר לא־
מותתני מרחם ותהי
־לי אמי קברי
ורחמה הרת עולם:
למה זה מרחם
יצאתי לראות עמל
ויגון ויכלו בבשת
ימי:

Dabo legem
meã in me-
dio eorum,
& in corde eorũ scri
bam eam, & ero eis
in deum, & ipsi erũt
mihi in populum. Et
non docebunt vltrà

נתתי את־תורתי
בקרבם ועל לבם
אכתבנה והייתי
להם לאלהים
והמה יהיו־לי לעם:
ולא ילמדו עוד

ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ λέγων, γνῶθι τὸν κύριον. ὅτι πάντες εἰδήσουσί με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν, λέγει κύριος. ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. οὕτως εἶπε κύριος ὁ δοὺς τὸν ἥλιον εἰς φῶς τῆς ἡμέρας, σελήνην καὶ ἄστρα εἰς φῶς τῆς νυκτὸς, καὶ κραυγὴν ἐν θαλάσσῃ, καὶ ἐβόμβει τὰ κύματα αὐτῆς, κύριος παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ.

vnusquisque proximũ suum, & vnusquisque fratrem suum, dicens: Cognosce dominum. Quia omnes scient me à paruo vsque ad magnum eorum, dicit dominus. Quia propitius ero iniquitatibus eorum, & peccatorum eorum non ero memor amplius. Sic dixit dominus qui dat solem in lucem diei, lunã & astra in lucẽ noctis, & clamorẽ in mari, et resonuerũt fluctus eius, dominus omnipotẽs nomen illi.

Deuter. 6. Hãc velut coronidẽ huic libello subiecimus, quòd velut summa legis

Ἄκουε Ἰσραήλ· κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, κύριος εἷς ἐστι. καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυ-

Audi Israel. Dominus deus noster dominus vnus est, & diliges dominũ deũ tuum ex toto corde tuo, et ex tota a-

vnusquisque amicũ suũ, & vnusquisq; fratrẽ suum dicẽdo: Cognoscite dominum. Oẽs enim cognoscent me, à minimo corũ vsq; ad maximũ eorũ, dixit dominus, quia propitiabor iniquitati corũ, & peccati eorũ nõ memorabor amplius. Sic dixit dñs qui dedit solẽ in lumine diei, statuta lunæ & stellarũ in lumine noctis, q rupit mare, & sonarũt fluctus eius. Domin⁹ exercituũ nomẽ ei⁹.

אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־אָחִיו לֵאמֹר דְּעוּ אֶת־יְהוָה כִּי כוּלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְּטַנָּם וְעַד־גְּדוֹלָם נְאֻם־יְהוָה כִּי אֶסְלַח לַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכָּר־עוֹד׃ כֹּה אָמַר־יְהוָה נֹתֵן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם חֻקֹּת יָרֵחַ וְכוֹכָבִים לְאוֹר לָיְלָה רֹגַע הַיָּם וַיֶּהֱמוּ גַלָּיו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃

Audi Israel: Dominus deus noster, deus vnus est. Et diliges dominum deum tuũ toto corde tuo, & tota a-

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד׃ וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־

Universidad de Deusto Biblioteca

sit. Vnde et Hebræis ita celebris est, vt nullũ sine eius recitatiõe manè ac vespere diẽ præterea̋t

χῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης δυνάμεώς σου. καὶ ἔσται τὰ ῥήματα ταῦτα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερομ, ἐπὶ τῆς καρδίας σου, καὶ ἐμ τῇ ψυχῇ σου, καὶ προβιβάσεις αὐτὰ τοῖς υἱοῖς σου, καὶ λαλήσεις ἐμ αὐτοῖς καθήμενος ἐμ οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐμ ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ ἀνιστάμενος, καὶ ἀφάψεις αὐτὰ εἰς σημεῖομ ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ ἔσται ἀσάλευτα πρὸ ὀφθαλμῶμ σου, καὶ γράψετε αὐτὰ ἐπὶ τὰς φλιὰς τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ τῶν πυλῶμ ὑμῶμ.

nima tua, & ex tota fortitudine tua. Et erunt verba hæc quæcunque ego præcipio tibi hodie in corde tuo, & præmonebis ea filiis tuis, & loquêris in eis sedens in domo, & ambulans in via, & dormiens, & surgens: & ligabis ea in signum in manu tua, et sint immobilia ante oculos tuos: & scribes ea in liminibus domorum tuarum, & portarum tuarum.

FINIS.

nima tua, & tota fortitudine tua. Et erũt verba ista, quæ ego præcipio tibi hodie, in corde tuo, et repetes ea filiis tuis, & loquêris cum eis, quando sedebis in domo tua, & quando ambulabis per viam, & quando accũbes, & quando surges. Et ligabis ea in signũ in manu tua, & erũt vt frontalia inter oculos tuos. Et scribes ea in postib' domus tuæ, & in portis tuis.

נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ׃
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ
הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ׃
וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ
וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ
בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ
וּבְקוּמֶךָ׃ וּקְשַׁרְתָּם
לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ
לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃
וּכְתַבְתָּם עַל־מְזֻזוֹת
בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

FINIS.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca